

1989-01-03, tisdag.

En tornfalk, gammal hanne med gråblå stjärt, sedd på mycket nära håll när jag tog bussen på morgonen för att fara ner till tandläkaren. Det var förresten för slutkontroll efter en lång serie behandlingar som pågått sedan början av november.

1989-01-04, onsdag.

Väder: stilla, mildt och disigt. Trots den kläna sikten gjorde Lena och jag en rundtur, eftersom det var så längesedan sist. Från Lund 1035, for via S Sandby - Revingeby 1055 - Revingehed 1058-59 - Kvinnevads vägska 1100 - Ner till tornet vid Krankesjön 1102. Stod i tornet 1103-1133, högeligen intressant resultat. Stod kvar nedanför tornet 1135-1142 och antecknade vad som setts. Start 1145, for via Silvåkra by - vanliga vägen över Vombs ängar - Vombs by 1200 - Vombsjöns V sida - ~~Revingehed 1200-1205~~ Kävlingeåns utlopp vid "Fiskar Bergströms" - sjöns NV hörn - dess N sida förbi Sjögården (som var stängd) - Svansjö - Övedskloster (ej stopp) - sjöns Ö sida - förbi Stannys affär (ej stopp) - utsiktsplatsen vid sjöns SO hörn, här noggrann spaning över sjön c kl 1230 - genom Vombs Fure - Vombs by (ej stopp) - söderut till väg 12 - Veberöd. Stannade här och fick kaffe och smörgås i den restaurang, som inretts i f.d. järnvägsstationen. Där hade jag aldrig varit sedan järnvägstrafiken lades ner. Forts. från Veberöd 1325 - Tvet - Silvåkra by - Stensoffa - Tvedöra 1342 S Sandby - ankomst Lund 1400. Närmare om väder och vissa obsar se nästa sida.

	Lund - S. Sandby	S. Sandby - Silvåkra by	Kranke- sjön	nära Silv- åkrastref	Vombs ängar + omg.	Vombsjöns V sida och NV hörn	Vombsjöns N + Ö sida och SO hörn	Vombs Fure - Veberöd	Veberöd - Tvet - Silv.	Silvåkra by - S. Sandby	S. Sandby - Lund	Summa
häger			1									1
knölsvan			> 18									> 18
sångsvan			> 20		c 82		9					> 111
obest. svan			c 60									c 60
sädgås					8	450						458
bläsgås					75							75
obest. gås												1
gräsand			3600			350	1300					5250
vigg			2									2
knipa			3			1	2					6
ormvråk	1	3					1		(1)			6
fjällvråk		1		1	2					1		5
blåhök			1			1						2
glada									1			1
tornfalk	1	1										3
fiskmå						40						40
varfågel			1									1
skata	sedd											
kaja	c 25				sedd	sedd	> 25		sedd	> 10		} kråkfågel ej alltid antecknad
råka	sedd		sedd	c 10	sedd	sedd			c 15	175		
kråka												
Summa	> 27	5	> 3707	c 11	> 167	> 842	> 1337	0	> 3	> 201	0	

Kommentarer till enskilda arter:

häger: dagens enda ex stod i en vasskant i Krankesjön

knölsvan: på närmsta klarvatten i Krankesjön låg 2 ad + 4 juv glest fördelade. Längre ute sågs, delvis glest, 2 ad + 5 juv samt 2 ad + c 3 juv. Se även övriga svanar!

sångsvan: i Krankesjön utanför närmsta klarvatten låg 7 ad rätt glest. Se även obestämda svanar! - På höstsäd väster om Vombs Södergård gick 2 ad. På annat fält i närheten, kanske ett skördat potatisfält, gick eller stod eller låg c 80 sång-

1989-01-04 forts.

svanar, de flesta tätt samlade. De flesta såg vita ut, några juv sedda; ~~men~~ antal oklart men nästan säkert ej högt. - Nära Svan-sjö på Vombsjöns N sida stod 5 sångsvanar varav 2 ad och 3 bleka juv; och på stort fält, troligen med höstsäd, på Vombsjöns Ö sida stod 2 ad och 2 juv.

Fler fanns i Krankesjön; se obest. svanar!

obest. svanar:

i Krankesjön sågs från tornet -utöver vad som nämnts ovan - ett betydande antal svanar, säkert 60 ex, troligen flera. De låg på måttligt eller rätt stort avstånd; hade varit lätta att bestämma i normal sikt, men idag var sikten dålig, och de gamla svanarna på håll framträdde endast svagt, ung-fåglarna ytterst svagt. Arten kunde ej avgöras utom i de fall som meddelats ovan.

Jag granskade ett avsnitt på öppna vattnet så noga som möjligt och fann där summa 32 vita svanar och 17 grå/gråbruna. Alla (eller nästan alla) ■ låg glest fördelade.

Beträffande sikten m m se kartan härinvid jämte kommentarer.

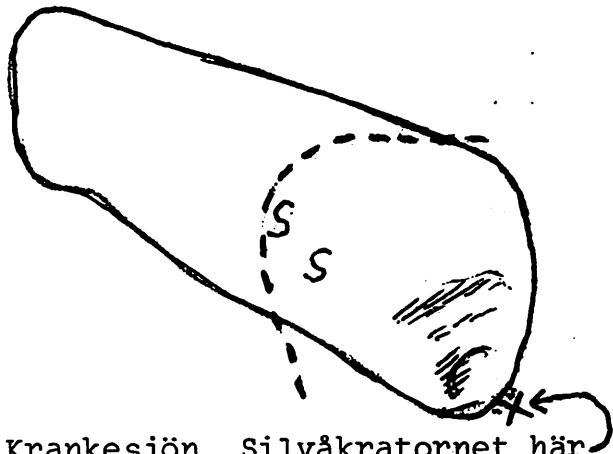
sädgås: på Vombs ängar söder om vägen gick en liten flock på 8 ex. Dessutom fanns kanske några bland bläsgässen, se nästa art. -

På mörk jord, delvis något ojämn och med inslag av bleka gräsvippor, norr om "Fiskar Bergströms", gick en flock på c 450 sädgäss. Några få ex, som avtecknade sig mot en översvämmad yta, sågs på långt håll, men de övriga var alldeles förvånande svåra att se trots fri sikt och bara c 200-300 m avstånd. Först så småningom gick det upp för mig att marken här, på ett smalt mörkt avsnitt, var full av gäss. Jag kunde granska de allra flesta, delvis med tub: alla sedda ■ ex var sädgäss. - Se även nästa art.

bläsgås: flock på 75 ex på Vombs ängar, tämligen nära de 8 sädgässen, lät se sig mycket bra. En del ex i denna bläsgäsflock ~~men~~ saknade bläs, men nästan säkert var dessa ex unga bläsare.

2
obestämnda gäss: ett ex flög över Krankesjön. Se f.ö. föreg. arter.

gräsand: ytterst intressanta obsar idag. I Krankesjön låg på närmsta klarvatten c 600 ex, ojämnt fördelade. Därutänför, dels i riktning ■ ungefär mot VNV-NV, dels norrut samt i sjöns östra del nästan ända bort till stranden, låg massor av gräsand. Säkert såg jag c 2000 utöver de omnämnda 600. Men kort efter det att jag gjort denna första räkning, blev det oro på änderna i norr: massor lyfte, de flesta kom närmare och fälldes, en del torde ha försvunnit ut mot V-NV (dock ej mycket). En ny räkning gav totalt 3700 ex, ännu en räkning gav c 3500. Visserligen var sikten på längre håll inte alls god, och jag vet my. väl att stora mängder gräsand kan dölja sig i vassarna. Men på grund av det mycket stora uppfloget tror jag att även de (eller de flesta) som legat dolda kom på vingar na, och jag anger därför antalet gräsänder i Krankesjön till c 3600. OBS att sjöns västra del var helt osynlig. Se text till bilden nedan.

Krankesjön. Silvåkratornet här

Finstreckat område: här låg gräsänderna och en hel del svan. Men de flesta svanarna låg m l m långt ute, markerat med S S. Den grova streckade linjen anger yttersta gränsen för det område som kunde granskas, och granskningen nära denna gräns kunde inte bli noggrann. Beklagligt att inte sjöns västra hälft kunde ses. Men obsarna blev intressanta trots detta.

X) antalet iakttaga fägelindivider exklusive kråkfågel idag ovanligt noga bokfört, blir = 6040(+).

FORTS

Vombsjön var fullständigt tom på fågel utanför västra stranden. Även Kävlingeån nedströms utloppet var utan fågel. Först uppe nära NV hörnet låg gräsänder i oregelbundna skaror; jag räknade snabbt till 350 ex.

Därefter sågs gräsänder först från vanliga utsiktspunkten vid sjöns SO hörn. Änderna låg några hundra meter ute, i en rätt smal men mycket långsträckt flock, tätheten varierade mycket. Jag räknade c 1300 ex, varav en helvit mitt ibland de normalfärgade.

Sikten över Vombsjön från SO hörnet var bättre än över Krankesjön, luften ~~var~~ visserligen disig; men jag kunde se med säkerhet att sjöns yta f.ö. var tom på fågel. - Exceptionellt hög siffra för gräsand idag; på många år har jag nog ej haft så mycket. OBS också den ytterst ringa inblandningen av andra arter!

vigg: i Krankesjön, efter långt letande, fann jag ett viggpar, ♂♀, på närmsta klarvatten!

knipa: i Krankesjön fann jag, också efter långt letande, tre knipor strax utanför närmsta klarvatten. Det var 2 ♂♂ och 1 ♀, och en av hannarna "friade", kråmade sig och lade huvudet starkt bakåt över ryggen!!!

I Vombsjöns NV hörn låg en ensam kniphanne nära stranden, och i SO-hörnet lyfte 2 hannar alldeles nedanför strandbranten.

ormvråk: nr 1 vid Kungsmarkens golfbana satt på staketpåle, var osedvanligt mörk, tedde sig helsvart utan synligt bröstband, vilket är sällsynt. Av de tre följande var två normalfärgade och en en klar "börringevråk" med stora vita fält. Alla satt på staket resp. i träd vid vägen, lyfte sent eller ej alls. Ormvråk nr 5 nära Svansjö hade också mycket ovanlig färg: ljus brungrå med mycket bleka fjäderkanter på ovansidan. Men inte vit undertill. Flög över vägen alldeles framför bilen. Just en sådan färg som föranleder många felbestämningar. - Dagens sista

ormvråk, sittande på staket nära Silvåkra, var "mörk normal".

fjällvråk: exemplaret vid Silvåkrekärret satt på en stolpe precis vid vägkanten och lyfte inte när vi for förbi. - På återvägen kom vi förbi precis samma plats, då satt fjällvråken (eller: en fjällvråk) där; den lyfte efter stor tvekan när vi stannade 3 meter från den. Sannolikt samma ex som förut, exemplaret därför satt inom parentes vid senare tillfället, och antalet sedda ex på dagen räknat till fem.

blåhök: 1 ex, ej hanne ad, drog sakta fram ytterst lågt vid Ivans backe, och senare kom 1 ex, ej heller hanne ad, lågt över marken vid den stora sädgåsflocken.

glada: på återvägen, vid Tvet mellan Veberöd och Silvåkra, svävade en glada på c 5-8 meters höjd över den öppna gräsmarken.

tornfalk: 1 ex ryttlande vid vägen nära Kungsmarken, 1 ex på staket vid vägen nära Revingeby, lyfte ej; och 1 ex ryttlande nära Silvåkra på hemvägen.

fiskmås: gles flock på c 40 ex på gräsmark, troligen betesmark, nära Vombsjöns NV hörn. Inga andra måsar sedda.

varfågel: 1 ex i miniatyrträd på den öppna marken vid nerfarten till Krankesjön.

kråkfågel: i regel inte noga antecknad. Undantag dock för flocken nära Eliselunds gård på hemvägen. Betesmark för frigående kreatur. Just nu visserligen inga sådana där, men en stor yta, säkert 100 x 300 m eller mera, var fullkomligt översållad av spillningshögar. Härute c 200 kråkfåglar i flock, allra mest råkor.

OBS: sothöna, storskrak, skäggdopping icke sedda. Inga ringduvor heller.

Alla vråkar sedda sittande, i något fall lågflygande.

Vombsjön hade högt vatten. Vid sjön V sida föreföll sikten vara klar ~~men~~ c 500 m ut, därbortom dimma. - Klinga välslån högt vatten.

På Vombs ängar söder om vägen sågs även 6 rådjur.

Väder oförändrat hela tiden.

På flera sätt en märklig rundtur.

Se även text/under kartskissen.

(och fotnot)

1989-01-10, tisdag.

Från Lund 1110, för österut som vanligt. Väder: grått men rätt ljus; ett lätt dis. Mycket milt; och svag vind. Himlen i norr och nordväst uppvisar rätt stora blå ytor, och det lättar ytterligare. Rovfågel se tabell på nästa sida. På betesmarken före Revingeby går massor av kreatur. Revingehed 1134, vi viker ner mot Silvåkra och Krankesjön. Söderifrån kommer 3 svanar mot oss, avgjort lågt, det är 3 sångsvanar varav 1 juv, detta är ungefär vid Ivans Backe.

Toronet vid sjön 1140-1215. Det klarnar avsevärt. Sikten rätt bra ända till sjöns V ände. Jag räknar fågel i sjön. På närmsta klarvatten bara några dussin gräsänder och ett fåtal knölsvanar, men f.ö. är fågellivet rikt:

gräsand c 2400-2600

vigg 50-100

kricka 1 ex

brunand några hannar

storskrak 1 ♂ ad och 3 andra

salskrak: 2 granna hannar ad

knipa: 1 ♂ ad + ♂ ♀, därtill

några andra när hästan alla

änderna lyfte

obestämda änder: några få ex

kunde ses my. långt bort i

västra änden, men detaljgranskning omöjlig.

svan: på nära håll och måttligt

håll låg c 27 vita och lika-

ledes c 27 bruna fåglar, de

flesta m 1 m spridda, men

några ex tätt ihopa. På längre

håll ute på vattnet låg c 38

vita ex och minst 15 bruna.

Detta ger summa c 107 ex varav

c 65 ad och 42 juv. Alla be-

stämbara ex var knölsvan, men

ett tiotal ex låg m 1 m halv-

dolda och kunde ej bestämmas

säkert. - Dessutom låg mycket

långt i väster c 4-6 ex, helt

oklara.

sothöns: ett ex sågs, därtill

hörd ett par ggr!!

Mängder av änder lyfte en gång utan att orsaken kunde ses. Men några minuter senare, när änderna delvis fällt närmare mig än förut, blev det ett nytt, ännu större uppflog, och nu syntes orsaken:

havsörn juv kom österifrån, flög

sakta och dröjande över sjön,

alltmedan massor av änder yrde

omkring. Ett par kråkor sedda,

en av dem kastade sig i ryggen

på örnen, när denna gick ner

till vattenytan och tog upp

något livlöst föremål. Örnen

fortsatte in över Silvåkra-

skogen och försvann.

korp hördes många gånger

häger: 1 ex sågs

en gräsand var helt abnormt färgad: huvudet rätt ljus och livligt rostfärgat, även ned på halsen. Bröst och undersida vita, ovan sidan avgjort ljus men inte vit utan silkesgrå, mörknande bakåt, och i bakänden sågs mörka spetsar, sannolikt var både bakpartiet och de långa handpennorna mörka. Egendomlig färg.

När vi skulle starta, flög en häger förbi med halsen utsträckt; detta tyder på att den blivit uppskrämd av örn.

Vädret ljusnar ännu mer, men klart solsken blir det inte.

Vi fortsätter förbi Silvåkrakärret, här 1 ormvråk i högt träd, och 1 häger till. En fjällvråk sitter på precis samma rödvita stolpe vid vägkanten som den 4 januari; vråken lyfter inte för oss!

Vombs ängar: 1 fjällvråk på marken och 1 på stolpe, samt 1 ormvråk på marken. 1 + 3 rådjur på håll.

Flock 6 sädgäss på betesmarken, ej flera.

På höstsädesfält 3 sångsvanar varav 2 ad 1 juv, och några hundra meter därifrån ungefär 95 sångsvanar mycket tätt samlade vid de stora "rullarna" av halm som ligger intill varandra, delvis travade. Svanarna stod mest på marken, men flera ex stod uppe på dessa rullar. Det skulle varit intressant att se vad de fann att äta, men vi ville inte störa dem. Jag räknade dem noga, men många ex stod mycket tätt intill varandra. Det var dock ungefär 85 ad och 10 juv! Jag granskade näbbarna, det gula var rätt olika ~~men~~ till omfånget, och jag såg 2 vita ex intill varandra, som saknade gult på näbbarna; det såg egendomligt ut.

Forts.

1989-01-10 forts.

<u>Rovfågel</u>	ormvråk	fjällvråk	blåhök	havsörn	gädda	tornfalk	summa
Lund -	2					1	3
Revingehed	1			1			2
Krankesjön	2	3					5
Silvåkra by							0
- Vombs ä.							0
Vombs by							0
- Veberöd							0
Veberöd -							0
mot Skurup							0
- Gyllebo	2	1					3
- Eksmeden							2
E - Nästbyholm	1		1				2
- Lemmestrå							1
Havgårdsjön		1					4
Börtinge-	1	1		2			0
sjön S							1
Kloster-							1
viken							2
Fjällfota-	1						4
sjön							0
Holmeja	1				1		2
Klägerup		2				2	4
- Staffarp							0
Staffalund							
summa	11	8	1	3	1	3	27

vråkarnas beteende:

	ormvråk	fjällvråk
sittande {		
på marken	2	1
på stolpe el. staket	1	2
på led- ningsstråd	1	-
högt i träd	4	3
flygande	2	1
flygande, fäller i träd vid kråkflock	1	-
ryttlande	-	1
summa	11	8

Av ormvråkarna var 10 ex (ungefär) normalfärgade; ett ex, som sågs på marken nära Revingeby, var mycket ljus med vit i dräkten och bör kallas "börtingevråk".

Vid detta stora upplag av halm även en hel del kråkor, ~~men~~ ~~minst~~ minst 20 stycken, samt några kajor.

Vi passerar Vombs by 1241 men besöker inte Vombsjön utan tar mot S.-Heljesjön: snabb granskning ger en flock på 17 storskrakar, varav c 5 hanner ad, och på avstånd därifrån 2 knipor, intet annat.

Där vägen från Vomb ansluter till väg 12 sitter en varfågel på en ledningstråd.

Vi passerar Veberöd 1250, fortsätter mot Skurup, ser enstaka kråkor och kajor flerstädes men intet annat. Passerar Kläggeröd 1303, viker västerut före Skönabäck. Nära Gyllebo 1 ormvråk i trädtopp, fågeln är normalfärgad. Kort därefter ses kråkor sittande i höga trädtoppar, det är 13 + 11 ex. En ormvråk flyger lågt i närheten, kommer upp och faller i den lilla dunge där de 11 kråkorna sitter, delvis i samma träd. Ingen reaktion! 1 fjällvråk i trädtopp. Vi fortsätter förbi Rockarp. Här flyger en flock på 6-7 steglitsor strax framför bilen, faller på stängsel, har sällskap med andra småfåglar som åtminstone delvis är gulsparrar. Några skator, c 10 kråkor och ett fåtal kajor ses också innan vi vid Eksmeden korsar väg E 14.

Väder: grått men rätt ljust.
Tid: 1323.

Näsbyholm: på avstånd i kanten av buskage minst 5 fasantuppar, och omedelbart ~~därefter~~, alldeles i vägkanten 7 + 10 fasantuppar med klara vita "halsband" och en tupp helt utan vitt. Så stora fasanflockar har jag inte sett på flera år; högst sannolikt är det ingen "halvspontan" flock utan en nyss gjord inplantering.

1 ormvråk i träd, normalfärgad. En dunge grova bokar helt avverkad, bara en bok, en utpräglad vresbok, står kvar. Kort därefter passerar vi ett område där en avsevärd areal av gammal bokskog avverkats till sista exemplaret; detta är alldeles intill

den markerade kulle med grov bokskog där Lena och jag i sällskap med Nil Åke Andersson observerade en högeligen gåtfull örn. Platsen ligger söder om Lemmeströ men norr om Ystadbanan.

Över detta flathuggna område kom en blåhök alldeles framför bilen. Ej hanne ad.

Havgårdssjön: rätt noggrann granskning, men riktigt hela sjön ser man inte från vägen. Här låg (eller rättare: sågs) minst 220 gräsänder och c 40 storskrakar. 1 fjällvråk i trädtopp.

Vi fortsätter till Börringesjön, går upp på backen med god utsikt, där vi brukar studera sjön; det är där den enskilda vägen mot Markiehage går förbi. På någorlunda nära håll i sjön ligger inga änder, men långt norrut, vid den markerade udden, som kallas "Skyttanäbben", ses c 200 änder, allra mest gräsand men alla ex ej kritiskt bestämda. Över marken en lågt ryttlande fjällvråk och en lågflygande ormvråk. Långt uppe mot Börringekloster en mängd svärmande kråkfågel, c 200 ex, dels i luften, dels fällande i höga träd.

Spaning över skogen väster om sjön gav bara en fågel, en stor örn sittande allra högst upp i trädtopp. Mycket långt håll, dock lätt att se med blotta ögat. Men inga klara karaktärer synliga ens i tub; dock hade jag intrycket att fågeln var kort och "stubbad" i kroppen, varför jag tippade havsörn. Det såg ut som om vi måste fortsätta utan att bestämma örnen säkert. Men då fick vi hjälp. Lågt över markerna, österifrån, kom en ung havsörn dragande, passerade norr om oss, ut över sjön på några tiotal meters höjd, dock så pass mycket söder om änderna att dessa ej lyfte. Örnen fortsatte västerut, och minsann om den inte siktade på den sittande fågeln. Denna flög upp och ~~blev~~ befanns vara en gammal havsörn med vit stjärt. Fåglarna slog efter varandra, därefter fällde ungfågeln i trädtoppen Trevligt. Vi gick tillbaka till bilen, såg och hörde en större hackspett, som ropade ideligen; därtill

1989-01-10 forts.

kråkor och någon överflygande gulsparrv. Vi fortsatte 1420 genom Börringe lilla samhälle och stannade med god sikt över Norra Börringesjön, som kanske hellre borde kallas Klosterviken eftersom det egentligen är fråga om samma sjö; denna nordligaste vik är avskuren från stora sjön genom järnvägsbanken, på vilken Ystadbanan löper.

Sikten över Klosterviken numera bättre än förr, eftersom den täta vegetationen närmast söder om slottet är starkt utglesad.

I viken såg jag:
knölsvan 6 ex varav 5 vita och en brun ungfågel
gräsand c 160
knipa 1 hanne ad
häger 1 ex stående.

Detta är relativt små siffror för denna lokal. Men allra nordligaste delen av vattenytan kunde ej överskådas ordentligt.

Vi fortsatte på E 14 och vek som vanligt in på vägen mot Bökeberg, alltså den väg som passerar alldeles nära Fjällfotasjöns SV strand. 1 ormvråk i hög boktopp. I sjön nästan ingen fågel, bara ett par gräsand och ett par storskrak. Orsak troligen en motorbåt som snabbt gick längs stranden på andra sidan.

Det blev bara ett kort uppehåll vid Fjällfotasjön, fortsatte sedan mot Lund. Vid Holmeja 1 ormvråk på ledningstråd mellan höga stolpar. Nära därintill 1 glada sakta svävande praktiskt taget över landsvägen. Sjön Yddingen ej undersökt.

Passerar Hyby 1445. Inga gäss synliga; men norr om Klågerup stod stor gåsflock på höstsäd ovanligt nära vägen. Reste hals när jag gick av. Det var c 270 sädgäss och en spetsbergsgås. Lyfte slutligen för mig men fällde redan efter cirka 700 - 800 m mot NV.

Ny fjällvråk i trädtopp, strax därpå 1 tornfalk ryttlande på närhall och ännu 1 tornfalk sittande på lyktstolpe.

Nära Staffanstorp c 20 fasanhönor nära vägkanten!! Kort därpå ännu 1 fjällvråk vid samhällets industriområde.

Kråkor flerstädes, och närmare Lund, där motorvägen går mot Malmö, ånyo en stor delvis flygande flock kråkfågel, satte sig också på stolpar etc. Allra minst 100 ex, troligen flera, och en massiv majoritet utgjordes av råkor.

Ankomst Lund 1505.

Tillägg: denna morgon c kl 0900, när jag satt inomhus för stängda fönster, tyckte jag mig höra toner av mesar, toner som inte hade riktigt den vanliga klangfärgen. Upp och skådade ut över trädgården. Då hade en sparvhök satt sig på en påle i tät vegetation invid körsbärsträdet. Den såg inte när jag kom till fönstret utan satt kvar. I grenverket i hagtornarna ett par meter ovanför höken hoppade 3 eller 4 mesar, talgoxe och blåmes. De lät verkligen höra sina läten, ungefär de vanliga men onekligen något avvikande ifråga om den allmänna karaktären. Fåglarna var påtagligt nervösa, hoppade från gren till gren och skådade ner på höken men höll hela tiden ett avstånd (ungefär vertikalt) på minst c 2 meter. Höken satt orörlig, den var liten och smal, säkert en hane, och mantelfärgen var brun med ljusa fjäderkanter. En klar ungfågel. Efter ett par minuter lyfte höken snabbt och gled iväg ~~med~~ mycket lågt, mellan och över buskar, ner i Oxelius' trädgård och försvann.

s l u t

1939-01-21, lördag.

Rundtur med Monica Niklasson och Kirsten Thörneby-Andersson. Se närmare efter redogörelsen, som är uppställd litet annorlunda än vanligt.

- 0930 start från Lund.
Hardeberga: obestämd vråk i träd.
Tvedöra: 1 ormvråk på marken.
- 1010 Vombs ängar: 1 lågflygande fjällvråk. 3 rådjur. c 12 sångsvanar ad på höstsäd på avstånd.
- 1020 Vombsj V sida: 10 knipor varav c 7 hannar ad.
- 1025 Vombsj vid åns avlopp: 1 tornfalk sittande. På jordigt fält 60 sångsvanar ad och 3 juv. På stubbåker därinvid 300-350 sädgäss. Blåsgås hörd. 1 obestämd vråk sittande.
- 1038 Vombsj NV hörn: c 200 gräsänder, ej noga granskade. Nära Svansjö: på höstsäd dels 1 ad och 1 juv sångsvan, dels 2 ad " 3 juv " .
- 1045 Ovedskloster passeras. Vombsj Ö sida: på höstgrödor dels 3 ad och 3 juv sångsvan, dels 1 ad " 1 juv " . Även 1 sittande ormvråk. Björka passeras. Ilstorp: 2 ormvråkar i samma träd vid vägen; litet träd!
- 1055 öster om Ilstorps by: my. stor gåsflock söder om vägen, sågs my. bra i tub: c 1000 sädgäss, en spetsbergsgås och 6 vitkindade gäss, de sistnämnda tätt tillsammans inuti stora flocken. Ilstorpsgården: minst 150 sädgäss, flocken delvis dold av ringa ojämnheter i marken. Tågra gård: 1 ormvråk på marken.
- 1120 Assmåsa gård passeras. Eriksdal: 1 ormvråk på fält. Röddinge passeras. Fylan: c 100 kråkor i ren flock.
- 1140 Fyledalen nära Lyckås. Kaffe-
-1215 rast. Ingen fågel!! Högestad: nästan ren flock på c 250 råkor. Sövestad: mycket kråkor.
- 1230 Krageholmssjön S: 100 gräsänder, 1 knipa ♂ ad, vigg ♂ ♀ , 1 häger ad.
- 1245 Skårby: flock över 100 kråkfåglar, allra mest kaja. - Det ljusnar avsevärt.
- 1250 Amalielund: intet. utsiktsplatsen V om Ellestasj.: i sjön intet att se. 1 lågt kretsande ormvråk, ropar. Bellinga lagård-Knickarp: noll. Skoghult: 1 ormvråk. Rydsgård: 1 fasantupp.
- 1315 det mörknar åter. Janstorp: 1 ormvråk på staket, 1 ryttlande fjällvråk på håll.
- 1323 Skönabäck: 1 korp mot öster! nära Gyllebo: 1 dovhjort. Rockarp: kråkor allmänna men spridda. 1 fjällvråk faller, 1 glada kretsar lågt. Näsbyholm: noll. söder därom: flock c 90 kråkor och 2-3 kajor. 3 fasantuppar nära varandra. 3 ormvråkar lågt i sällskap, 2 jagar varandra, strax före Havgård: 1 kungsörn juv kretsar fint, "står" mot den mycket svaga vinden.
- 1350 Havgårdssjön: c 900 gräsänder uppskrämda av folk, även minst 50 storskrakar + ng obest.änder 1 häger ad. Södra Börringe gård: stora uppskrämda andflockar långt borta, under dem flyger EN havsörn juv. Klosterviken: ej stopp. Fjällfotasjön: tillsynes tom, ej stopp.
- 1430 Yddingen: ej stopp, men mycket gräsand ses. 1 ormvråk på åker. Hyby: 1 ryttlande fjällvråk. Liten gåsflock på fält, även två små flygande gåsflockar, c 8 resp 10 ex. Art oklar.
- 1435 1 glada lågt över bilen.
- 1443 söder om Staffanstorp: flera fasaner på åkern. 1 sittande fjällvråk. Kort därefter 2 obestämda vråkar sittande på avstånd.
- 1450 1 ormvråk helt nära Lund, strax söder om S:t Lars.
- 1500 åter i Lund.

FORTS

1939-01-21 forts.

Det var avtalat sedan ett par veckor att vi skulle göra denna rundtur. Hela tiden hade det också varit meningen, att Kirstens make, Anders Andersson, som är fil dr i strukturell zoologi men numera har en lärarbefattning inom medicinska fakulteten, skulle delta. Så sent som denna morgon hade han emellertid fått förhinder: det gällde viktiga ekonomiska förhandlingar med bl.a. Rolf Elofsson, professorn i strukturell zoologi. Därför blev det bara vi tre.

Vädret var grått men torrt, vinden svag och sikten måttlig men inte dålig. Mildväder såsom fallet varit hela månaden.

Kirsten väntar barn i mars, men hon ville väldigt gärna komma ut på en rundtur. Hon var pigg och rörlig, och i efterhand fick jag veta att hon varit högst belåten med färden. Vi höll oss förstås hela tiden m l m vid bilen och stannade inte så ofta som vanligt, särskilt inte efter kl 14. Därför blev det också något flera obestämda vråkar än vanligt.

Jag gjorde anteckningar i fält precis som vanligt men fann vid hemkomsten att renskriften kunde ske i tabellform. Allting som sågs är medtaget i tabellen på föregående sida så när som på några få obestämda småfåglar.

Nästan allt jag såg kunde jag också demonstrera för de andra. Enda undantaget var havsörnen. Den flög långt borta, och vi kunde av trafiktekniska skäl inte stanna just då.

Antalet sedda ex av rovfågel och korp blev som följer:

ormvråk	14	glada	2
fjällvråk	5	kungsörn	1 juv
obest.vråk	4	havsörn	1 juv
tornfalk	1	korp	1

1989-01-22, söndag.

Lena och jag gjorde rundtur sålunda:

1135	avresa från Lund. För via S Sandby-Revingehed.	1255	Öbacken: 1 ormvråk flygande. Vombs ängar: 1 fjällvråk flygande, faller. 4 kronhjortar, varav en stor, bortåt Norregård. Sällsynt obs.
1155	Kvinnevad: 1 sittande fjällvråk		1 blåhök hanne ad på närhåll, och 1 annan blåhök, säkerligen en juv, också rätt nära.
1157	ankomst Silvåkratornet. 1 varfågel i busktopp.		På fält stod c 4 ad och 4 juv sångsvanar. Vid de stora "rullarna" av hö c 45 kråkfåglar, blandat kråka, råka och kaja. Därtill 2 + 4 kajor. Ännu 1 fjällvråk fritt flygande. Flock drygt 20 kråkor.
1200 } -1245 }	i tornet. Därvid sågs: ormvråk förbiflygande 1 blåmes fiskmå 2 juv havstrut 1 ad häger minst 4 svan: minst 80 ad och minst 40 juv, massiv övervikt för knölsvan, se kommentarer. sångsvan sedd obest. svanar högst c 10	1315	Vombs Södergård
	gräsand c 500 vigg c 300 knipa 25 storskrak 20 salskrak 4 sothöna 10 grågås 4 obest.gås 2	1316	Vombs by: grönfink
		1320 } -1330 }	Vombsjöns V sida. På stora plöjda fältet väster om vägen stod c 80 sädgäss, de stod på våtaste områdena, vid vatten-samlingar. Ytterligare c 200 + c 400 + en del därtill kom, alla från norr ungefär. Det blev totalt minst 700, kanske uppåt 900. Hann ej räkna dem, ty de lyfte strax för en havsörn ad som kom från N-NO rätt lågt över.

FORTS

- 1 tornfalk överflygande. Vombsjön som vanligt tom på fågel utanför västra stranden, även längre ute är det tomt.
- 1 glada kretsar rätt högt över sjöns NV hörn. Bortåt Harlösa stiger en stor flock kråkfågel upp, c 250 ex, delvis tätt samlade.
- De ovannämnda gässen fällde på håll.
- 35 sångsvanar ses på den plats, där vi såg 60 ex igår. - Inga änder i sjöns NV hörn. En tornfalk sitter i trädtopp här.
- 1340 Svansjö: på höstsädesfält en flock på 2 ad och 3 juv sångsvanar, en annan flock på 3 ad och 1 juv. Övedskloster: intet att se Vombsjöns ö sida nära Kaj Nilssons ~~stuga~~ bostad: 30 kråkor på fält, och på annat grönt fält dels 2 ad och 3 juv sångsvanar, dels 5 ad 3 juv dito.
- 1355 Vombsjöns SO hörn, vanliga utsiktsplatsen: i vattnet flock c 600 gräsänder varav en albino. De låg i långsträckt flock. Även en ensam knipa hanne ad. Spaning mot norr ger först en, sedan ännu en örn, de nalkas mycket långsamt, kommer närmare varandra, kretsar om varandra, det är två havsörnar ad. Andflocken flyttar sig några hundra meter utåt, men örnarna fortsätter mot S över Furet, högt, om varandra cirklar. Grätrutar, c 5-7 ex, mot V över sjön.
- 1420 avresa härifrån, genom Furet, där ses intet; ånyo över ängarna. Här står nu c 18 ad och 3 juv sångsvanar på ängen norr om vägen. Silvåkrakärret: 2 + 1 hägrar flygande. Vi far Silvåkra by - Tvedöra. Väster om Tvedöra massor av kreatur ute. Vid Måryd c 200 blandade kråkfåglar på marken.
- 1446 passerar S Sandby
- 1455 åter i Lund.

Kommentarer:

Det var härligt och soligt väder, milt som vanligt; men vinden var omkring V och frisk. Att bestämma andfågel på långt håll från tornet var därför inte möjligt. Tornet svajar i hård vind, i motsats till det låga tornet, Almentornet, vid sjöns V ände.

I Krankesjön låg både andfågel och svan ovanligt spridda; arter mycket ofta blandade om varandra. Viggarna sågs visserligen ofta i rätt välamlade flockar på 20-40 ex, men dessa flockar låg spridda bland gräsänder m m. Svan: verkliga antalet i Krankesjön säkert mer än 120 ex, troligen c 140. Låg spridda, men på ett par tre ställen låg de mycket tätt, omöjligt att räkna ordentligt. De svanar som låg längst bort i väster var obestämbara, men f ö dominerade knöl-svanen mycket starkt. Dock såg jag några sångsvanar ad. OBS hur mycket sångsvan som denna vinter står på höstsäd!

Siffrorna för änder och skrakar är minima; mycket kan ha legat dolt i eller bakom vassar. Salskrak: en eller två hannar ad sedda. Grågås: januaridata mycket sällsynta! 4 ex låg länge m l m sovande, ~~utan~~ på närmsta klarvatten, vaknade dock, sträckte på sig, alla karaktärer sågs.

OBS den oerhört låga siffran för sothöns. Det är tänkbart att vattenfågel i större eller mindre antal kan ha legat i sjöns västra del, men jag såg mycket litet fågel därborta.

Summa rovfågel idag:

ormvråk	2	glada	1
fjällvråk	3	havsörn	3 ad
tornfalk	2	blåhök	2 varav 1 hanne ad

Ganska snabb runda; men antalet ormvråkar påfallande lågt.

1989-01-29, söndag.

Lena och jag gjorde bilexkursion, tämligen kortvarig, men till platser som jag inte besökt på länge. Rätt överraskande resultat. Väder: åtskilliga plusgrader, sol och fint. Vinden omkring V eller SV, ej mycket märkbar i inlandet, men vid Öresundskusten var den frisk, och det kändes oväntat kallt i motvinden vid stranden. Tämligen grov sjö, så att vattenfågel på avstånd på havet ej sågs bra och ej kunde bestämmas bra heller. Dock såg jag inte alls mycket fågel på avstånd på havet.

Vi lämnade Lund kl 1200, köpte bensin och for sedan västerut, passerade Värpinge by och Trolleberg på vägen till Lomma. Någon kilometer ungefär väster om Trollebergs gård såg jag en flock på c 12-15 sångsvanar på höstsäd; ungfåglar funnos däribland, men ordentlig räkning kunde inte ske. Till Lomma 1230, for genom samhället, stor nybebyggelse hade skett, och en del dammar hade fyllts igen eller korsades nu av stora vägar som inte fanns för några årsedan; men vissa dammar var kvar. I en av dem sågs en ensam knölsvan ad, i en annan damm också en ensam knölsvan ad.

Den södra dammen väster om kustvägen och ^{på} helt kort avstånd norr om Höjeås mynning var nästan utfylld av jord och skräp, men den stora fyrkantiga dammen närmast norr därom såg ut som i gamla dagar. Här var stark trafik på vägen, men jag gjorde noggrann räkning dels från landsvägen, dels från den smala vägen mellan dammen och havet. Intressant resultat, Dammens vattenstånd var högt. Här låg:

vigg c 500-550, relationen hannar:honor nog rätt nära 1:1.

bergand c 40 ex, nästan lika många hannar som honor. Några hannar hade intressanta övergångsdräkter (första vintern, förmodar jag, men kan inte ruggningen). Honorna hade - i det skarpa solljuset - synnerligen tydliga, lysande vita fläckar vid näbbroten. Länge sedan jag såg bergand så bra. Det var också intressant att se hur bergänderna var fördelade i den stora viggflocken: samtliga fåglar låg tätt eller ganska tätt, mot vinden, men praktiskt taget alla bergänder låg i fronten på flocken: se skiss här.

brunand: 4 eller 5 hannar sågs i flocken. Ingen hona sedd, trots mycket goda observationsbetingelser; men varenda fågel kunde dock ej analyseras noga. De tre nämnda arterna bildade en flock; enda undantaget var c 10 viggas som låg m 1 m tydligt i egen flock.

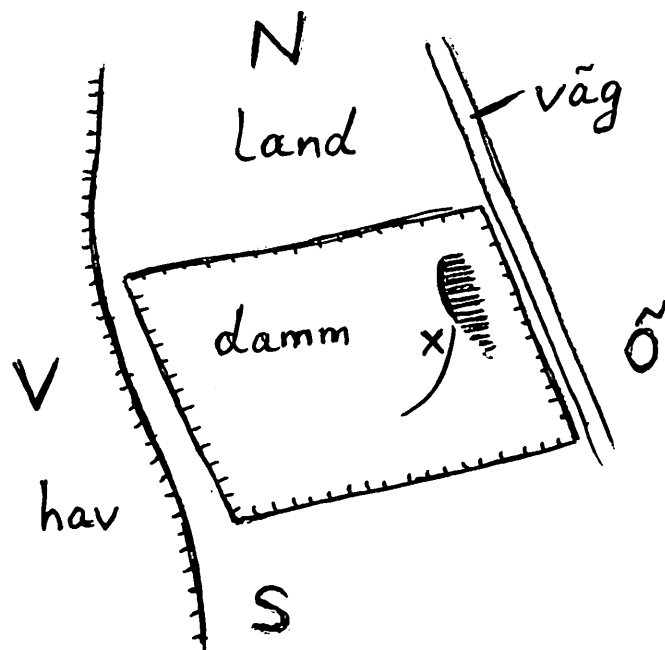
På avstånd från den stora flocken låg:

knölsvan: en ad + en juv, och salskrak, hanne ad + hona. Inga andra vattenfåglar fanns i dammen, men en ormvrak satt på en hög lyktstolpe vid vägen. Normalfärg, satt kvar när bilar passerade alldeles under, men lyfte så småningom och försvann inåt land.

Vi for ner till havet. Här sågs inga fåglar på vattnet, men ett knip-par flög förbi, och över vågorna flög glesa måsar: ~~skrättmåsar~~ skrättmås c 7-3 sedda

fiskmås några sedda

gråtrut väl ett tiotal sedda, kanske fler längre ute. Förvånande få!

FORTS

X/ denna skuggade yta visar viggflockens plats i dammen. Nästan alla bergänderna låg främst (= längst västerut) i flocken, som antydes av det svarta strecket.

1989-01-29 forts.

Vi fortsatte på kustvägen till Bjärred. Vägen går en sträcka alldeles vid stranden. Här satt 3 havstrutar ad på stolpar i vattnet. Vi for runda nedom de rätt nybyggda villakvarteren nära Löddeåns mynning men såg föga och stannade inte utan fortsatte norrut. Många nya vägar. På två ställen här sågs stora flockar råka på gräsmark resp. höstsäd nära vägen, inalles mer än 200 ex, däri kråka och kaja i ringa antal. Vid Borgeby 1 tornfalk ryttlande rätt nära vägen.

Kl 1315 passerar vi Löddeköpinge och svänger mot Barsebäckshamn. Har hela tiden färdats på m l m gamla vägar, inte på motorvägen. Vägen mot Barsebäck: lång sträcka utan fågel, trots fri sikt. Långt ute på jättestort, harvat fält ses några djur. I kikaren ser jag att det är sju rådjur, som ligger därute! Sällsynt observation.

Barsebäckshamn: vi parkerar, jag går ner till havet söder och norr om hamnen men ser mycket litet fågel, bara något dussintal grästrutar och - norr om hamnen - sju knölsvanar varav 6 ad och 1 juv. Vi far efter kort stund vidare på kustvägen mot Häljarp, ser mycket stor fågelflock av stora djur i vattnet nära stranden: det är c 900 - 1000 kanadagäss!! Detaljgranskning av dräkterna kunde ej ske, men jag såg ingen annan art i flocken; däremot låg ett par tiotal gräsänder i närheten. På stolpe 1 sittande fjällvråk, och på strandängen (där den inte var nerlusad och förstörd av golfspelare) en normalfärgad ormvråk. Ej långt därifrån låg dessutom 4 gravänder: ovanliga att se i januari, men de återkommer alltid tidigt, och tidningarna har rapporterat obsar från Ottenby på Öland redan omkring 23 januari. Över havet en del grästrut, även låg sådana i vattnet. kanske 25-30 ex. Vi for upp och vände vid infarten till "strövområdet" (det som är kvar sedan golfspelet och organisationen Järavallen tagit över det mesta och bästa). OBS alltså: inga fågelobsar längre norrut än c 1 kilometer norr om Barsebäckshamns hamn!

Vi vände tillbaka samma väg, vek in via Barsebäcks samhälle, här spridda fiskmåsar lågt, liksom sökande, över höstsädesfälten. Enstaka kråkor liksom förut, men aldrig många. Fortsatte samma väg tillbaka till Bjärred men tog därifrån in på den lilla vägen mot Önnerup. Här kom en ensam ringduva förbi mot S; arten mycket sparsam denna vinter.

Önnerup kl 1430. Öster om det lilla samhället en mängd stora ljusa gäss på fältet, som är svagt kuperat. Stopp, men arten är klar innan vi stannat: kanadagäss betande på höstsäd, antal c 400 ex, de flesta tätt, c 30 ex synnerligen tätt. I flocken fann jag en tydlig gåsbastard: kroppen färgad som hos en Anser, ljus under, för övrigt rätt blekt och enformigt brun-brungrå, men halsen mörkare, ehuru helt oskarpt avsatt, och huvudet är vitt; dock går det bruna på bakhalsen upp i en bred strima så att hjässan är mörk. Skarp färggräns här. Vidare är näbben helt köttrod; fötterna likaså, enfärgat och rätt ljust köttfärgade. Fågeln betade intill flera kanadagäss, ofta alldeles intill dem. Eventuella färgkaraktärer på övre vingtäckare etc aldrig sedda, fågeln lyfte inte vingarna. Ena föräldra-arten torde dock otvivelaktigt ha varit en Anser-art, troligast kanske grågås.

Fortsatte härifrån 1443, ankomst hem 1455. OBS: antalet kanadagäss på sista platsen c 400.

Trevlig runda. Mycket längesedan jag färdades på småvägarna vid Önnerup etc. Och i Lomma och Bjärred hade mängder av nya hus tillkommit förutom många nya vägar. - Den så kallade "Västra ringen", en stor väg väster om Lund och strax väster om Värpinge var f n under byggnad.

Tillägg: 4-5 fasantuppar sågs vid en gård nära Barsebäckshamn.

Nytt tillägg: måndag 30 jan. träffade jag Leif Nilsson på Ekologi-huset. Han är sedan många år chef för undersökningarna över andfåglarnas populationsutveckling i Sverige. (projektet är internationellt). Leif sade att korsningar kanadagås x grågås är kända, om än sparsamt, och att de just brukar ha vitt huvud och tydligen även i övrigt likna den bastardgås jag skildrat härovan. GRck.

Notiser januari 1989

Jan. 5: en ringduva flög förbi Ekologihuset. Två anledningar till att en så allmän art omnämnes särskilt: (a) arten ej sedd av mig på ett par tre månader i Lund, (b) även har jag intrycket att jag under senhösten och vintern gjort ett flertal exkursioner utan att se ett enda exemplar. Allt detta är fjärran från hur det brukar vara.

Jan. 11: en tornfalk sedd vid motorvägen, nära Östra Torn.

Jan. 12: vid UB en flock på 8 domherrar, 2 hannar och 6 honor. Satt i en stor alm vid biblioteket, flög ner på gräsmattan under trädet och plockade i gräset. Säkert den största domherreflock jag sett i Lund på flera år. Även exkursionerna här i Skåne f.ö. ger få obs-tillfällen och tydligt mindre flockar än förr; dock har det enligt pressuppgifter varit invasion av domherre i Mellansverige sistlidna höst. Hur sträcksiffrorna från Falsterbo ser ut har jag ännu inte reda på.

Jan. 13: en tornfalk, hanne ad med gråblå stjärt, vid motorvägen, där den korsar vägen från Östra Torn.

Jan. 16: samma tornfalk på samma plats.

Jan. 25: en större hackspett i trädtopp på Östra Torn; ropade ideligen

Jan. 28: gick kl 1210-1315 på Hardebergaspåret österut och tillbaka via konsumbutiken. Mycket mildt väder, sol, molnfritt; svagt dis, men rätt god sikt. Svag - måttlig vind omkring SV. Utomordentligt fågelfattigt. På utvägen 1 talgoxe hörd, grönfink hörd, 2 koltrastar på gräsmatta på avstånd, men ingen koltrast längs min vanliga vandringsväg. 2 skator. Med långa mellanrum 1 + 1 kråka på håll. - På återvägen 1 kråka, därtill hördes gråsparv vid affären, några få ex. Ej en lärka, ej en enda överflygande fågel på hela vandringsvägen utom 2 osäkra kajor på långt håll.

allmänt
om ja-
nuari

Fattigdomen på fågel mycket utpräglad i vår trädgård på Östra Torn alltsedan tiden före jul, kanske ännu längre. I regel noll, rätt ofta 1 eller 2 skator (bo finns på granntomten). Ibland talgoxe eller blåmes, ensamma ex. Grönfink någon enda gång men bara enstaka.

Orsaker till fattigdomen på fågel/villakvarteren: jag förmodar att fåglarna på grund av det milda och helt snöfria vädret finner näring m l m överallt och att någon koncentration till matplatser (eller till trädgårdar utan utfodring) därför ej behöver ske. Men detta bara ett antagande. - I vår trädgård sker denna vintersäsong ingen utfodring ännu så länge.

1989-02-05, söndag.

Exkursion med Håkan Westling och hans fru Britt samt Sam och Maja Erlinge. Överenskommen sedan länge. Definitivt beslut rörande dagen togs dock sent på grund av den ovissa väderleksutvecklingen; men fredagens prognos tydde ~~████~~ rätt bestämt på att söndagsvädret skulle bli acceptabelt. Och det blev det också.

Sam hämtade mig 0815. Vi tog upp paret Westling vid Universitetet och satte sedan kurs mot Dalby (där Sam bor). Här anslöt Maja med mäktig matsäck. Därefter färd till Torna Hällestad med kort stopp hos Sören och Kristina Svensson för lån av ett par kikare. Sedan via Silvåkra till utsiktsplats över Vombs norra ängar i östra utkanten av den s.k. "stora heden". Uppehåll här c 0930-1000 för studium av örnar m.m. Bra utbyte, även om avståndet till örnarna var ganska långt.

Korsade sedan ängarna på vanliga vägen, gjorde fortsatta obsar, for via Vombs by upp längs Vombsjöns ~~████~~ västra sida och såg en del trevliga saker bl.a. vid Kävlingeåns utlopp ur sjön. Kl 1025 in på väg 104 norr om sjön. Jag gjorde resultatlös spaning över Fruålid; vi for därför utan nämnvärda uppehåll förbi Övedskloster - Vombsjöns östra sida - Björka by - korsade ~~████~~ väg 12 och stannade kort efter Ilstorps by med god sikt över markerna söder därom och Sövde flygfält etc. Här massor av gäss; den stora majoriteten uppenbart sädgäss, men det blev snabbt oro på flockarna, de lyfte delvis och kom inte närmare (med undantag av ett par flockar). Därför inte långt uppehåll här. Vi for via Spjällakorset - väg 12 genom Sjöbo Ora, for ej heller ner i Fyledalen vid Eriksdal utan direkt till Fylan och vidare till den vanliga rastplatsen med fri sikt över dalen vid Benestad backar. Stannade för lunch i uppförsbacken före Lyckås. Tog oss god tid här, kl 1130-1250. Fick många fina observationer och en överdådig lunch. Vi satt ute i uppvärmda stolar (!!!) med fri sikt över både havsörnar och laxpajer och kaffe och tårta och glador och vråkar och blåhök. Fortsatte sedan via Lyckås - Benestad till Ödemarksgården nära Tome-lilla. Glador i mångtal. Även, klockan 1320, en våldsam hagelby, dock rätt kortvarig, så att vi kunde avnjuta gladorna som rörde sig överallt, lågt över fälten; delvis satte de sig också i träd i närheten.

Kl 1330 bar det ner i dalen igen; vi följde vägen tillbaka till Fylan, stannade här för det rika beståndet av vitskråp, Petasites albus, som syntes på långt håll. Det såg ut som vitaktiga eller blekt grönaktiga bollar på marken. De flesta plantor var c 8 - 15 cm höga, och rätt många hade utslagna blommor i topparna, något som jag aldrig tidigare i mitt liv sett i februari månad. Antalet sedda fåglar här var ringa. Vi kom i bra väder via Ållskog - Eneborg till Krageholms-sjöns södra ände, stannade här i klart solsken och beskådade sjön och dess fåglar. Lämnade denna fina plats kl 1445 med ~~████~~ kurs mot Ellestasjön via Skårby. Nu drog det emellertid upp regnbyar, sikten blev dålig, och utbytet både vid Ellestasjön och följande platser - Knickarp och Navröd/Frihult vid Sövdesjöns S del - blev minimalt. Sedan klarnade det mycket snabbt, och vid ankomsten till den klassiska lokalen Kvarnruinen vid Sövdesjön var det nästan molnfritt, ~~████~~ synnerligen klar luft och skarp eftermiddagssol. Vi gick i krokar ner till Sövdesjön, såg inte extra mycket fågel men fröjdades över det vackra landskapet. - Här snubblade jag när jag korsade ett dike, tänkte inte på saken först, men när vi hade startat hemfärden fann jag att mina glasögon var borta. Vi återvände till ett par sent besökta platser - förgäves. I djup skymning skyndade vi till ~~████~~ diket där jag ~~██████████~~ fallit. Här fann Maja mina glasögon, visserligen med bågen sönderbruten, men linserna hela!!! - Hemfärd i mörker via Ilstorps gård - Ilstorps by - väg 12 - Dalby. Ankomst Lund c kl 1800. En schön dag var tillända, och vi tackade varandra för gott sällskap.

FORTS

← art → säs																		
	Lund- Dalby	Dalby-Torna Hällestad	Vombs ängar	Vombsjöns V sida	Svansjö-Frualid- Övedskloster	Vombsjöns Ö sida	Ilstorp	Spjälla - Sjöbo Ora - Fylan	Fyledalen vid Lyckås	Lyckås-Benestad	nära Ödemarksgården	Fyledalen på återvägen	Ålskog-Eneborg- Krageholm	Krageholmssjön sedd från sydspetsen	Ellestasjön-Knickarp- Navröd vid Sövdeshöjden S	Kvarnruinen, Sövdeshöjden	sista rundan tillbaka till Navröd	summa rovfågel
ormvråk		1							4					6			1	12
fjällvråk			1						1									2
kungsörn			1 juv/subad.														1	1
havsörn			2 ad.						3 juv									5
glada									4	c 15	c 25			2				c 46
blåhök			1						1									2: ej ♂♂ ad
tornfalk	3			1			1			2								7
stenfalk			1															1
summa	3	1	6	1	-	-	1	-	13	c 17	c 25	-	-	8	-	-	1	c 76

se även kommentarer på nästa sida.

Kommentarer till rovfåglarna:

ormvråk: vid Krageholmssjön var ett ex en "börningevråk", mycket ljus. Alla andra ormvråkar idag var ungefär normalfärgade. Den ljusa och en normalfärgad "lekte" i luften, och detsamma gjorde två andra normalfärgade ex i närheten. Ropade också. Troligen begynnande parbildning.

kungsörn: fågeln hade vit stjärtrot och åtminstone en del vitt på vingarna. Detta visar att dräkten ännu har mycket av ungfågeln färg. Men hjässan var ljust och grant guldbrun som hos äldre fåglar. Därför sannolikt en fågel i sitt tredje eller fjärde år, en sådan som i många handböcker kallas "subad.", alltså "nästan gammal". Avståndet var tyvärr för stort för detaljgranskning.

havsörn: de båda fåglarna på Vombs ängar var ganska olika i dräkten. Ett ex var mycket ljust, hade blekt huvud och gul näbb och vit stjärt. En klart gammal fågel. Andra ex betydligt mörkare, både allmänt på kroppen och på huvudet. Näbbfärg osäker, åtminstone såg jag den inte bra. Men stjärten var faktiskt vit, därför betecknade jag fågeln "ad."

Fyledalen? unga havsörnar sedda rätt många gånger, visserligen bara en åt gången, men jag såg på ruggningsstadiet i vingarna att vi hade åtminstone tre olika ex. De kom också, en i taget, från O eller NO. Senare sågs havsörnar flera gånger flyga fram och åter längs dalen, men då kan det mycket väl ha varit fråga om samma exemplar som sågs flera gånger. Därför sätter jag totalantalet sedda på denna plats till tre ex, alla klara ungfåglar.

glada: siffran 4 i Fyledalen på lunchrasten är minimum. De följande siffrorna på sträckan Lyckås-Benestad resp. vid Ödemarksgården är kanske inte minima men med nödvändighet approximativa. Fåglarna flög m l m glest, alltid ¹långt, ofta fällde flera ex nära varandra i träd. Många ex orädda och mycket väl sedda, däribland några gamla med mycket ljusa huvuden. Men ännu flera ex sågs m l m långt bort, delvis i regndis. Jag tror på en totalsiffra på cirka 40 ex på denna plats.

blåhök: båda ex var bruna med väl avsatt vit övergump/stjärtrot. Alltså inga utfärgade hannar. Men omöjligt att se om det var honor eller ungfåglar.

tornfalk: en ganska hög dagssiffra. Två ex sågs alldeles intill varandra vid utfarten ur Lund, och även de 2 exemplaren nära Benestad vistades mycket nära varandra.

stenfalk: vinterobservationer är avgjort sällsynta, i motsats till läget på 30-talet och kanske 40-talet. -

Dagens exemplar kom i hög fart v alldeles framför bilen när vi lämnade Vombs ängar. Ryggen var brunaktig, ej blågrå, därför var det ingen utfärgad hanne utan en hona eller ungfågel.

Övriga arter:

sångsvan: på höstsäd nära Vombs Norregård en flock på c 25 ex varav ungefär 20 ad och 5 juv. Ej noga studerad. - Nära Kävlingeåns utlopp ur Vombsjön flock c 22 ex, därav nästan säkert bara ett fåtal juv. Denna flock stod på jordigt fält. - Öster om Svansjö gård stod 8 ex på höstsäd, därav 4 ad 4 juv. - Vid Vombsjöns östra sida flock c 20 ex, också på höstsäd. Sannolikt även här stark majoritet av gamla fåglar.

sädgås: nära Vombs Norregård c 150 ex ganska nära. Andra flockar på håll, men ej studerade. - Vid Ilstorp, mellan byn och Ilstorpsgården såg vi sedan en osedvanligt stor koncentration av gäss. På rimligt håll betade ett par hundra ex, varav de allra flesta var sädgäss. Men på långt håll i söder och sydost gick massor av gäss, och en del flockar flög just upp. Jag gjorde en snabbräkning och fick 2500 - 3000 ex men erkänner gärna att siffran ~~2500~~ är mycket approximativ. Tyvärr var de flesta långt borta och i dåligt ljus, och de flygande flockarna nalkades icke utan tycktes fara ner mot Sövdesjön. Därför blev det ingen långvarig rast på detta ställe. - Vid lunchrasten i Fyledalen såg vi en flock sädgäss på 11 ex, de passerade mot söder.

1989-02-13, måndag.

Vackert väder; jag beslöt att ta buss till Krankesjön. Tydligare uttryckt: buss till Kvinnevad vid Revingehed, vandring ner till sjön, obsar från Silvåkratornet. Därefter tillbaka till Kvinnevad men ej genaste vägen utan via "stora heden", så att jag fick utsikt över Vombs ängar. Jag tog buss från Lund 0800, ankomst Kvinnevad 0845, gick ner till tornet på gamla banvallen, ank.tornet 0935, stod där 0935-1015, vandrade som ovan sagts - efter liten matpaus vid rastplatsen, där Nicolins hus låg förr i världen - klockan 1025-1045 österut och satte mig i lä av tallungen och spanade över ängarna, fortsatte 1110 mot nordväst (ungefär) tills jag nådde gamla banvallen och följde i huvudsak ~~den~~ den upp till Kvinnevad. Ankomst dit 1203. Bussen tillbaka gick 1215, ankomst Lund vid Thulehem 1253, jag gick därifrån hem, ankomst 1310.

På utvägen mycket kråkfågel: kaja, kråka; råka bl a vid kolonin söder om vägen innan man kommer till S Sandby. Här satt råkorna i mångtal i träden; antalet bon i dessa träd föreföll oväntat ringa, troligen p g av hårda vindar nyligen. Även annorstädes sågs råkor.

0845 vandrade sakta söderut från Kvinnevads hållplats.

Utbyte:

1 fjällvråk lyfter nära, är juv. sånglärka hörd kortvarigt, bara lockton, ej sång. Gröngöling hörd rätt nära, ~~den~~ mycket högljutt ropande. 2 korpar flyger nära förbi mot NO, en tredje följer strax. - Fin morgonsol, plusgrader, rätt svag vind, molnfritt.

Korp hörs flera ggr. Ett ex, det ~~den~~ fjärde för dagen, lyfter, flyger också mot NO. 2 + 2 kajor likaså. 3 andra kajor mot S. 2 + 1 kråkor sedda! 1 ormvråk sitter i trädtopp, lyfter, flyger mot V, men snart återkommer ett ex därifrån, rimligen samma ex. Obestämt småfågelläte hört en gång. Jag vandrar vidare på gamla banvallen. Talgoxe hörs från skogen väster om vallen, hörs ~~den~~ på två ställen. Sånglärka lockar kortvarigt.

0915 banvallen har helt nyligen skrapats av stor maskin, så att jorden ännu är fuktig och lös. Spår därför mycket tydliga, det är kaninspår hela vägen, även hund, bl a en mycket stor, m m.

Jag nalkas Krankesjön, den syns ännu inte men jag hör sothöns från sjön. Går i strandskogen med (tillfälligt) dålig sikt, då ~~den~~ kommer en flock sädgäss på c 20 eller 25 ex mot NO; jag hör ännu minst en flock + en till, sannolikt summa 50-60 gäss. Talgoxe spelar i skogen. En stjärtmes flyger mellan alarna i strandskogen. Grågås hörs från sjön, sothöns likaså.

0930 är nu nära tornet. 2 kråkor

tillsammans i strandskogen.

2 blåmesar ses.

0935 upp i tornet. Utmärkt sikt, men vinden är frisk häruppe, omkring väst. Molnfritt, kallt. Blåmes 2, talgoxe sedd. Sånglärka hörd, strax därefter kommer några glesa ex överflygande lågt mot NV eller V. Sjunger ej. Ett obestämt småfågelläte hörs svagt. Obsar över sjön, ser häger 3 + 1 + 2 + flera flygande, sothöna flock drygt 100 ex tätt samlade på NK.

grågås flera smärre sällskap i vasskanter, c 15 ex ses, men totala antalet säkert större. sädgås låg ej i sjön, men ett antal småflockar flög över m l m mot SV, summa c 40-45 ex.

gräsand allmänt spridd, låg inte i tydliga flockar utan snart sagt överallt, gärna i vasskanter, antal sedda ex c 250. vigg mycket allmän, vanligen i m l m tydliga flockar på 5-20 ex, totalt säkert c 200 sedda. knipa spridd bland andra änder, bara högst 10 sedda, mest fina hannar ad.

brunand: flock 5 ex flygande, nästan säkert var alla hannar. storskrak mycket få, några ex nära varandra, några m l m ensamma, summa högst 10 sedda. salskrak 2 fina hannar ad.

gravand: ett par ~~den~~ kom från Ö och fällde på NK.

havstrut: 2 mycket granna ad över sjön, delvis följde de ~~den~~ varandra nära, eller kanske snarast jagade varandra.

FORTS

knölsvan: på NK och angränsande vatten, alltså någorlunda nära, låg drygt 40 ex, de flesta glest men en del små täta ansamlingar, delvis m 1 m dolda bakom vassar. Av de c 40 som sågs tydligt var påfallande många ungfåglar. Noggrann räkning av de 22 som syntes bäst gav 6 vita ad och 16 ungfågelfärgade. En familj på 2 ad och 4 juv sedd längre bort.

Långt ute, delvis nära västra änden av sjön, sågs betydligt över 55 svanar, allra mest m 1 m glest spridda. Totalantal säkert högre än 55 här. Alla ej säkert bestämbara, men nästan säkert var knölsvanen i stor majoritet, och här var de flesta ex rent vita.

sångsvan: efter letande fann jag 2 ad i vasskant ganska nära.

Flera knölsvanar låg i närheten men ~~ingen~~ angrep ej.

obestämd svan: se ovan. Verkliga totalsiffran svan på sjön var säkerligen c 110-120.

ringduva: flock 3 ex kom mot NO över tornet, ej flera!!

corp 1 ex.

kråka: flock 5-6 ex höll till i stora träden ute i vattnet i SO-hörnet.

skata: en ensam förbiflygande.

kaja: enstaka "

Jag tog matpaus på rastplatsen i lä av ett effektivt vindskydd. Mycket fint och varmt i solen. Gick sedan ungefär österut. Kort därefter blev det stort uppflog från sjön, tyvärr kunde jag bara se att andflockar for omkring bakom träden, dock steg minst 12 hägrar upp över trädtopparna. Grågäss hördes. Ingen rovfågel sedd, men just efter det att dessa ord skrivits kom en glada lågt över Ivans backe, mobbad av 2 kråkor, och över heden kom en lågflygande, ovanligt mörk fjällvråk. - Några sånglärkor flög också över heden, nästan alla ungefär mot V eller NV. Sjöng ej.

Spaning över ängarna gav 2 glador sittande på staketstolpar och 1 fjällvråk på marken, alla var svåra att bestämma när de

satt, men de lyfte småningom och fick då sällskap med ännu en fjällvråk. Ikke en gås sedd på ängarna eller på fälten bortåt gårdarna. Ingen örn heller för den delen, ~~men~~ och antalet kråkfågel (läs: kråkor) var mycket lågt, ingen på närhall. Plötsligt kom en tornfalk snabbt och mycket lågt från norr, steg upp i sväng började ryttla mot vinden, fortfarande lågt.

Vandringen tillbaka över heden gav ingenting, men när jag nådde skogen vid banvallen hördes blåmes och nästan säkert också entita. En obestämd småfågel for in i snår, kanske ~~ingen~~ en rödhake. En ormvråk i samma träd som på nervägen. En varfågel i ensamt litet träd på gräsmark. 2 + 2 kajor överflygande. Fjällvråk sedd troligen samma ex som omnämndes i början.

Kl 1155 när jag var helt nära busshållplatsen, steg plötsligt 4 ormvråkar upp över skogen rätt nära, alla nära varandra, ropade. En femte ormvråk sedd på annat håll, samtidigt. Alla dessa räknar jag som "nya", ej antecknade tidigare idag.

Vid busshållplatsen 1 talgoxe. Även på uppvandringen studerade jag spåren i den färskas jorden på banvallen. Enstaka fina spår av hare, ett par av rådjur, därtill av ryttare, och så mina egna spår och ännu ett människospår. Kanske räv, men osäkert.

Tillägg:

sothönsflocken på NK tät, totalantal c 110 ex; ett par tre ggr ~~tät~~ nade flocken ytterligare och "sprang" på vattnet iväg från den vasskant vid vilken de hade legat. Ungefär som man kunde vänta att de skulle reagerat för räv eller mink, men intet sådant sågs.

En knölsvan ad på NK låg i hotställning och jagade bort ungsvanar några gånger. För övrigt inte mycket sett av sådant beteende idag.

OBS: icke en fink sedd, icke en stare!

3 rådjur på Vombs ängar.

FORTS

1989-02-13 forts.

Jag har mycket länge, ända sedan november skulle jag tro, tyckt mig se att småfåglar är synnerligen fåtaliga denna vinter. I trädgården lägger vi inte ut fågelmat hittills i vinter, eftersom vädret ju varit oerhört milt och marken snöfri och ofrusen. Detta innebär förstås att fåglarna inte söker upp vår trädgård. Men likväl förefaller det märkligt att trädgården i regel är ~~tom~~ tom på fågel. Ett skatpar finns här och ses rätt ofta, och någon gång ser jag en koltrast, och mycket sparsamt ensamma talgoxar eller blåmesar, sällan två ex av samma art. Men inte en fink på månader, inte ens en grönfink. Och inga trastar utöver någon enda koltrast. Det är konstigt. Därför gjorde jag dagens vandring särskilt för att se efter småfågel och notera varenda individ, även om arten inte kunde bestämmas.

Dessutom naturligtvis av intresse att se på faunan i Krankesjön. Om denna skall jag också säga, att individantalet av exempelvis gräsand och vigg kan ha varit mycket större än vad jag såg. Det verkar troligt, eller nästan säkert, att rätt mycket gräsand dolde sig i vassen, etc. Däremot såg jag ~~ingen~~, trots noggrann spaning, inga stora m l m obestämbara andfågelflockar långt ute på sjön, inga små sådana flockar heller.

Artlistan ser ut såhär:

häger minst 12	
knölsvan allmän	} summa summarum c 110-120
sångsvan 2 ad	
obest. svan många	
sädgås summa c 50, överflyg.	
grågås säkert 15 sedda, fler	
fanns högst sannolikt	
gravand 2	
gräsand c 250 sedda	
vigg c 200 "	
brunand 5	
knipa c 10	
storskrak c 10	
salskrak 2 hannar ad	
obestämda änder: fåtaligt sedda	
ormvråk summa minst 6, högst 8	
fjällvråk " " 4 " 5	
glada 3 ex	
tornfalk 1	
sothöns flock c 110	
havstrut 2 ad. Inga andra	
måsar!	

ringduva 3 ex
gröngöling hörd vid Kvinnevad
sånglärka totalt c 15 sedda och/el.
hörda. Sjöng ej <i>Jeller</i>
talgoxe några sedda och hörda
blåmes " " " " "
entita nästan säkert hörd
stjärtmes 1 ex
varfågel 1 ex
skata helt få sedda
kaja bara få ex sedda
råka i Krankesjöområdet bara
få ex, på utvägen rätt mycket
kråka sedd många ggr men total-
siffran mycket låg, kanske 15-20
ex, ej mer
korp minst 5 sedda
obestämd småfågel: 1 ex, kanske
rödhake.

1989-02-19, söndag.

Exkursion av ovanligt slag, överenskommen sedan någon vecka. Klockan 12 kom Carin Ehrenberg, hämtade upp Lena och mig samt Gun Böök, som infunnit sig hos oss en stund tidigare. Matsäck och annat bagage inpackades, och vi startade med Kärrnäs som mål. Dock icke närmaste mål: Carin ville se Österlen, och på vägen dit avsåg vi att passera Fyledalen. Programmet gick väl i lås. Färdvägen framgår av tabellen på följande sida.

Det blev en särdeles lyckad tur. Här några uppgifter om väderlek och tider. Morgonen var mulen, men just när vi skulle starta bröt solen fram.

1207 start. Mest molnigt, men torrt och behagligt väder. Plusgrader.

1230 Harlösa passeras.

1240 Övedskloster " .

1308 Röddingeberg i Fyledalen. Fint väder. *Sedan via Fylan till*

"vanliga rastplatsen" i Fyledalen. Men här var fullt med folk. Därför fortsatte vi direkt via Lyckås.

1330 } Lunchrast vid vägkanten bortom Lyckås, alldeles nära länsgränsen
-1355 }

1405 } Stopp vid Örups almskog och rundvandring där. Solsken.
-1440 }

1440 } Färd i krokväg nerom Tosterup - Gärarp - invid Bollerup -
-1530 } Ö Ingelstad - S:t Olof - Kivik. Solsken, fin belysning. Men observera fattigdomen på rovfågel.

1530 passerar Kivik, tar stora vägen mot Brösarp. Fint väder.

1546 " Brösarp. I fortsättningen snabbare färd.

1600 det mulnar hastigt, blir regn. Ett slag mycket hårt regn.

1622 har hunnit norr om Färlöv. Regnet avtar småningom

c 1630 det klarnar snabbt från väster, blir aftonsol.

1745 ankomst Kärrnäs.

Fågel:

rovfågel: se tabellen nästa sida samt kommentarer efter artlistan.

gräsand: stora flockar låg i Vombsjöns nordvästra hörn (Hjälmaröd), men vi stannade inte idag.

fasan: en höna i vägkanten nära Tosterups slott. Den enda för dagen!!

fiskmås: flockar sedda bl a när vi vek av från väg 12 ner mot Fylan.

Kort därefter, när vi beundrade rovfågelansamlingen vid Fylan, kom en flock på c 70-80 ex, började kretsa över dalen och steg påfallande snabbt till stor höjd, så att de lätt kunde ha förbisetts; de torde ha fortsatt ungefär västerut. - Senare sågs flockar passera vid lunchplatsen, och nära ostkusten sågs den förstås, ehuru i ringa antal. Se även obestämda måsar.

gråtrut: i vissa passerande flockar huvudsakligen över Fyledalen fanns både fiskmå och gråtrut; inbördes proportioner ovissa, och antal måttligt.

obestämda måsar: flockar sedda på långt håll ett par gånger, högst ett par tre tiotal ex/flock. Säkerligen gråtrut + fiskmå som ovan. Ingen skratmå sedd med säkerhet idag.

större hackspett: ett ex flög framför bilen när vi passerade Revinge-hed.

gröngöling: ropade i Örups almskog } skogen är, som bekant, mest död
spillkråka: " " " " } och skelettartad p.g.a. almsjukan.

svartmes: vid lunchuppehållet hördes svartmes locka från grandungen i vägkanten. Kort därefter även vårsången hörd! Första för i år för min del.

FORTS

22

	Lund - S Sandby - Harlösa
	Harlösa - Svansjö - Övedskloster
	Övedskl. - Torps gård - Sjöbo
	Spjälla vägsäl - Sjöbo Ora
	Fyledalen: Eriksdal - Röddingeberg - Röddinge
	Fyledalen: Fylan, uppehåll vid järnvägs korsningen
	Fyledalen: Lyckås och rast-platsen vid länsgränsen
	Örups almskog med omgivningar
	Örup - Övraby - Tosterup - Gärarp - Bollerup - Ö Ingelstad
	Ö Ingelstad - S:t Olof
	S:t Olof - Kivik
	Kivik - Brösarp
	Brösarp - Lyngsjö
	Lyngsjö - utkanten av Kristianstad - Färlöv
	nära Broby
	Broby - Kärrnäs
	summa
ormvråk	
fjällvråk	1
sparvhök	
havsörn	
glada	
Tornfalk	1
summa	1
	1
	3
	2
	7
	≥ 13
	10
	8
	1
	1
	1
	6
	1
	1
	-
	≥ 57
	29
	3
	2
	1
	≥ 19
	3

artlistan samt kommentarer om
vissa arter fortsätter på nästa sida.

kaja: vid Kungsmarkens golfbana, alltså kort efter starten, såg jag en mycket tätt samlad flock på c 110 ex. på marken nära vägen. Därefter sedd rätt ofta utan att antecknas noga. Långt fram på eftermiddagen, när vi i regn passerade Färlöv, kom en jättestor kajflock söderut, helt nära. Sannolikt på väg till nattkvarteret. Se även om "kråkfågel" härnedan.

råka: allmän men i regel ej noga antecknad. Se "kråkfågel". Nära Örup sedd i stort antal; och på ett mycket stort fält med höstsäd strax norr om Bollerup stod råkor i mängder, mycket glest, men minst 200-250 ex, kanske flera, jag hann bara med en grov skattning. OBS: Bollerup låg rätt nära söderut; parken, där Berith Cavallin och jag förra våren räknade 228 ~~råkor~~ råkbon, var bara någon kilometer borta.

kråka: allmän men i regel inte noggrant antecknad. Se "kråkfågel"!

korp: ett ex flög förbi när vi stannat vid Fylan och beskådade den fina rovfågelfaunan: flera ormvråkar, flera glador och en ung havsörn, alla samtidigt.

kråkfågel: ~~mycket~~ riklig idag men ej noga antecknad i regel. I utkanten av Sjöbo blandade kråkfåglar i stort antal, och detta fortsatte hela vägen längs nya sträckningen av väg 12 fram till backen upp i Sjöbo Ora. Även längs väg 12 öster om Anklam och på sträckan från väg 12 ner mot Fylan mycket rikligt med kråkfågel. Likaså från Örup österut samt delvis på sträckan Kivik - Brösarp etc.

obestämda finkfåglar: som vanligt vid m l m snabba bilexkursioner blir antalet iakttagna småfåglar mycket ringa, och antalet säkert bestämda arter och individer blir förvånande litet. Så även idag. Vid lunchrasten trodde jag mig höra sånglärka. Och på e.m. nära Färlöv sågs ett par finkflockar, ej stora; de hade delvis fällt på telefontrådar. Art oklar.

Kommentarer om rovfåglarna:

ormvråk: av minst 29 sedda ex var ett ex, vid lunchplatsen, en klar "börningevråk", mycket vit. Ett annat ex, nära S:t Olof, var ljus men knappast så att det kunde kallas vitbrokigt.

fjällvråk: exemplaret mellan Lund och Harlösa satt i träd vid Skatteberga, helt nära vägen. Kunde inte demonstreras. Torde inte ha lyft för bilen.

sparvhök: båda ex. lågflygande, nära håll.

havsörn: dagens enda ex sågs mycket bra, var en klar ungfågel, gled sakta mot V eller snarare VNV längs Fyledalen; flera ormvråkar och flera glador samt en korp var samtidigt inom synhåll, ~~mycket~~ bekvämt bestämbara.

glada: föga förvånande att relativt många skulle ses i Fyledalen och trakten däromkring. Men nu, ej minst på grund av det rekordartat milda vädret, torde paren ha börjat sprida sig m l m till sina blivande häckplatser.

tornfalk: dagens första ex satt på ladugårdstaket vid Vikens gård strax öster om Harlösa. Blev ofredad av två kråkor och lyfte precis innan vi passerade.

allmänt om rovfågel: mycket ~~riklig~~ fin dag. OBS att antalet sedda exemplar på varje plats är noga angivet ~~mycket~~, som vanligt. Siffrorna från Fylan är dock minimisiffror beträffande ormvråk och glada; jag såg minst 6 ex av vardera arten samtidigt, men havsörnen kom också just då sakta österifrån och krävde uppmärksamhet!

Övriga kommentarer:

Carin hade lovat att bjuda på middag på ~~mycket~~ Kärrnäs. Gun Böök och jag medförde lämpliga drycker. Det blev en särdeles trivsam kväll. Antalet deltagare i måltiden blev större än jag trott;

1989-02-19 forts.

Från granngården kom Gösta Edling med fru Lull, vidare kom Carins dubbelkusin Margit, sedan många år änka efter Carins bror Bengt. Och i sista stund inviterades även en fru Furst med son; de bodde på en gård där värmesystemet kollapsat. Dessa båda sistnämnda hade jag förmodligen aldrig sett förut, men övriga gäster var jag bekant med sedan gammalt, även om vi inte ses ofta.

Mycket fin stämning vid måltiden, och ännu trevligare efteråt, vid brasan i biblioteket.

Vi tre, som kom från Lund, var bjudna att bo på Kärrnäs över natten. Så skedde också.

1989-02-20, måndag.

Frukost på Kärrnäs. Så småningom packning och avfärd. Vi skulle närmast till Diö, där Lena och jag hämtade och betalade 12 burkar honung hos den mycket framstående biodlaren Åke Andersson. Dessutom är han en ovanligt vänlig och trevlig människa. Tyvärr var han inte hemma själv, men vi träffade hans fru och fick honungen. Den har varit beställd sedan i höstas men kunnat hämtas först nu, hur det nu kan komma sig. Som pensionär borde jag ju ha gott om tid!

Efter detta ärende blev det rundfärd i regnigt väder: Diö - Liatorp - Virestad - Holkya - ner till vägen Tingsryd-Älmhult, som följdes till Älmhult. Trevligt landskap, fjärran från allfarvägarna även om nya väg 120 öster om Älmhult brutit igenom bygden. Fågelutbyte mycket litet, men trevligt samtal om många ting, liksom för övrigt igår på turen från Lund.

Carin lämnade av oss vid järnvägsstationen i Älmhult. Där väntade vi tre kvarts timme, tog sedan snabbtåget till Lund, ~~1524~~ avgång 1524, ankomst Lund 1638.

Tillägg till 1989-02-19:

- a) rätt anmärkningsvärt att ej en enda ringduva observerades; den har varit mycket sparsam i vinter. Eftersom vintern varit - och fortfarande är - så mild, kunde man väntat att få se även stare och vipa idag, men därav blev intet.
- b) endast ett fall av tydlig bröllopsflykt hos ormvråk sågs: det gällde paret som sågs närmast före nedfarten till Fylan.

Notiser februari 1989

Febr. 6: på middagen, i dåligt väder, såg jag en större hackspett lyfta från ett träd nära vår bostad på Östra Torn och flyga bort ungefär mot SV. Nästan samtidigt sågs även en tornfalk på samma plats.

Febr. 11: en tornfalk vid motorvägen förbi Östra Torn. Falken satte sig i ett träd men lyfte strax och försvann.

Febr. 12: en sparvhök över Tenorgränden på e m i soligt väder

" 13: exkursion till Krankesjön etc. Se särskilt protokoll.

" 14: en tornfalk sedd från tåget nära Arlövs f d station, över ruderatmark.

" 16: en sparvhök, liten hanne, kom rakt över trädgården på Tenorgränd kl 1720. Ovanligt ljus kväll, men blåsig.

" 18: en sparvhök hanne, rimligen samma som 16/2, fäller i trädgården, under äppelträdet, bara c 1 1/2 meter över marken. Lyfte snart, troligen oroad av mina rörelser bakom fönstret.

" 19 och 20: exkursion. Se särskilt protokoll.

" 21: på f m och framemot middagen vackert väder, grann sol; vid middagstid molnigt, delvis mycket mörka bymoln, som dock ej gav mycket nederbörd över Lund: glesa hagel och något litetregn. På e m hastigt ÅNYO KLAR SOL, nästan molnfritt, sikt synnerligen klar. Då kom:
kl 1723 en flock på 10 svanar mot NO, rätt högt

" 1724 " " " 3 " " " precis på samma sätt

" 1724 också 3 starar lågt över huset mot N. De första starar jag sett i år. - Svanarna i gott ljus men rätt långt bort, art omöjlig. Dock av intresse, ty det var första klara obsen av sträckande svan för i år. - Dagarna 21 - 26 febr. var jag mycket starkt förkyld och höll mig inomhus. Bättrades snabbt 26 febr.

" 26: på morgonen såg Lena en hackspett sitta på asfalten på trottoaren och dricka ur en liten grund vattensamling. Jag dit: den satt så ytterligare någon halvminut (skattat), for sedan upp i ett litet träd, därifrån till en helt liten tall utanför mitt fönster, sågs på 3 meters håll. ~~Större~~ Större hackspett, och vårt första intryck att det var en hona stämde exakt. Inte på många år har jag haft en hackspett så nära. - I den lilla tallen hoppade den ut bland de långa barren på de ungefär horisontella grenarna, men ovisst om den fann något att äta där.

Denna dag på f m, i mulet och milt väder, kuttrade en ringduva sin vårlåt från granntomten.

Uppgifter meddelade av andra:

Vid telefonsamtal fredag 24 febr. med Arne Schmitz i Falsterbo fick jag veta att han sett en flock på ~~to~~ tolv vipor vid Fotevik ett par dagar dessförinnan. Dessutom hade han haft årets första humla i Falsterbo; och en pad hade korsat vägen framför honom en kväll. Om jag hörde rätt hade han stannat bilen och fotograferat denna pad.

Paul-Eric Jönsson hade hört av Per Andell, att spridda strand-skator och större strandpipare hade setts vid Fotevik. Och Sören Svensson sade mig 28 febr., att tranor setts och hörts på flera ställen sista dagarna; det ansågs vara sydsvenska häckfåglar, som kommer tidigt och inte i stora flockar. Normal ankomsttid för denna population anses enligt Sören vara "början och mitten av mars".

1989-03-07, tisdag.

Fint väder, se närmare nedan. Jag ville gärna se Krankesjön på nytt och, bland annat, undersöka tillgången på småfågel i markerna. I förhoppning att även få se exempelvis något sträck av rovfågel - som ju ofta är bäst under middagstimmarna - startade jag relativt sent från Lund. Tog bussen ut, avgång kl 1009, steg av vid Kvinnevad 1045, gick sakta längs gamla järnvägsspåret ner till tornet, stod i tornet 1135-1245, därefter långsam uppvandring till busshållplatsen, ankomst dit 1350, satt i solen och väntade till 1415, då bussen kom. Åter i Lund 1455.

Väder: molnfritt, fin sol, milt; vind rätt svag. När bussen lämnat staden, såg jag dock att luften var rätt disig. Sikt på nära och måttligt håll god, men på längre avstånd dålig. Från Silvåkratornet kunde man se bra upp till ett avstånd av c 1 eller 1,5 km, men sjöns västra ände var bara matt synlig, och vad som låg på vattnet därborta var helt omöjligt att se, dock med undantag för svanar, som framträdde rätt svagt och var helt omöjliga att bestämma till arten. Detta dis observerade jag inte förrän jag satt i bussen. Diset ~~blev~~ lättade mycket sakta framåt middagen, omkr. kl 13 och senare.

Fågelutbytet i Krankesjö-området, incl. Revingeby, var som följer härnedan. Därtill ett par trevliga obsar på andra platser, se tillägget.

Revingeby, från bussen, kl 1037: 2 ormvråkar följer varandra alldeles nära, måttlig höjd. Därövanför finner jag helt oväntat en krets på 11 ormvråkar, höjd högst c 200 m, alla cirklade livligt omkring varandra. Sådana flockar på våren ej ofta att se! 2 vipor här också sedda.

1045 nedvandring börjar. 2 ormvråkar kretsar över skogen, ~~och~~ lågt men ej i sällskap, den ena ropade. Sånglärka s, hörs också sjunga. Bofink hörd men ses ej. Talgoxe h på flera ställen på vandringen, blåmes hörd ofta och sedd ett par ggr. Sånglärka s och hörd sjunga ytterligare några ggr.

skata 2 ex på trafikdödad kanin på vägen, kråka 3 ex där också. 1 tornfalk, nästan säkert hanne ad, ~~och~~ ryttlar fint mot den ungefär sydostliga vinden.

Till min överraskning rådde rätt stark "militär aktivitet" i trakten, bl a skjutande på avstånd, stridsvagnar och andra fordon i markerna, och motorcykelförband på gamla järnvägsbanken, alltså på min gångväg. Orsakade en del störningar i obsarna på nervägen. - Koltrast hörd. En småfågel hörd, troligen var det en knäppande rödhake.

Tornet 1135-1245. Ett militärförband slog bro över kanalen från Silvåkrakärret, mycket stoj

och skrik, men under denna timme f ö inga mänskliga störningar. Jag var ensam i ~~tornet~~ tornet hela tiden, gudskelov.

1 glada ovanligt nära, sakta förbi. Sjön tedde sig snarast fågelfattig (jämför notis om Ingas besök i Stensoffatornet i söndags 5 mars!). Undantag från fågelfattigdomen: svanar. På närmsta klarvatten (förkortat NK) låg glest 2 + 1 + 1 + 1 gamla knölsvanar och c 3 + 3 ungfåglar av samma art. Längre ute inalles c 100 exemplar, mest ~~och~~ spridda, men smärre "förtätningar" sågs. Siffran i underkant, ty några ex bara skyttade inne i vassruggarna, och några ex låg alldeles tätt ihop så att exakt räkning ej kunde ske. Inalles såg jag av knölsvan c 110 ex, varav minst 49 ex var i ungdräkt. Därutöver låg i västra änden av sjön minst 10 helt obestämda svanar.

Se skiss ~~och~~ nästa sida.

Fågelfattigdomen i sjön befanns vara delvis skenbar. Antalet vattenfåglar på NK var dock måttligt:

c 45 sothöns, rätt spridda, dock låg drygt 10 ex i flock,
c 10 viggas, glest
6 krickor i flock
högst 10 gräsänder, m 1 m tydligt parvis
åtskilliga grågäss, c 8-10 sedda, andra hörda
knölsvan enligt ovan.

1989-03-07 forts.

I en vasskant tämligen nära stod minst 13 andra grågäss, och nere i "tarmen" sågs ytterligare flera ex.

I de stora träden i vattnet utanför kanalmynningen satt 7 kråkor.

Närmast norr om de vassruggar som avgränsar NK och utanför ostsidans vass (där det brukar vara tomt på fågel) låg c 100 vingar, c 65 brunänder i tydlig flock, och några glesa sothöns. Brunandflocken hade stor majoritet av hanner och låg just utanför vasskanten på ostsidan.

Några blåmesar flög förbi ~~mot~~ tornet mot NO.

Efter letande fann jag strax utanför NK 3 skäggdoppingar, de första jag sett i år. Två av dem låg my. tätt ihop hela tiden, den tredje några meter därifrån.

Så småningom upptäcktes också en flock på 7 bläsänder varav 4 mycket granna hanner.

Några par och småflockar av grågäss uppe och flög ibland.

"Ej en skrake, ej en knipa" skrev jag i anteckningarna, men efter mycket långt letande fann jag dels ett flygande knippar, dels några (minst 3) ensam liggande kniphannar, dels också långt ute en flock på c 15 fåglar varav majoriteten var kniphannar (och minoriteten troligen honor av samma art, men detta sågs ej säkert).

~~Ensam storskrak~~ Vidare fann jag en ensam storskrakhanne ute på klarvattnet, och en salskrakhona i en liten viggflock.

2 + 1 gravänder visade sig, på olika ställen, men snart var alla tre på vingarna, förföljande varandra. Man såg att ett ex var en hona. När de fällde, lade sig ånyo den ena hannen långt bort från paret.

Kl 1224 kom en flock på 12 sädgäss från ~~mot~~ VNV eller NV och fortsatte mot OSO, lågt.

Två unga trutar, otvivelaktigt gråtrut, låg långt ute men var också uppe och flög

helt lågt, det såg ut som om de kämpade med något stort byte (dött?).

En ensam skrattmåsar kom lågt över vassen, inga fler måsar sedda.

Gröngöling ropade på avstånd.

En glada upptäcktes, den kretsade högt uppe mot den disblå himlen.

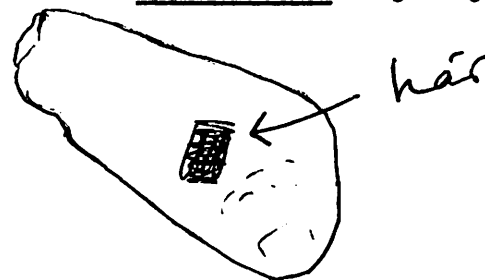
Plötsligt hörs tofsmes, den ses i ett träd på avstånd, flyger fram mot tornet och faller i ögonhöjd i björken vid tornet, 3 meter från mig, lockar på nytt, flyger snart bort. Sällan att se vid tornet. Sånglärkor överflygande men ~~ä~~ bara enstaka ex. En ormvråk i parningsflykt lågt över Ivans backe.

En ensam storskrak hona har fällt på NK.

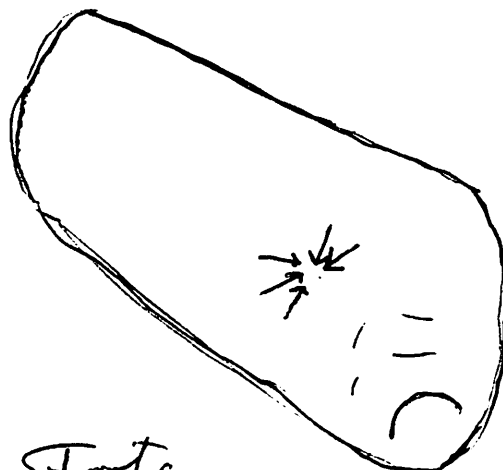
Jag gör förnyad räkning av änder och sothöns. Ingen ändring av antalet sedda knipor, bläsänder, salskrakar, storskrakar, gravänder. Men totalsumman sedda vingar blir nog minst 150, brunänder c 70, och av gräsänder har betydligt flera kommit tillsynes, kanske summa 40 ex. Sothöns totalt högst 65 sedda. Dessa siffror inkluderar vad som fanns på NK.

Huvudintrycket var att sothönsen var mycket mera spridda än sist, gräsänderna låg allra mest parvis, ~~men~~ viggarna delvis i flockar som kunde vara glesa, delvis i par m l m tydligt.

Svanarnas huvudmassa låg ungefär så:

Glesa ex låg flerstädes på andra platser. Men kl 1245 såg jag plötsligt hur huvudmassan började "konvergera" mot en plats, så:

Fort.

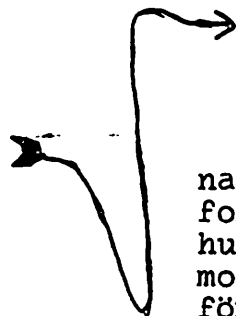
1989-03-07 forts.

Det såg högst egendomligt ut. Jag var just på väg ner från tornet, då jag såg hur den dittills glesa mängden av svanar snabbt tätnade mot centrum, fåglarna simmade in mot ~~varandra~~ varandra, koncentrerades mot mitten. Förgäves letade jag efter någon förklaring. Inom någon minut upphörde rörelsen, och fåglarna tycktes "glesna" igen. Svanar på långt håll från huvudmassan deltog ej, men säkert 70-80 ex var inblandade.

Vägen tillbaka: samma väg, men jag gick ett par svängar närmare sjön. Entita hörd flera ggr, även sedd slutligen my. nära. Talgoxe s h, bl a 1 ex med helt otypiskt läte, ett ganska lätt bokstaverat "zrip", alltid bara en gång i taget. Jag trodde det var någon Emberiza e.d., men till slut såg jag fågeln och såg när den öppnade näbben i takt med lätet. Tornfalken, det var en fin hanne med blågrå stjärt, var kvar, ryttlade ideligen lågt. Koltrast h.

Mycket skjutande och annan militär aktivitet när jag gick norrut. - 1 fjällvråk lyfte nära Kvinnevad, ~~my. nära~~ my. nära; kort därefter 1 ormvråk lågt kretsande, steg my. snabbt mot NV i den sydostliga vinden, försvann my. högt uppe. Gröngölingens vårläte h nära bussplatsen. Kråka, råka, kaja, skata några ex vid den grävda dammen i f d sandtaget.

Kl 1345 kom en stor fladder-mus (Nyctalus noctula) nära förbi i solskenet, jag såg den komma allt närmare, se skiss, tog tiden hur länge den syntes, det blev 65 sekunder, vilket är rätt länge.

nalkades först, for sedan många hundra meter bort mot N, svängde, försvann bakom höga trädskronor.

Vidare: kaniner sedda 4 ggr, när jag gick tyst på gräs och stig. Grävningar av kaniner sedda rätt ofta

Insekter: på gräset nära tornet fann jag 1 ex av en dytiscid av släktet Colymbetes; tog den och släppte den i sjön i vass vid stranden.

Vid väntan på bussen såg jag årets första citronfjäril, den flög lågt, satte sig i solen. Kort därefter 2 nässelfjärilar, de kom precis efter varandra med vilt svirrande vingslag. De närmsta 10 minuterna ytterl. ett ~~par~~ par tre nässelfjärilar. - Enstaka andra insekter flög, troligen rätt stora flugor. Humlor och bin icke sedda. eller hörda

Säkert bestämda fågelarter sedda vid Krankesjön med omgivningar idag:

skäggdopping	vipa
knölsvan	skrattnås
sädgås	gråtrut
grågås	gröngöling
gravand	sånglärka
gräsand	koltrast
bläsand	talgoxe
kricka	blåmes
vigg	entita
brunand	tofsmes
knipa	skata
storskrak	kaja
salskrak	råka
ormvråk	kråka
fjällvråk	stare 2 Revingeby
glada	på hemresan
tornfalk	
sothöna	bofink

Tillägg: på andra platser sågs

- i Lund kl 0820: flock på 9 gravänder, tätt samlade, drog mot Ö över Ö Torn. Rätt låg höjd. Sällsynt med sträckobsar över inlandet.
- på utvägen vid ~~Skatteberga~~ Skatteberga: 1 vipa, min första för året, och 1 lågt kretsande ormvråk.
- också på utvägen: några få fiskmåsar.
- på hemvägen vid Flyinge: på fält nära vägen 2 kråkor och en korp.

Kråkfågel på färden m l m allmän, ej antecknad i regel.

Grönfink kväkte i Lund.

OBS att varken häger eller ringduva sågs. Finkfågel fortfarande märkligt fåtalig!!

S L U T

1989-03-08, onsdag.

Fysiografiska Sällskapet hade sammanträde. I nämnden för den nya fågelfonden, Nils Olof Berggrens fond, som varit uppe till diskussion även vid föregående möte, invaldes Sven Axel Bengtson och jag.

1989-03-09, torsdag.

Lena skulle köpa kalk till trädgården från en trädgårdsfirma i Flyinge. Vi beslöt att i samband därmed göra en rundtur, rätt snabb men till ett område som jag särskilt gärna ville besöka, nämligen Sövdesjön med omgivningar.

1300 start från Lund, for vanliga vägen via Hardeberga - S Sandby och därifrån till Flyinge. Vid Hardeberga råkflock på fältet, vid S Sandby mycket stor råkflock dito. Där och vid Flyinge etc flerstädes kajor, ofta sittande parvis i träd etc.; de var allmänna. Köpte 75 kg kalk av trevliga prickar i handels-trädgården, det gick snabbt, fortsatte genast

1322 for väg 104. Vid Holmby lyfte en påfallande liten, vit-spräcklig kråka vid vägkanten och kavade iväg: vingarna var oerhört ojämna, såg alldeles trasiga ut, så att man förvånade sig att fågeln alls kunde flyga. - Råkor sedda här och flerstädes vidare mot Harlösa. Däremot ingen vipa sedd.

Väder: milt, stilla, mulet men ljusnande.

1335 passerar Harlösa. Utsikt över markerna söderut, även vid Vikens gård etc: icke en gås, men 1 sittande ormvråk och 1 dito tornfalk.

Högt vatten i Vombsjön. Den låg spegelblank. Några få gräsandpar i NV hörnet; ~~flora~~ vid översvämning på jordigt fält här 2 strandkator och 12 vipor. Kajor parvis. Vi for söderut längs V ~~flora~~ sidan: icke en fågel synlig på sjön! Däremot 1 ormvråk på staketstolpe och 1 tornfalk också sittande. Mycket kråkor på de stora nakna fälten. Vi besökte inte Vombs ängar utan

1345 for österut genom Vombs Fure på den s k Norra Vombvägen. Ännu 1 ormvråk, satt i grantopp. Ej stopp vid sjöns SO hörn (utsiktsplatsen).

Kort rundtitt från vägskalet mot Björka: 12 sångsvanar på grönt fält på avstånd, därav 7 ad 5 juv. Inga gäss här. Därefter rundspaning från Ilstorps kyrka, noggrann; och likaså från Ilstorpsgården: ej en gås att se. Men mycket mås på stort grönt fält; omöjligt att stanna av trafikskäl, men se nedan! Några vipor här också.

1400 Spjälla vägskalet. Mulet väder. Inga gäss. Vi far ner till stora vägen (väg 13) och följer den tillbaka till Spjälla - Ilstorpsgården. Inga gäss, men nu kunde vi stanna och granska det mycket stora fältet det bar höstoljeväxter, som på grund av det my. milda vädret var tämligen långt komna. På fältet c 70 skratmåsar glest sittande, några ex flygande; Många ex, kanske de flesta, hade mörka huvuden, andra hade vita huvuden med öronfläck, däremot såg jag inget ex med spår av ungdräkt på vingarna. I fältet, avgjort glest, stod också vipor i mycket större antal än jag anat från början. Det var hundratals, säkerligen 200 eller fler inalles, men fåglar på håll inte lätta att se eftersom de till stor del doldes av vegetationen. Kanske betydligt mer än 200 ex. Men fältet my. stort; de synliga viporna stod säkert på ett område c 300 x 400 m.

Efter noggrann spaning fann jag på ett litet område med tunnare och lägre vegetation ett par tre ljungpipare, upptäcktes först genom att ett ex flög upp! Längre bort stod flera ex, jag såg inalles 8-10. Mycket fler kan ha funnits. Synnerligen ~~tidigt~~ datum!!

1415: det ljusnar, solen kommer fram. Vi fortsätter ner längs Sövde flygfält, östra sidan, ser inga gäss här heller men vipor i ringa antal samt litet kajor och andra kråkfåglar. Fortsätter genom skogen, där grova bokar och yngre granar avverkats i stor omfattning, till Saxeröd vid Sövdesjön. Går ner till

1989-03-09 forts.

sjöstranden vid den badplats, som för ett par år sedan anlagts. Helt ljuvlig stämning: mest matt solsken, silkesaktigt ljus, sjön ~~sjön~~ som en spegel. Långt ute, tydligen nära V-stranden, en stor flock stora skrak, smal flock, men i tuben sågs att en avgjort hög procent var gamla hannar. Flocken kom så småningom närmare ut på vattnet, simmade då sakta ungefär mot SO. Antal ex: första räkningen c 330, sedan gjorde jag flera räkningar och fick högst olika resultat, en gång bara 70 ex, tills jag såg beteendet: flocken simmade sakta framåt, var tät framtill men gles bakåt; en del ex i bakre och bakersta delen lyfte och fällde framför de andra; vid vissa moment dök massor av ex nästan samtidigt. - Efter kort avbrott i dessa obsar fann jag att flocken gjort helt om och nu simmade ungefär norrut, men i ö samma beteende som förut.

Naturligtvis kom jag att tänka på en skildring som jag läst som skolpojke, huruledes skrakarna "samlats för att dra not". (Namnet på författaren har jag glömt, men boken hette "Med öppna ögon och tysta fjät").

Liknande beteende har jag sett någon gång tidigare: se dagboksanteckningarna från Snogeholmssjön 1938-11-16, dgb 38, sid 186-188!.

XX) Förutom denna fina flock låg i sjön, på andra ställen, ett ensamt storskrakpar och en liten flock på 5 ex.

Rätt nära utanför stranden låg två änder, högst anmärkningsvärda. Den ena var en bergsäker bergandhona, stor, brednäbbad, rundhuvad utan spår till tofs, och med mycket bred vit teckning vid näbbroten, lateralt faktiskt en stor rundartad fläck, synlig på långt håll. Granskades ytterst noga, ty jag är väl medveten om hur sällsynt denna art är som gäst i skånska sötvatten. Men det hindrar inte att det andra exemplaret krävde särskild uppmärksamhet.

Tillsammans med denna låg en annan and av alldeles samma skapnad men helt enfärgad mörk, snarast svart. Intet spår av ljust på kroppssidorna ej heller av ljust vid näbbroten, översidan absolut mörk liksom hela fågeln. Huvudet runt, inte minsta antydning till tofs. Storlek praktiskt taget som bergandhonan, en aning mindre, men bara någon centimeters skillnad. Fåglarna låg med några (5-10) meters mellanrum, dök rätt ofta, men inte samtidigt, sågs länge. För att göra en lång historia kort måste jag erkänna att jag inte kunde bestämma den mörka anden. Det var inte vigg. Näbben stor och bred som bergand. Jag misstänker någon bastard eller abnormt exemplar något.

På annat ställe, långt ute, låg 5 vingar, och vid stranden norrut simmade 4 par grågäss.

Vid stranden helt nära lyfte plötsligt en, säger en, sädgås, flög ut och försvann snabbt, rimligen en skadad fågel.

Jag stod här rätt länge, Lena var med ett slag men började sedan samla torrt gräs till trädgården.

Ett tu tre hördes vingläten av knölsvan, hördes länge och tydligt, men jag kunde inte se dem. Troligen överflygande rätt högt; himlen var slöjig och en aning disig.

En större hackspett i träd mycket nära och lågt, befanns vara en hanne.

En ormvråk lyfte lågt, försvann, men kort därefter visade sig 2 ex, normalfärgade, började kretsa och steg mycket högt. Ett varningsläte (eller rättare "aggressivt läte?") av gråtrut hörs: den förföljer en gammal havsörn som flyger norrut över sjön och faller i trädtopp på udden söder om kyrkogårdsuddarna.

Jag ser att någon gråtrut också fällt vid storskrakflocken. Enstaka skratmåsar och fiskmåsar. Sånglärka sjunger. Efter en stund flyger havsörnen söderut, faller i trädtopp, sitter grant i motljuset.

1505 vi lämnar stranden, går upp till bilen, fortsätter på lilla vägen ~~genom~~ genom skogen och söder om sjön men stannar på vanliga platsen, där man efter 100 meters vandring får bra utsikt, söder om sjöns SV hörn.

XX) här även 2 skäggdoppingar intill varandra.

FORTS

1989-03-09 forts.

Här blev också trevligt utbyte: i vattnet 32 viggas, glest lig-
gande, ~~skräck~~ och precis vid
vattenkanten men stående på
land c 10 gräsänder och, mera
oväntat, 2 storskrakar intill
gräsänderna. Där i närheten
dels en del kråkor, dels årets
första storspov, sakta gående
och plockande i gräset. Längre
in på betesmarken gick 26 grå-
gäss, betande, till stor del
parvis (m 1 m tydligt dock).
Blåmes s h, och en ormvråk lyf-
te från litet träd på sluttnings-
en.

Vidare: i vattenpöl på betes-
mark vid gård låg 8 krickor,
nära vägen men de lyfte ej.
Kajor. Men inga gäss på markerna
S om sjön. 1 glada kom 10 meter
över bilen, fällde i buske men
lyfte.

1530 passerar Blentarp: c 35
kajor och några råkor på gräs-
matta i samhället. Vi far mot
Skurup, förbi Skramlan - Sköna-
bäck - Gyllebo. Lång sträcka
utan fågel, bara ~~en~~ en obestämd
vråk på håll, trol. fjällvråk, i
trädtopp.

Efter Gyllebo: 32 dovhjortar
på avstånd på öppen mark, de
flyttade sig inte när vi stanna-
de för dem. Aftonsol, mest blå
himmel, lätt dis. Rätt nära
Bramstorps gård: 41 dovhjortar
i sällskap, därav en vit. Alla
sprang bort, dock i måttlig fart,
när vi stannat. Klockan nu 1600.

Kort därpå stopp för 2 ormvrå-
kar i högt träd: ett normalt ex,
det andra hade stor mörk haklapp
men resten av undersidan vit,
väl avsatt. ~~■~~ Däremot var ovan-
sidan ungefär normalfärgad, i
varje fall inte särskilt ljus.
Sällsynt färgmönster.

1610 Häckebergasjön, stopp där
vägen löper mellan sjön och
kärret. Granskade inte kärret
men sjön: stilla, fint. I sjön
sågs bara en vigghanne och ett
storskrakpar! I höga bokar en
ensam häger och på annan plats
minst 5 hägrar! Från kärret hörs
gärdsmyg. Överflygande bofink
hörd, bara 1 ex. Blåmes, entita.

Vi fortsätter via Genarp, ser en
lågflygande fjällvråk; en fasan-
tupp lyfter för vråken men blir ej
ofredad. Kajor. - Vi far via Björns-
torps slott - byn. Här ännu 1 fasan-
tupp. 6 starar i flock. Kråkor all-
männa. Stannar ej vid Knivsåsen.
Inne i Dalby samhälle råkor och
kajor på gräsmattor.

Norr om Dalby: 1 större hackspett
korsar vägen framför oss. Vi far
via Röggle dammar och soptipp men
ser intet här; kort därefter kommer
dock en flygande flock på c 100
svartfåglar över fälten.

1655 hemkomst till bostaden.

Artlista: (innehåller även några
arter som inte antecknades under
färden; för dem ~~men ej för andra~~
ges här kort uppgift om förekomsten):

skäggdopping
häger
knölsvan
sångsvan
sädgås 1 ex!!
grågås 8 + 26 ex
gräsand få
kricka
vigg
bergand 1
obestämd and 1
storskrak
ormvråk summa 8
fjällvråk " 1
obest.vråk " 1
havsörn 1 ad
glada 1
tornfalk 2
fasan 2 hannar
strandskata 2
vipa: intressant
förekomst
ljungpipare
storspov 1
skrättmås my. få
fiskmås " "
gråtrut 1 eller 2
större hack-
spett 2
sånglärka
gärdsmyg 1
blåmes s h
entita s h
skata sedd rätt
många gånger

kaja allmän
råka my. allmän
kråka snarast
också my. allmän
OBS det lilla
"trasiga" ex!
stare bara 6 ex
gråsparv/pilfink:
flock c 20 ex
vid gård nära
Gyllebo
bofink bara 1 ex
dovhjort 32 + 41
= 73 ex!

OBS: inte en duva
sedd; och bara en
sädgås, säkerli-
gen skadad. Fort-
farande har jag
intrycket att
finkar och Embe-
riza (gulsparv)
är förvånande få;
stare kanske ock-
så. Gräsand också
männe redan den
rest norrut i
stort antal p.g.
av det milda väd-
ret.

1989-03-26, påskdagen.

Biltur med Lena. Från Lund 1315, for via S Sandby - Tvedöra - Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns västsida (förkortat VSV) - dess nordsida (VSN) fram till skogsbrynet vid Färs Härads hembygdsgård. Gick ner till sjöstranden, gick resp. satt på gamla järnvägsbanken kl 1350 - 1600, gick även kortare rundor i skogen. Jag spanade under dessa timmar nästan oavbrutet mot söder över sjön i förhoppning att få se någon ejderflock passera österut, eller någon rovfågel eller kanske en tranflock komma med kurs ungefär mot norr. Men intet sådant sågs. - Från rastplatsen for vi via Övedskloster - Vombsjöns Ö sida (VSÖ) - genom Vombs Fure - Vombs by - ängarna - Tvedöra - S Sandby - Lund, ankomst dit 1655. Väder: sol och grant, men frisk eller snarare hård vind omkring NV. Vid stranden var det låg av skogen och mycket skönt. Mycket högt vatten i Vombsjön. I skogen blommade vitsippa, vårlök, svalört, Adoxa moschatellina och Petafistes ovatus, alla rikligt utom Adoxa, av vilken vi fann bara några ex i blom.

Före kl 1500 drog det upp ett tätt molntäcke från SV, solen försvann c 1615, men det förblev torrväder.

Fågel (förkortningar se ovan):

	VÄ	VSV	rast-platsen	VÄ, hem-vägen	andra platser, + kommentarer
skäggdopping	-	1	-	-	-
obestämd gås	-	-	3 från Ö, fällde i sjön	-	-
gravand	-	8	-	-	ja (hörn)
gräsand	-	-	c 45 från Ö, se kommentar	-	c 300 i sjöns NV
knipa	-	-	9 varav 4 ♂	-	
storskrak	-	-	♂ ♀ mot NO	-	
ormvråk	1	-	c 2 + 2 + 1		2 över Vombs Fure
fjällvråk	-	-	-	1	1 vid Måryd
glada	-	-	minst 2	1	1 vid sjöns NV hörn se kommentar
strandkata	-	några	-	-	-
vipa	1	några	1 överflyg.	-	ja
storspov	1 + 5	-	-	1	ja
skrattnås	-	några	c 30 mot V	fåtalig	
fiskmås	-	-	några över sjön	-	
gråtrut	-	-	enstaka över sjön	-	af och jar
spillkråka	-	-	1 sedd och hörd	-	
koltrast	-	-	en ♂ sjöng	-	
blåmes	-	-	sedd och hörd	-	
stare	några	-	-	några	
corp	-	-	1 över skogen	-	
ringduva	-	-	-	-	ett enda ex sett vid S Sandby!!
fasan	-	-	-	-	7 tuppar på fält vid S Sandby!!

övriga arter, samt kommentarer, se nästa sida.

1989-03-26 forts.

Kommentarer till arterna i tabellen på föregående sida:
 skäggdopping: obs sparsam förekomst, bara 1 ex sett
 obestämda gäss: de 3 exemplaren var sannolikt grågäss
 gravand: de 8 exemplaren, jämte strandskatorna och viporna (några ex av vardera), vistades vid en mindre översvämning på jordigt fält vid Vombsjöns V sida, strax norr om åns utlopp ur sjön
 gräsand: flocken på c 45 ex, som kom till sjön österifrån, var ~~tydligt~~ tydligt uppdelad i par, visserligen inte alltigenom, men säkert flög minst 20 fåglar parvis. OBS stora flocken i sjöns NV hörn
 strandskata: se gravand härovan
 vipa: se också " " . OBS det ringa antalet inalles!
 storspov: även denna art fåtalig.
 stare: också fåtalig!
 ringduva likaså, underligt nog.

Övriga sedda arter:

koltrast: en ♂ sjöng i skogen

blåmes sedd och hörd i "

skata

kaja } ej noga antecknade, men sedda flerstädes; särskilt var
 råka } råkan allmän. Kajor flög ibland över skogen, enstaka eller
 kråka } m 1 m tydligt parvis.

Observera att inga finkfåglar sågs, vilket jag tycker är märkligt. Sädgässen har tydligen lämnat S Skåne exceptionellt tidigt i år, säkert på grund av det milda vädret. Storskrak sågs i summa 2 ex, ♂ ♀ nära sammanhållande, flög över mot NO.

1989-03-27, annandag påsk.

På f.m. molnigt, men lättande efterhand. På e.m. nästan molnfritt och relativt varmt, c 11° C; vind svag. På kvällen drog rätt tät, höga slöjmoln upp från SV. Jag var ej utanför trädgården på hela dagen

I trädgården mer fågel än vanligt: blåmes parvis, talgoxe sedd flera ggr, grönfink 1 sjungande; stare 2 överflygande, de fällde på gatan. Koltrast: minst 2 ~~hannar~~ hannar och en hona sedda; ena hannen höll just på att få gul näbb. Rödhake 1 ex, det första på månader. Större hackspett 1 ex. Råkor enstaka överflygande (som det brukar vara), kajor allmänt överflygande. Skata: paret vid boet. Ringduva sedd och hörd.

Alla nu nämnda arter naturligtvis ej samtidigt; men antalet arter och individer hade faktiskt ökat tydligt.

På e.m., ungefär efter kl 1800, drog måsar högt och glest mot SV, ensamma eller i flockar på högst c 15 ex.

Kl 1855 kom 3 obestämda svanar, dock sannolikt knölsvan, rätt lågt mot ONO, och kl 1920 kom en flock på 32 ejdrar högt mot öster: den första flyttflock av ejder jag sett i år (men jag har hört att sträcke redan kom igång omkring 20-22 mars i stor skala).

1989-03-28, tisdag.

En tornfalk sedd från tåget vid Arlov, både på färden till och från Malmö. -

Varm dag, temp i Lund kl 1300 var 13° C. Mest sol och svag vind. I Botanicum trummade en större hackspett. Vid domkyrkan, i ett av de få träden söder om kyrkan, sjöng en bofink, ~~den~~ den första jag hört sjunga i år. Ringduvor flerstädes i par i staden. Grönfinkar, blåmesar och någon talgoxe i trädgården

Kl 1819 kom en flock på c 85 ejdrar i snabb fart mot öster; de flög på måttlig höjd, kanske c 150-200 m, i något disig luft.

Mars 5: fortfarande lika milt, idag rentav ännu mildare än förut. Men mulet hela dagen, och disigt och ganska mörkt. Fortfarande lika fågelfattigt. Ett skatpar ses dock nu nästan hela tiden; de bygger bo i en stor hagtorn som står på Lenas mark. På sista tiden har de påbörjat ett andra bo i samma hagtorn, bara ett par meter emellan dem. -

Det stora värmeöverskottet denna vinter är allmänt känt. Men ännu har det inte resulterat i tidig ankomst av de vanliga, tidiga vårfåglarna, åtminstone inte i nämnvärd grad. Jag har inte sett en bofink i trädgården på sista månaderna. Talgoxe och blåmes, enstaka ex, av blåmes någon gång 2 ex, men dessa mesar bara någon gång. En koltrast ses ibland. Råkor flyger över men faller aldrig i trädgården. - Det är som om den milda årstiden inte räckte, jag undrar om inte bristen på solsken spelar en stor roll. Och så, naturligtvis, hur vädret varit i mellersta och södra Europa.

Mars 6: idag samma mycket milda men mulna väder på morgonen. När jag kl 0700 hämtade in tidningarna, kväkte dock faktiskt en grönfink på avstånd! - Senare på förmiddagen en oväntad utveckling av vädret: det ljusnade, blev glimtvis matt sol, molntäcket tunt, så att solen syntes därbakom som en vit skiva med skarpa konturer. Detta var på gång redan när jag kl 1010 gick till Ekologihuset. Och verkligen, då hördes flera talgoxar och blåmesar, och en grönfink.

Längre fram på dagen blev himlen till stor del blå, om ock bara i m l m matta nyanser. Från Ekologihuset såg jag ett snabbt överflygande gräsandpar, de tycktes sänka sig brant mot dammen vid Zootis eller vid UB. - På hemvägen mot bostaden kl c 1345 sågs två ringduvor intill varandra, de plockade på gräsmattan framför det nybyggda Crafoords Ekonomacentrum. Där gick även råkor och kajor parvis. Spridda skrattmåsar flög över mot NO, även några måsar högt uppe, sannolikt gråtrutar, på samma sätt. Det var verkligen större fågelaktivitet än förut.

Eftermiddagen och kvällen: det blev mest klar himmel, solskenet dock beslöjat dels av dis, dels av smala, lätta höga moln, cirrusartade. Jag obsade ofta från fönstren hemifrån, mest naturligtvis mot söder och sydväst, men såg alls ingen flyttningsrörelse och knappast något annat heller, utom ett par blåmesar.

Gula Crocus har blommat rikligt i trädgården i flera veckor, därtill några få blekblå exemplar, som dock började blomma senare. Men idag blommade plötsligt många fina bestånd av djupblå Crocus.

Mars 14: Klockan 1602 kom 2 knölsvanar norrut, rakt över Ekologihuset höjd högst 75 m. Vingtongen röjde dem, annars hade jag förbi-sett dem. Någon halvminut senare (högst) fann jag en flock på 8 vita svanar, de flög i fin plog som hade spetsen ungefär mot nordväst, men i den mycket friska sydvästliga vinden drev de av i sidled, så att flocken tycktes förflytta sig ungefär mot norr. Mycket sällan har jag sett detta så utpräglat. Se skiss. - Väder idag på morgonen och f.m. mulet senare uppkylarande men med mörka skyar och en del regnbyar. Vid obs-tillfället och senare klar sol, frisk-hård byig vind och rikligt med drivande moln. Sturup hade kl 16 temp 7° C, vind SV, 10 m/sek med byar till 17. Ett nytt moln-system sågs komma upp från V, och rapporten spådde regn från i natt. Flocken på 8 svanar flög minst 250 m högt, blänkte i solen, ingen vington hördd, art oklar.

Kl 1655: en tornfalk lågt över trädgården, steg mot vinden, började ryttla.

F 1989-04-01, lördag.

(35)

Bilrunda med Lena. Start 1000, for via S Sandby - Revingehed - Kvinnevad - Krankesjön, Silvåkratornet. Stod i tornet 1030-1110, fortsatte sedan via Stora heden, där vi insamlade mängder av bark-avfall, som Lena skall lägga på jorden i trädgården, - Vombs ängar - Vombsjöns V strand. Här en avvikelse från den vanliga rundan. Jag såg att en tämligen stor översvämning kvarstod nedströms Vombsjön, c 500-800 m norr om åfåran. Översvämningen fanns på plöjd mark. På en liten väg (egentligen förbjuden för biltrafik) längs åns södra sida kunde man komma rätt nära området, som var mycket fågelrikt. Se nedan. Fortsatte till Sjögården, ankomst dit 1230. fick kaffe med gott bröd, beskådade även vad affären hade att bjuda men köpte ingenting. Fortsatte 1305 via Fruallid - Övedskloster - Vombsjöns Ö sida - vanliga utsiktsplatsen vid sjöns SÖ hörn, men här fanns intet att se; ej heller såg vi något vid färden tillbaka genom Furet. Korsade ånyo Vombs ängar. Stannade sedan i det som förr var Silvåkra allé, eftersom vi på avstånd, vid gamla järnvägsspåret, såg ett blommande småträd, som vi inte kunde bestämma. Se nedan. Körde så fram till Stensoffa och vandrade ner till Stensoffatornet - även kallat Almentornet - och studerade fågellivet även i Krankesjöns västra ände. Stod i det tornet 1445-1505; gick sakta, och delvis genom kärrartad skog, tillbaka till bilen och for så genaste vägen via Tvedöra - S Sandby till Lund, ankomst dit 1600.

Väder: strålande sol, först helt molnfritt,, efter hand en del moln. Frisk vind omkring NO. Mycket kallt. Temp i Lund på morgonen kl 0600 var noll grader, enligt prognosen i telefonen. Därför bistert i Silvåkratornet etc.; men i lä i skogen var det varmt och skönt. Utmärkt sikt.

Beträffande förekomsten av vissa arter se särskild tabell. Här nedan förteckning över samtliga sedda arter med ev. kommentarer. Sist även uppgifter över andra djur än fågel samt över djurlivet på några lokaler, m.m.

I nedanstående förteckning betyder T att arten står i tabellen; se sidan

T skäggdopping: OBS den sparsamma förekomsten. De 2 exemplaren i Vombsjön låg i sällskap vid västra stranden; där sågs inga andra arter
rördrom: just när vi lämnat Stensoffatornet och vandrade i kärrskogen hörde jag rördrommen tuta! Mycket länge sedan sist. Tutade 4 ggr. Vi stannade och lyssnade, och efter c fem minuter hördes den på nytt, nu 3 ggr upprepat. Lena hörde den nu också; hon trodde att det var ungefär tio år sedan sist. Synnerligen roligt att vi fick den idag.

x) T knölsvan: från Silvåkratornet sågs bara c 10 ex på m l m nära håll, men långt borta i sjöns V del, till stor del nära västra änden, låg rikligt med svan. Jag räknade allt i allt minst 68 ex, i realiteten säkert en minimisiffra. Högeligen förvånande var den osedvanligt stora andelen av icke utfärgade ex: jag fick 24 vita ex och 44 ex i ungdräkt, blekbrunaktiga eller i några fall "brunvita" - På e m när vi granskade sjön från Stensoffatornet sågs förstås svanarna också, de hade då delvis förflyttat sig österut i sjön, men Lena räknade minst 60 ex. Samma höga procentuella andel ungfåglar.

→ sångsvan: på odlat fält med späd grönska vid Vombsjöns Ö sida, ungefär nedanför " Stannys affär" låg 2 sångsvanar, båda var i

x) Lena fick fram sina dagboksanteckningar och meddelade, att hon hört rördrom i Krankesjön 30 april 1977 och 8 april 1978! Dessförinnan också några ggr, bl.a. 16 april 1975.

FORTS

1989-04-01 forts.

mycket tydlig ungdragt, och den gula färgen vid näbbasen var blek, i själva verket snarast vitaktig.

obestämda svanar: samtliga exemplar av svan i Krankesjön kunde inte bestämmas säkert, men jag såg bara knölsvan. Ljuset var utmärkt, och många exemplar även på långt håll var lättbestämbara.

T grågås: från Silvåkratornet bara några få ex sedda i sjön, incl. något flygande par. Från Stensoffatornet likaså, bara ett par tre ex sedda. Vid uppehållet i (före detta) Silvåkra allé sågs emellertid först en flock på c 30 ex komma söderifrån och fälla i sjön, och kort därefter ytterligare 6 + 8 ex på samma sätt.

T gravand: i översvämningen nedströms Vombsjön stod gravänder i rader på den våta jorden på kanterna. Jag räknade minst 48 ex. Verklig siffra säkert något högre, ty en mindre del av flockarna kunde inte överskådas väl från vår obsplats.

T gräsand: i Krankesjön från båda obsplatserna bara helt få ex sedda. Även på översvämningen bara en liten flock, knappt 10 ex.

OBS: icke en gräsand låg i Vombsjöns NV hörn, ej heller i dess SO hörn. Vinden låg på oväntat starkt på sistnämnda plats. Icke en enda vattenfågel sågs där.

T kricka: summa 2 ex flygande, sedda från Silvåkratornet

T bläsand: från samma torn sågs några smärre bläsandflockar, delvis på måttligt håll, delvis längre ute. Antalet sedda ex minst 30, men totala antalet kan ha varit högre

T stjärtand: hane och hona låg på översvämningen, mycket grant. Trots långt letande ej sedd i Krankesjön

T skedand: i Krankesjöns sågs minst 2 par

T vigg: vid första granskningen av Krankesjön från Silvåkratornet föreföll antalet vattenfåglar avgjort lågt, med undantag för svanarna. På närmsta klarvatten bara 8-10 viggas och några sothöns. Men i kikare syntes, vid noggrann spaning, mängder av små vita fläckar spridda långt ute på sjön. Vinden, ~~blå~~ eller rättare sagt sjögången var ännu inte så stark att den nämnvärt försvårade skådandet. Det befanns att de små vita prickarna var vighannar, och att viggas i stort antal låg långt ute, huvudsakligen i avgjort glesa flockar eller förband. Totalsumma säkert 200 ex, detta är en kombination av räkning och försiktig spaning. Från Stensoffatornet sågs ungefär samma bild, dock måste rimligen en del viggas i västra delen ha varit osynliga från Silvåkratornet. Totalsiffra därför skattat c 250 ex..

T knipa: ej sedd från Silvåkratornet, men från andra tornet fann jag en flock på c10 ex.

T ormvråk: sedd mycket ofta, se tabellen. Något ex kan ha dubbelräknats, men siffrorna är aldrig i överkant. De flesta ex lågt, ofta 2 till sammans, ibland 3 samtidigt. De 4 ex på hemvägen intressanta: jag fann dem kretsande mycket högt över S Sandby samhälle kl 1545, mot moln som dock snart gav plats åt blå himmel. Fåglarna gav intryck att vara på flyttning, inte att vara på eller nära sin häckplats. Totalsumma 22 ex säkert OK

T fjällvråk: totalsumman 6 ex är rätt hög. OBS särskilt att jag på alla tre platserna såg vardera 2 ex samtidigt, inte i sällskap men med högst 200-400 m inbördes avstånd. Kan ha varit en slump, men manne möjligt att det var parbildning på gång?

T brunkärrhök: 2 ex från Silvåkratornet, en mycket väl utfärgad hane och en rätt jämnt färgad, tämligen blekbrun fågel utan ljus hätta. Jag bedömde ~~den~~ den som hona. Den blev jagad eller kanske rättare uppvaktad av hannen, fåglarna svängde om varandra över vassen på my. låg höjd.

T blå kärrhök: mycket lågt över Vombs ängar kom ett ex, honfärgad och ganska blek varför jag anser det som en hona ad.

1/k
FORTS

F

1989-04-01 forts.

(37)

T glada: sedd i stort antal! De flesta lågt, ofta parvis, t ex över "stora heden" och Silvåkraskogen. Någon enda kretsande högt uppe. Det är praktiskt taget säkert att ingen dubbelräkning förekom.

T tornfalk: 1 ex på telefontråd vid Stensoffastationen
fasan: ej sedd, men hörd vid Stensoffa

187 T sothöna: från Silvåkratornet förvånande få sedda. Men från Stensoffatornet sågs c 350 ex, de låg utanför V sidans vassar och i den smal men mycket långsträckt flock utefter sjöns nordsida

trana: 4 ex på grönt fält nedanför Vikens gård. Trevligt.

T strandskata } alla på mycket blöt jord i kanten av översvämningen,
T vipa } se ovan. Därtill en vipa vid Vombsjöns Ö sida och
T ljungpipare } en storspov över "stora heden". OBS att varken vipa
T storspov } eller spov eller andra vadare iakttogs på Vombs ängar

skrattnås: högst c 15 ex sedda vid Kr., men vid översvämningen vistades väl 200 ex, sannolikt flera på håll. Även sedd på hemvägen

fiskmås: någon sedd vid Kr., en ensam icke utfärgad fågel vid Vombsjöns V sida, och c 50 fiskmåsar vid översvämningen

ringduva: märkvärdigt få, inga flockar, bara enstaka ex överflygande några ggr, summa bara c 6-8 ex på hela dagen

spillkråka ropade flitigt vid Stensoffa

sånglärka sjöng över "stora heden", och 1 ex sågs på Vombs ängar. Fåtalig alltså, men vi gjorde ju inga långa uppehåll på ängarna

koltrast sedd vid Silvåkratornet

blåmes 2 ex " "

entita hörd vid Stensoffa

stjärtmes: 2 ex i de höga videbuskarna och angränsande träd precis vid Stensoffatornet

skata sedd flerstädes

kaja } flockar sedda flerstädes, bl a 40 råkor vid Södergården,
råka } och mycket svartfågel på betesmarkerna vid Vombsjöns Ö
kråka } sida. Kråkan dock fåtalig både där och annorstädes, sedd parvis eller bara få ex på varje plats

stare: flock 150 ex på Vombs ängar, därutöver ej sedd

bofink: sjöng vid Silvåkratornet och i skogen vid Stensoffa, dessutom lyfte flockar från vägen nära Södergård och på hemvägen nära Måryd. Inga stora floccar dock.

grönsiska, enstaka ex sedda och hörda vid Silvåkratornet, kanske bara 1 eller 2 rundflygande ex. Men vid Stensoffa kom en hastigt förbiflygande flock.

hämpling: 2 förbiflygande vid Silvåkratornet.

- - - - -

Övriga obsar på djur:

Vid Stensoffatornet svärmade en lättbyggd dipter, stor ungefär som en vanlig stickmygga; men denna arten var inte stickande. Kanske en trichocerid, dock tveksamt. Den bildade glesa svärmar, inte individrika. - En kort stund senare, när vi gick inne i kärrskogen vid beståndet av ag (se nedan), svärmade en liknande dipter, kanske samma art. Här var helt lä för vinden, och mycket varmt och skönt.

På vandringen från Stensoffastationen ner till tornet letade jag efter insekter på skogsstigen, som delvis går genom lövskog men delvis i tät och ful granskog. Fann intet. Men på återvägen fann jag faktiskt ett dött exemplar av tordyveln Geotrupes stercorosus, en art som brukar vara lätt att finna här på sommaren och hösten, inne i skogen.

FORTS

1989-04-01 forts.

Därtill ett par obsar av botaniskt intresse:

På återvägen gjorde vi uppehåll i det som förr var Silvåkra allé. På andra sidan betesmarken, vid den gamla järnvägsvallen, blommade ett litet träd på bar kvist. Det var rikblommigt, vita blommor, men det såg inte alls ut som en slånbuske. Det var vuxet som ett träd, och knappast en enda blomma satt lägre än c 1,5 - 2 meter upp. Vi gick dit. Litet fint träd, knappast några taggar eller tornar, dock ett fåtal grova tornar på relativt grova grenar, icke en enda torn på fina eller blommande kvistar. Vi tog hem ett par kvistar med blom. Det stämde inte med slån men inte med något annat heller, eftersom odlade arter inte var upptagna i de floror vi först fick fram. Nästa morgon beslöt vi att fråga Anders Dahm, som är mycket kunnig bl.a. på trädgårdsväxter. Han gav svaret: slån (*Prunus spinosa*) och krikon (*Prunus insititia*) bastarderar flitigt, den är en sådan bastard. Eller hybrid heter det kanske snarast med botanisternas ordval. Trevligt.

På vandringen från Stensoffatornet upp till bilen vid stationsbyggnaderna gick vi delvis genom blöt kärrskog. Där såg jag att ag (*Cladium mariscus*) växte rikligt; delvis stod den vintergrön. Visade den för Lena.

Slutligen skall sägas, att en synnerligen stark avverkning av alm men även av andra grova lövträd skett längs den bäck som kommer nerför sluttningen och rinner mellan Öveds kyrka och Övedsklosters slott. Här har varit mycket lummigt och fint på en stor sträcka; nu är nästan inga träd kvarlämnade där. Tråkigt, tyckte vi. Den ganska säkra vinterlokalen för strömstare, som tidigare varit rikligt be-
vuxen med grova träd längs bäcken, har nu blivit helt öppen och trädlös.

Tillägg: ingen ormvråk idag var ljus till färgen. Och de två gladorna på hemvägen sågs med flera kilometers mellanrum, de gled båda söder-
ut på rätt stor höjd.

Forts.

1989-04-01

forts.

Vissa arter

(39)

Krankesjön från
Silvåkratornet

"stora heden"

Vombs ängar

översvämningen
(se text)i eller vid
VombsjönVombs ängar,
återvägen

Silvåkra f.d. allé

Stensoffa samt
Krankesjön från
Stensoffatornet

Tvedöra - Lund

andra platser

kommentarer

skäggdopping	1	-	-	-	2	-	-	1	-	-	ja	
knölrvan	68	-	-	-	-	-	-	[60]	-	-	ja	
grågås	få	-	-	-	-	-	44	sedd	-	-	ja	
gravand	-	-	-	>48	-	-	-	-	-	-	ja	
gräsand	få	-	-	<10	-	-	-	några	-	-	ja	
kricka	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ja	
blårand	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ja	
stjärtand	-	-	-	♂♀	-	-	-	-	-	-	ja	
skedand	>4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ja	
vigg	allm.	-	-	-	-	-	-	allmän	-	-	ja	
knipa	-	-	-	-	-	-	-	c 10	-	-	ja	
ormvråk	3	2	3	-	4	-	2	4	4	-	ja	22
fjällvråk	-	-	2	-	-	-	2	2	-	-	ja	6
brun kärrh.	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ja	2
blå kärrh.	-	-	♀	-	-	-	-	-	-	-	ja	1
glada	2	4	1	-	1	1	2	-	2	-	ja	13
tornfalk	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	ja	1
sothöna	35	-	-	-	-	-	-	350	-	-	ja	
strandskata	-	-	-	≥ 6	-	-	-	-	-	-	ja	
vipa	-	-	-	100	1	-	-	-	-	-	ja	
ljungpipare	-	-	-	< 12	-	-	-	-	-	-	ja	
storspov	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	ja	

1989-04-16, söndag.

En "annorlunda" exkursion, som det brukar heta numera. Lena och jag var på middag hos Anders och Karin Dahm. Utsökt måltid som alltid, och trevligt samtal. När klockan var 1915 (OBS: sommartid!), ville vi bryta upp, men då frågade värdfolket om vi inte kunde tänka oss en kvällsexkursion till Dalby hage. Det kunde vi, och inom två minuter satt vi i bilen med Karin Dahm vid ratten. Anders hade inte tid att följa med. Vi andra for i hög fart till Dalby hage och parkerade på därför avsedd plats. Det var en kall kväll, grå och blåsig, men intet regn föll, och i skogen kändes inte vinden. Stigarna i skogen hade nyligen förvandlats till promenadvägar, bekväma, med flera stora plankor i bredd - troligen en klok åtgärd, som får de allra flesta besökare att hålla sig till dessa vägar.

Det var mycket längesedan jag gick i Dalby hage. Vi gjorde nu en rask rundvandring från P-platsen mot NO - norra brynet - tillbaka på den långa, spikraka vägen. Tid: c 1930-1955. Underbart örttäckte på marken. Vitsipporna var på väg mot överblomning, gulsipporna kanske likaså, men båda var dock i blom fortfarande; det var ett tätt och mäktigt täcke i gult, vitt och grönt, gulsipporna minst lika talrika som vitsipporna. Mercurialis mycket riklig. Därtill starkt inslag av Corydalis cava, både violett och vit, vidare svalört m m. Pulmonaria sågs ehuru inte mycket, och av gullpudra sågs inte alls mycket där vi gick fram. Paris quadrifolia litet grann, och vi såg två fina bestånd av vätteros, vardera på flera tiotal exemplar. Ramslök litet.

Fågel:

koltrast flera ex, enstaka ex sjöng

snöskata: 2-3-4 ex, lyfte från marken

taltrast: ett ex sjöng ljudligt

rödhake: flera ex sjöng

fasan skrek i skogens norra bryn; även sedd på 3-4 ställen på hemvägen (se nedan!)

mesar hörda, men bara flyktigt, art ej fullt klar

skogsduva: jag tyckte mig höra ett ex kortvarigt.

Några stora almar hade avverkats inne i nationalparken, däribland även träd som vid ytligt betraktande föreföll friska. Men visst kan de vara smittobärare av almsjukan. Och om Skogsvårdsstyrelsen (eller är det Lantbruksstyrelsen, eller Domänverket: jag tror inte det är Naturvårdsverket) bestämmer att de är sjuka, så sågas de förstås ner även om de är kärnfriska.

Det blev en rask men mycket givande vandring i Dalby hage. Massor av fallna stammar. - Hemvägen togs via södra kanten av Billebjär på en liten enskild väg. Här kunde vi se Pulsatilla blomma på sluttingen, trots att det nu var skymning. Vidare for vi över Hardeberga by, där jag inte kommit på många år. Karin Dahm hade mycket att berätta om byns äldre historia.

Fasan, som sagt, sedd flera ggr på hemvägen. Ses avgjort mera än för några år sedan, men inte på långt när så talrik som på 30-talet. Vi kom till Lund kl 2030, i mörker.

S L U T

1989-04-19, onsdag.

Exkursion med en grupp lärare från Staffanstorp. Jag blev hämtad i Lund av en lärare vid namn Bertil Andersson; vi for till Dalby och sammanträffade där med en grupp på c 18 personer, allra mest damer. For till Silvåkratornet vid Krankesjön, tog vägen via Veberöd eftersom vägen via Torna Hällestad sades vara avstängd på grund av militärmanövrer. Vi vistades vid och i tornet kl 0900-1000. Först kort orientering på marken angående sjön och dess fågelliv. Sedan i tornet; lärarna kom upp i två omgångar, men alla gick inte med upp. Väder: grått och mörkt och kyligt, men svag vind, och nästan intet regn före kl 1000.

Fågel: i sjön nästan inga stora flockar på rimligt håll, men småflockar, par och/eller enstaka ex låg tämligen glest på närmsta klarvatten. Ej noggranna studier av vad som låg på långt håll på vattnet.

Arter:

skäggdopping: 2 ex sedda men ej av mig

storskarv: 5 ex kom på medelmåttig höjd mot öster; samtidigt 2 andra ex lågt mot öster, dessa hade antagligen just lyft från sjön.

häger: minst 2 ex sedda

knölsvan: flera par. 1 ex på bo i vassen med hannen liggande utanför. Summa sedda ex var över 40, varibland påfallande många brunaktiga ex. Av de 40 låg säkert 30 ex spridda eller delvis samlade i m l m tydliga grupper om några ex vardera.

grågås: ideligen sedd och hörd, lyfte parvis, etc., flög. På närmsta klarvatten några spridda ex eller par; däremot inga flockar sedda

gräsand: ett fåtal sedda

kricka: rätt stor flock vid det "flata" området (där det förr var en vassrugge med skrattnåskoloni). Nog minst 40 ex.

vigg: allmänaste and, låg i par och små flockar mångenstädes, troligen såg jag minalles c 80-90 ex.

brunand: flock på 10 ex lyfte för brun kärrhök.

brun kärrhök sågs ofta, högt och lågt, 2 eller 3 olika ex. En högflygande fågel var nästan säkert en hona.

sothöna: hörd, men bara enstaka ex på nära håll. Längre ute sågs flock på c 25 ex, kanske fanns flera flockar

storspov: 1 ex spelade, hördes från tornet; och jag såg 2 ex på annat håll.

vipa: flera ex över sjön, vistades på eller över nyssnämnda "flata" område. Detta ser inbjudande ut för vadare av många arter.

skrattnåsk: bara några få ex!

gröngöling: hörd från Ivans backe sädesärla sedd

koltrast "

lövsångare sjöng vid tornet flera ggr när vi kommit ditfram. Min första iakttagelse för i år, men många man på Zootis har hört den sedan c en vecka (vilket enligt min erfarenhet är mycket tidigt).

kråka: fåtalig

stare: "

grönsiska allmän. En flock på c 50-55 ex mot NO lågt och snabbt; därefter sedd och hörd många ggr, dels enstaka ex, dels några få tillsammans, dels större flock. Säkert sågs 100-150 ex under timmen 0900-1000.

(ingen sävsparv sjöng i vassen, trots noggrann avlyssning)

På vägen Lund-Dalby såg jag dels en ryttlande tornfalk ungefär halvvägs, dels närmare Dalby 2 raphöns, de kom snabbt och my. lågt tvärs över vägen, fällde s om vägen på absolut öppen jordig åker, hördes också.

Efter kl 1000 blev det kafferast vid vindskyddet med hela gruppen. Det var rätt trevligt folk, men föga aktivt, och de tycktes anse att en timmes fältobsar var vad de orkade med. Efter kaffet avfärd till Lund där skulle de först ha (klockan 1030) lunch (!!!), och sedan skulle de tillbaka till Stensoffa för att höra föreläsning av Sam Erlinge. Dåligt planerad exkursion alltså. Men därom sade jag intet.

S L U T

1989-04-27.

Biltur med Berith Cavallin. Ändamål: att studera fågellivet längs Klingavälsån och jämföra resultatet med mina obsar längs ån för 50 år sedan. Ännu en tur med samma ändamål avser vi att genomföra i slutet av maj, eftersom naturligtvis inte alla vadare anlänt ännu, för att nu inte tala om de sent anländande småfågelarterna.

Vi hoppas kunna sätta ihop en artikel i Skånes Natur där just jämförelsen mellan åren 1938/39 och 1989 skulle bli huvudmotivet och särskild vikt läggas på häckfåglarna. Även därför är det givet att en tur om ungefär en månad - när häckningen alltså kommit igång på allvar - blir nödvändig.

Idag for jag med en rätt tidig buss ut till Harlösa. Berith mötte. Det var mulet och stilla väder, men inte någon ljum morgon. Vi började med Vombs ängar. Gick här - med vederbörligt tillstånd - en stor runda norr om "oljevägen" upp till dungen där gladorna häckar (samma dunge där röd glada och brun glada bildade par och fick ungar för några år sedan; jag var där då med Magnus Sylvén och någon journalist).

Beträffande utbytet hänvisas i huvudsak till tabellen på sid. 44-48. Men de löpande anteckningarna återges här också.

Vombs ängar: 1 kråka, sånglärka sj, 1 spov spelar, ses också; på långt håll i söder står 2 sångsvanar på ängen !!! Ej en vipa att se. Rapsen vid Södergård börjar blomma!

0810 Vombs Nygård. Talgoxe i parken. 7 gravänder på harvat fält.

Några vipor, 1 spov, 1 strandskata, 2 starar. Kaniner.

0815-0845 Norregård: vi räknade bona i råkkolonin i talldungen, fick 124 bon. Stenskvätta 2 ex, lövsångare flera ex sj, bofink s; storspov 1 spelade, även flyttlätet hördes. Flera harar. Bland råkorna som flög uppskrämda över kolonin var även flera kajor. 2-3 vipor överflyg..

Nu grått väder fortfarande, my. svag vind, temp 9° C. Ej regn.

0850 Vombs by: grönfink, koltrast, starar

0900 " vattenverk: 2 + 1 harar; vi forts. till ängavattnarens hus. Flock 50-60 gröndiskor överflyg. Gulsparv, bofink. Högst överraskande upptäcker vi en stork ute på ängarna nära det fridlysta områdets ~~sydspets~~ sydspets. Även gravand, sädesärta. Bland ärlorna en missfärgad: sotsvart i hela ansiktet, dock med en vit fläck vid ögat. Vidare var hela undersidan sotgrå, rätt mörk. Ryggen var måhända mörkare än normalt, men detta ej säkert. Säkert är däremot att ryggen inte var svart.

Ringduva s, 1 ormvråk s

0930 väg 12 nära avtagsvägen norrut till Vombs by: gulsparv

0935 strax S om väg 12: dubbeltrast, 50 grönsiskor, en brun kärrhök hanne, trädpiplärka sj, lövsångare sj

0950-1015 kafferast vid "Vardens ende": brun kärrhök hanne, inte samma som nyss, nya ex mycket blekare. Svarthätta sj, storspov parningsspel som slutade med parning, hannen slog mycket snabbt och exalterat med vingarna när den stod vid honan före parningen. Sånglärka. Blommande hägg. Rödhake, fler lövsångare, flera vipor över ängarna vid ån, smärre starflockar dito. Hackspett hörd, otvivelaktigt större dito.

1030 Kumlatoftabron: starflockar, täml. många ~~vipor~~ vipor som bråkar med kråkor. Gravandpar; fasan hörd, 1 strandskata sedd, den anföll en skata med stor intensitet. Kråka, kaja, trädpiplärka, Ilstorps kyrka pilfink, ängspiplärka, en mycket svårbestämd rovfågel, som ingen av oss klarade trots att avståndet var måttligt och obsen alls inte dålig. Troligen ~~en~~ en brun glada. Mer kråkfågel. Vipor. En skrattnäs!

1045 Sövde by: starar. Vi far till ~~storkhägnet~~ storkhägnet vid Karups Nygård. Här summa 13 storkar ~~med~~ med summa 3 bon. Vi fick veta att båda fåglarna som är frittflygande (och har bo) hade vistats på platsen hela morgonen. Fågeln på Vombsängar alltså spontan, vild. - Vi gick ~~ängarna~~ ängarna vid Karup. Glada kom

mer till kanten av)

FORTS

OBS

Vi gick inte ut på Karups ängar, eftersom vi inte hade skaffat Länsstyrelsens tillstånd. - Skogsskador studerades, bl.a. på granskog. Orsaker oklara.

- Ringduvor. Järnsparv sj, 1 ormvråk,

- Far sedan via dammarna inne i Vombs Fure. I en damm en ensam kmölsvan, ej utfärgad. Gräsand hanne + hona. Gulärta fin hanne av sydlig typ, en skrattnås, starar. Hjortspår. Flera dammar torra. Ännu en damm med gräsand hanne + hona. Ingen gravand idag här.

- De flesta dammar mycket fågelfattiga i stort sett.

- Silvåkrakärret brun kärrhök ♂, starar lärkor. Svartfågel
sedd men ej noga antecknad. Stor svartfågelflock lyfte här.

- _____

Se för övrigt den långa tabellen, sidorna 44-48.

1989-04-27 forts.

1989-04-21 forts.	
arter	lokaler
	Vombs ängar, Norre-gård Nygård
	Vombs by, änga-vattnarhuser etc.
	S om väg 12, nära Hemmesörpsmölle
	fastplatsen vid "Vardens ende"
	Kumla Toftabron
	Ilstörps kyrka
	Sövde by + omgivn.
	Karups Nygård
	Karups ängar
	Karups gård
	Everlöv-Bläde -Kolsbjör-Henriksdal
	Surskogen V om Kumla Toftabron
	Hemmesörps by
	Hemmesörps-mölle
	dammarna i Vombs ture
	dammarna V om vägen
	Vombs ängar, Återvägen
	Silvåkrakärr
	Kommentarer
häger	
svork	1
knölsvan	
sångsvan	2
grågås	
gravand	7
gräsand	5
kricka	♂♀
vigg	
ormuråk	5
glada	
brun kårhöök	♂ ♂

1989-04-27 forts.

arter		lokaler																kommentarer	
		Vombs ängar, Norre-gård Nygård	Vombs by, ängar-vattnarhuser etc.	S om väg 12, nära Hemmestorpsmölle	fastplatsen vid "Vardens ende"	Kumla Toftabron	Årsforps kyrka	Sövde by + omgivn.	Karups Nygård	Karups ängar	Karups gård	Everlöv-Bläde-Kolsbjer - Henrikssons skogen V om Kumla Toftabron	Hemmestorps by	Hemmestorps-mölle	dammarna i Vombs Fure	dammarna V om vägen	Vombs ängar, Åstervägen		Silvåkrakärret
obest, ruffägel							1												ja
fasan						h					h								ja
sotthöna																2			ja
trana									2										ja
strandshata	1					1													
vipa	ng	3		ng	s	ng			s		s		ss				ng		ja
cukelbeckasin									2										
storsparv	1+1	h		2													4		
skrattnis							1								1				ja
ringduva			s							se kommentarer		s	s						ja
skogsduva														2					
farkduva													2						

45

45

1989-04-27 Forts.

arter		lokaler															kommentarer		
		Vombs ängar, Norre-gård Nygård	Vombs by, änga-vattnarhuser etc.	S om väg 12, nära Hemmesörpsmölle	rastplatsen vid "Vardens ende"	Kumla Toffabron	Hlsörps kyrka	Sövde by + omgivn.	Karups Nygård	Karups ängar	Karups gård	Everlöv-Bläde-Kolsbjer - Henrikssons skogen V om Kumla Toffabron	Hemmesörps by	Hemmesörps-mölle	damarna i Vombs Fure	damarna V om Vägen		Vombs ängar, Åstervägen	Silvåkrakärret
större hackspett	ng				h s. sj													ss	ja
sånglärka												s							
ängspiplärka				sj		1						h	sj						
brädpiplärka																			
sädesårta		5																	ja
gulårta															♂	ss			ja
järnspann												sj							
rödhake					sj														
stenskvätta		2																	
kolltrast		5							se										
dubbeltrast			sj																
snöskeata								2				11V	2						

94

1989-04-27 forts.

[illegible]

1989-04-27 forts.

arter
lokaler

Vombs ängar, Norre-
gård Nygård
Vombs by, änga-
vattnarhuset etc.
S om väg 12, nära
Hemmesforpsmälla
rastplatsen vid
"Vardens ende"
Kumla Tofffabron
Hlsforps kyrka
Sövde by + omgivn.
Karups Nygård
Karups ängar
Karups gård
Everlöv-Blädde
-Kolsbjer - Henrikstad
Surskogen V
om Kumla Tofffabron
Hemmesforps by
Hemmesforps-mölla
dammar i
Vombs Fure
dammar i
V om Vägen
Vombs ängar,
återvägen
Silvåkra kärr

kommentarer

grönfink
grönsiska
söglits
hämpling

5
60 50

gulsparr

sj

5

se kommentarer

2

1

ja
ja
ja
ja

se även allmän
kommentar

48

1989-04-28, fredag.

På morgonen en göktyta i trädgården, i kanten av rabatterna med köksväxter, framför buskarna som avgränsar tomten mot grannarna (Oxelius). Rörde sig på marken med egendomligt "glidande" lopp, som jag sett förr i tiden. Idag var det flera år sedan jag såg en göktyta, men beteendet var synnerligen typiskt, och jag kände igen arten på beteendet, innan jag hunnit lyfta kikaren.

Göktytan har enligt besked från kolleger avtagit i antal på senare år. Men jag vill framhålla, att arten redan på 30-talet var sällsynt som häckfågel i Skåne, långt innan uppgifter om avtagande börjat komma. När jag på 30-talet och 40-talet diskuterade artens förekomst i Skåne med kolleger i Stockholm, möttes jag ofta med förvåning eller rentav misstroende; de tycktes ha svårt att tro att den var så fåtalig som häckfågel i Skåne.

Även under mina mest intensiva fältstudier, främst i Falsterbo ~~området~~ sensomrarna och höstarna 1941-45, såg jag göktytor avgjort sällan. Bara en eller ett fåtal gånger per höst brukade jag se den; och det var helt klart att deltagarna i fågelstudierna därnere också ansåg den som en sällsynthet.

1989-04-30, söndag.

Härligt väder, svag vind, solsken, högtryck, varmt i solen men rätt kyligt i skuggan. Lena och jag for till Stenshuvud i sällskap med Anders och Karin Dahm. Start från Lund 1020, for via S Sandby - Torna Hällestad - väg 12 - Simrishamn. Stannade rätt kort vid hamnen. En ladusvala och en hussvala flög över husen. Vi fortsatte sedan längs kustvägen till Stenshuvud, ankomst dit 1200. Rätt mycket folk och bilar. Men ljuvligt var det ändå: backsippor, alla skogsörterna såsom vitsippa och gulsippa och Oxalis, vidare Dentaria bulbifera, myskmadra etc., fantastiskt skir och fin grönska. Vi gick 1200-1315 en runda via stranden - söderut - tillbaka. Sedan 1315-1415 upp på södra huvudet och tillbaka. Utbyte se nedan.

Hemfärd via Brösarp, men där stannade vi inte. Fortsatte till Capra getostbutik, där vi köpte en del goda saker, och sedan fram till Christinehofs slott. Vårdshuset Kronhjorten, där vi avsåg att äta en bit mat, var stängt; det skulle öppna nästa dag, 1 maj. Men vi uppsökte istället det närbelägna stället Andrarums Klockaregård, en plats jag aldrig tidigare besökt. Här bjöd jag på sen lunch. Den bestod av ett stående, rikligt och gott smörgåsbord, med kaffe efteråt. Mycket trivsamt. For sedan via Fränninge - Vollsjö - Tulesbo - Öved - Vombs ängar - Silvåkra - S Sandby - Lund, ankomst dit 1730.

Fågel m m:

På utvägen före Simrishamn inga noggranna obsar. I Simrishamn ej heller några anteckningar utöver ladusvala och hussvala, en av var-dera, såsom ovan sagts. Besöket på Stenshuvud gav däremot en del, även om anteckningarna är mycket summariska:

ejder
obestämda änder långt ute
ormvråk
vipa i utkanten, ej på
berget förstås
skrattmå
gråtrut, mest juv
obestämd tärna, fisk-
eller silver
ringduva
sånglärka
ladusvala: ett ex mot N.
trädpiplärka: flera sjöng

sädesärta flera ggr
gårdsmyg: en sjungande
rödhake sjöng flerstädes
koltrast sedd
ärtsångare: flera ex sjöng
svarthätta: " " ~~sees~~ sågs,
bl.a. 2 hannar i samma träd,
och på annat ställe 1 hona.
Flera ex sjöng också.
lövsångare sjöng flerstädes
talgoxe hörd
blåmes hörd
kråka

1989-04-30 forts.

50

råka } i områdets utkant
kaja }
skata }
stare
grönfink flera ex

grönsiska sedd och hörd flera ggr
hämling flera ex
bofink tämligen allmän
gulspurv: ganska många ex hördes
sjunga; även överflygande ex
med sitt vanliga "lockläte".

På hemvägen, i någon mån även på utvägen, antecknades:

fasan sedd flerstädes på båda vägarna.

ormvråk: några få sedda, men ingen annan rovfågel sedd, vilket förvånade mig en del.

vipa sedd över fälten men ej många ex inalles, och ej sedd på Vombs ängar!

storspov: 1 ex Vombs ängar, stod på marken.

råka ofta sedd, allmän. Flera kolonier sedda men ej närmare antecknade.

kaja: bl.a. ren flock på c 30 ex på marken vid Brösarp.

snöskata sedd vid Christinehof.

gulärta fåtaligt sedd.

hare ofta sedd, ibland 3-4 ex samtidigt.

OBS: svartvit flugsnappare ej sedd, grönsångare varken sedd eller hörd. Och antalet sedda svalor var som synes ytterst lågt.

Insektlivet rätt rikt, särskilt på blommande slån. Dipterer, sannolikt av släktet Bibio, var allmänna, svärmande över sådana buskar m.fl. buskar på de rätt öppna markerna söder om berget.

April 7: kl 1245 kom en flock på c 32 tranor över Östra Torn. De flög lågt och i ganska oordnad flock, inte alla på alldeles samma höjd. Väder: det var mulet och lätt disigt, några plusgrader. Ganska behagligt väder. Flocken flög ungefär mot NO. Iakttagelsen gjordes av en ren slump: jag råkade titta ut genom fönstret i samma ögonblick flocken komförbi.

På e m c kl 1740 en oväntad observation: en domherre, grann hanne, befanns sitta i Lenas bästa äppelträd (sorten heter Katja) och äta av knopparna! Lena upptäckte den. Den satt länge, rörde sig föga, lutade sig fram och tog en ny knopp. Näbben hade rikligt med växtrester på utsidan. Efter ett par minuter kom ännu en hanne; den hade högst sannolikt suttit på granntomten. Började också äta knoppar. Fåglarna satt kvar flera minuter, flög plötsligt bort, kanske skrämda av min rörelse bakom fönstret. I tiden faller denna obs utanför den vanliga ramen.

April 8: kl 0905 kom 2 hägrar med kurs mot öster över Östra Torn, rätt nära, bara c 40-50 m högt, inbördes avstånd skattat 15-20 m, men snart mindre än så. Stadig och nästan rak flykt, såg ut som sträckflykt. Arten ses sällan över Lund. Denna morgon molnfri och stilla, temp c 6° C. Skön morgon, lätt dis, himlen blev inom närmaste timmen delvis täckt av m l m "slöjiga" moln.

~~Kl 1415-1530 my.~~

Kl 1415-1530 my. lyckad vandring på Hardebergaspåret ut och samma väg tillbaka. Sol, mest blå himmel, stundvis ~~blå~~ ngt slöjig så att solskenet blev m l m matt. Norra halvan av himlen dock klarblå med sparsamma små, drivande cumuli. Måttlig vind omkring S. My. milt: kl 14 hade Lund 13° C enligt "Fröken Väder". Talgoxe och blåmes aktiva, sågs och hördes på rätt många ställen, gråsparv och pilfink sedda ng ggr, sånglärka sjöng högt över fälten, sågs också. Hämling överflygande en gång. Sädesärta sedd och hörd upprepade ggr, visserligen alltid bara 1 ex. Ringduvor snarast allmänna, oftast parvis och många orädda. Kråka och skata sedda i ringa antal. Koltrast sjöng på minst 2 ställen, och flera ex sågs på marken. Stare bara 1 ex på gräsmatta. ~~Blå~~ Rödhake sedd och hörd: på hemvägen sjöng 1 ex helt nära, och när jag letade upp det, befanns det att 2 ex var intill varandra, men de tycktes - som väntat - drabba samman. Rätt oväntat var att 2 kungsfåglar kom till synes i hagtornsbuskage, som ännu inte var grönt (jfr här-nedan!). De hoppade omkring my. nära, delvis intill varandra. Helt enstaka skrattnåsar ad över fälten. Men finast var tranorna:

Kl 1430 hördes trana ~~blå~~ tydligt, och en flock på c 48 ex kom från SV på högst 250-300 m höjd, de flög hastigt i den sneda medvinden, kurs mot NO, ej mera mot norr! Långt bort började flocken kretsa, men avståndet var my. långt, och jag släppte fåglarna.

Kl 1450 hördes trana ytterst svagt, men jag fann flocken, det var 62 ex som kom med samma ~~blå~~ kurs men mycket högre, säkert 500-600 m, i fin plog. Hög fart. Rätt snart spred flocken ut sig i sidled, fördelade sig i många små flockar, utan att kretsa; jag kunde räkna antalet 2 ggr, fick 62 exakt. Inga andra högflygare sedda.

De stora sälarna (Salix caprea) utefter "spåret" blommade, jag tror att blomningen passerat maximum. Men mycket rikligt med bin på det största han-trädet, f.ö. måttligare. Och inga humlor här trots efterforskning. På "spåret" ett ihjältrampat ex av Carabus nemoralis.

Crataegus sp. (hagtorn) växer rikligt flera hundra meter längs "spåret"; ~~blå~~ nästan alltigenom stora buskar; några sådana hade redan gröna blad utslagna till tre fjärdedelar, ~~blå~~ men de övriga stod olövade.

Vid hemkomsten såg jag två humlor i trädgården, den ena såg ut som en stenhumla, den andra som en åkerhumla. Coccinella septempunctata my. allmän i trädgården, kröp i gräset men flög ej.

April 6: sädesärta över Ekologihuset, min första, men jag har hört om obsar redan omkring 26 mars.

April 9: i trädgården en järnsparv, min första för året, och en rödhake.- På kvällen en större hackspett, hanne, i litet träd vid Dahms villa, ett par hundra meter från vår bostad. Spetten hade, enligt Karin Dahm, setts mycket ofta vid deras villa på sista veckan.

" 11: mycket fint väder, klar sol, svag eller måttlig vind, och på middagen c 15-16 grader C. Lena och jag satt ute på terrassen vid halvettiden och förtärde vår lätta måltid, lögade oss i solen och njöt av att se nyckelpigorna krypa omkring i mängder; även humlor var i farten i betydande antal. Blåmesar har ockuperat holken på husväggen. En blåmes, men inte med säkerhet hörande till det paret, syns och framför allt hörs här ideligen sedan en tid tillbaka: den har ett alldeles otypiskt läte: 6 eller 7 toner i sjunkande tonläge, annars ungefär lika klangfärg. Något vemodig klangfärg, påminner inte alls om blåmes men väl något om rödvingestrastens sjunkande tonräcka (som dock består av färre toner). Blåmesen har allra ~~mest~~ 6 eller 7 toner, i undantagsfall ner till 4 eller upp till 8.

oftast

På kvällen kl 1710 fann jag vid tillfällig utblick att en andflock, ejderflock, passerade långt nere i söder. Antal ex c 90. Flocken bildade en "klump" framtill, följd av en lång och enkel fågelrad. Vädret fortfarande vackert, men ett stratustäcke hade dragit upp. - Rödhake i trädgården även idag, och ringduvor häckar i tallen.

Jag var rätt mycket i trädgården kl c 1230-1415, men därefter bara tillfälliga utblickar.

April 12: ännu varmare, över 20° C, sol, och ren försommarstämning; utanför institutionerna stod eller satt ~~massor~~ massor av studerande, vid Zootis, Ekolojhuset, tekniska högskolan; vid Crafoord-institutet över hundra personer, när jag passerade förbi. - Jag hoppades få se årets första svala, men därav blev intet. Rätt oväntat flög en grönsiska, fin hanne, förbi Tenorgränden på f.m., lockade ivrigt. Hämpling vid vår bostad, förbiflygande, liksom för ett par dagar sedan. Massor av sjuprickiga nyckelpigor i trädgården och angränsande gator och villatomter på Östra Torn.

En Carabus nemoralis springande på trottoaren precis vid motorvägsbron. Jag länkade av dess kurs så att den fortsatte in i gräset vid vägbanken istället för att korsa gatan (vilket med nästan hundra procentig säkerhet skulle orsakat dess hädanfärd).

April 17: en igelkott i trädgården på Östra Torn

" 20: klockan 1700 kom en flock på c 15 svanar lågt över Östra Torn med kurs mot SO. Egendomlig flygriktning. Även flyghöjden anmärkningsvärd, ovanligt låg.

" 21: 2 turkduvor kom över trädgården i Östra Torn med kurs mot väster. Ses sällan här. Men brukar finnas (både ses och höras) vid Kulturen här i Lund; dock har jag inga färskas obsar därifrån.

" 25: } ärtsångare sjöng i trädgården, Östra Torn.
" 26: }

" 28: se nästa sida!

" 29: på kvällen ånyo en igelkott utanför huset, gick tvärs över gatan in på granntomten.

1989-05-01, måndag.

Härligt väder. Enligt tidigare överenskommelse per telefon fick jag besök av Sten Wahlström för inspelning av radioprogram. Det skulle handla mest om mina Afrika-år. Det gick bra. Vi satt ute på terrassen under inspelningen. Lena bjöd på kaffe och kakor. Före inspelningen for vi också till Zootis för att hämta volym 1 av South African Animal Life (SAAL), den serie som behandlar resultaten av Brincks och min Sydafrika-expedition 1950-51. Hämtade även delar av min renskrivna Afrika-dagbok. Denna behövde dock inte anlitas i programmet; samtalet blev livligt ändå.

Programmet skulle enligt Sten pågå i 20 minuter. Han sade också, att enligt hans erfarenhet var det idealiskt om inspelningen tog 19 minuter och 30 sekunder. Han mätte noggrant tiden för dagens inspelning och fick 19 min. 26,8 sekunder.

Härefter blev det bilexkursion. Sten bjöd Lena och mig på lunch på Östarps Gästgivargård. Mycket gott, och trivsamt samtal. Efter Östarp for vi enligt Stens önskan till Silvåkra vid Krankesjön, dock ej direkt utan via Klostersågen - Vombsjöns Ö sida (Stannys affär) - Övedskloster. Gick här i parken nästan en timme. Parken är öppen för allmänheten kl 9-16. Jättefint vårväder, svarthättor sjöng, lövsångare dito, glada sågs, mycket blommor, vi njöt av solen och våren. Fortsatte via Vombsjöns N sida - dess V sida - Vombs by - Vombs ängar. På ängarna en storspov, föga annat! Ormvråkar sedda några gånger.

I Silvåkraskogen stannade vi vid dammen som ligger inom synhåll från slottet, den damm där Lena och jag rätt ofta brukar rasta. Inte mycket av fågel. Men tämligen mycket flygande insekter: Pieris sp. påfågelöga, stor grov Eristalis-lik fluga med vingmärke, humlor, bin, etc. På granstockar 1 ex Clerus formicarius och 1 ex Rhagium inquisitor. Tvåvingar av flera arter flög.

Vi återvände till Lund med sakta fart via Stensoffa - S Sandby. Tog farväl av Sten Wahlström kl 1630. Senare var Lena och jag och några andra bjudna till Dahms på middag. Mycket fin dag.

Sten Wahlström och jag samarbetade mycket på 60-talet, vid publicerandet av "Våra Nordiska Fåglar i Färg". Sten är civilingenjör, stor expert på ljudupptagning, och var på den tiden lärare i byggnadsakustik på Tekniska Högskolan i Stockholm. Senare blev han alltmånga engagerad i radioprogram och har nu sedan länge varit ~~hel~~ hel-tidsanställd på Sveriges Radio. Är placerad i Karlstad, jag tror chef för SR (eller för SR:s radioprogram) där. Efter 60-talet har vi haft sparsamma men alltid mycket vänskapliga kontakter.

I radioprogrammet idag frågade Sten W. bl.a. om orsakerna till att Brinck och jag blev så "tända" just på Sydafrika. Till en del (men inte enbart) berodde detta på att dåvarande chefen för Zool. Inst., prof. Bertil Hanström, gjorde en mycket lyckad resa i Sydafrika - jag tror det var 1948 eller -49 - och därvid fick god kontakt med många zoologer därnere.

Samtalet kom också in på mina Falsterbo-säsonger, d v s höstarna 1941-45, och min doktorsavhandling, baserad på sträckobservationerna dessa höstar. Ja, i avhandlingen använde jag nästan bara höstarna -42, -43 och -44. Planerna på en Sydafrikaexpedition mognade hastigt år 1950, när jag som bäst höll på med avhandlingen. Jag kom i en svår situation: skulle jag uppskjuta disputationen till en oviss framtid efter Afrikaresan, eller skulle jag förkorta avhandlingen och forcera dess färdigställande så mycket jag förmådde? Efter stor tvekan valde jag det senare alternativet. Naturligtvis gjorde detta att avhandlingen blev magrare och mindre noga genomarbetad, vilket givetvis medförde ilsken kritik från olika håll och säkert även andra negativa konsekvenser. Men ~~men~~ på lång sikt tror jag beslutet var klokt. Falsterbo fick, trots bristerna i avhandlingen, ~~ett~~ stort rykte som flyttfågellokal. Och mina zoologiska kunskaper på olika områden ökades och mognade i allra högsta grad tack vare Afrikaexpeditionen 1950-51 och allt vad därav följde.

1989-05-12, fredag.

Stort jippo: Hans Majestät Konungen invigde projektet WWF Skåne. Detta skedde vid Lyckås i Fyledalen. Massor med folk förstås. Många bekanta personer, många miljövårdare av olika sort, även en och annan anti-miljö-man, exempelvis länsrådet Linder-Aronsson i Malmö (även om han naturligtvis inte framträdde i denna roll idag). Lena och jag hade erbjudits delta genom Berith Cavallin, som är sekreterare i Skånes Naturvårdsförbund (som i sin tur är en krets av Svenska Naturskyddsföreningen). Så snart ceremonierna vid Lyckås avslutats, satte vi högsta fart till Karups Nygård nära Sövde, där Konungen skulle inviga det projekt, som syftar till att återinföra storken i Skåne. Tack vare snabb start och mycket snabb färd kom vi dit före Hans Majestät, trots att han färdades i helikopter. Även vid Karups Nygård naturligtvis mängder med folk, beskådande av de tama storkarna i voliären (där ett bo med ägg ligger på volierens tak; detta storkpar alltså friflygande; annat bo med ägg samt ett tiotal andra storkar vistas i voliären). Johnny Karlsson höll ett anförande här, ledigt som alltid men inte särskilt stilfullt. Även flera andra talare; och god stämning.

Efter Karup for vi (Lena, Berith, Elin och jag) till "Vardens Ende" (skånska uttalet av "Världens Ände", som är ett skämtsamt namn på en gård nära bron över Klingvallsån mellan Ilstorp och Kumla-tofta, samt närmaste omgivningar, norr om ån). Här stannade vi för en läcker picknicklunch, som Lena tillagat. Därefter färd till Vombs by och en stunds samtal och växtstudier i Beriths trädgård. Efter stort tack fortsatte Lena och jag till Krankesjön, vanliga platsen. Vi stod i Silvåkratornet i 40 minuter, med intressant resultat. Därifrån hemfärd, dock med en sväng via "Stora heden", där vi samlade två mäktiga plastsäckar fulla med barkflis av tallbark, från träd som avverkats i dungen mellan Silvåkra by och Klingvallsån. Lena använder denna bark (på sina att lägga) trädgårdsland.

Jag gjorde noggranna anteckningar under dagen. Efter hemkomsten införde jag fågelobsarna i en tabell, som jag ofta gör. Tabellen införd på följande sidor. Beträffande många arter gjorde jag dessutom närmare kommentarer, avsedda att bifogas efter tabellen. Men dessa kommentarer har jag tydligen förlorat. Artlistan säger dock det viktiga, hoppas jag.

Säkerhetsåtgärderna både vid Lyckås och Karup var omfattande. Men allt gick smidigt, såvitt jag såg.

Tidpunkten för obsarna vid Krankesjön ej angiven, men Lena och jag stod i Silvåkratornet i 40 minuter. Intressant resultat, även om bristen på kommentarer är kännbar.

FORTS

1989-05-12 forts.

55

h = hörd s = sedd
sj = hörd sjungande

	Utrågen	Lyckås	Karups Nygård med omgivn.	Vardens Ende	Vombs by + omgivn.	Krakerjön	hemvägen Kr. - Lund
skäggdopping häger knölsvan grågås gravand	2		1 över- flyg. Söude			åtskilliga 1 > 60 2 par 1	
gräsand skejand brunand vigg obest. vattrenf.						my. få 1 ♂ ♂♀ c 10 30	
ormvråk bivvråk glada brun kärrhök fiskgjuse Tornfalk obest. rovf.	1 1 1		1	1 2 1 1	 1	 1 ♂♀ 1	
fasan sothöna vipa storspov	s måga s	h	 s h	h onsvaka s h	s s h	s fåtalig 3-4	s

1989-05-12 forts.

		Utvägen	Lyckås	Karups Nygård med omgivning.	Vårdens Ende	Vombs by med omgivning.	Krankesjön	hemvägen Kr.-Lund
	skrämmäs fiskmås fisk/silverfärna svarttärna	s	1	enstaka överflyg. 2			c 400 2-3 8	enstaka 1
	ringduva skogsduva gök sv. hackspett	s	s h h	s	s	ofta s 6+1	s	s
	sånglärka ladusvala hussvala oberst. svalor	sh	1	h flera s flera s	h	h s enstaka s		några s
	ängspiplärka träspiplärka räderärka gulärka					s s s		
	järnparv näktergal koltrast snöskata valtrast		sj s		sj sj			
		s		s s sj		s	sj	

1989-05-12 forts.

		utvägen	Lyckås	Karups Nygård med omgivn.	Vardens Ende	Vombs by med omgivn.	Krankesjön	hemvägen Kr.-Lund
	sävsångare						s, sj	
	ärtringare		sj	sj		sj		
	svarthätta		sj	sj	sj	sj	sj	sj
	lösångare		sj	sj	sj	sj	sj	sj
	svarfvit flug		sj				sj	
	Talgoxe			sj				
	skata			s		s	s	
	kaja	s	s	s		s	s	s
	råka	s		s		s	s	s
	kråka	s	s	s	s	s	s	s
	stare	s	s	s	s	s	s	s
	bofink		sj	sj	sj		sj	
	grönfink		s	s			s	
	hämpling	s						
	guleparv		sj	sj		sj		

summa bestämda arter: 53

1989-05-15, annandag pingst.

Biltur med Lena i strålände vårväder! Från Lund 1000, för via S Sandby - Revinge - Harlösa - Öved - Torps gård - Sjöbo - väg 12 genom Oran - Fylan - Lyckås - väg 14 mot Ystad - Stora Herrestad ner till Ystad Sandskog - väg 10 till Kabusa - vägen närmast kusten till Dag Hammarskjölds Backåkra, ankomst dit 1145. Vandrade över markerna, satte oss i skogsbrynet i lä för den sydliga eller sydvästliga vinden, åt vår matsäck, studerade fågel och insekter, växter, himmel. Utbyte se nedan. Stannade här till 1420, för då till Sandhammaren men stannade där bara c 20 minuter. Därefter vidare via Ramshög - Sandby - Borrby - Hammenhög - Smedstorp - S:t Olof - Kronovall. Lång fin rast här. Mötte här Anders och KARIN Dahm och Ulla Holmberg; de hade varit på Stenshuvud i svårartad folkträngsel. De fortsatte hemåt efter en stund, och ännu något senare körde Lena och jag också hemåt via Fågeltofta - Månslunda - Andrarum - Vallarum - Fränninge - Vollsjo - Tulesbo - Öved - Harlösa - Revingeby - ~~Wästerås~~ S Sandby - Lund, ankomst hem 1735. Härlig dag. Utbyte se nedan.

1. Utvägen, Lund - Backåkra.

Jag gjorde endast få anteckningar, och vi stannade bara ett par gånger. Väster om Revingeby, i frodig gräsvall med massor av blommande maskrosor, stod resp. låg exakt 10 sångsvanar. En av dem hade flera långskaftade blommande maskrosor i näbben! Åtminstone 2-3 ex var m 1 m tydligt grå på halsen och/eller i dräkten för övrigt. Men alla hade stort gult fält på näbben, dock var denna färg blek på gränsen till vitaktig på de icke utfärgade exemplaren. Övrig observation, som faller utanför det vanliga mönstret. Se även nedan, viktigt.

Vid Lyckås stannade vi kort för att se om WWF-boden var öppen. Det var den inte. Gök gol, och näktergal sjöng. Men varken här eller på andra platser i Fyledalen sågs en enda rovfågel, ej heller i övrigt på utvägen. Rätt förvånande i detta härliga väder. Men ännu hade praktiskt taget ingen cumulus-bildning kommit igång.

Hammars backar: eftersom vinden var lämplig, hängde här flera mänskliga drakflygare över kustbranten. En bivrak, som föreföll att just komma in från söder, sågs helt nära två sådana drakflygare.

2. Backåkra.

Nästan inget folk; summa en bil stod på P-platsen när vi kom!!! Vi gick ner via meditationsplatsen, gick sakta över den fina blommande sandmarken. På marken gick, glest fördelade, c 20-30 kråkfåglar, därav mest råka men några kajor och kråkor. Jag letade mycket efter svartkråka men såg ingen säker (dock en osäker). Hämpling flög över, lövsångare och bofink sjöng, svartvit flugsnappare sågs; starar kom ofta över, nästan alltid ensamma. Kråkfågeln ökade ibland i antal, till c 20-30-35 råkor och 10-20 kajor men knappt mer än 5 kråkor. Ladusvala, hussvala och backsvala sågs flera ggr, men praktiskt taget alltid enstaka ex, aldrig flockar, aldrig heller tydlig rörelse mot norr utan bara kringflygande,. Därtill en enda tornsvala också rundflygande. Sånglärka sjöng. På långt avstånd neråt havet rörde sig glesa gråtrutar; jag såg både ad och icke-utfärgade, men alltid glest, ensamma eller 2-3 tillsammans, mest flög de mot väster. En fasan-tupp i skogskanten. Svartmes hörd.

Obsarna av rovfåglar och den enda andfågeln blev intressanta och meddelas här i kronologisk ordning.

Före kl 1300 kom 1 + 1 normalfärgade ormvråkar österifrån, snarast på låg höjd och ej i sällskap. Båda flög västerut i motvinden. En stund därefter, också före kl 1300, kom ännu en ormvråk på samma sätt. En glada kretsade uppe i norr, mycket lågt. Under denna tid studerade jag visserligen fågel flitigt men ~~ingen~~ spanade inte regelbundet ut över ~~havet~~ havet i söder.

- 1305 jag spanar noga ut över havet och finner en helt osannolik flock av en andfågel. Antalet var c 700 ex, och de flög delvis i 2 eller (i ringa mån) 3 rader ungefär parallellt med varandra, men de flesta flög i en oerhört lång enkelrad i slutet av flocken. Minst 250 ex flög så, och med ett uppskattat avstånd av ett par tre meter mellan varje blev det förvisso en jättelång rad. Ungefär såhär såg flocken ut:

Se skisser sid. 61.

Avståndet var långt, det var motljus, och ute över havet (men ej över land, och knappast heller närmast kusten) var det dis. ~~Det~~ Det var helt omöjligt att se några färger. Däremot tyckte jag mig se att vingslagen var som hos gäss och inte som hos änder.

Kort efter denna flock kom en mindre flock på c 150 ex, till mycket stor del i form av en enkelrad. Flockarna flög österut, höjd skattad till 100 - högst 150 meter.

- 1310 en fjärde ormvråk kommer lågt mot väster
en tornfalk likaså, också lågt
- 1320 andfågelflock på c 200 ex, beteende och flockbildning som ovar
- 1323 " " c 500 " " " " " " ,
men denna flock kom längre ute, mycket långt håll. synnerligen lätt att förbise i diset. Antal ex approx., och ingen chans att se hastigheten på vingslagen etc. Höjden även nu uppskattad till 100-150 m, säkerligen inte mera. Obsar fortsätter oavbrutet.
- 1345 en smalvingad kärrhök befinner sig i öster, från första sekunden klart att det var pygargus (ängshök) eller macrourus (stäpphök). Höjd c 50-60 m, avstånd c 200 - 250 m, den svänger lätt och elegant. sänker sig, nalkas, flyger snart bara meterhögt över ängen, kommer ett slag rakt mot mig. Den är blekbrun till allmänna färgen, undersidan är mycket blek, flera ggr ser jag att buken är gråvit, inga fläckar och intet spår av rödbrun grundfärg där. Huvudet är blekt, men den kommer inte så nära att jag kan se detaljer, tyvärr. Vingframkanterna, dvs de mycket små täckarna på framkanten av armen ett rätt gott stycke ut på vardera vingen, sticker också av genom sin ljusa färg. Vingarnas översidor är bruna, men de mellersta övre vingtäckarna är mycket tydligt ljusare, sticker av mot resten, täckarna blekbruna. Handpennorna är mörkast, men ingen kontrast i färgen mellan arm- och handpennor. (Måste innebära: ingen skarp övergång i färgen; en sådan skarp gräns finns som bekant ibland). Utpräglad spetsvingad. Stjärtrot smalt vit, snarast mycket smalt t ex i jämförelse med blåhök, men kontrasten är skarp eller ganska skarp. Stjärten för övrigt är ej rödbrun.. Lätt flykt men jag såg inte att kroppen hävdes vid vingslagen "som hos en tärna" (Den karaktären är jag väl förtrogen med hos ängshök och anser att den är lätt att se). - Tydligt är fågeln attraherad av ängsmarken, som är helt öppen, med mycket kort vegetation. Delvis rör sig höken fram och åter över marken på 1-2 meters höjd. Slutligen stiger den starkt och gör sedan en lång glidning i flack bana mot väster tills den försvinner. Då är
- 1349 klockan 1349, fågeln sedd oavbrutet i fyra minuter.

1989-05-15 forts.

Vid flera tillfällen såg jag undersidans färg bra eller mycket bra, den hade inga synbara fläckar i gott ljus och på måttligt håll, och särskilt bra såg jag att buken var ljus, snarast vit, kanske gråvit. Det skall också sägas, att några blågrå eller "måsbå" färger inte alls kunde ses. Beträffande vingformen tyckte jag snarast att den inte var fullt lika lång och smal och "svajig" som hos en ängshök, men eftersom jag inte sett någon av de båda ifrågakommande arterna, vill jag inte pressa på denna punkt. (på de sista åren)

c 1355 2 tornfalkar kommer i sällskap från Ö, lågt, flyger västerut liksom föregående ~~rovfåglar~~ rovfåglar gjort (utom gladan).

1400 ännu en ormvråk lågt mot väster, kort därefter ses en tornfalk, väl utfärgad hanne; den kretsar och försvinner nästan säkert mot väster. Ytterligare ~~någon~~ någon minut senare kommer en annan tornfalk, ej hanne ad, den flyger lågt och rakt västerut!

1404 ännu en mycket stor andfågelflock upptäckes, den bildar ett absolut jättelångt band, säkert c 600 ex i flocken, oerhört avstånd, men jag ~~anade~~ anade den som en mörkning ute i diset över havet. Beteende etc som ovan.

1420 obsar slut. OBS att sjöfågelflockar kan ha passerat osedda när jag granskade kärrhöken och de därefter kommande rovfåg-larna.

- - - - -

Hare sedd på närhåll, kanin likaså men bara enstaka ex. Kålfjäril flög, likaså flera ex som jag tror var honor av någon blåvinge. Humlor, många tvåvingar, en liten Elaterid (knäppare) flög också. Pulsatilla förekom rikligt och var, till min förvåning, delvis ännu i blom även om de flesta blommor var slut. Kanske senare blomning här än i inlandet på grund av havets närhet.

3. Sandhammaren.

Vi for snabbt dit. Jag hoppades, att någon andfågelflock skulle passera, rimligen då på hyggligt avstånd från stranden eftersom flockarna säkerligen svänger upp mot NO här. Men det gick 20 minuter utan andfåglar (så när som på någon ejder nära stranden). Massor med folk. Vi fortsatte enligt ovan, såg ett par tre ormvråkar mellan Smedstorp och S:t Olof men annars intet märkligt.

4. Kronovall.

Härlig terräng. Fin skog. Grönsångare sjöng, för mig ny för året. Grönsiska sedd och hörd, flög förbi; har varit mycket märkbar denna vår även på senaste tid. En större hackspett hanne satte sig på torr grov trädgren och trummade, alldeles nära. Samtidigt hördes arten från annat ~~håll~~ håll, och ett tu tre flög ett ex förbi. Lätna ändrades, det lät som om de två spettarna råkade i gräl. Påfågelöga (Vanessa io) flög. Sävslända (Sialis sp.) sedd i flera ex vid vallgraven. jag tyckte de såg små ut men det var längesedan jag såg ex av detta släkte. En fin Rhagium inquisitor befanns krypa på Dahms bil, när de stannat intill oss. I vallgraven blommade vattenklöver (Menyanthes trifoliata) i ett par tre måttligt stora bestånd.

Ovanligt rik tillgång på grova lövträd, kan vara en fin insekt-lokal. Längesedan jag kom denna väg.

FORTS

1989-05-15 forts.

61

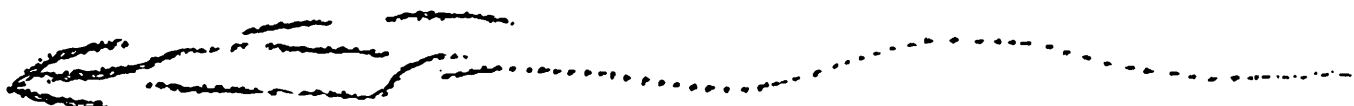
5. Hemfärden Kronovall - Lund.

Föga anteckningar. Men vid Månslunda stod två sångsvanar på en frodig och djupgrön gräsmark med maskrosor. Nära vägen, gamla fåglar med sträckta halsar. Se ock nedan. - Nära Månslunda också 2 flygande skogsduvor.

Vi for sträckan Revingeby - S Sandby - Lund, alldeles samma som på utvägen men åt motsatt håll. Kom förbi sångsvan-platsen (se ovan!) kl c 1715. Då stod, resp. låg, här 18 eller 19 sångsvanar! Minst 4 ex låg i gräset, och i något fall var det svårt att se om ev. 2 ex låg mycket nära varandra. Totala antalet icke utfärgade fåglar var svårt att avgöra, men troligen 5-6-7 stycken. Underligt med så många ex, så sent på våren i flock, och på en sådan lokal. Sistlidna vinter har jag många ggr sett sångsvanflockar gå (och beta) på gräsmark och höstsäd.

Efter vår hemkomst ringde ANDERS Dahm och berättade om sångsvanarna; han visste inte då att vi ~~besatt~~ besett platsen både på f.m. och e.m. Han hade räknat till minst 18 ex och skattade antalet icke utfärgade ex högre än jag, ingen exakt siffra men åtminstone hälften av totalantalet förstod jag.

Efter hemkomsten har jag gått igenom litteraturen för att om möjligt klara av den smalvingade kärrhöken. Det är ett kinkigt fall. Eftersom det naturligtvis inte kan vara fråga om någon ungfågel av årets skörd men väl om en ettåring, blir svårigheterna kanske extra stora. Jag har inte jämfört med skinnlagt material; och mycket sådant material har vi inte i Lund, kanske bättre på Malmö Museum.

Andfågelflocken omtalad på sidan 59.

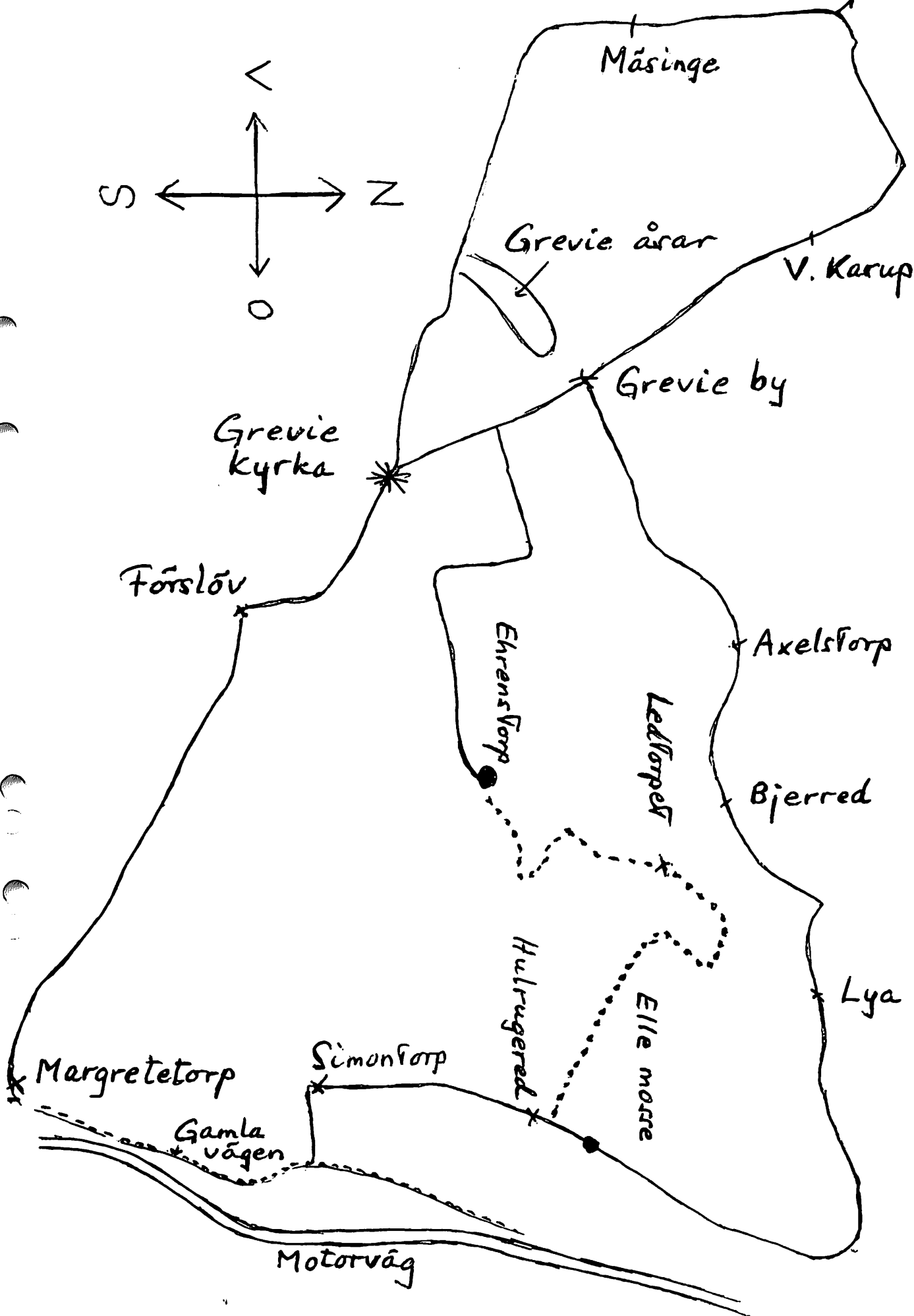
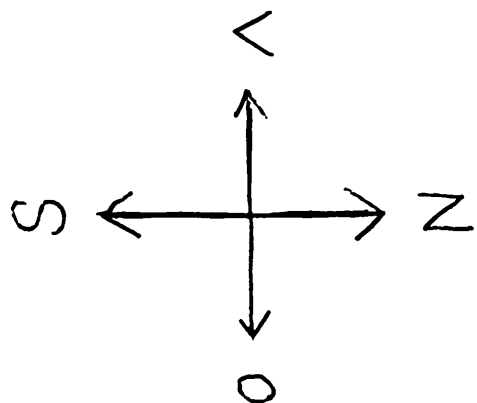
Den övre skissen: den "täta" framänden innehöll c 450 ex, den långa enkelraden c 250 ex och borde alltså enligt denna skala dragas ut ytterligare c 5 decimeter. Hela denna rad var enkel, och avståndet mellan fåglarna praktiskt taget lika stort hela vägen; allra sist kom dock en liten ~~sladd~~ "sladd" på något tiotal ex. Den undre skissen ger en föreställning om hur det hela tedde sig.

1989-05-21 och -22.

(63)

husets plats:

Påarp

Fågel 21-22 maj
1989

Sinarp-
dalen 21
huset
+ omg.
21-22
vandring
22
på ären

(64)

Sinarp-
dalen 21
huset
+ omg.
21-22
vandring
22
på ären

gravand	X	X		taltrast		X	X
gräsand		X		snöskata	X	X	X
ormvråk		X	X	dubbeltrast			X
duvhök			X	kärrsångare	X		X
fasan	X	X	X	törnsångare	X	X	X
strandskata		X		ärtångare	X	X	X
vipa		X	X	svarthätta	X	X	X
storspov			X	trädgårdsrång.		X	X
skrattmås	X	X	X	lövsångare	X	X	X
fiskmås		X		grönsångare		X	X
gråtrut	X	X	X	nötväcka			X
havstrut		X	X	törnskata	X	X	X
ringduva	X	X	X	nötskrika			X
skogsduva			X	skata			X
gök	X	X	X	kaja	X	X	X
tornsvala	X	X	X	räka	X	X	X
större hacksp.	X			kråka	X	X	X
sånglärka	X	X	X	korp	X	X	X
Ladusvala	X	X	X	stare	X	X	X
hussvala	X	X	X	bofink	X	X	X
trädpiplärka			X	hämpling	X	X	X
sådesärta	X	X	X	grönsiska			X
gulärta			X	grönfink		X	
rödhake			X	domherre			X
näktergal	X	X	X	gulsparv	X	X	X
buskaskvätta			X	summa 52			
koltrast	X	X	X	säkert be- stämda arter			

Qck

1989-05-31 onsdag

Ekursion med Berith. Färörä: se efter
Tabellen; kommentarer om vissa arter: Likaså.
Förkortningar i Tabellen:

VĀN = Vombs ångar norr om vägen

VĀS = " " söder " "

D = område med dammar öster och väster om
allmänna vägen från Vombs by söderut.

K = Karups Nygård, Karups ångar med
närmaste omgivning

Ö = övriga lokaler

art	VĀN	VĀS	D	K	Ö	anm.
sikägghopping					Sördesjön	
häger		2				
stork				många		volière- fåglar
knölsvan			2		2 Björka	
sångsvan		2				
gravand			stort antal		Vombsjön V	kull 9 ungar D
gräsand	5+6	11		1 ♀		
brun kärrhök	♂ ♀				♂ Flyinge 1 ex Sördesjön	
ormvråk				minst 1		
glada	flera ex; 60	sedd		sedda	1 Ivans backe	
fiskgjuse	1					
Tornfalk					1 Sörde by, 1 Fågelväng	
fasan	♀ + un- gar	hörd		hörd	sedd ett par pl.	
sothöna			sedd + 60		sedd Sördesjön	

1989-05-31, forts.

(66)

art	VÅN	VÅS	I	K	Ö	anm.
strandskata				1		
mi. strandpyp.			1 spel			
vipa	< 10	> 10		c 120	flerstädes men tunnädad	
enkelbeckasin				1		
storspov	c 15	några		c 8		
(20) rödbena		1		2		
glutt			2			
skrattmås	c 8	få	> 100	rätt få	Vombsjön V. ringa antal Vombsjön få Södersjön enstaka Vombsjöns V sida c 25 1 "Fisker Bergströms"	
fiskmås	1					
gråtrut						
fisktärna						
ringduva	sedd	sedd	sedd	ofta sedd	ofta sedd	
skogsduva		2				
gök	hörd					
ternsvala	c 13	några	några	ofta sedd	flerstädes sedd	
(30) sånglärka	sjöng allmänt	sjöng	sedd	sjöng rätt allmänt	ofta sedd och hörd	
ladusvala	c 5	c 5	ofta sedd	ganska många	sedd, men ej Fabrik	
hussvala		fåtalig	flera	ganska många	sedd flestades	
backsvala		sedd	många sedda	ofta sedd	sedd flestades	
ångs piplärka	sedd, sjöng			några sedda, sjöng		
trädpiplärka	sjöng			sjöng		
gulärta	♂♀	några få par	≥ 2			
järnsparv			1 sjöng			
näktergal		sjöng?		sjöng		
busskqvätta	sedd					
(40) snöska	1 sedd			1 sedd		

1989-05-31 forts.

(67)

art	VÄN	VÄS	D	K	Ö	anm.
talltrast			1 sedd			
rörsångare					sjöng Söfde	
kärrsångare	många sjöng	flera; sjöng		sjöng		
härmsångare		sjöng		sjöng		
Lövsångare	sjöng		sjöng	sjöng	flerstädes, sjöng	
ärtsångare					sjöng Söfde by	
• Törnsångare	sjöng	sjöng		sjöng		
- trädgårdssång,		sjöng		några ex sjöng		
• entita				1 med mat		
(50) nōtvädka						
skata					sedd bl.a. Söfde	
kaja	några överflyg		sedd, fåtalig	≥ 150	ofta sedd	
råka		fåtalig överflyg		≥ 150	ofta sedd	
kråka	några sedda	några sedda	sedd	ganska få sedda	ofta sedd	
stare	några tiotal	sedd		smärre flokar	små flokar ofta sedda	
• pilfink					1 Söfde by	
• bofink		sjöng	sjöng	sjöng	sedd och hörs	
• steglits		♂♀		minst 3		
- hāmpling					vis ångavattna- huset	
(60) gulsparr		sjöng				
(61) sävsparv	♂			♂		
hare	rätt	ofta sedd men ej antecknad				
mink					1 Vombsjöns V sida	
snok					1 Söfde by	
mi. vattenödda			2			
grada, art ?			några			
vanlig padda			1			

Ett rimligt pris eller ett orimligt straff?

Debatten om Öresundsbron har förvisso varit både långvarig och intensiv. Ett tungt vägande argument för en bro har länge varit att den skulle underlätta godstransporten mellan Sverige och kontinenten. Det var alltså nyttoaspekten som framhävdes: bron skulle stimulera handeln och därmed öka välfärden i landet. När sådana synpunkter först framfördes, hade debatten om miljön ännu knappast börjat i detta land. Ökad biltrafik bedömdes som något positivt; och att diskussionen kom att gälla en bro för biltrafik var därför föga förvånande.

Ett annat skäl för en bro var förstås att nöjestrafiken skulle underlättas: tänk så härligt att kunna köra bil direkt till Köpenhamn! Och mängder av turister från utlandet skulle lockas hit, eller komma spontant, för att njuta av den rena luften, de klara sjöarna och den orörda naturen häruppe i Höga Norden.

Men nu är läget annorlunda. De förutsättningar, på vilka diskussionen om bron vilade, gäller inte längre. Industrisamhället, som har möjliggjort dagens höga levnadsstandard i en del av världen, har dessvärre även haft andra effekter. Det räcker inte att tala om dåliga biverkningar. Det är fråga om mycket allvarligare ting. Det gäller vår hälsa, och det gäller att säkra en människovärdig tillvaro för våra efterkommande. Vi förstår alla, att detta kräver både tid och hårt arbete. Men det arbetet måste börja nu. Att vidtaga åtgärder, som på långt sikt uppmuntrar till eller rentav nödvändiggör ökad motortrafik, är oförsvarligt i dubbel måtto: mot naturen, men också mot kulturen, eftersom ingen kultur kan överleva om grundförutsättningarna förstöras.

Sydsvenska Dagbladet har ideligen försökt att förringa sakskälen mot en bro och samtidigt klagat över att "miljöopinionen gjort Öresundsförbindelsen till en symbol". Sydsvenskans irritation

är förståelig. Ty om det gäller en symbol över människors brist på ansvarskänsla inför framtiden, vad kunde väl passa bättre än det brobygge som Sydsvenskan så ivrigt kämpar för? Ett brobygge för motortrafik, ett brobygge som ligger i mångmiljardklassen och som, om det genomföres, kommer att sträcka sig över många år.

Envar kan konstatera hur snabbt miljöfrågorna kommit i förgrunden på sista åren. Allt talar för att opinionen fortsätter i samma riktning. Jag är optimist. Jag tror att motståndet mot bron kommer att vara kompakt innan spadarna har satts i jorden och innan bulldozers och terrängjusterare hinner träda i funktion. Säkerligen blir det också tillfälle till flera opinionsundersökningar, som redovisas tydligt och med korrekta siffror.

På allra sista tiden har förkämparna för bron producerat en rad nya argument, däribland följande:

1. Bron skall ingå i ett mastodontiskt utvecklingsprogram för Öresundsregionen. Det kostnadsberäknas "i bästa fall" till femhundra miljarder (Observera: 500 000 000 000 kronor, en femma och elva nollor!). För att få välsignelsebringande effekt måste det ovillkorligen genomföras i sin helhet.
2. Bron skall byggas för både järnväg och landsväg och kombineras med mycket starkt utbyggda landkommunikationer. Härigenom skulle skapas en centralaxel i en bandstad som, visserligen med avbrott, sträcker sig 300 kilometer i östvästlig riktning från Karlskrona via Malmö - Saltholm - Köpenhamn till Korsör vid Stora Bält. Invånarantal: omkring fyra miljoner. Ändamål: massor med viktiga ting, viktigast dock att "leva livet som stadsbo i en fyra-miljonersstad". Dessutom att rädda Köpenhamn. Kostnaderna (i pengar) har ej meddelats.
3. Bron skall avses huvudsakligen för trafik Malmö - Köpenhamn och bör därför byggas som "lokalbro". Antalet bilar väntas bli måttligt Enligt somliga förslagsställare skall bron upplåtas endast för

fordon med höggradig rening. Godstransporter mellan Sverige och kontinenten skall även i fortsättningen mest ske med båt från Helsingborg, Trelleborg och Ystad, alltså ej via Malmö.

4. Järnvägen bör gynnas. Men för att förbättra järnvägsförbindelserna kräves först en bro för bilar, eftersom bilarna utgör den finansiella förutsättningen för en miljövänlig järnvägstrafik!
5. Högeligen oväntat kommer det argumentet, att det skulle innebära en katastrof för miljön, om gods skickas på järnväg via Malmö.

Dessa förslag har en sak gemensam: miljöfrågorna behandlas i ytterst ringa grad eller inte alls. Och om de nämns, sker det i negativa, delvis föraktfulla ordalag och utan försök att avväga saksakal mot varandra. Men i övrigt är förslagen, som synes, högst olika, och inbördes oförenliga. Det förefaller, som om en viss nervositet håller på att sprida sig bland broförespråkarna. Det skall bli spännande att se fortsättningen.

- - - - -

Jag är 75 år gammal och har varit engagerad i naturskyddsarbete sedan 1937. Jag har upplevt den tid, då praktiskt taget alla ingrepp i naturen bedömdes som positiva. Hur många gånger i min ungdom har jag inte blivit hånfullt bemött av exploatörer av olika slag. Så här brukade det låta: dessa unga och gröna naturvetare tror att dom begriper något. Dom borde inte ha yttranderätt. Ingen kontakt har dom med verkligheten. Hur kan dom understå sig att rida spärr mot utvecklingen!? Om man svarade, att man bör bekämpa all utveckling som går åt fel håll, fick man beskedet: tyck vad ni vill, ni är ju ändå maktlösa. Detta var dessvärre nära sanningen långt fram i tiden. Men jag hämtade kraft från vistelsen i naturen, dels på grund av dess skönhetsvärden, dels eftersom det är så fängslande att "koxa in i dess hemliga rådsamrar". Där finns många svårlösta problem men ingen oärlighet. Och jag höll livsmodet uppe i förhoppning att få uppleva den dag, då miljövårdens betydelse blivit uppenbar. Det har

den blivit nu. Visst finns det ännu motstånd, men det avtar alltmera. Och vi vet, att en massiv majoritet av svenska folket är beredd till uppoffringar för att rädda miljön.

Egentligen borde miljöfrågorna kunna lösas i politiskt samförstånd, oberoende av ålder och höger-vänster-tänkande. Särskilt hoppas jag på ungdomen inom alla partier. Heder åt Anna Lindh, ordföranden i SSU, för fast motstånd mot Öresundsbron!

Till sist: ännu hör vi från broivrarna, att fortsatt miljöförsämring är ett "rimligt pris", som vi måste betala för att leva ännu bekvämare i framtiden. Handlar vi så, blir det en kortvarig glädje. Ty det är inget rimligt pris vi betalar, det är istället ett orimligt straff, som vi lägger på våra oskyldiga efterkommande.

Gustaf Rudebeck

1989-05-31

Maj 11: kl 1125 årets första tornsvala över Zootis } i fint vårväder.
kl 1129 3 tornsvalor rundflygande " " }

" 14; söndag, pingstdagen: kl 2030 sågs 3 tornsvalor rundflygande över Sparta. Lisen hade varit på middag hos oss, och jag följde henne till bussen. Mycket vacker vårkväll.

Dagarna 11-14 maj var jag utomhus bara helt kort.

" 15: rundtur med Lena; se särskilt protokoll.

Efter Maj 15 sågs tornsvalan i ökande antal.

" 19: jag hade diverse ärenden i staden och såg inalles c 20 tornsvalor, i regel fördelade i m.l.m. tydliga grupper på 4-5 exemplar vardera på olika platser; i praktiken var det säkert olika exemplar varje gång.

Efter 19 maj dagligen, och från c 21 maj även sedd över vår bostad på Tenorgränden på Östra Torn. Vädret var långvarigt vackert och torrt vid denna tid, åtminstone till och med 24 maj, kanske längre.

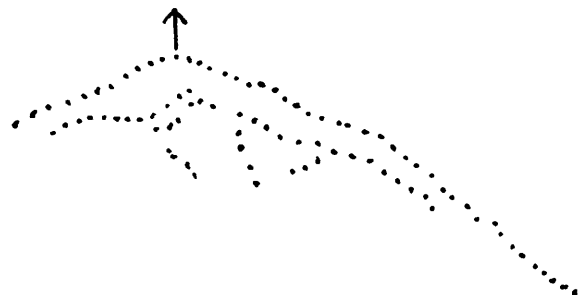
" 24: mycket varmt väder, klar himmel. Kl 1816 stod jag ute i trädgården och studerade blåmesarna, som har ungar i holken på väggen och matar oerhört intensivt. Då kom Lena utrusande med ljusets hastighet (näja, närapå i alla fall). Hon hade kikare i handen, pekade upp mot skyn och ropade något om att Adam ringde, titta uppåt, prutgås flock..... Jag tittade upp, och där kom en mäktig flock prutgäss, antal ex c 700 - 800, flyghöjd c 500-600 m, kurs ungefär ONO. Mycket grant, flocken bestod, som ofta är fallet, av flera m.l.m. tydliga V-formade flockar "inuti varandra". Jag spanade sedan ~~efter~~ efter flera flockar en lång stund men fick intet mera.

" 25, torsdag. Varmt; men matt solsken och mest molnigt. Klockan 1031 kom en prutgås flock på 92-95 ex med vanlig kurs mot ONO men rakt över huset, och flyghöjden var bara c 250 - 300 meter. Sedd rakt underifrån

såg flocken ut såhär:
Vårens prutgås flockar kommer allra oftast söder om min obsplats på Tenorgränd. Även från gamla dagar, när jag obsade från Zootis eller från Sunnaväg 18 eller andra platser i staden, minns jag att nästan alla observerade flockar kom i söder, ofta på långt avstånd. -

En stund senare: NÄR jag väntade på bussen, sjöng en gransångare från en trädgård i det gamla Östra Torn, strax öster om motorvägen. Även ärtsångare och lövsångare sjöng, men detta har hörts ofta på sista tiden; ärtsångaren har hörts dagligen då. - Denna dag var den sista av en serie mycket varma dagar.

Maj 27, lördag: fortf. vackert väder, sol, ~~men~~ men flera grader svalare. Kl 1000 satt en större hackspett hona i de höga träden vid Helgonavägen nära Zootis.. Starar med utflugna ungar sågs denna dag i Lund, dels en liten förbiflygande flock, dels en ad + en juv på gräset hemmavid.

1989-06-01, torsdag.

Blåmesungarna i holken (se notis under 24 maj) var inte utflugna kl 0700 denna morgon. Men jämnt en timme senare, kl 0800, var de ute. Ingen katt sedd vid holken eller eljes. Skata fanns i närheten. Men flera ungar hördes i buskarna på olika håll på gränsen till Oxelius' hus. Kullen har alltså klarat sig.

Jag har studerat häckningen och blivit oerhört imponerad av föräldrarnas flit och snabbhet vid matningen. Katten har lurat under holken flera gånger, även på växthustaket nära holken, men närmare har den inte kommit. Jag har väntat på utflygandet i 3-4 dagar men inte tagit tider etc. vid matningarna och inte gjort några närmare anteckningar.

1989-06-04, söndag.

Lena och jag är bjudna till Astrid Hedenius, som äger en gammal gård, Hallvide, vid Katthammarsvik på Gotland. Vi startade idag med bil från Lund. För via S Sandby - Harlösa - Löberöd - Hörby - Kristianstad - Bromölla - Näsund - Olofström - Ryd - till Tingsryd delvis på småvägar - Älghult - Oskarshamn. Start 1000, ankomst 1600. Väder kyligt och mest mulet. Antecknade bara rovfågel, och det var snabbt gjort, ty endast 2 ex sågs: en tornfalk vid Lyby nära Hörby och en ormvråk med byte (rätt stort, kanske vattensork?) nära Lenhovda.

Vandrarhemmet i Oskarshamn var fullbelagt, men vi fick besked om en privatfamilj som tog emot nattgäster. Det var på Ängsvägen 4. Mycket vänlig och bra man, och högst komfortabelt rum, pris 80 kr/person.

På kvällen postade jag vid Oskarshamns järnvägsstation min artikel om Öresundbron till (a) Sydsvenska Dagbladet Snällposten, Malmö, (b) Anna Lindh, ordförande i SSU, Stockholm, och (c) Nils-Åke Andersson, Abisko.

1989-06-05, måndag.

Ordnade platsbiljett för bilen från Visby till Oskarshamn 11 juni. (Personbiljetterna redan klara). Tog båten från Oskarshamn 1215, till Visby 1615. Mycket stor båt, Visby av Visby. Väder på morgonen mulet och mycket kyligt, men c kl 12 blev det solsken, det klarnade snabbt och blev rätt god sikt. Måttlig bris omkring S. Ett par mot söder flygande ejderflockar sågs från båten första timmen, för övrigt bara antecknat att många knölsvanar låg i Oskarshamns hamn.

Visby: betydande mängd knölsvan låg vid stranden söder om hamnen. - Vi fortsatte utan dröjsmål på väg 143 Visby - Ala - Kräklingbo - Katthammarsvik, mottogs med största vänlighet av Astrid Hedenius. Hallvide en helt härlig gammal gård.

På kvällen vid gården antecknades: fasan, grönsångare, snöskata, taltrast, grå flugsnappare, tornsvalor, hussvalor, och starar med utflugna ungfåglar.

1989-06-06.

Sov härligt; jag hade fått ett vindsrum i en stuga bredvid huvudbyggnaden. Härligt väder på morgonen. Fågel: tornsvalor häckar under tegelpannorna på huvudbyggnaden. De ligger i bona och "sirrar". Bofink sj, trädgårdssångare sj, näktergal sjöng på morgonen. Svartvit flugsnappare sj, svarthätta sj, lövsångare sj, taltrast sj. 1 ormvråk kretsade högt uppe, rätt mörkt ex. Gråtrut överflygande. Rödbena hörd på håll, 2 skrattmåsar flög över mycket högt, sågs och hördes. Ladusvala, grå flugsnappare, snöskata, sädesärta, hussvala. Fasan hörd. En gravand överflygande.

Går runt på gården med närmaste omgivningar. Våldiga aspar och askar, vackra lönnar; de högsta syrébuskar (snarare träd!) jag sett, säkert 6-7-8 m höga, rikblommande, men blomningen på väg att ta slut. Stor örtrikedom, ~~mycket~~ trevligt, lummigt.

1989-06-06 forts.

Klockan 1000: rosenfink börjar sjunga! Härmsångare lockar "deteroïd" Kort därefter, kl 1015, startar vi en tur med Astrid. Först till Grogarnshuvud med utsikt över hav och stränder. Vid stranden låg ejder med ungar, vidare storskrak ♂ och på avstånd från honom en ♀ med dunungar. I närheten flera småskrakar, svärta ♂ samt många gravänder. Trutar, kråkor, hämpling, stenskvätta, sädesärta; rödbena även varnande. Vipa, större strandpipare, knölsvan. Tärna några, fisk- eller silver. Sånglärka sjöng. Tulkört (*Cynanchum vincetoxicum*) med riddarbaggar. På ett ställe 3 ejderhonor med 8 dunungar, på annat ställe 4 honor med bara 3 dunungar. En skogsduva flög ut mellan block i branten; männe häckning?

Vi far längs stranden. Svärta ♂♀. Törnskata mobbad av en sångare.
1130 hussvalor, tornsvala, ännu en skogsduva
1132 ut på allmän väg. Vipa sedd. Kommer strax till Herrvik i strålan de solsken. Stannar inte här. Astrid snackar i ett kör om allt ir även om alla bekanta som dött år 1927 och senare. Vi kör strax in på enskild väg igen. Tätt tallskog. Härliga strandmarker. Törnsångare. Vipa.

Söder om Herrvik, vid stranden ser jag ett stort bestånd av stora silvergrå blad, ser ut som *Petasites spurius*. Stopp; jag tar några blad som bevis. Här hörs resp. ses: rosenfink, gök, törnsångare, kärrsångare, rödbena, de vanliga andfåglarna (d v s uppenbart ejder och gravand, antagligen också svärta och småskrake), vidare sånglärka, gulspurv. Lövsångare, flera törnsångare. Kanin.

1205 vi fortsätter. *Anthyllis vulneraria*: brandröd, röd, gul, orange, guld.

1210-1230 stopp i skogen. Helt otroligt bestånd av *Cephalanthera longifolia*, vit skogslilja. Säkert 500 - 1000 ex. Därtill *Orchis mascula* samt en vitblommig orkidé som påminner om *mascula*, ej granskad fackmässigt men kanske var det vitblommig *mascula*. - En orm ringlade snabbt iväg från en öppen solig yta, mycket tråkigt att jag inte hann bestämma den.

Vi kommer fram till ett hus som äges av en viss Ahlqvist. Platsen lär heta Sysne. Här ses 3 skärfläckor vid stranden; Astrid hade hört talas om denna art och var särdeles glad över att vi fick se den. Gravand och ejder samt - på takåsen till herr Ahlqvists hus - en strandskata! Även kråka, starar och sädesärta. Jag tyckte mig höra grönsiska, ansåg ej bestämningen klar, men i realiteten var det säkert rätt, ty nästa dag fick jag bergsäkra obsar av den.

Mycket fin sträcka här. Vi kommer så till en sträcka med bra sandstrand. Platsen heter Sandviken. Här ligger ett hus tillhörigt Sigge Fürst. Mycket tjustigt landskap men för många hus. Härnäst Alice's hus. Alice är en fiskarhustru, mamma till sju döttrar och en son. Alla åtta barnen har fått utbildning och är dugliga medborgare. Familjen har ett eget bostadshus och två hus att hyra ut och äger två bilar. Vi fick höra mycket mer om deras proletärtillvaro.

1253 namnskylt: Sandviken. Vi far förbi avtagsvägen till Grynge.

1258 Gammelgarns kyrka syns. Vi tar till vänster mot Ljugarn. Solskenet mattas sakta. Reseda luteola vid vägkanten. Himlen mattblå, diset tättnar något.

1313 ankomst Ljugarn efter snabbfärd. Bensinköp. Vi kör mot raukområdet, går sista biten upp bland raukarna. Medför lunchen, som smakar utmärkt. Trädpiplärka sjunger. I vattnet 2 ejderhonor med summa en unge. F.ö. bara triviala fågelobsar.

FORTS

1989-06-06 forts.

Vi fortsatte från Ljugarn till Lau kyrka, som besågs. Den var ny-restaurerad, vilket måhända varit nödvändigt. Men jag tyckte inte om den, den var kall och obehaglig. Blåmes vid kyrkan. Vi fortsatte via Garda kyrka, som besågs med stort intresse, sedan via Alskog - Ardre - Katthammarsvik, gjorde en krokväg via en f d sjörövarbostad, varom vi fick höra en hel del. Det mesta har dock inte fastnat. Ett hus lär ha kallats "Hannas minne" till hågkomst av sjörövarhustrun; men en kort stund senare blev namnet rättat till "Ullas nöje" till hågkomst av något som alla hade glömt.

Härlig exkursion. Hemkomst c 1730.

På kvällen kl 2130-2200 (sommartid!) drog morkullor rakt över Hallvide. Mycket trevligt. hördes först, sågs sedan flera ggr, vid ett tillfälle två ex samtidigt som "knistrade" när de kom nära varandra. - På kvällen mulnade det.

1989-06-07.

Vaknade på natten kl 0210. Då gol göken. Det var mulet och mörkt. Var vaken en stund. - Morgonen kl 0800: det hade regnat. Var alldeles lugnt. Tornsvalor och hussvalor i farten, tornsvalorna har minst ett bo under tegelpannor på huvudbyggnaden och två bon på samma sätt på det lilla huset, där Lena bor i markplanet och jag på vinden.

Kärrsångare sj, rosenfink sj, båda flitigt. Hämpling ♂♀ sedda på närhåll från mitt fönster, de åt maskrosfrön från "bollarna" och från sådana fruktkorgar som ännu inte uppnått boll-form utan var hopstående. - [REDACTED]

1015 start från Hallvide mot Torsburgen. Mulet och stilla, dis och småregn. Stannade på P-platsen, gick upp till tornet och upp i tornet. Stilla i skogen i gråvädret, men jag hörde grön-sångare och trädpiplärka sjunga, hörde också skogsduva samt såg och hörde grönsiska. Dessutom hördes korsnäbb, tydligen flera exemplar, men jag blev inte klar över arten, tyvärr.

Från tornet utsikt över vida barrskogsmarker. Oerhört länge sedan jag var på Torsburgen, kanske var det år 1944 då jag efter sommararbete på Malmö Museum for ensam till Gotland och sedan cyklade där och på Fårö ett par veckor. - Bofink sedd och hörd. Granarna bär massor av omogna kottar.

1115 fortsatte i regn genaste vägen till Klintehamn

1210 ankomst dit. Ärende: kontrollera tider och avgångsplats för båten till Stora Karlsö, eftersom vi planerar att fara dit i morgon. Därefter fortsatte vi söderut till Djupvik, även kallat Djauvik. Körde stranden i oavbrutet regnväder. Lilla Karlsö syntas svagt, Stora Karlsö ytterst svagt.

Stranden, längs vilken en liten väg går, är först snarast tråkig. grusig delvis, inga ängsmarker. Såg - trots usel sikt - rödbena, en roskar, gravand, ~~svartor~~ svartor parvis, flera småskrakar. Även naturligtvis ejdrar, bland annat en flock på åtta honor med summa tretton dunungar. Även havstrut, gråtrut, skrattnås, alla i måttligt antal, samt mycket få fiskmåsar.

Efter en stund ~~svagt~~ trevligare strand, med ängsmark och våtmark. I fortsatt regn och avgjort dålig sikt såg vi: enkelbeckasin 5 stycken rätt nära varandra, lyftande; rödbena, strandskata, större strandpipare. Storspov hördes. I vattensamling ♂♀ av knölsvan med 5 dunungar stora som gräsänder. Hussvala och tornsvala också sedda. Fin biotop, men mycket kallt och regnigt, och vi gjorde bara helt korta uppehåll.

Kom så småningom till Petes, följde mycket tydliga pilar som dock visade åt fel håll. Jag var som vanligt kartläsare. ~~svagt~~ Begrep snart att skylten visat fel - kanske som ett s.k. "practical joke" - och vände därför, och kom rätt. Men Astrid hann i alla fall att räcka ut tungan åt mig två gånger, ett beteende som jag sällan har upplevt, och aldrig tidigare från en åttiofyra-årig och högt kultiverad dam. Men det är ju kul med folk som har temperament kvar.

FORTS

1989-06-07 forts.

Petesgården befanns vara en högeligen intressant plats. Den visade hur en burgen familj hade det på Gotland under tidigt 1800-tal. Vi blev guidade runt i huset av en ytterst originell äldre dam; hon var dvärgvuxen och låghalt men mycket vital och levnadsglad och levnadvis och kunnig, och rolig. Sällan har jag upplevt en mera givande visning av ett kulturminne. När vi tackade för oss och gav oss ut i ösregnet mot bilarna, (vi hade inbördes talat om att äta vår matsäck), bjöd hon oss att sitta i hennes kök. Vi gjorde så, med glädje, och delade maten med henne.

Klockan 1530 kom vi iväg härifrån, ankomst hem 1700. Regnet fortsatte till kvällen. Då slutade det. Kvällen blev mycket kall, bara +10° C. Vid gården sågs bara koltrast, skata och kråka.

Det blåste upp på kvällen.

Tillägg: på färden i regn från Klintehamn till Petes sågs flerstädes fiskmåsar i ganska stort antal på åkrar och betesmarker; en ringa inblandning av skrattnåsar förekom också, och på ett par ställen stod samlingar av gråtrut på liknande ställen.

1989-06-08, torsdag.

Upp 0630. Uppehållsväder, kallt, svag vind. Det ser ut att lätta. Grönfink sedd vid huset. Efter tidig frukost start mot Stora Karlsö.

0810 start. För via Kräklingbo - Klinte - Klintehamn. Vid eller nära Kräklingbo nötskrika, flera kajor, starar, snöskator. -

Jag ser att många askar nära vägen ännu har bara halvt utslagna blad; träden ser "nakna" ut på håll. Det är välbekant att asken lövas sist av lövträden i S Sverige, men detta år, med så mild vinter och tidig vår och god vårvärme, blev jag förvånad över att lövsprickningen var så sen. - Väder: det är nu sol och klar sikt, men svalt.

Astrid talar om sitt hus och om möss och andra smågnagare, som kommer in i huset. Hon säger uttryckligen att hasselmöss brukar anträffas inomhus hos henne, jämte andra arter. Hon visste t.o.m. om vilka platser hasselmössen brukade uppsöka för att avge sina exkrementer! Jag bedömer denna uppgift som helt omöjlig, dels på grund av vad jag vet om hasselmössens levnadsvanor, dels eftersom jag trodde mig veta, att arten saknas på Gotland. Men jag gick inte in i polemik denna gång.

På bilfärden till Klintehamn f.ö. bara få fågelobsar. Trots härlig morgon sågs inte en enda kretsande rovfågel. Starar i små flockar sågs. Även skata. Vid Klinte 2 skogsduvor som lyfte i vägkanten, därstädes även gulspurv. Vid utkanten av Klintehamn sågs ett par steglitsor alldeles nära bilen, och inne i samhället gråspurv.

Vi väntade en god stund vid hamnen. Överfärd med mycket välfylld båt, men stor och bekväm. På Stora Karlsö indelades hela sällskapet i tre grupper, under var sin guide. Vi blev omhändertagna av en ung flicka, som var mycket kunnig, både på fågel och växter och geologi. Hon sade sig ha tjänstgjort som guide på ön i fem somrar.

Vi gick en runda på c 2½ timmar. Jättefint väder, sol, klart, frisk sommarvind. Jag gjorde en komplett lista på av mig sedda/hörda fågelarter, i den ordning de sågs eller kommenterades.

Vid landningen och vid eller nära Norderhamn:

ladusvala	småskrak	storskrak flera ex
skrattnåsar flock c 10 ex	törnsångare	rosenfink sjöng flerstädes!
fiskmåsar	sillgrissla	tordmule
gråtrut	silvertärna	grönfink
silltrut	Obestämd tärna,	svartvit flugsnappare
havstrut	= fisk/silver,	sånglärka
ejder	kråka minst 3	talgoxe
svärta	vigg 2 ♂♂	härmsångare sjöng

FORTS

1989-06-08 forts.

Fortsättning på artlistan från Stora Karlsö:

lövsångare

gulspurv

sädesärta

hussvala allmän

tobisgrissla bara få ex sedda vid bryggan vid avfärden.

rödbena.

Kommentarer till vissa arter:

gråtrut } på nära håll, i måttligt antal i stort sett; men på långt
silltrut } avstånd över havet var trutar mycket talrika
havstrut }

sillgrissla: guiden sade mig att det häckande beståndet i år är ungefär 9000 par, vilket var mer än jag trott. Det visar väl åtminstone, att någon kollaps ännu ej ägt rum i det fiskbestånd ur vilket fåglarna tar sin näring.

tordmule: jag tror att siffran 1500 par angavs.

tobisgrissla: " " " ett par tiotal par sades häcka(?)

ejder: massor av hälsingar, d v s fjolårshannar, låg utanför ön, åtminstone delvis så nära att de var lättbestämda.

storskrak: flera ex på olika platser, både hannar och honor.

småskrak: " "

rosenfink: till min förvåning hördes den på ett par ställen så snart vi kommit i land. Flickan sade att 13 sjungande hannar fanns på ön. Det stämmer bra med min räkning som gav sju hannar på rundvandringen, som följde stranden med för arten lämplig vegetation ungefär längs halva ön.

Växter: vi studerade floran rätt noga, under kunnig ledning. Såg bl.a. Isatis och artsammansättningen på platån. Vi fick veta, att lokalen Älmar (eller Elmar) på 1930-talet hyste 20-30 gamla almar men att detta år bara 3 gamla träd var kvar, dock hade det kommit upp många ungträd.
Laserpitium latifolium sedd.

Gruppen med vilken vi vandrade höll väl samman. Astrid följde med, pigg och intresserad hela tiden. Detta trots att hon går dåligt och absolut måste stöda sig på käpp eller krycka. Men med oss kom hon hela vägen, även där stigen går brant, delvis på stegar, upp från havsnivån till platån.

Det var oerhört roligt att återse Stora Karlsö. Jag tror att mitt förra besök inföll i juli 1944, alltså 45 år sedan.

Hemfärden: vi lämnade ön kl 1530. For sedan Klintehamn - Sanda - Västergarn - ånyo förbi Sanda, eftersom Lena och Astrid ville se May Johnssons klädkollektion och konsthantverk. Därefter via Mästerby - Väte - Viklau - Sjonhem - Ala - Kräklingbo - Katthammarsvik, ankomst dit 1820. Föga obsar under färden; jag såg kungsfågel vid Sanda och enstaka ringduvor på ett par tre ställen. Trots fint väder tyvärr ej en enda rovfågel sedd.

1989-06-09, fredag.

På morgonen sjöng kärrsångare utanför mitt fönster. Jag har nu funnit tre bon av tornsvala på stora huset. Alla ligger under tegelpannor, men inte där dessa har helt normalt läge utan där springan mellan två pannor är litet vidare än vanligt. På lilla huset två bon, det ena precis uppe vid takryggen.

Morgonen: starar, tornsvalor, hussvalor, härmsångare sj, trädgårdssångare sj, grönsångare sj, koltrast sj, taltrast sj.

Fint väder, men rikligt med cumuli drev upp från söder redan omkring kl 0930.

Vi for till Visby, ville besöka botaniska trädgården (=De Badande Vännernas trädgård), se fornsalen etc. Det blev en, eller rättare sagt, ännu en jätteskön dag. Men anteckningar från vistelsen

1989-06-09 forts.

i Visby, eller från färden dit och tillbaka, har jag inga. Vi hade mäta sköna timmar i DBV:s trädgård, beskådade blomsterprakten, lärde känna många arter, både träd och örter, som ~~min~~ tidigare varit okända för oss, satt i solen och intog vår medförda lätta lunch. Jag beskådade fåglarna i parken: pilfink och gråsparv och kråka och en del andra arter, men, som sagt, inga anteckningar gjordes.

Vi begav oss så småningom till Gotlands Fornsal och gick där länge, ~~med~~ med utmärkt utbyte som alltid. Före hemresan hann vi också med ett tämligen kort besök på det biologiska museet; det var historiskt intressant med en del sevärda saker men till stor - alltför stor - del bar det prägeln av ett naturaliekabinett modell 1800 eller däromkring.

1989-06-10, lördag.

Lena och Astrid och Gerd Knöös (se tillägg sist idag) for till Fårö kl 1030. Strålände väder. Jag gick ensam i allehanda svängar till Östergarns kyrka och kyrkogård, sedan upp på platån nära kyrkan med vid utsikt. Vistades länge på platån, gick ned, kom förbi ett par trevliga platser och återgick till Katthammarsvik, delvis på vägen, delvis i terräng. Ankomst Hallvide 1410, hungrig och törstig men högst belåten, ty utbytet var mycket gott.

Start kl 1100. Trädgårdssångare sj, svarthätta sj, kärrensångare sj, koltrast och taltrast sedda. På vägen till Östergarn 1 + 1 sjungande rosenfinkar, och på kyrkogården en tredje dito, ivrigt sjungande; den sågs utmärkt, var mycket röd. På kyrkogården även pilfink. Över mig 15-20 tornsvalor samt några få hussvalor och ladusvalor. Turduva flög förbi, och en korp likaså, kom mot öster, hördes innan den sågs. 1 ormvråk kretsande på långt håll, därefter 1 dito på närhåll flera ggr, den var stor och mörk, även undersidan mörk, och den hade intet spår av rödbrun färg på stjärt pennorna.

Utsiktsplatsen, till vilken en brant ~~stig~~ stig leder, vid kyrkan men söder om landsvägen: lång vistelse här. Stenskvätta ♂ sjungande, lövsångare sj, 3 ringduvor sedda.

Starkt solsken, varmt; men över Gotland i sektorn V-N ett stort molnkomplex. Utsiktsplatsen är en platå, en hållmark med rikligt med enbuskar, vars höjd är 0,5 - 2 meter, även rikligt med små ~~träd~~ träd eller buskar av ask, höjd 1 - 3 meter. Cynanchum på hållmarken. Längre västerut blir det rikligt med tall, inte höga men täta så att det blir en ganska tät småskog. Årtsångare sj här. Nötväcka sedd i 2 ex, klättrade på den skrovliga brant som avgränsar platån; precis vid branten växer högre träd, fåglarna flyttade sig från klippbranten till grenarna på träden, bara ett par meters flygväg. Mycket sällan jag sett svenska nötväckor klättra på klippor. ■

På platån, öppet eller i småskogen, obsades även: törnsångare, bofink, hämpling, törnskata ♂ ♀; sädesärlan var allmän, och ~~gulsp~~ gulspärvarv förekom rikligt. Rödbena flög över ängsmark nära kyrkan, rätt högt uppe, och varnade flitigt. Troligen häckplats. - En mycket mörk, glänsande tordyvel flög upp precis framför mig på platån; jag slog ner den och tog den med mig. Täckvingar utan (tydliga) längsstrimmar, starkt glänsande i blåsvart eller nästan svart. Jag förmodar *Geotrupes vernalis*, trots den mycket mörka färgen. När detta renskrives (1989-07-24, är exemplaret lämnat till Ulf Gärdenfors för bestämning.

På väg ner från platåns västra del gick jag på ett fint bestånd av orkidén Listera ovata, tvåblad. Fann också ett sedan länge nedlagt kalkbränneri: en plan yta på c 100 x 200 m var täckt av krossad kalksten av växlande grovlek. På ytan ett par pölar med grunt vatten och ~~håll~~ beläggning på botten. På denna plats vistades 2 + 1 större strandpipare ad, de varnade ivrigt och flög runt. Höll på länge. Jag hade snarast väntat mindre strandpipare på denna lokal.

I skogen härinvid en rödvingetrast, kom att sitta precis fritt, jag såg ögonstreck, och på kroppssidorna under vingarna var svagt rödbrun färg synlig. Ovansidan tedde sig ovanligt ljus ~~fläckig~~ fläckig,

FORTS

1989-06-10 forts.

men en bergsäker rödvingetrast var det. - Enstaka gråtrutar sedda överflygande, liksom också några få skrattnåsar. Antalet rosenfinkar hörda på denna rundtur var minst 5, troligen 7 sjungande ex.

många
ggr
upp-
repat

Katthammarsvik: i samhällets utkant en skogsödla. Och inne i samhället på kort sträcka ej mindre än tre halsbandsflugsnappare sedda alldeles utmärkt. Alla var hannar i fin dräkt, och alla sjöng: sången helt olika svartvit flug:s sång, mycket mera "pressad". Från en av hannarna hörde jag också ett entonigt, högljutt, något pressat läte. Jag såg detta ex, även näbben på fågeln, när den lät höra sig. Dessa tre hannar på en sträcka på c 200 meter; två av dem synliga samtidigt en gång. Ovanligt lyckat. Gråsparv sedd i samhället.

Väl hemkommen tog jag en kall öl och en smörgås. Vilade ett slag.

Omkring kl 15 och senare hörde jag på långt håll ett synnerligen långvarigt och ivrigt ropande av trutar någonstans ungefär västerut. Det lät som om en stor koloni blev störd eller ofredad av människor, men jag gjorde intet försök att komma ditbort.

På e.m. och kvällen vid gården svartmes sedd och hörd, och fiskmåsar flög över.

Lena, Astrid och Gerd hade haft en mäktiga lyckad färd till Fårö med rundfärd på ön. På kvällen en - som vanligt - rolig och trivsamt middag med de ovannämnda, därtill Astrids son Henrik med flickvän. Henrik är fotograf, och flickvännen går på Dramatensskolan i Stockholm. Gravlax, gott vitt vin, och glass. Lena och jag städade våra rum redan på kvällen, tog också avsked med många tacksägelser för en finfin vecka; ty nästa morgon måste vi starta mycket tidigt för att hinna morgonbåten från Visby till Oskarshamn.

Tillägg:

Astrid hade också en annan gäst, som fanns på platsen redan när vi kom. Det var fru Gerd Knöös ~~en mycket behaglig och kultiverad dam~~, en mycket behaglig och kultiverad dam, sannolikt mellan 75 och 80 år, från Uppsala. Hon befanns bl.a. vara mycket kunnig på textilier, vilket gjorde att Lena och hon fann varandra. Hon har varit med på exkursionerna alla dagar.

1989-06-11, söndag.

Upp 0430, packade, gjorde i ordning allt. Härlig morgon. Lena och jag startade kl 0531 mot Visby men stannade strax utanför tomten för att äta ett lätt morgonmål, som iordningställt redan föregående kväll. När vi satt där i bilen och skådade ut över ängen, som badade i morgonsolen, vem dök upp vid bildörren om inte Astrid, för att säga farväl och försäkra sig om att vi hade det riktigt bra! Hon har förvisso varit helt rörande i sina omsorger om oss hela veckan.

Vi for genaste vägen till Visby. Trafiken var ringa så tidigt på morgonen. Men vissa sträckor i början var det rätt tät dimma. Till bilkön vid färjeläget i Visby kom vi kl 0620, mycket god tid alltså.

Utbytet av observationer under vägen var ringa. Dock noterade jag att kaniner var allmänna längs vägen på sträckan till Kräklingbo och något bortom. 2 överkörda kaniner på vägen; på den ena satt kråkor, och på den andra 1 havstrut ad och en kråka samt en mindre mås, nästan säkert en fiskmå. Igelkott överkörd i Roma (har naturligtvis setts flera ggr under veckan.) (funnen) Starar, sädesärlor, snöskator Visby: spegelblankt hav, sol, grant.

Båten avgick 0730, ankom Oskarshamn 1130. Vi vilade oss och åt ett lätt mål på vägen. Inga nämnvärda obsar.

Fortare än vi trott kom vi av båten, lämnade staden 1140 och for i riktning mot Lund via Fliseryd - Ruda - Allgunnen - Kråksmåla, där vi ~~stannade~~ rastade 1250-1303, sedan via Alsterbro - Fröseke - Orrefors. Stannade några ggr i skogen eller på ~~andra~~ andra vackra platser, men i regel inte vid glasbruken. Undantag Smålandshyttan kl 1405-1415, där jag köpte två smala vaser med tung ~~kråka~~ à kr. 40:-/st. Fortsatte förbi Algutsboda - Rävemåla - Dångebo - Hallabro - Beljanet (även, på olika vägvisare, stavat Bäljanet, Beljanet etc.) - ~~Irre~~ Ire - Ringamåla c kl 1600 - Hemsjö - Kyrkhult. Här passerade vi Tulseboda

fot

1989-06-11 forts.

Brunn, vars exakta belägenhet jag tidigare varit okunnig om, fast jag känt till namnet sedan mina unga dagar. Sedan passerade vi ~~Vilshult~~ Vilshult - Mjönäs - Arkelstorp kl 1655 - Kristianstad. Avsåg att fara raka vägen till Lund på E 66, men trafiken där var synnerligen intensiv, varför vi satte kurs mot Degeberga. Stopp här vid ett enkelt gatukök för aftonmåltid; den var mycket bra och betjäningen alldeles ovanligt vänlig och uppmärksam. Så var vi ~~färdiga~~ på slutfasen: den rätt raka och glest trafikerade vägen till Vollsjö, och därifrån över Övedskloster - Revingeby till Lund, ankomst c 2000. En högeligen trivsamt och intressant vecka!

Nästan inga fågelobsar på nervägen; enda undantaget var en kretsande duvhök strax väster om Ruda, den sågs mycket bra, på rätt låg höjd, och den ruggade i inre handpennorna.

inne

art	Hallvide med närmaste om- givningar	övriga Gotland	Stora Karlsö	
knölsvan		Visby m.fl. plat- ser. Kull med 5 ungar Djauvik		
gravand	ofta sedd	sedd flerstädes		se kommentar
ejder	allmän	alla kustlokaler	allmän	
svärta	sedd		flera ex	
vigg			2 hannar	
storskrak	sedd med dunungar	några sedda	flera ex	
småskrak	flera ex	sedd flerstädes	flera ex	
ormvråk	2-3 ex sedda			
fasan	hörd & sedd			
strandskata	dagligen	rätt allmän, även inlandet		
skärfläcka		några ex vid Sysne		
större strand- pipare	Östergarn 3 ex: nästan säker häckning	flerstädes vid kusterna		
vipa	sedd	fåtaligt sedd		
enkelbeckasin		5 ex Djauvik		
morkulla	drog över huset, Hall- vide, ett par kvällar			
storspov		hörd Djauvik		
rödbena	dagligen	många kustloka- ler etc.	spelade nära hamnen	
havstrut	några sedda	rätt ofta sedd	många sedda	
gråtrut	dagligen	allmän flerstädes	allmän	
silltrut			rätt många ex	se kommentar
fiskmås	ofta, men i ringa antal	ofta sedd	sedd i mått- ligt antal	
skrattmås	som fiskmås	måttligt antal	fåtalig	
silvertärna			flera sedda	se kommentar

FORTS

art	Hallvide med närmaste om- givningar	övriga Gotland	Stora Karlsö	
sillgrissla tobisgrissla tordmule ringduva skogsduva turkduva gök tornsvala (= tornseglare)	sedd i ringa antal några ex fåtalig sedd och hörd snarast allmän	sedd flerstädes, men ej många ex fåtaligt sedd hörd flera ggr snarast allmän	stor koloni fåtaligt sedd allmän	se kommentar " " se kommentar " " se kommentar
sånglärka ladusvala hussvala trädpiplärka sädesärta	ofta sedd och hörd ofta sedd allmän sedd och hörd dagligen	rätt ofta sedd ofta sedd my. ofta sedd bara ett par observationer my. ofta sedd, snarast allmän	något ex på platån enstaka ex allmän några ex	se kommentar " " se kommentar "
näktergal stenskvätta koltrast taltrast snöskata (= björktrast) rödvingetrast	sjöng dagli- gen några ex flera gånger sjöng; även sedd rätt allmän 1 ex	flerstädes flerstädes sedd my. ofta sedd		se kommentar se kommentar
kärrsångare härmsångare ärtsångare törnsångare trädgårds- ångare svarthätta lövsångare grönsångare	sjöng flera morgnar ofta hörd hörd rätt ofta hörd flera hörda sedd & hörd snarast all- män flera ex hörda	sjöng bl.a. nära Herrvik hörd hörd flera ex hörda sedd och hörd sedd och hörd hörd mången- städes hörd	sjöng sjöng	se kommentar

FORTS

art	Hallvide med närmaste om- givningar	övriga Gotland	Stora Karlsö	
kungsfågel		sedd ett par ggr		
grå flugsnapp	sedd ofta	flera ex sedda		
svartvit flug- snappare	sedd dagl.	sedd flera ggr	sedd och hörd	
halsbands- flugsnappare	3 hannar i Katthammarsvik			se kommentar
talgoxe	flera sedda	flera sedda	1 ex sågs	
blåmes		bara 1 ex Lau		
svartmes	sedd			
nötväcka	2 ex sedda			se kommentar
törnskata	några sedda	sedd några ggr		
nötskrika		enstaka ggr		
skata	ofta sedd	rätt ofta sedd		
kaja	några sedda	sedd i ringa antal		
kråka	ofta sedd	rätt allmän	3 ex inalles	
corp	bara 1 ex			se kommentar
stare	sedd med ut- flugna ungar	rätt ofta sedd i småflockar		
gråsparv	sedd	sedd i måttligt antal		se kommentar
pilfink	sedd	sedd i Visby		se kommentar
bofink	dagligen	rätt ofta sedd		
grönfink	bara en gång		1 ex sågs	
steglits		2 ex Klintehamn		
grönsiska		Torsburgen		se kommentar
hämpling	sedd dagl.	rätt ofta		
korsnäbb		flock Torsburgen		se kommentar
rosenfink	flera hannar sjöng	hörd flera ggr	7 hannar sjöng	se kommentar
gulsparv	flerstädes	flerstädes	sedd	
<u>TILLÄGG</u>				
roskarl		1 ex stranden söder Klintehamn		

Forts

1989-06-17, lördag.

For en runda med Lena. Start från Lund 1320, besökte Krankesjön och Vombs ängar, fortsatte till Övedskloster; därefter samma väg tillbaka via Vombs ängar - Silvåkra, sedan via Stensoffa - S Sandby - Lund, ankomst 1640. Mycket fint väder, sol och varmt. Vinden var frisk, omkring NV, till att börja med nästan hård vind, men den avtog på e.m.

Krankesjön, tornet, obsade 1400-1445. Resultat:

"Tarmen": ingen fågel synlig. Närmsta klarvatten (=NK):

sothöns minst 110, i realiteten

nog ganska mycket flera

bläsand 4 ♂♂, låg fördelade

två och två

gräsand några ♂♂, på avstånd

flera andra ex

skedand c 25 ♂♂

knölsvan: 1 ad + 4 pull samt

1 ad + 6 eller 7 pull.

För övrigt i sjön:

knölsvan: 2 + 1 + 2 + 2 + 3 + 1

+ 6 + 2 + 14 + 2 = summa 35 ex,

de flesta av dessa låg långt

bort i västra eller nordvästra

delen av sjön. Några kan ha haft

ungar i följe, men detta var

omöjligt att se i blåsten. Dess-

utom skymtades några svanar m l

m tydligt i vassar. - Vidare:

grågås 1 + 1

brushane 1 ♂

vipa minst 20

skrattnäs 160-180

gräsand några ♂♂

alla dessa

på "måsbanken". Se

ock nedan.

Skrattnäs dessutom en del i luften.

fisktärna 1 ex, attackerar någonting osynligt (men rimligen en kärrhök) uppe i norr, just där bruna kärrhöken brukar ha bo.

bläsand: flera hannar upptäcks utöver de nämnda.

tornsvala flera ex över sjöns östra strand

hussvala 1 ex.

knölsvan: 2 ad med 2 pulli simmar fram bakom vass norr om nyssnämnda kärrhöksplats, och 2 andra ad med c 4 pull upptäcks vid norra stranden, alltså på rätt långt håll.

Fingranskning av NK med tub visar att antalet sothöns och änder är större än ovan angivits för NK. Även ses 1 skäggdopping ad med 2 pull och 1 sothöna med 4 pull, men alla eller nästan

alla andra sothöns är fåglar med vit pannsköld, utan ungar.

Nu slår fisktärnan som rasande efter en brun kärrhök. 1 häger ses flygande.

ärta: 2 ♂♂ finner jag

brushanen är mörk med rödbrun krage.

Kl 1430 ny räkning av fågel på NK sothöns 165 ex synliga.

vipa 60 ex

osäker vadare 2 ex,

kanske kärrsnäppa?

på "måsbanken"

d v s den nu-

mera dyiga

yta, där det förr låg en stor vassrugge med huvudstyrkan av häckande skrattnäs.

fisktärna 3 ex

vigg 3 ♂♂ i praktdräkt.

gök hörs

näktergal lockar, dock inte all-

deles tydligt hört p g av vinden.

brun kärrhök ses även i sjöns SÖ

horn (där det också brukar finnas ett bo).

sävspurv hörd i vassen, dock bara svagt p g av vinden

sädesärta sedd

törnsångare hörs sjunga och gör

lång spelflykt över ängen innanför tornet

kärrsångare sjunger därstädes

bofink sjunger.

vildros blommar för fullt,

fläder blommar

hundkax, som nu upptar en mycket stor yta, är redan överblommad.

1445: ner från tornet, vi far ut på stora heden, där ses 2 + 1 glador.

Där ligger mycket hö. Vi samlar

en massa till Lenas trädgård.

ormvråk över tallskogen

skogsduva 2 ex

gulärta.

Vombs ängar: hela det fridlysta området nyligen slaget. Man undrar hur många ungar av vipa och spov m m som klarat sig. - Över ängarna ytterligare 1 + 1 glador, de har djupa ruggningsluckor i vingarna på gränsen mellan arm- och handpennorna.

FORTS

1989-06-17 forts.

På ängarna även: mycket stare och mycket kråkfågel. Flygga kråkungar tigger mat.

Vombsjöns V sida: spridda skrattmåsar flygande, det är gamla fåglar. Havstrut 1 ex på stolpe, mantel ej utfärgad; gråtrut 1 ad. Även 2-3-4 trutar juv sedda, men ingen annan fågel. Ladusvala sedd, kajor sedda.

Vombsjöns N sida: 2 ruggande glador.

Övedskloster: vi stannade bara kortvarigt för att undersöka när deras (rätt) nyöppnade café-servering är öppen. Återvände sedan samma väg, stannade vid

Vombsjöns NV hörn: högt vatten! den innanför sandreveln liggande vattenytan har ett tätt vegetationstäck i ytan. Häröver flög fiskgjuse 1, och i vattnet låg: skäggdopping 21

sothöna c 7
vigg 23, allra mest 60

gräsand 2

knipa ♀ med 4 pull, något som jag aldrig tidigare sett här.

De sistnämnda 5 arterna, dock med undantag av knipan med kull, låg mestadels i vegetationen.

Utanför denna "lagun" och vidare längs V stranden låg: knölsvan 2 ex, ej helvita i dräkten och utan rödgult på näbbarna, därtill ej mindre än 31 skäggdoppingar i vasskant. Enstaka sothöns, 2 gräsänder och 1 fiskmåsjuv sedda också i sjön, resp. vid sjön.

På fält ett stycke väster om sjön, bortmot Vikens gård, stod en måsflock av rätt oväntad sammansättning: 30 trutar varav minst 3 havstrut, resten gråtrut, och 22 mindre måsar, bland vilka jag endast kunde se skrattmåsar.

En gravand flög över.

Ute på sjön idkades vattenskidåkning efter snabb motorbåt. Förmodligen efter tillstånd av Länsstyrelsens Naturvårdsenhet.

Tillägg om Krankesjön: i västra delen av sjön var väldiga ytor rödfärgade, visserligen rätt blekt med dock iögonenfallande. Männe av blommande Polygonum amphibium??

Komplett artlista för dagen, med kommentarer endast om sådana arter som ej nämnts härövan:

skäggdopping
häger 1 ex även Vombsjön
knölsvan
grågås
gravand
bläsand
gräsand
årta (sedda i Krankesj.)
skedand: totalt nog 30-40
vigg
brunand ett par tiotal Kr
knipa
ormvråk bara 1 ex sett
glada även 2 Vombsj. N
brun kärrhök: ♂ + ♀ Kr.,
samt 1 ex över ängarna
fiskgjuse
sothöns
vipa: 1 ex även "stora
heden" och 1 ex Vombsjön
NV. Men ej sedd Vombs ä!
brushane
storspov ängarna 3-4 ex
skrattmåsar
fiskmåsar
gråtrut
havstrut
fisktärna 1 Vombsjön också
ringduva sedd
skogsduva

gök
tornsvala även sedd ängarna
sånglärka sedd "
ladusvala ängarna, Södergård, Öved
hussvala några ex Kr.
träddiplärka sj tallskogen, heden
sädesärla sedd flerstädes
gulärla ängarna
koltrast Silvåkra hemvägen
kärrsångare
törnsångare
lövsångare sjöng Kr och vid Öved
skata
kaja även sedd Öved
råka sedd hemvägen vid Eliselund, trol.
även ängarna ehuru ej antecknad
kråka flerstädes sedd
obestämda kråkfåglar tämligen mycket på
de slagna ytorna på ängarna
stare: fåtaligt sedd Kr., men på ängarna
på utvägen c 100 - 200 ex och på hem-
vägen c 500 - 800 ex.
bofink Kr, Öved, sedd och hörd sjunga
hämpling ängarna
gulsparrv Silvåkra
sävsparrv Kr, därtill en ♂ sedd på när-
hall vid "Fiskar Bergströms", Vombsjöns
västsida vid åns utlopp.

1989-07-05, onsdag.

Lena och jag for till Krankesjön, start 1233, ankomst Silvåkra-tornet 1300. Jag stod i tornet 1300-1355 i mycket varmt sommarväder, sjön låg spegelblank, sikten var utmärkt. Därefter studerade jag in-sektlivet på markerna nära tornet, och slutligen for vi till Silv-åkraskogen, närmare bestämt till den damm, som ligger i en glänta i skogen strax väster om herrgårdsbyggnaden. Därefter hemfärd via Tvedöra - S Sandby. Alltså intet besök på Vombs ängar idag.

På närmsta klarvatten, med tyd-
lig koncentration på södra hal-
van, låg:

skäggdopping 2 ad
sothöns c 170 synliga; verkliga
antalet säkert c 200
gräsand: glest, ett tiotal sågs,
därtill någon hona med ungar
brunand: c 30 spridda, därtill
åtminstone 2 honor med ungar
vigg: c 20 sedda, därav var tyd-
ligen många hannar i ruggning.
bläsand: några få sedda.

Nästan alla dessa sothöns var
adulta ex. En god del av dem
låg m l m spridda och uppblan-
dade med gräsänder och brunänder
och de fåtaliga bläsänderna.
Av brunänder rätt många hannar,
tillsynes i m l m ren praktdräkt,
men också rätt många honor.

På den dybank, där ett par tre
hundra skrattmåsar tidigare
hållit till (och där åtm. en
del av dessa måsar häckat),
fanns idag icke en enda mås. På
dyn stod istället en välsamlad
vipflock. Jag skattade antalet
synliga ex till c 240-250, men
flocken blev uppskrämd av en en-
sam man, som gick ut på den gamla
fallfärdiga bryggan genom vassen
ända till klarvattnet; då befams
vipflocken bestå av c 330-340 ex.
De lyfte men kom (åtm. till stor
del) tillbaka inom kort. I vege-
tationen bakom viporna syntas
minst 2 grågäss, de hördes också
ett par ggr. -

Storspov hördes på håll.

I vassen sjöng en rörsångare
och en sävsparv; nära tornet
sjöng också lövsångare och grön-
fink.

Ute över klarvattnet flög c
8-10 skrattmåsar ad helt lågt.

På den s k "tarmen" sågs en
ensam, obestämbar and.

Strax utanför de vassruggar
som avgränsar NK (närmsta klar-
vatten), låg ytterligare c 50
sothöns; flera skäggdoppingar

delvis med stora ungar, samt flera
tiotal änder: vigg, brunand, ~~gamm~~
gräsand.

I sjöns östra del, utanför vass-
bältet, låg som vanligt nästan
ingen fågel, idag dock en flock på
10 sothöns samt 1 knölsvan.

På öppna sjön, på varierande ~~av~~
avstånd, låg:

- a) en knölsvan ad med 2 pulli
- b) 2 " " med en pull

Härute låg f.ö. föga fågel; se
dock nedan betr. svan etc.

I vasskant låg en knölsvan med
6 stora pulli, de var grå till
färgen, och större än gräsänder.
Långt ute låg summa 32 knölsvanar
visserligen glest till stor del
men dock så att det kunde kallas
en flock. Kanske var några av
dessa fåglar ej helvita. Ännu
längre bort i västra delen låg en
del svårbestämd vattenfågel; an-
tal sedda ej över 75 ex; med säke-
het fanns där både sothöns och
änder, men proportioner oklara.

På en vegetationsbank (troligen
flytande vegetation, kanske Poly-
gonum) ~~låg~~ låg en flock måsar,
minst 30 ex, art oklar, men när
de slutligen lyfte fann jag att
det var skrattmåsar, som jag trodde.
Tillsynes nästan bara gula fåglar.
3-4 fisktärnor lågt över sjön.
1 häger juv stående i vatten.
1 brun kärrhök hane flög nära
förbi, ganska väl utfärgad men
inte tillnärmelsevis så grann
som de båda "bildsköna" hannar
jag brukat se här tidigare år.
Särskilt den ene av dessa var
faktiskt mest vit och silvergrå,
även om den bruna ryggen kvarstod.

Långt uppe i NV fann jag 2 knöl-
svanar ad med en tät rad av pulli,
6 eller 7 till antalet, ~~de~~ de var
rätt små och tedde sig avgjort
ljusa till färgen. Mycket långt
~~DESVAROM VATTENFLOCKEN~~
bort i motsatta änden av sjön
såg jag också en grågåsflock,
antal ex minst 10, kanske mycket
flera.

FORTS

Ytterligare en knölsvankull
funnen: ensam ad med 6 pulli.
Summa kullar alltså

- a) 1 ad med 2 pull
- b) 2 " " 1 "
- c) 1 " " 6 stora pull
- d) 2 " " 6 el. 7 mindre pull
- e) 1 " " 6 pull.

Med absolut säkerhet fem olika kullar alltså.

Därtill den ovannämnda stora, glesa flocken på 32 ex ~~mmg~~ och, slutligen 1 + 1 + c 4 ensamt liggande fåglar.

Kl 1335 ses plötsligt fem hägrar samtidigt, flygande, fällde på olika ställen, det var 3 ad och 2 juv.

Gräsänder upptäcks flerstådes i vasskanterna, sothöns likaså; antalet sedda gräsänder måste ökas med c 30 och sothöns med c 50-60. Brun kärrhök hona sedd. Ensam fiskmåsar ad drar lågt över NK, även några få skrattnåsar ad kommer dit, stannar ej. Flera skäggdoppingar upptäcks, mest rätt långt ute, bland dem är flera ungar, så stora att de ungefär likagärna kan kallas ungfåglar.

Vipflocken kvar, ytterligare en mindre flock på c 40-45 ex sedd över sjön. Ensam sävsparv hörs.

Ingenting att se i luften (utom några helt lågt flygande måsar): inte en rovfågel, inte en svala eller tornsvala. Efter långt letande finner jag dock en ensam, rätt högt kretsande skrattnåsar ad och, på oerhört håll över Silvåkraskogen, två kretsande rovfåglar, obestämbara även om jag snarast tror på ormvråk. - Den stora vipflocken kvar på dyn. Jag tycker mig höra ett oavbrutet, svagt "jämrande" läte, mycket dämpat och inte obehagligt i klangfärgen. Begriper inte varifrån det kan komma: möjligen från den stora vipflocken?!

Lågt över vassen en ensam backsväla!. En fisktärna kommer rätt nära, och bland änderna och sothönsen på NK finner jag en ensam stjärtand, därtill några skedänder. Men ingen kricka!

gök gal c 10 ggr i följd. lövsångare sjunger, bara 1 ex. en glada kretsar på håll. skäggdoppingar studeras, några ligger för ovanlighetens skull rätt nära utanför Östra vassen; jag ser flera ad, vardera med en stor unge intill sig.

Aven där i närheten 3 årsunga sothöns tillsammans, med vitaktig undersida. Kontrollerar den stora flocken på NK, granskar 100 ex noga, bland dem ingen juv, alla är ad med rent vit pannplåt.

1400: går ner från tornet. Lena och jag går först c 300 m längs gamla järnvägsbanken, alltså i mycket torrt och solexponerat landskap, och sedan tillbaka till tornet på stigen genom strandskogen, ~~mmg~~ också mest i sandig och torr mark men dock delvis beskuggad av träd och snår.

På förstnämnda sträcka, som är 300 m lång, kanske något drygt, räknar jag 1 nässelfjäril, c 10 gräsfjärilar varav de flesta eller kanske alla är den mörka, som lär heta skogsgräsfjäril, vidare c 9 Pieris (ej brassicae; jag tror det är rapsfjärilar, P.)

1 guldvinge, 2 blåvingar, dessutom 2 ljusst himmelsblå små trollsländor, den art som åtminstone förr kallades Agrion puella, samt en stor blå Libellula depressa. Även en osäker pärlemorfjäril, mönstret påminde mycket om en sådan, men kanske annan grupp(?). Vegetation här: dels ytterst torr m l m naken mark, dels torrt medelhögt gräs, litet gulmåra och (på avstånd) rikt blommande Chaenactis angustifolium. (=Epilobium a.).

Återvägen genom strandskogen är c 500 m lång, här rätt mycket av sistnämnda ört i full blom, f.ö. torr ängsmark, björnbärssnår, björkar, litet alsnår etc, men huvudsakligen avgjort torrt. På denna sträcka 14 gräsfjärilar, 11 Pieris, några obest. fjärilar, men ingen nässelfjäril.

OBS: fattigt med blommande örter, utöver det nämnda; några glesa Hieracium etc.

Denna rundvandring skedde 1400 - 1425. Därvid hördes svarthätta flera ggr, även trädgårds~~mmg~~sångare sjöng, törnsångare sjöng och gjorde bröllopsflykt; och sädesärta ad+juv sågs.

1430 vi startar från Silvåkratornet, kör genom f d Silvåkra allé, stannar i skogen vid dammen såsom sades i inledningen. I dammen låg rörhöns, 2 ad och 4 juv, mycket nära och fint; inte på många år har jag sett rörhöns så bra. De gamla verkligen praktfulla. - En häger lyfte vid dammen, steg my. brant upp över de höga träden. Trädgårdssångare sj, svarthätta dito tydligen flera ex, gärdsmyg sjöng ofta, bofink sedd, stenknäck flög över, först 1 ex sedan 2. Insektliv rikt: flera stora Aeshna, bruna, brungröna. Ett ex av en mycket storvuxen pärlemorfjäril (silverstreckad) flög snabbt förbi många ggr; kanske var det mer än ett ex. Därtill Pieris sp (ej brassicae) och ett par tre högflygande, obestämda fjärilar etc..

Vi vistades vid denna damm kl 1440-1515. For sedan via Tvedöra - S Sandby till Lund.

Några fågelobsar gjordes därutöver: På utvägen 1 glada lågt kretsande väster om Revingeby, 1 tornfalk ryttlande över "stora heden", samt ännu 1 glada kretsande över Ivans backe.

I Silvåkraskogen: en normalfärgad ormvråk dök upp, sågs länge, steg, gjorde parningsflykt, kretsade, störtade slutligen brant ned. På hemvägen påfallande mycket kråkfågel på begränsad sträcka mellan Tvedöra vägskal och Eliselunds gård.

- (a) flock c 250 ex glest fördelad på betesmark med my. kort gräs utan kreatur; flocken bestod av råka med mycket ringa inslag av kråka (3 ex) och kaja (5 ex).
- (b) drygt 200 råkor på betesmark med rikligt med kreatur. Alla råkorna sutto stilla, tätt samlade, vända åt samma håll: SV. Även de betande korna var vända åt samma håll. Svår hetta. Fåglarna letade ej föda.
- (c) mycket tät flock på c 300 ex på odlat men skördat fält, mest råka men inslag av kaja och kråka, nära Eliselund. Ingen boskap i närheten.
- (d) därtill skall läggas ännu en brun kärrhök hona vid Krankesjön mycket mindre ljusa teckningar på ovansidan än det tidigare nämnda exemplaret.

Fågelarter sedda på denna exkursion: (S = sedd och/eller hörd i Silvåkraskogen)

skäggdopping	sothöna		koltrast S
häger S	rörhöna S		taltrast S
knölsvan	vipa		rörsångare
grågås	storspov		svarthätta S
gräsand	skrattmå		trädgårdssångare
stjärtand	fiskmå		törnsångare
bläsand	fisktärna		lövsångare S
skedand	ringduva S		kaja S
vigg	gök		råka
brunand	tornsvala S 5		kråka
obest. änder	backsvala		stare flock 20 ex hemvägen
ormvråk S	ladusvala		bofink S
glada	sädesärla S		stenknäck S
brun kärrhök	gärdsmyg S		sävspurv
tornfalk	näktergal S		

1989-07-22, lördag.

Mycket varmt väder, efter morgondimma som hastigt lättade strax före kl 8. Sedan m l m molnfritt, men på e m blev himlen beslöjad. Svag vind, på e m och kvällen nästan vindstilla. Kl 1310, när jag gick ut i trädgården, kretsade c 10 skratmåsar på måttlig höjd; de fångade insekter, men insekterna själva var osynliga. Måsarna ökade snabbt i antal till c 25-30, försvann dock efter någon minut; Några gled m l m mot norr, de flesta mot S - SV. Därneråt, på långt håll, sågs nu måsar i mycket stort antal, säkert c 150 inalles, kanske flera. Delvis högt eller medelhögt. Tog insekter. Spridda tornsvalor på stor höjd däröver. Och så visade sig ett par tiotal starar alldeles lågt och började också fånga insekter. - På väldig höjd en del mås m l m glidande mot SV. Det var allra mest gamla skratmåsar med stora ruggningsluckor i vingarna, därtill helt få unga skratmåsar samt ett antal gamla fiskmåsar, kanske 5-8 procent av totala antalet måsar.

Jag vistades mycket utomhus på e m men såg föga av måsar. Omkring kl 1845 kom de tillsynes igen, en del drog mot V och SV mycket högt, men några kretsade på insektfångst, nu mycket glest, oftast 100-300 meter mellan exemplaren. Nu såg jag också myror, de steg uppåt glest från trädgården, och en del utan vingar kröp omkring, en och en. Art: jag kan inte dessa arter ordentligt men tror på *Lasius niger*.

Humlor: idag i mycket måttligt antal på lavendel; denna är snart överblommad. Men på det kraftiga beståndet av *Origanum*, som täcker en yta på c 8 x 17 decimeter och är i full blom, räknade jag nu minst 42 humlor!

1989-07-23.

På morgonen en lövsångare i trädgården, den flög flera ggr emot de stora söderfönstren men svängde undan i sista ögonblicket och föll i buskarna vid tallen, satt ett slag väl synlig.

1989-07-24, måndag.

På morgonen en stor *Aeshna* över trädgården. Hade bruntonade vingar, därför troligen *Ae. grandis*, som, om jag minns rätt, är ensam om denna karaktär.

Kl 0940 kom en fullständigt unik starflock på låg höjd över trädgården mot O-ONO. Början av flocken såg jag nog knappt. Men flocken kom nerifrån SV eller VSV, den var gles men minst 1500 meter lång, kanske betydligt mera, långsträckt, av ojämn täthet, och bakre delen av flocken tycktes vika av söderut och kom aldrig nära. Men huvudmassan, säkert ett par tusen ex, ~~ström~~ strömmade nära förbi över trädgårdar och villor. - Jag har i sommar sett små starflockar, antal ex. oftast mellan 10 och 50, flyga över trädgården, ofta på eftermiddagarna; ibland kan det ha varit flykt mot nattkvarteret. Men stora starflockar har jag inte sett på många månader, knappast ens i våras, om jag minns rätt. Men så har jag ju inte heller studerat sträcket eller flykten till stora nattkvarter, exempelvis Kranke-sjön, på sista åren.

Lena och jag beslöt att göra en bilrunda. Start 1025, for som vanligt via S Sandby - Revingeby - Revingeby - Silvåkratornet. Mycket varmt, sol, utmärkt sikt. På utvägen nära Revingeby 8 en brun kärrhök ♂ ad lågt över betesmark med my. lågt gräs. Flera hundra kreatur går på betesmarken söder om vägen, invid denna. Mycket starar på marken bland betesdjuren. Nära Kvinnevad 2 glador. Nära Ivans backe 1 kretsande tornfalk.

Ankomst Silvåkratornet 1055, genast upp där. På närmsta klarvatten (förkortat: NK) flera smärre flockar grågäss, summa 70 ex synliga; därtill på dybanken 190 grågäss synliga, stående, och bortom dem minst 15 i vattnet. Långt uppe i norr kretsade 3 glador. 1 brun kärrhök juv lågt över vassen. På NK vidare c 125 sothöns synliga, bland dem räknade jag drygt 10 juv, inte mycket i procent av totala

FORTS

1989-07-24 forts.

antalet individer men faktiskt mer än vad man ofta brukar se i dessa flockar. I vasskant norr om NK låg en annan sothönsflock på c 75 ex; även bland dessa såg jag c 6-7 ungfåglar, ett par av dem snarast i övergång från unge till ungfågel. Härute och på andra ställen rätt nära utanför NK - men ej långt ute på fria ytan - sågs ytterligare några smärre flockar grågäss, antal ex 5-10 per flock, summa säkert 25 synliga ex.

På en av människor (förmodligen limnologer) utlagd flotte stod en gammal havstrut.

En tredje flock sothöns på c 20 ex anträffades långt ute, och en fjärde flock på c 200 ex låg långt bort i väständer. Det var utmärkt ljus och nästan lugnt varför fåglar på långt håll på vattnet kunde bestämmas fint idag. Långt bort över V sjön eller Krankemossen sågs även ♂♀ av brun kärrhök. Spridda gräsänder låg också därbortåt.

En tät andflock på c 40 ex låg i sjöns NO del, som brukar vara mycket fattig på fågel. Flocken bestod delvis av vigg, delvis av fåglar som jag inte kunde bestämma (men se nedan)!

2 ladusvalor överflygande, men trots sökande fann jag inte en enda tornsvala.

Bland de c 190 grågässen som stod på dybanken fanns vipor, många tiotal. De lyfte delvis en gång, då medföljde c 4 andra vadare, som nästan säkert var grönenor. Viporna fällde strax igen, men de andra kom inte tillbaka. En ensam stare också bland dessa vipor och gäss! Även stod där en häger juv. Brun kärrhök sågs nu flera ggr, bl a en juv som tiggde mat av en hona just där ett bo brukat ligga några hundra meter ungefär norrut från tornet. Även andra bruna kärrhökar sedda, ej noga studerade.

Långt ute på klarvattnet, glest men i det stora hela i en enkel rad och -åtminstone skenbart - från S mot N låg 37 vita svanar. Dessutom sågs följande svanar, enbart knölsvan:

(a)	1	ad	med	3	dunungar	
(b)	2	"	"	2	"	
(c)	1	"	"	6	"	
(d)	1	"	"	6	"	på helt annat ställe i sjön
(e)	2	"	"	4	"	

Ungarna i ett par kullar var mycket stora men ännu m l m dunklädda. - Dessutom skymtade svanar på några ställen inne i vassar eller bakom vassruggar. (Se ock nedan)

Skäggdopping: ingen på NK. Men långt ute låg de, ensamma eller några tillsammans, antal sedda c 10 ex. men fler kan ha funnits, särskilt i väster.

En fiskgjuse visade sig i väster, kom sakta allt närmare, högst 25 m högt, uppe i NO mötte den ett annat ex, de seglade om varandra.

Närmare studium av NK:

vigg: en hanne, som såg ut att ha en något oren praktdräkt, låg nära kanalmynningen

skedand: 2 sedda, honfärgade

gräsand: minst 22 sågs, låg enstaka eller stod några tillsammans på tuvor eller i vasskanter. ~~ingen~~ Ingen var hanne i praktdräkt. -

Helt enstaka gräsänder sågs flyga ett par ggr

kricka: flock 5 ex, ~~ingen~~ senare ökad till jämnt 10 ex

häger: ytterligare 3 ex stod nära varandra

vipa: flockar har kommit, åtminstone delvis söderifrån, lågt över NK och ~~ingen~~ fällt hos flocken vid gässen. Flera sådana flockar.

Nu är antalet rastande vipor c 200, (säkert mer egentligen, ty hög vegetation döljer både gäss och vipor delvis)

skrattmå: ett exemplar över ruggarna!!

brun kärrhök: 2 juv ses i sällskap. På långt håll också sedd, nästan säkert i 2-3 ex, men ej noga studerade, eftersom jag ville granska NK särskilt noga.

brunand: efter långt letande fann jag ~~en~~ flock på 5 honfärgade ex bredvid den ovannämnda vigghanen.

småfågel: ingen sång att höra.

FORTS

1989-07-24 forts.

K1 1135-1145 gjorde jag en grundlig rundspaning. Resultat: grågås: utöver allt jag tidigare noterat sågs då och då smärre flygande flockar över sjön; men inga fåglar lämnade sjön och inga kom heller dit. Totala antalet sedda grågäss i sjön minst c 330 ex!

knölsvan: jag återfann alla de ovannämnda kullarna utom den som bestod av 2 ad och 4 ungar men fann istället en annan kull; denna bestod av 2 ad och 5 stora-ungar, ~~stora~~ åtminstone stora som grågäss!

svarttärna: 2 ex flygande över sothönsflock utanför NK. Båda ex var ordentligt mörka, såg ut på avstånd som om de ännu var i klar häckningsdräkt.

rörsångare: 1 ex sjöng nedanför tornet. Ej flera, och inga andra småfåglar i vassen!!

kråka: 1 ex på dybanken bland gässen

vipa: antalet torde ha ökat ytterligare, nästan säkert till 250 ex eller däröver. Alla på dybanken.

skedand: ett tredje ex anträffades.

precis i vattenkanten utanför dybanken och vid angränsande vassfält syntes en smal men tät vit bård: det var tydligen ruggfjädrar, tätast utanför gässen. Högst sannolikt ruggade bröst- och/eller bukfjädrar av grågås.

vegetation: på NK som vanligt ett mäktigt fält av gula näckrosor, som dock nu hade blommat ut. Dessutom på NK, södra delen, rikligt med annan vegetation i ytan, art ej klar, men måhända utblommad Polygonum amphibium. Även längre bort i sjön, särskilt södra delen, stora fält av vegetation i ytan, men ej uppstående synbart över vattenytan.

1145 ner från tornet. Mycket varmt, eller hett, nästan molnfritt, nästan vindstilla, god sikt.

Precis innan jag gick ner, sågs en fiskgjuse över sjön västerut. Men det kan ha varit ett ex som setts tidigare.

Vi far via Silvåkra by - öster om Silvåkrakärret; här ses 1 brun kärrhök juv och 1 glada. Stor yta, som sedan många många år varit ängsmark, betesmark för kreatur, är nu uppröjd, inte plöjd men behandlad så att all vegetation är uppryckt eller sönderdriven. Orsak? Avsikt?

1155 Vombs ängar: de är torra men gröna. 2 storspovar flyger lågt däröver. 1 ruggande glada kretsar. Det är mycket varmt. Ostlig ganska frisk, varm vind. Även 2 vipor ses flyga på håll över ängarna. Eljest ~~ingen~~ intet att se. Jo, 1 + 1 ladusvalor kommer mycket lågt emot vinden. 1 sädesärta juv också sedd. Ytterst magert som vanligt (sedan naturvården modell M grep in).

1205 vi fortsätter. 2 hämplingar lyfter. Fälten med råg och vete ser fina ut, trots torkan. ~~ingen~~ Fjärilar av släktet Pieris ses flyga rätt allmänt, det är inte P. brassicae.

Vi stannar vid Beriths hus i Vombs by. Ingen hemma. Vi avlämnar vår present till Elin, som fyller ~~ett~~ tolv år i morgon. Vi lägger presenten vid buren som hyser Elins dvärghöns. Fortsätter sedan norrut. Vombsjöns V sida: summa en flygande fiskmå. Frisk vind omkring O, skummet på sjön ligger i strängar som det brukar göra vid sådan vindstyrka.

Vombsjöns NV hörn: stopp. En rätt stor yta med dy blottlagd; här går en grönbena. Vattenstånd i sjön f.ö. ej lågt. Ute på eller invid sandreveln, som avgränsar detta hörn mot öppna sjön, ses c 10 krickor, c 15 gräsänder och några skrattmåsar juv. Dessutom 4-5-6 lågflygande fisktärnor, och en flock på c 15 backsvalar lågt. Dåligt ljus, kritisk granskning av alla fåglar på sandreveln kunde ej ske. ~~ingen~~ OBS att inga skäggdopningar sågs här idag.

Vi fortsätter på väg 104, stannar för kaffe med bröd på Sjögården.

1220 - 1250

FORTS

Sjögården. Vi sitter ute i värmen. Vid huset flera sädesärlor och 2-3 pilfinkar. En gammal gråtrut kommer förbiflygande längs stranden i den friska ostanvinden.

Vi fortsätter till Övedskloster och går en långsam och mäkta skön runda i slottsparken. Den är upplåten för allmänheten kl ~~9-16~~ 9-16 de flesta (eller alla?) dagar. Här fanns inga andra människor. Vi såg ett påfågelöga, ett par blåvingar och några få nässeljärilar, bland de sistnämnda även ett par mycket starkt avnötta och blekta exemplar. Pieris flera ex. Tittade efter skalbaggar på flera mycket grova bokar, delvis verkligt jättestora ex, och på en rad åldriga lindar m.m. På ett gammalt träd där veden delvis var blottad i stammen satt en gul klump, c 4 x 12 cm; den såg ut som trollsmör. På denna ett tiotal mycket små skalbaggar. Men jag samlade ingenting. Flera ovanligt stora träd i parken: bl.a. en mäktig ask och ett exceptionellt stort körsbärsträd med stora mogna mörkröda bär, stora som bigarråer och söta och fina. Två av de allra grövsta bokarna hade enormt rik fruktsättning. Även mycket stora hästkastanjer och äkta kastanjer, m.m. Ljuvlig park. Men tyvärr inga av de stora skalbaggar som jag hoppats på: Dorcus, Osmoderma, etc. - I kanten mot öppen betesmark blad av Petasites ovatus, också av imponerande format, på skaft av meterlängd eller mera.

Ett tu tre hördes ivriga varningsrop av hussvalor, och två vita duvor, som satt ~~precis~~ precis intill slottsväggen, lyfte i expressfart. Orsak: en lärkfalk kom alldeles över slottstaket med rätt måttlig fart, försvann snart. Hussvalor och tornsvalor - approximativt 10 eller kanske 15 av vardera - virvlade förstås ut och kretsade sedan runt rätt högt uppe, hussvalorna varnade. Efter ett par minuter kom lärkfalken - åtminstone tror jag det var samma ex - tillbaka från samma håll, något högre upp. Nu beredde den sig till jaktflykt, drog vingarna tillbaka i skärpare vinkel och satte iväg med oerhörd fart i flackbana över ~~hög~~ höga trädskronor efter ett osynligt byte. Försvann strax.

1355 en glada kretsade rätt högt. Vi gick här till 1355, for sedan tillbaka samma väg men vek upp genom skogen på en enskild väg, som grenar av från väg 104 ungefär 800-900 m från slottet. Vi hade färdats på denna väg flera gånger ett par kilometers sträcka men inte längre. Nu fortsatte vi, rätt många kilometer tyckte vi, kom genom trevliga skogsmarker och förbi fina gläntor och förbi ett par mycket avsides nelägna hus, som nu såg ut att ha förvandlats till sommarställen. På denna sträcka kände vi inte igen oss, hade med säkerhet aldrig kommit här förut. Kursen var ungefär nordlig, mot slutet över öppnare mark.

1450 vi kommer äntligen ut på en allmän väg, som just här råkade ha ett vägsکیل med vägvisare. Där stod:

ungefär mot öster: Orås 3
" " norr: Askeröd 2
" " väster: Hjularöd 2.

Nu var saken klar, och vi for via Hjularöd - Harlösa kyrka - Revingeby - S Sandby till Lund, ankomst dit 1530.

Vid uppehåll i skogen, rätt högt uppe, med utmärkt fjärrsyn över Vombsjön ~~etc~~ etc, såg jag en obestämd rovfågel på rätt måttligt håll. Den flög med rätt rak kurs och på låg höjd. Högst sannolikt var det en bivråk, däremot absolut inte en ormvråk. Även sågs en glada kretsade rätt högt. Gulspurv sjöng på ett par ställen, en stor flock kråkor vistades på ett fält med boskap. Ladusvalor i rad på telefontråd, tornsvalor i full fart vid husen. Litet stare. - Efter hemkomsten sågs, resp. hördes: kl 1640 storspov hörd svagt men många ggr, sågs ej, flög tydligen mycket högt. Kl 1915 sågs en lövsångare i trädgården ~~med~~ tillika med några unga blåmesar och unga talgoxar.

Exkursionen ytterst ovanlig ur en synpunkt: trots gott utbyte av rovfågel sågs ingen ormvråk!! Trots långvarigt letande på hemvägen ingen kretsare sedd utom en glada efter ~~en~~ mycket jobb. Underligt att rovfåglarna var så obenägna att kretsas. Kanske var det för varmt? Nog c 30° C på midda-

FORTS. (gen.)

1989-07-24 forts.

Artlista för dagen, med ett antal smärre tillägg.

Förkortningar här: Kr = Krankesjön, från Silvåkratornet, med närmaste omgivningar

L = Lund

VSV = Vombsjöns västra sida, med närmaste omgivn.

VSN = " norra sida vid Sjögården

Ö = Övedskloster och Övedsskogen

skäggdopping Kr c 10-15 sedda
häger Kr minst 4
knölsvan Kr dels 37 tillsynes vita
ex, dels sex kullar med ungar
grågås Kr minst 330 sedda
gräsand Kr minst 30-40 sedda, och
Vombsj. NV hörn c 15
kricka Kr 10 och Vombsj. NV hörn
också c 10
skedand Kr 3
vigg Kr c 40 ex. Flocken på c 40
ex som härovan sades bestå dels
av vigg, dels av obestämbara
änder, befanns vara en ren vigg-
flock. Därtill något enstaka ex
sett
brunand Kr 5 i flock
glada sedd ofta, på utvägen, vid
Kr, på Vombs ängar, vid Vombsjön,
Övedskloster, Övedsskogen etc
brun kärrhök Kr ofta sedd, fler ex
än vanligt
fiskgjuse Kr först 2 tillsammans,
sedan ett ex. Summa 2 eller 3 ex.
tornfalk Kr 1 ex
lärfalk Ö 1 ex
obestämd rovfågel, högst sannolikt
en bivrak: Ö 1 ex
sothöns Kr flera tydliga flockar,
minst 420 ex sedda
vipa Kr först c 150, sedan kom
åtminstone ett par flockar och
fällde hos de förstnämnda; summa
säkert minst 250 ex. - På Vombs
ängar sågs 2 ex
grönben Vombsjöns NV hörn 1 ex
storspov Vombs ängar 2 ex., dess-
utom hörd över Lund e .m.
obestämd småvadare Kr c 4 ex, tro-
ligen grönbenor
skrattnås Kr ett ex!
fiskmå VSV ett ex!
gråtrut VSN ett ex ad!
havstrut Kr ett ex ad!

fisktärna ~~minst~~ minst 4 ex vid
Vombsjöns NV hörn
svarttärna Kr 2
tornsvala Ö vid slottet säkert
c 15 ex, vid andra hus också
sedd i antal. Däremot icke
ett enda ex vid Kr. - Sedd i
Lund men ej närmare studerad.
ladusvala: över Kr summa 2 ex,
över Vombs ängar också 2 ex,
och vid Ö sedd i måttligt an-
tal, bl.a. m 1 m familjevis
på telefontrådar
hussvala: flera par, kanske
många par, häckande på Öveds-
klosters slott, minst c 15
ex skrämdes av lärfalken.
Beträffande obsar i Lund på
kvällen se anteckningar för
27 juli.
backsvala: över Vombsj. NV hörn
flög c 15 ex lågt omkring
sädesärla sedd Vombs ängar,
VSN m fl platser
rörsångare: summa 1 ex sjöng
vid Kr
lövsångare 1 ex Lund kvällen
talgoxe några ungfåglar Lund
på kvällen
blåmes som föregående
kråka: bara ett ex Kr, på dy-
banken bland gäss etc. F.ö.
sedd i måttligt antal, ~~men~~
men rätt stor flock på betes-
mark vid Ö
stare: jätteflock L på morgonen;
stor mängd Revingeby på ut-
vägen bland boskap. Vid Kr
ensamt ex bland viporna,
vid Ö sedd i ringa antal
pilfink 2-3 sedda ~~minst~~ VSN vid
Sjögården
hämling sedd Vombs ängar, vid
vägen.

1989-07-28, fredag.

Lena och jag for från Lund 1115. Huvudärende: att plocka körsbär på Skånes Naturskyddsförbunds gård Hörjel, belägen nära Tryde (och alltså också rätt nära Tomelilla). - Väder: fint, angenäm temp. omkring 20° C, rikligt med stora cumuli, så att det stundvis var skugga. Svag vind.

På utvägen: vid Revingeby 1 ryttlande tornfalk, vid Kvinnevad 1 lågt kretsande glada, på fiskepålar i Vombsjön 2 skarvar, vilket jag hittills inte sett i sommar fast det varit en regelbunden förekomst rätt många år. För övrigt inga studier av fågellivet vid Vombsjön.

Kl 1155 Sövde flygfält: 2 segelflygplan uppe, det ena högt, det andra mycket högt. Ett tredje bogseras just nu upp. Inga kretsande rovfåglar, vilket förvånade mig eftersom vädret föreföll mycket gynnsamt för termikflykt.

Vi for via Sjöbo - Sövde flygfält (d v s stora väg 12 ~~2000~~ norr om fältet) - Sjöbo Ora - Anklam - Vanstad.

Ankomst Hörjel 1220, gick först en runda, fann att rätt många körsbärsträd bar rik skörd men (a) att bären var mycket små, (b) att bären på de flesta träd hade plockats på låg nivå, upp till c en meter högre än vi nådde, dock (c) fann vi ett par träd på ~~200~~ kanske 200 m avstånd från gården, som tidigare besökare inte hade funnit. Vi plockade ett par liter. Fågel m m: glada 2 ex i sällskap högt kretsande, ormvråk 1 ex mycket nära och lågt, senare 1 ex på stor höjd, stående stilla, utan att synbart röra vingarna, mot den svaga ungefärligen västliga vinden; vidare törnskata hanne ad, järnsparv 1 ex, tydligen juv, gulspurv 1 eller 2 sjungande; en stor svart skogssnigel (förvånande att den fanns här, på ett ganska litet lämpligt område, m 1 m helt omgivet av jordbruksmark). Jordtistel, Cirsium acaule, riklig och i blom. - Vi samtalade med ett par besökare, trevligt folk. Lämnade platsen 1410 för att fara till vårt "hemliga ställe" nära Allskog/Baldringe; vi hoppades finna mer körsbär där.

1435 kort stopp i Fyledalen vid det nedlagda tegelbruket. Såg 1 ormvråk och 1 glada nära varandra, hörde skogsduva i skogen, fann trevlig vegetation alldeles vid bruket, bl a fint bestånd av Astragalus glycyphyllus, som redan var i frukt.

1455 ankomst "hemliga platsen". Gick först en lång runda på den trevliga marken, fann praktiskt taget inga körsbär men mycket annat: (i ungefärlig systematisk ordning):

gråhakedopping: i vattnet 3 ad + 2 ad + 2 ad + 1 ad med 1 nästan vuxen ungfågel = summa 9 ex varav 1 ung. God siffra på antalet par men tillsynes ringa återväxt
häger: 1 ad + 1 eller 2 andra ex, ej åldersbestämda
gräsand: summa 1 flygande ex!
ormvråk: sedd flera ggr men alltid ensamma, och tveksamt om mer än 2 ex
glada: sedd flera ggr, delvis my. nära, men alltid ensamma, och troligen c 3 olika ex
gjuse: 1 ex kom på stor höjd glidande österifrån!
hök: 1 ex uppskrämt, sannolikt duvhök ♂, även att döma av flygsätt och flygbild, men obsen kortvarig, och det kan ha varit en sparvhök ♀.

fasan skrek länge i skogen, föreföll ha blivit häftigt skräm
sothöns: i vattnet 1 ad och 1 juv ehuru ej i sällskap
fiskmå: 1 överflygande
ringduva flera ggr förbiflygande
tornsvala: något enda ex sett
ladusvala: c 15 ex kom över dammen, jagade där lågt, försvann snart
sädesärta sedd
koltrast "
nötväcka hörd på närhåll
törnskata ♀ ad sedd
kråka endast enstaka ruggande ex
stare: liten flock på c 15 ex
bofink sedd
grönfink sedd och hörd
hämspling " " "
sångare ~~mm~~ (Sylvia sp): varningsläte hört, troligen trädgårds-sångare.

FORTS.

Vidare rätt många arter fjärlar:

påfågelöga
nässelfjäril
Pieris brassicae
Pieris, mindre art
Argynnis paphia, silverstreckad
pärlmorfjäril
en mindre pärlmorfjäril
blåvingar, rätt många ex, men
ovisst hur många arter

andra insekter:
humlor allmänna
honungsbi många
syrphider allmänna, många olika
Panorpa.
Aeshna grandis
flickslända.

Jag letade efter skalbaggar på många grova bokstammar, även döende träd av bok och andra arter, men fann intet, tyvärr.

Vegetation:
rödclint blommade rikligt, men plantorna var kortvuxna. En stor del av reservatet var utan betesdjur, men på en begränsad yta gick en flock kossor.
Körsbär: de flesta träd var helt utan bär (och hade inte heller haft sådana), några få hade burit frukt som dock m l m säkert hade plockats. Inne i reservatet plockade vi inte ett enda bär. Men på återvägen till bilen, när vi gick i kanten mot ett stort fält med mognande kom, fann vi några träd med oväntat stora, mogna, så gott som svarta bär, rikliga och ej plockade. Vi åt och plockade några liter. Jättetrevligt. Hade kunnat ta tio gånger så mycket, men vi ville hem.

Marken var ovanligt torr, som man kunde vänta i sommar. Men vattensamlingarna, den stora och den lilla, var inte mycket lägre än normalt.

Kl 1650 kom vi till bilen och startade hemresan via Styröd - Eriksdal - väg 12 - Anklam - Tolånga - väg 13 - Brandstad - Öveds stenkross - Torps gård - Övedskloster - Harlösa - Revingeby - S Sandby - Lund. Ett högt, jämngrått molntäcke drog långsamt upp ungefär från V.

På denna sträcka rätt få obsar: vid Eriksdal en flock bofink i allén vid vägen, säkert 15-20 ex eller mer. Vidare inalles på hemvägen 1 sittande ormvrak vid Svan-sjö (ett ganska ljust ex) och 2 flygande, samt inalles 5 glador sedda, alla flygande. Även 1 brun kärrhök ♂ ad vid Revingeby.

Besöket vid Hörjel var mycket lyckat; det var längesedan vi såg platsen sist. Ej mindre lyckad var vistelsen på "hemliga platsen". En lisa för själen att röra sig i sådan terräng, mycket insekter, trevliga fåglar, fin vegetation, frisk bris, optimal temperatur.

Ett par märkliga träd stod intill varandra: en jättegrov bok med glansigt bladverk och ytterst ringa fruktsättning, och därintill en annan jättestor bok med mycket mera blekgröna, icke glänsande blad och alldeles enorm fruktsättning. När jag gick runt detta träd för att leta insekter på stammen, fann jag till min häpnad att bokstammen ända från roten och flera meter upp (snett upp) var synnerligen intimt sammanvuxen med en kraftig björk, fullt livskraftig och - vilket syntes när man stod ett par tiotal meter bort - flera meter högre än boken. Jag har besökt platsen flera ggr och med visshet kommit förbi just dessa träd tidigare men aldrig observerat denna sammanväxning.

På hemvägen nära Tolånga växte Epilobium hirsutum massvis i dikeskanter vid vägen. Kraftig, högvuxna, täta bestånd, kilometervis vid vägen, visserligen med luckor här och där. Jag tog en stor bukett; jag har alltid varit glad för denna art, den är så frodig och rosenröd, och mjuk.

Inne i Övedsskogen nära stenbrottet överraskade vi 3 rådjur på vägen. Den är enskild där men välbyggd eftersom den trafikeras av tunga lastbilar. Rådjuren stod helt nära, sprang in i skogen förstås, men bara ett kort stycke.

S L U T

1989-07-31, måndag.

På Ekologihuset på f.m. och middagen. Obsade tornsvalor rätt flitigt, med följande resultat:

många obsar kl 1110-1230 gav 0-3 tornsvalor. Väder mulet, delvis regn.
" " kl 1255-1315 " 17-25 " . Regnet slut, men det är mulet och kyligt, och vinden, som har ökat, är ungefär västlig. Tornsvalorna rör sig mest mot vinden, eller "står" mot vinden. Jag trodde först att de rörde sig västerut m l m kontinuerligt, så att jag såg nya ex undan för undan, men detta är tveksamt. De rörde sig glest och delvis sakta, men en koncentration av fåglar tycktes hela tiden befinna sig mellan Ekologihuset och gamla vattentornet.

Kl 1620 kom Lisen hem. Hon och jag for ut till Vombs by, där Inga och Thomas hyr en trevlig villa för semestern. Inga, Lisen och jag hade en del ekonomiska frågor att diskutera. Därefter bjöd Inga på middag, jättegod köttgryta med mörkt kött, och ~~inmatning~~ till efterrätt frukt. Mycket trivsamma timmar. Thomas, som dagligen brukar arbeta på Ekologihuset, kom c kl 1930. Efter en stunds samtal återvände Lisen och jag till Lund, tid för återresan 2000-2030.

Väder: växlande molnighet, ostadigt, frisk till hård vind omkring väst. På utvägen kl 1630-1700 såg jag 1 tornfalk över "stora heden" och ännu en dito nära Silvåkrakärret samt på samma plats även en brun kärrhök. Vi for via Vombs ängar på utvägen. Hem for vi längs Vombsjöns V strand och sedan via Harlösa - Revingeby. På denna färd sågs 14 skarvar på fiskepålar i Vombsjön. Jag tyckte mig se att högst 3 skarvar hade ljus undersida. Vidare 1 brun kärrhök ~~inmatning~~ hona ad nära Vikens gård samt 1 tornfalk vid Hunneberga. Övriga fågelarter ej noterade.

Juli 4 - 8: det torra och varma vädret kulminerade under dessa dagar. Skuggtemperaturen i Lund låg oftast på 27 - 29° C vid middagstiden, men mot slutet av veckan var maximitemp. upp till 30 - 31° C, kanske 32° någon dag.

Den 5 juli besökte jag Krankesjön med Lena; se särskilt protokoll. För övrigt föga fågelstudier, men jag vistades mycket ute i trädgården. Den blommar bra trots torkan. Men bärskörden blir dålig eller delvis obefintlig: smultronen är torra; hallonen, som är rikliga och redan mogna, är mycket torra och knappast njutbara; och krusbären på ett par buskar är fullständigt förkrympta, stora ungefär som röda vinbär!

Rättelse:
se nedan.

I trädgården finns sex bestånd av lavendel. Alla blommar nu som bäst. På det största beståndet, som är mycket högvuxet och omfattar c 2,5 kvadratmeter, ses ofta samtidigt 8 - 14 nässelfjärilar, 1 - 5 Pieris och 20 - 35 humlor av olika arter samt c 5-8 honungsbin (enbart tambiet). På de andra bestånden, som är vackra men inte lika yppiga, brukar man se 2-5 nässelfjärilar, någon Pieris, c 5 - 15 humlor och ett par tre tambin. En dag såg jag en gräsfjäril på det finaste beståndet; men trots mycket noggrant letande har varken Lena eller jag sett ett enda påfågelöga ännu.

Juli 9, söndag: omkring kl 12 stod Lena och jag i trädgården och plockade bort plommonkart; trädet bär mycket mera än vad som kan väntas bli moget och av god kvalitet. Då hördes från höjden rop av häger. Och högt uppe, säkert c 350-400 m, kretsade 2 hägrar nära varandra. De fortsatte kretsandet rätt länge men gled sedan bort mot V eller VNV. Någon stund senare fick jag ögonen på en kretsande tornfalk, likaledes högt uppe. Efter långsamt kretsande började den plötsligt ryttla på alldeles ovanligt stor höjd. Det var hett och molnfritt och nästan lugnt, men jag såg att den vid ryttlandet stod vänd ungefär norrut. Samtidigt sågs tornsvalor högt uppe, och vid noggrann undersökning fann jag att tornsvalor i antal förekom också på kolossal höjd, med möda synliga för blotta ögat.

På kvällen c kl 2110 (sommartid) kom en enkelrad på 6 storspövar rakt över huset mot SV, måttlig höjd.

Detta var sista mycket varma dagen. Prognosen talade om risk för åska redan på kvällen, men den uteblev helt. Dock blev det långsamt disigare på kvällen, sakta tätande så att det var tveksamt om man skulle anse himlen molnfri men disig eller molntäckt.

- Tillägg:
- (a) en eftermiddag, jag tror det var 6 juli, när Anders Dahm och hans dotter Gabriella och hans syster Gerd åt middag hos oss, samlades ett ringa antal skrattnåsar (högst c 10-12 ex) och fångade tydligen svärmande myror över oss och angränsande villatomter. Det hela gick fort över.
 - (b) den 9 juli, efter kl 22 (sommartid), hördes upprepade gånger tornsvalor uppifrån ~~syn~~ tydligen högt uppe. Fåglarna sågs inte; däremot sågs några lågflygande ex.

H skyn,

Rättelse: min uppgift om de starkt förkrympta krusbären var förhastad. ~~Den gällde en buske med Worcester-bär, som har mycket mindre bär än krusbär. Men faktum är att även de vanliga krusbären blir mycket småvuxna i år.~~

Juli 19: efter ungefär en vecka med kyligt och ostadigt väder är läget nu mera lovande. Ett högtryck är sakta på väg in över Sydsverige från väster. Redan denna dag delvis bra väder, och ett par tre grader varmare dagstemperatur. På middagen sågs i trädgården 3-4 nässelfjärilar, ett påfågelöga och flera Pieris sp. därav ingen brassicae. Dessutom humlor: på de sju bestånden av lavendel (i samma ordning som häromdagen) räknades resp. 15 - 27 - 5 - 1 - 1 - 1 - 4 ex. Bestånden med lågt antal humlor var på väg att blomma ut. Humlor fanns dessutom rikligt på andra blommor i trädgården, exempelvis över 30 på ett bestånd av Origanum, och 7 på Thymus serpyllum, m m.

Molnigheten ökade mot kvällen, men intet regn kom. Då var tornsvalor rätt vanliga, de flög mot den västliga vinden, åtminstone gällde detta dem som flög m l m lågt. På mycket stora höjder också tornsvalor, jag såg vid en kort undersökning c 12 - 15 ex.

Juli 20: fint och soligt sedan molntäcket på morgonen upplöstes. Middagstemp i Lünd 21° C. I trädgården ett påfågelöga och f ö också ungefär som igår.

Juli 21: Nytt högtrycksläge. På morgonen kl 1000, när jag gick till Ekologihuset, var det stark sol, molnfritt, och my. klar luft.

Över området vid ICA-butiken stort liv av tornsvalor: en tät flock på c 35-40 ex, som for fram skriande i full fart; den upplöstes dock snart. Måne ungarna redan kan vara m l m fullvuxna?

På Ekologihuset satt jag i mitt rum och genomgick mina renskrivna anteckningar från Sydafrika 1956; de skall kopieras, och en kopia skall till WWF. Såg ej på vädret förrän 1215: då hade det blivit mest skugga av stora cumulusmoln. Då flög c 15-20 skrattmåsar över huset med omgivningar, de flög glest om varandra och "stegrade sig" ofta, tydligen för att fånga svärmande småinsekter, sannolikast myror. Men naturligtvis sågs inga insekter. Skrattmåsar tycktes vara enbart ad, och med mycket tydliga ruggningsluckor i vingarna enligt skiss:

Över och inne mellan måsarna en del tornsvalor, dock ej mer än vanligt, d v s c 10-12 ex.

Kl 1225 fann jag, något oväntat, att skrattmåsar i ungefär samma antal fortfarande var kvar på insektsfångst. Dessa obsar bara helt kortvariga.

Kl 1300-1345 stod jag oavbrutet vid fönstret för att sortera renskrifter och kopior. Därvid inga skrattmåsar. Men kl 1300, utanför fönstret (på andra våningen) var det stor svärmning av Coccinella septempunctata: massor av ex. på vingarna, de steg oftast brant uppåt. Fortfarande skugga av nästan sammanhängande cumulus-täcke, men fint väder f.ö.. Rätt varmt. - Efter ett par minuter minskade antalet nyckelpigor mycket markant; detta var fallet redan kl 1303. Snart bara enstaka ex, eller helt tomt på sådana.

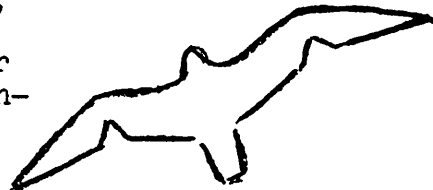
Kl 1345, när det fortfarande var allra mest molntäckt, svärmade tornsvalor utanför fönstret som vanligt, antal ex minst 12 och högst 18 under de minuter jag obsade. - Gick hem c kl 1350-1410. Tornsvalor rätt många, även en liten men tät, skriande svärm nära Zootis, men högst c 8-9 ex däri.

Efter c kl 1630 lättade molnen, och himlen blev till stor del klar.

Sena eftermiddagen och kvällen: molnfritt, svag vind, utmärkt sikt. Omkring kl 1945 och senare flög glesa skrattmåsar mot SV, troligen mot nattkvarteren, som enligt somliga ligger på Saltholm.

Lena berättade, att en stor flock måsar flugit runt över Tenorgränd omkring kl 13; uppenbarligen på insektsfångst (myror, brukar det vara). Hon skattade antalet till c 40 - 50.

Tillägg: över Ekologihuset såg jag idag även en tornfalk. Arten sedd sista veckan ett par ggr helt nära bostaden på Tenorgränd.

Juli 24: exkursion: se särskilt protokoll. Även de flesta obsar i Lund denna dag finns i sistnämnda protokoll. Men ett tillägg: på kvällen c kl 2140 hörde jag över trädgården läten, som starkt påminde om hussvalor, uppenbarligen rätt många ex. Eftersom jag inte såg något, blev de inte antecknade. Men se notiser från följande dag!

- " 25: varm och fin sommardag, stilla, molnfritt, utmärkt sikt. Vi hade middag för Anders och Karin Dahm och för våra tämligen nykomna grannar, Sven Fehrm och hans maka Cacke Götrick. Vi satt ute hela måltiden och även senare. Kl 2150 (visserligen sommartid men dock rätt djup skymning) hördes plötsligt stor kör av hussvalor. De hördes rätt länge innan något kunde ses mot den mörknande himlen, men slutligen såg jag dem, de flög mycket högt och glest och snabbt, rörde sig mot S eller SSO; men tveksamt om detta var mer än tillfälligt. Ett par tiotal ex sågs; kanske fanns flera.
- " 26: i trädgården på f.m. ett påfågelöga och en pärlemorfjäril, som studerades särskilt noga. Vi fick närbilder av bakvingarnas undersida; det var lathonia. (Släktnamnet lär numera vara Issoria). Mycket trevligt; såvitt jag minns första obsen av pärlemorfjäril i trädgården. = Senare, c kl 1100, var jag på Ekologihuset och såg på tornsvalorna från mitt fönster. Antal c kl 1100 = 10 - 21 ex, men vid några kortvariga obsar c kl 1240 hade antalet stigit till 40 ex. - Varm kväll: kl 2135 ånyo en stark kör av högflygande hussvalor; några ex sågs. Även tornsvalor i farten på kvällen, men bara c 10-15 ex sedda.

- " 27: mulen dag. Vid Ekologihuset kl 1245 9-15 tornsvalor, M = 12
kl 1345 10-24 " M = 16
kl 1545 16-30 " M = 20.

Omkring kl 1600, när jag vandrade hem från Ekologihuset, sågs tornsvalor i betydande antal högt uppe. Senare gjordes obsar i trädgården: många syrphider på blommorna, säkert sågs samtidigt c 25 ex av flera arter, på prästkrage m.fl. Väder då mulet men stilla, temp 20° C.

Kl 2120, när himlen blivit delvis klar, hördes plötsligt hussvalor igen. Ännu rätt bra ljus. Flera ex ses, flyger runt my. livligt, antalet ökar så att c 15-18 ses med blotta ögat; men i kikare ser jag c 35-40 ex livligt rundflygande på måttlig eller rätt stor höjd. Det är nu för mörkt för att se små fåglar på längre håll.

- " 29: bra väder, mest sol, men mot kvällen sakta tjocknande molntäcke, så att solen blev oskarp och gulröd och småningom helt dold innan den gick ner. I trädgården påfågelöga och - liksom förut - rikligt med humlor. Även rikligt med syrphider; dessa har blivit rikliga först på sista dagarna.

Kl 2035 kom 2 hussvalor plötsligt i snabb runda över trädgården, på låg höjd. Temp på kvällen c kl 2000 var 17° C.

Denna dag fann vi de första mogna björnbären på det stora beståndet på söderväggen. Summa två mogna bär, men detta är det tidigaste datum jag upplevat.

1989-08-01.

Väder: mycket kyligt, frisk västanvind, mulet, mörkt. Från Ekologihuset gjordes följande obsar:

tid	antal tornsvalor	
1325-1345	21-27,	de "står" mot vinden, flyger även runt. Jag får intrycket att det är m l m samma ex hela tiden
1350	9	Det ljusnar starkt, himlen blir delvis blå
1355	3	" " ännu mer
1400	3	Lika ljust
1405	9	Det tättnar; blå fläckar på himlen ses bara i fjärran i öster
1407	9	Väder som senast angavs
1410	5	Några regnstänk
1415	6	Regn, mulet
1430	noll	Regnet slut, det har ljusnat starkt
1435	1	Ljust; delvis blå himmel

1989-08-03, torsdag.

Finfin morgon, sol, nästan molnfritt, svag vind. Temp kl 1100 i Lund 17° C enligt Fröken Väder.

I trädgården kl c 1000 rikligt med syrphider av många arter. De flög särskilt på det enda kungsljus som ännu står i ordentlig blom. Detta exemplar är synnerligen grovt och rikgrenigt och rikblommigt. Nästan alla andra kungsljus i trädgården är överblommade.

Humlor: bara några få ex, c 5 sedda, de flyger på Malva, Althaea, Origanum, men ej på lavendel, som nu är slut. Pieris några ex. Getingar, som denna säsong setts ytterst litet, förekom idag; jag såg 2 - 3 ex på mögnande björnbär. Getingarna var påfallande små och smalvuxna. - Jag plockade en stor portion björnbär!

Ny visit i trädgården kl 1235 i härligt väder. Såg 1 påfågelöga. Syrphider nu ej mycket på kungsljuset men på rölleka och på den ört som kanske är en art Echinops. Några Eristalis (rimligen tenax) sedda men ej samlade. Humlor fortfarande bara 5-6 ex, ett av dem på ringblomma, eljes mest på Malva, ej på Origanum.

1989-08-06, söndag.

Större delen av dagen mulet men uppehållsväder. På e.m. klarnade det så sakta, och kvällen blev alldeles molnfri med god sikt. Inte särskilt varm kväll; skattningsvis omkring 15° C klockan 2110, när jag gick ut i trädgården. Hörde hussvalor men fann dem inte till att börja med, trots ljus kväll. Efter letande fann jag dock minst 15 ex högt uppe. Sannolikt fanns flera. De flög runt snabbt och glest. En enda tornsvala sågs i närheten.

1989-08-07, måndag.

Gick till Ekologihuset c kl 1030 i fint väder. Kortvariga obsar från fönstret gav inga tornsvalor; ej heller på vägen hemifrån sågs några sådana. Kl 1205-1215 obsade jag oavbrutet från fönstret. Sol och grant väder och praktiskt taget vindstilla. Såg tornsvalor enligt följande, när jag med ungefär en minuts mellanrum antecknade vad som sågs: 0, 2, 0, 2, 3, 4, 6, 8, 0, 3. De flög glest, ofta dock 2-3 tämligen nära varandra, och viss anknytning till "Psyket" kunde ses ett par gånger (de häckar säkert där, under tegelpannor). Den enda gång då 8 ex var synliga samtidigt, var de fördelade i två grupper om 4 vardera.

Hade ärende till staden c kl 13. Gick ner genom lasarettsområdet, vilket jag oftast gör. Fann idag, alldeles invid den väg jag brukar passera, ett 4 rikt blommande Buddleia stod längs en tegelmur. Två av dem var vitblommiga, de andra violetta. På en av de vita (se även nedan) satt 17 påfågelögon!!! Därjämte en del humlor, honungsbin och blomflugor, bl a Eristalis. Alla dessa i ganska många ex, men alls ingen massförekomst.

Jag granskade buskarna och deras insekter noga. Det var fyra buskar i enkelrad, med början söderifrån:

- 1) stor vitblommig buske, många stammar, höjd c 3 - 3½ m. På denna hela tiden nästan inga fjärilar, dock ett påfågelöga ett slag.
- 2) liten violettblommig buske, bara c 7 dm hög, några få blomställningar. Här ett påfågelöga och en nässeljäril.
- 3) stor vitblommig buske, många kraftiga stammar, mycket rikt blommande, höjd c 4 m. Här 17 - 19 påfågelögon, 2 amiraler och 1 nässeljäril.
- 4) tämligen stor violettblommig buske, men inte på långt när så rikblommig som de vita, bara rätt få stammar, höjd c 2 m. Här 3 påfågelögon.

Därtill satt oftast 2-3-4 påfågelögon på tegelmuren bakom buskarna. - Naturligtvis flyttade sig fjärilarna ofta, men hela tiden var buske nr 3 ojämförligt bäst besökt. Ibland satt tre ex. på samma blomställning så tätt ihop att vingarna berörde varandra. Exemplaren var i mycket olika stadium av nötning. Båda de amiraler jag såg på närhall var tydligt nötta, det ena hade dessutom ett jack i ena bakvingen. (Dessutom fanns nästan säkert en tredje amiral, hel i vingarna och tillsynes föga nöt, men den försvann snart och har därför inte medtagits i räkningen härövan). Påfågelögonen visade stor variation i utseendet. Flera mycket granna, men ett par ex ovanligt starkt blekta, och ett ex var så slitet att bakvingarna hade stora inbuktningar upp mot ögonfläckarna, som delvis ~~var~~ hade försvunnit! Sådana ex har jag troligen aldrig sett tidigare.

HUmlor, bin och blomflugor studerades ej så noga. Men jag såg flera ex av Eristalis (rimligen tenax) och flera andra arter också, av andra släkten.

OBS att de fyra buskarna växte intill varandra, så att grenverket från angränsande buskar blandades.

Flera personer kom förbi när jag stod här, och de frågade om olika saker: ibland vad jag tittade på, ibland om orsakerna till den stora koncentrationen av fjärilar etc. Vi hade en trevlig stund tillsammans.

1989-08-07 forts.

På eftermiddagen c kl 15 såg jag ett fåtal tornsvalor över Östra Torn. Väder fortfarande vackert, men himlen blev alltmera slöjig och så mattblå, att solen knappt kastade skugga.

Kl 1620 hördes tornsvalor svagt från trädgården, jag letade uppåt skyn och fann, med svårighet, att rätt många ex flög omkring glest och mycket högt; det var konstigt att deras läte hördes ner till marken. Antal ex c 30-35, men det var ansträngande att leta över stora områden, och totalantalet kan ha varit mycket större.

Redan innan jag hörde tornsvalorna, sågs enstaka myror flyga omkring, de sänkte sig ner och fällde åtminstone ofta på marken. De kom glest, men med håven fick jag 7 ex på någon minut. Det måste varit honor, som efter svärmning sänkte sig till marken. De hade undantagslöst svällda bakkroppar. Art: troligen *Lasius niger*? Kanske tornsvalorna där högt uppe varit på myrfångst i den stilla eftermiddagen?

Jag var ute i trädgården flera ggr senare på e.m. men såg inga fler tornsvalor. Kl 2005 kom däremot 4-5 hussvalor på måttlig höjd och snabbt förbi, de tycktes komma ungefär norrifrån liksom fallet varit föregående kvällar. En timme senare nya obsar (klockan var 2105, sommartid): nu kom minst 12-15 hussvalor mycket högt, så att de hördes innan de sågs. Kanske större antal.

OBS: tillägg och rättelser om *Buddleia*-beståndet: se nästa dag.

1989-08-08, tisdag.

Det mulnade rätt kraftigt redan igårkväll. Idag på morgonen och f.m. regn, som upphörde c kl 1300; därefter ljusare men mulet hela dagen, ett par korta glimtar av blå himmel. Svält, och fortfarande vindstilla.

Jag obsade från mitt arbetsrum på Ekologihuset ~~kl 1425-1430~~ kl 1425-1430 och såg därvid, med början varje minut, följande antal tornsvalor: 0 2 3 0 1. Sedan på samma sätt kl 1435-1440: ej en tornsvala på hela tiden. Och kl 1505-1520: icke ett enda ex!

1989-08-09.

Gick till Ekologihuset kl 1105. Ungefär 5 minuter senare, vid ~~ICA~~ ICA-butiken, hördes tornsvalor, och en svärm på minst 40 ex upptäcktes på rätt låg höjd; ett kort ögonblick formade de m l m tydligt en tät svärm, där alla ex flög nästan flög åt samma håll. Efter ytterligare c 5 minuter, vid Teknis, fann jag en flock på c 25 ex, mycket högt, de svärmade om varandra. Teoretiskt kan det ha varit samma ex som nyss setts, men detta är osannolikt. Framkommen till Ekologihuset kl 1122 såg jag ännu en flock. denna på minst 35 ex, också mycket högt, möjligen, men inte troligt, samma ex delvis som setts tidigare.

Från Ekologihuset spanade jag c 1145-1155, såg först 4, sedan 6 tornsvalor, sedan noll. Klockan 1151 kom 2 svalor (troligen ladu) och 3 tornsvalor snabbt mot väster i rätt rak kurs.

Väder på morgonen och förmiddagen grått, svält och nästan lugnt. Kl 1320 gick jag ner i staden förbi *Buddleia*-beståndet som nämndes 7 augusti; just där lättade molntäcket ett slag, det blev ljust och några minuters matt sol. På beståndet sågs 1 *Pieris*, 1 nässelfjäril, 2 påfågellögon samt i måttligt antal humlor och syrphider.

En rödstjärt, troligen ungfågel, på granntomten på e.m. Även löv-sångare och en svartvit flugsnapp sedda i trädgården. (en)

1989-08-10.

Stod länge vid fönstret i Ekologihuset, sorterade nykopior av anteckningar från Sydafrika 1955. Grått och lugnt men milt, c 20° C. ~~Nästan~~ Nästan hela tiden från c 1115 till 1300 gick utan att jag såg en enda tornsvala, dock vid något tillfälle 1 eller 2 ex och en gång på slutet 5 ex samtidigt.

1989-08-11.

Gick ärendet till staden vid middagstiden och passerade då förbi Geografiska Inst:s södra gavel, där jag sällan har mina vägar. Här stod 2 stora, violettblommande Buddleia-buskar, höjd drygt 3 m, rätt många blomställningar. På dem 8 påfågelögon, 2 nässelfjärilar, 2 Pieris och en gräsfjäril av okänd art. På framvingarnas undersida hade den en stor svart fläck med liten vit "kärna". Bakvingarnas undersida var mönstrad i ljusa färger. Art: intet säkert kan jag säga, men måhända var det Maniola jurtina. Gräsfjärilar brukar jag aldrig se i Lund.

Jag fortsatte till Buddleia-raden på gamla lasarettssområdet (se anteckn. från 1989-08-07). På de 4 där nämnda Buddleia-buskarna sågs resp.

på nr 1: inga fjärilar

" " 2: " "

" " 3: 4 påfågelögon + 2 nässelfj.

" " 4: 1 amiral

} på dessa fyra fanns humlor och syrphider i rätt ringa antal.

I närheten anträffades ytterligare några Buddleia-buskar, som här får numren 5, 6 och 7. På dem sågs:

på nr 5: 1 nässelfjäril

" " 6: 1 amiral, 3 påfågelögon och 2 nässelfjärilar

" " 7: (omfattade en rad på 5 buskar) här inalles 4 påfågelögon och 4 nässelfjärilar.

Det skall tilläggas, att: den stora busken nr 1 är till stor del överblommad;

H nr 5

~~nr 1~~ blommar violett;

nr 6 är vitblommig och består av två mycket kraftiga buskar tätt intill varandra;

nr 7 består alltså av 5 buskar i tät rad, alla rätt små, och violettblommande.

Vädret var vackert och mest soligt men inte så klart och starkt solsken som den 7 aug., inte heller lika varmt.

1989-08-13, söndag.

Lena och jag for ut till Krankesjön, dels för att plocka björnbär, dels för att jag ville se på fågellivet. Redan för flera dagar sedan fick jag veta av Inga, att björnbären är synnerligen rikliga i år och redan mogna.

Vi for från Lund 1100 i fint väder (efter en vecka med växlingsrik väderlek och flera mulna och m 1 m regniga dagar). Behaglig temp., rikligt med cumulusmoln, mestadels stora och grå, varför det ofta var skugga. Nästan vindstilla. På utvägen 1 brun kärrhök i motljus vid Revingeby och 1 ormråk överflygande på låg höjd vid Revingehed; den tedde sig något ojämn i vingspetsarna.

Ankomst vanliga platsen vid tornet 1127. Träffade här en okänd ung man, som gick upp i tornet, men Lena och jag gick ett par hundra meter norrut till ett välkänt björnbärsställe. Här hade redan plockats men massor av bär fanns kvar, och fina bär. Vi plockade flitigt.

Kl 1215 gick jag till fågeltornet. Mötte den unge mannen. Han berättade att en vitstjärtad havsörn kommit ut över sjön just när han hunnit upp. Detta var förklaringen till det enorma oväsen som grågässen lät höra just då; jag anade nästan att det var skrämsel av örn (och inte av människa). -

Sedan stod jag i tornet 1230-1320. Väder som ovan, mycket behagligt

Fågel:

grågås summa c 400 sedda, fördelade på flera flockar, varav c 150 på ~~vassarna~~ "dybanken", f ö flera flockar både på närmsta klarvatten och (mest) därutanför, men inga flockar eller enstaka ex sågs långt västerut i sjön. OBS: ~~minsta~~ siffran är minimum och gäller antalet sedda ex. Bakom vassar etc måste funnits betydligt flera, jag kan tänka mig en totalsiffra på 500-600!

FORTS

1989-08-13 forts.

sothöns: på närmsta klarvatten c 115 ex synliga. Utanför vassruggarna ytterligare 3-4 flockar på summa c 300 ex, därav en flock på drygt 100 nära östra stranden, det område som sedan årtal brukat vara (nästan eller helt) tomt på fågel. Summa minst 400 synliga, men det var tydligt att ett par flockar (summarum) var endast delvis synliga; och se även obestämd vattenfågel härnadan. -

skäggdopping: det dröjde länge innan jag fann ett enda ex i en sot-hönsflock. Senare några få ex och par sedda på klarvattnet rätt långt ute, max 7-8-9 ex inalles.

skedand: först bara 2 ex flygande och några få simmande, senare bl.a. flygande flock på 10 ex och flera tiotal simmande, mest utanför den fina "dybanken".

stjärtand: enstaka ex + några få sedda, alla flygande och/eller fällande, summa bara 5-6 ex.

kricka: flock c 55 ex utanför nyssnämnda dybank, nära intill stående och simmande grågäss, dito dito gräsänder (dessa i rätt ringa antal), mycket vipor m m. (eller vid)

gräsand: låg spridd eller som inslag i flockar av andra arter; föreföll först fåtalig, men antalet synliga ex blev nog c 75-100.

vigg: en flock små mörka dykänder låg långt ute, det var 51 ex, de låg hela tiden och tycktes sova. Jag tror att samtliga ex var vigg; de allra flesta var absolut vigg.

knölsvan: på närmsta klarvatten 2 ad, ej i sällskap; långt ute på sjön 46 ex glest fördelade, dock alla inom ett begränsat område, därtill 2 + 2 i vasskanter, ad liksom de 46. Kullar eftersöktes noga, men jag såg svanar skymta i vassar etc på flera ställen, varför jag sannolikt inte fann alla kullar. Jag såg:

1 ad + 1 halvstor unge

2 ad + 1 " "

1 ad + 4 ungar

1 ad + 6 mycket stora ungar

} på olika ställen, men alla i östra halvan av sjön

1 ad + 7 eller möjligen 8 mycket stora ungar, måste betecknas som ungfåglar; denna kull låg långt bort i västra delen; ungarna tedde sig påfallande mörka.

brun kärrhök: 1 hanne ad (men ej extremt ljus), 1 hona och minst 1 ungfågel sågs. Ofta uppe över banken med vipor etc, som lyfte men strax kom tillbaka

lärkfalk: 1 ex kom mot S nedanför tornet, alldeles lågt över de tätta, mörkvioletta vassvipporna.

glada: 1 ex kretsande rätt högt; en god stund senare ett annat ex lågt över sjön.

fiskgjuse: 1 ex ryttlade länge över V änden, försvann, återsågs, flög då lågt över vattnet därborta.

vipa: välslamlad flock flock på 170 ex på dybanken, lyfte ibland för kärrhök men kom strax tillbaka.

grönben: i vattenbrädden vid vipflocken 4 ex, de lyfte och flög bort.

glutt: hördes kl 1315, och 2 ex flög rakt över mot S.

kärrsnäppa: i vattenkanten bland viporna fann jag efter långt letande 2 kärrsnäppor, en med stor svart buk och en med undersidan ljus. Trevligt med denna vadarlokal, som visserligen varit antydd ett par år, när vassen här kollapsade, men i år är platsen mycket större och mycket bättre för vadare.

obestämd vadare: 1 ex med grönbenorna.

enkelbeckasin: 1 ex fällde på sistnämnda lokal, ej öppet men i hög vegetation mellan massor av grågäss.

silltrut: en spetsvingad ad flög över sjön! Ej vanlig i inlandet.

Länge var detta enda måsen vid sjön, men kl 1310 kom 2 unga

trutar rätt högt från väster, sågs mycket bra, den ene var på-

fallande spetsvingad och något mindre än den andra, högst sannolikt var detta en silltrut juv (och den andra en klar gråtrut juv)

fisktärna: 1 ad flygande över banken etc.

FORTS

Slutligen:

obestämd vattenfågel: i västra änden låg två stora flockar: en på minst 200 ex, tät, högst sannolikt sothöns, den andra på (mycket approximativt) 100 ex, ej lika tät, kan ha varit änder; därtill glest med fågel utanför en vasskant, några tiotal var det säkert, troligast sothöns.

??årta: en nästan säker årta sedd liggande bland gräsänder (på rätt hyggligt avstånd, men övertygad blev jag inte.

Det var mest skuggigt av stora cumuli, och nästan vindstilla. Jag hade hoppats och trott, att en del kretsande rovfågel skulle vara uppe, men därav blev nästan intet: enda högkretsaren blev en glada. Även i övrigt var himlen oväntat tom: en gång 2 obestämda svalor långt bort. Ingen tornsvala!

Över tornet dansade en liten lättbyggd mygga i det stilla vädret, det var ingen stickmygga.

trädpiplärka: flyttningslätet hört från tornet kl 1235, första gången i höst för mig.

Kl 1320 ner från tornet, gick till björnbärssnåret och plockade flitigt till 1410. Lena hade plockat mycket; ~~men~~ vi vägde vårt byte vid hemkomsten och fann: 4,7 kilo. Inte på flera år har jag sett en så fin björnbärsskörd. - Under denna timme föga obsar, dock några: kl 1400 kom en lärkfalk i snabbflykt över mot SO, och samtidigt en sparvhök sakta mot S. Gröngöling hörd nära, näktergal varnade.

Innan vi lämnade platsen fann jag 5 fina stolta fjällskivlingar. Lena stuvade dem till middagen.

1420 avfärd via Silvåkra by - Södergård - Vombs by - Vombsjöns V sida - dess NV hörn - Harlösa - Revingehed - S Sandby - Lund. Stopp några gånger. Utbyte (allt på denna sträcka):

- Vombs ängar: långt i söder 4 tranor på betesmarken, rätt nära betande kor, vidare först 8, sedan ytterl. 7 storspovar flygande lågt över marken. Däremot ingen vipa här. Ringduvor några flygande (även sedda förut), skogsduva 2 flygande, kråka ett par glesa flockar på c 10 ex vardera, ladusvala drygt 10 vid Södergård.
- Vombsjöns V sida utom NV hörnet: på ena raden fiskepålar satt exakt 20 storskarvar, varav bara få, c 3-4, hade ljus undersida. 1 gråtrut ad och många mindre måsar på andra fiskepålar; ute över sjön fler måsar incl. trutar.
- Vombsjöns NV hörn: vattnet hade ~~sjunkit~~ sjunkit, inte mycket med så att en stor yta blivit blottlagd här. Inne på ytan inte mycket, men i dess kant mot vattnet my. rikt liv: på stranden drygt 100 vipor, 2 större strandpipare, 8-9 grönbenor och 2 fritt gående enkelbeckasiner, därtill c 75 skratmåsar, några fiskmåsar och några obestämda vadare, bara c 6-8 ex men av flera arter, de lyfte för en lågt överflygande glada just när vi stannat. I vattnet utanför också mycket fågel: flera tiotal måsar, mest skratmåsar, c 100 gräsänder, 2 hägrar i vattnet, flera skäggdoppingar och på fiskepålar 7 + 1 ~~storskarvar~~ storskarvar, den ensamma var juv, de andra sannolikt alla mörka.
- på hemvägen f ö: 1 brun kärrhök juv på torr buske i Silvåkra-kärret, och två rätt stora flockar svartfågel, den ena helt nära Harlösa, den andra nära Tvedöra, minst 100-120 ex i vardera.

Tillägg: över Vombs ängar rätt rikligt med stare, flög i m l m glesa flockar, men neråt tranorna en mycket stor flock, tät; i densamma en mycket ljus, snarast gulvit eller gråvit fågel! Sågs bra, men avstånd för stort för detaljbeskrivning.

OBS: den enligt uppgift nästan vitstjärtade havsörnen som jag missade. Iakttagelsen säkerligen helt OK.

Ytterl. tillägg: kl 1630, hemma, tillfällig obs: mycket högt över huset en gles och fin krets av minst 50 gråtrutar, ad och juv, gled snart mot VSV, därvid räknade jag i motljuset 46 ex men jag vet att antalet var större när de kretsade. Ovanligt stor flock. Ingen mindre mås var med.

Fjärilar Kr.: guldvinge, små blåvingar, Pieris.

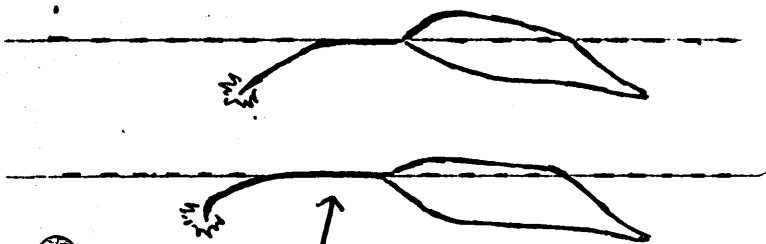
SLUT

1989-08-15.

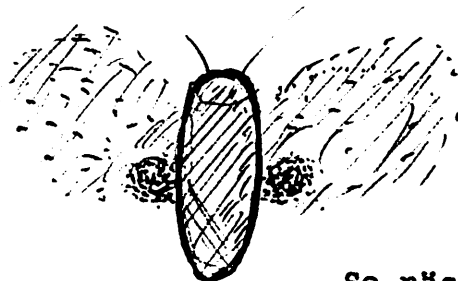
Var på Ekologihuset från kl 1030. Obsade ofta från mitt fönster mellan kl 1040 och 1120. Såg därvid, vid sex olika tidpunkter, följande antal tornsvalor: 5 2 1 3 0 4. Tillsammans med de 4 sågs också 2 hussvalor. Senare, från 1140 till 1210, gjordes några nya obsar, såg nu högst 2 tornsvalor, sista gången dock 8 stycken och i sällskap med dem 10 hussvalor. Ensamma tornsvalor av de nämnda dök ett par ggr brant ned bakom "Psyket" och försvann: högst sannolikt bor där något par som ännu inte fått ut sina ungar. - Hussvalor rundflygande bland tornsvalor är en sällsynt syn på denna plats.

Gick sedan ner förbi Geogr. Inst. och beskådade de två vittommande Buddleia-buskarna: på den ena satt 1 påfågelöga och 4 nässelfjärilar, på den andra 4 påfågelögon och 7 nässelfjärilar. I omedelbar närhet, ofta sittande på tegelväggen intill, fanns 3-4 andra nässelfjärilar.

Därefter besöktes Buddleiorna på gamla lasarettsområdet. På de förut omtalade exemplar, som fått numren 1-2-3-4, vistades nu inalles 4 påfågelögon och 4 nässelfjärilar. Ett par av buskarna var till stor del överblommade. Dessutom kom en trevlig sak: en dagsvärmare stod plötsligt framför en stor vit blomställning, minst två centimeter från närmsta blomma, och räckte ut sitt sugrör och sög nektar. Flyttade sig flera gånger snabbt, sågs besöka säkert 7-8 blomställningar. Till sist steg den brant i en stor sväng och försvann i vild fart. Ett par gånger såg jag den i profil när den sög nektar. Det rädde skugga när den sågs, och det var helt omöjligt att se några färger på kroppen. Men en färg såg jag flera gånger: ett rödbrunt eller kraftigt gulbrunt parti sågs suddigt på ömse sidor om bakkroppen men inte på bakkroppen utan på vingarna, bakvingarna närmare bestämt. Jag tänkte på det gamla namnet "humlelika dagsvärmaren" men hade en vag aning om att mer än en art kunde tänkas. Även noterade jag snabelns längd och hållning när den var utsträckt och sågs i profil. Se skisser härnadan.

blomma snabel kropp sedd från sidan

Se nästa sida!

1989-08-17, torsdag.

På Ekologihuset c kl 1045 - 1215. Stod en god del av tiden vid fönstret och hålslog och ordnade nya dagbokskopior och skådade norrut som vanligt. Antal sedda tornsvalor i regel = noll, men en gång i början 2 ex och vid ett senare tillfälle ett ex, ej mera.

På kvällen denna dag en sparvhök rätt lågt över Östra Torn, den flög på c 30 meters höjd sakta omkring, liksom sökande.

1989-08-18, fredag.

På f.m. ärenden i staden i fint och soligt väder. Gick ditner, och såg:

på de 2 Buddleiorna utanför Geogr. Inst.	26 nässelfjärilar (!!)	och
	3 påfågelögon,	
på alla	"	på gamla lasarettsomr.
	24 nässelfjärilar (!!)	och
	2 påfågelögon.	

OBS hur starkt proportionerna mellan arterna förskjutits. Buddleiorna var i olika stadier av blomning, men alla var på väg utför, och ett par av de största var praktiskt taget helt överblommade.

FORTS

1989-08-19, lördag.

Exkursion med Berith Cavallin till Klingavälsån. Jag tog bussen från Lund 0908, ankomst Veberöd öster 0938, där Berith mötte. Vi gjorde grundliga studier på tre platser: (a) surskogen söder om ån och omedelbart väster om vägen Ilstorp - Kumlatofta. Gick en ganska lång runda här, även på betesmarkerna vid ån incl. en sträcka norr om åfåran. (b) efter färd på trevliga småvägar söder om ån passerade vi Hemmestorps mölla och tog matrast på gamla järnvägsbanken norr om möllan. (c) for därefter upp till ängsvattnarhuset vid Klingavälsån i södra spetsen av naturreservatet Vombs ängar och gick en stor sväng över ängarna upp till "oljevägen". For sedan via denna väg - Öbacken - Veberöd, där jag tog bussen hem till Lund. Ungefärliga tider: vid (a) kl 1000-1100, vid (b) 1120-1215, och vid (c) 1230 - 1400.

Artlista:

art	Ilstorp	Hemmestorp	Vombs ängar	andra platser, samt kommentarer
häger	-	1	flock 10 ex	höll samman, lyfte tillsamman, fällde nära varandra
grågåås	-	-	ett enda ex flygande över ängarna!	
ormvråk		1 ruggande	1 ex, <u>mycket</u> fjällvråkslikt på rygg och stjärt etc, men ljus buk. Ruggn. Även ett tredje ex sett på färden.	
sparvhök	minst 3	1	-	påfall. ofta sedd vid Ilstorp, kanske mer än 3 ex inalles där.
glada	flera ggr	dito	många ggr	totalt säkert 10 ex sedda, de flesta my. tydl. ruggande i vingar och stjärt
tornfalk	3-4 ex	-	1 ex	
lärkfalk	3 ex	-	-	alla 3 i sällskap, kom my. snabbt mot NO; ett ex började förfölja småfågel flock men gav upp. Se även efter artlistan.
obestämd rovfågel	-	1		kretsade my. högt
storspov	hörd	-	hörd	intet ex sågs!
vipa	flockar, se →		-	Ilstorp: flock 14 ex mot V, därefter ett par andra flockar sedda, i dessa totalt c 30-35 ex
ringduva	sedd rätt ofta men ej i flockar			
sånglärka	några ex	-	några ex	
ladusvala	sedd	många, se →		Vid Hemmestorp dels rätt många vid gård, dels en stor flock senare sedd på rätt stor höjd
hussvala	-	några		några vid samma gård där ladusvalorna sågs
ängspioplärka	sedd och hörd vid Ilstorp och Hemmestorp,	bara få ex		

1989-08-19 forts.

<u>art</u>	<u>Ilstorp</u>	<u>Hemmestorp</u>	<u>Vombs ängar</u>	<u>kommentarer</u>
trädpiplärka	-	hörd	-	
sädesärta	ofta sedd, på vägarna och överflygande. Rätt allmän			
gulärta	hörd	hörd	rätt många sedda,	delvis uppskrämda av betande boskap
buskskvätta	sedd	-	sedd	
lövsångare	2 ex sedda	-	-	
nötväcka	hörd	-	-	
törnskata	2 sedda	-	-	
skata	-	sedd	-	
kråka	ja	ja	ja	blandflockar, rätt stora, sedda på alla tre platserna. Även i övrigt naturligtvis sedda m l m ofta
råka				
kaja				
korp	vid Ilstorp först hörd, senare 1 ex sett sittande på betesmarken			
stare	2 smärre flockar	liten flock	stor flock, minst 200 ex, troligen fler, bland betande boskap	
pilfink	-	stor flock vid gård nära möllan	-	

hämpling sedd flerstädes vid Hemmestorp och på Vombs ängar, men bara enstaka eller m l m parvis eller några få tillsammans

steglits vid ån vid Ilstorp flock på 6 ex, fällde i stora örter (*Epilobium hirsutum* m m), varvid sågs att 4 ex bar ungdräkt med grått huvud, ett ex var klar ad, det sjätte hann ej studeras noga.

- - - -

Det var en vacker dag, klart och ganska varmt, mycket svag vind, och bara små cumulusmoln, hela tiden sparsamma. En mycket schön tur. Men nog tycker jag att artlistan är alldeles förvånande kort, bara 29 bestämda arter; och individantalet förefaller mig också märkvärdigt lågt. Inte en and, inte en mås, inte en enda vadare vid dammen längst söderut på Vombs ängar. Även antalet vråkar mycket ringa; faktiskt är det förvånande att vi inte såg en enda bivråk. Ingen tornsvala. Av okända skäl oväntat låg aktivitet i fågelvärlden, trots vädret och trots att flyttningstiden börjat för många arter.

I surskogen vid ån finns rätt många grova alar, därtill stubbar efter rätt nyligen avvercade alar. Jag undersökte dessa ekologiska lokaler med en svag förhoppning att finna någon sällsynt Buprestid eller annan trevlig skalbagge, men förgäves. Fjärilar rätt bra: nässel-fjäril, påfågelöga, *Pieris* sp (men troligen ej brassicae), citronfjäril, många ex av små dagfjärilar (honor av blåvingar?? m m??), även ett par tre ex av noctuider sedda, och naturligtvis några obestämda ex. - Vid ån vid Ilstorp (väster om landsvägsbron) yviga bestånd av *Epilobium hirsutum*, *umbellater* m m. Blåklint riklig i ett par fält med odlad lupin; klinten föreföll stympad men blommade rätt mycket fortfarande.

Hemma i Lund, kl 1630: jag satt ute, då kom plötsligt tornsvalor från N eller NO, först 8, sedan blev det 10, 12, 15, 18, dessa ~~flög~~ flög runt, höjd 50-150 m, glest; försvann snart. - Kl 2030, när det blivit en molnfri och sval kväll, hördes hussvalor (liksom flera ggr på sista tiden); jag fann efter letande 6-8 ex glest fördelade, högt uppe. Fler än 8 ej sedda.

Tillägg om lärkfalkarna: några ögonblick innan vi såg dem hörde jag ett högt, fint, vibrerande läte. De kom som pilar förbi, mycket grant. S L U T

1989-08-25, fredag.

Lena och jag hade mycket länge talat om att besöka Helsingborg, där jag hade mitt hem alltifrån födelsen till mitt nittonde år, och där Lena även vistats tidvis i sin ungdom, när hon läste på studentexamen som privatist. - Idag gjorde vi allvar av planerna. For med Pågatåg från ~~■~~ Lund 0909, ankomst Helsingborg 0950. Beskådade först de mycket stora pågående arbetena för en ny bangård; den skall ligga mellan de båda hittillsvarande stationerna men nedsänkt flera meter under markytan. Hela området vid gamla Centralstationen var drastiskt förändrat, och själva stationsbyggnaden hade upphört att existera.

Vi gick fram till Färjestationen och sedan upp på Stortorget. Passerade Svenska Handelsbankens byggnad, där min Pappa var direktör i åtminstone ett par decennier fram t.o.m. 1932, när han vid 60 års ålder pensionerades. Byggnaden prydlig och till det yttre oförändrad, kanske några ändringar i detaljer. Vi fortsatte längs Kullagatan - St. Jörgens Plats - Vikingsbergs konstmuseum, där vi studerade utställningen "Djur i konsten": mycket fin och givande, många utmärkta saker, ej minst Liljefors naturligtvis; men hans ejdrar på skär i ett blått hav hörde inte till hans toppsaker, den blå färgen var på något sätt oharmonisk, tyckte vi. - Gick en runda i Vikingsbergsparken, mycket grann, stora ~~■~~ grova bokar, stor blomrikedom. Vandrade så tillbaka via Fågelsångsgatan till Centrum och drack kaffe med ~~■~~ bröd på det anrika Fahlmans konditori, det var inte dåligt för all del, men inte heller i toppklass, utom ifråga om priset. Från Fahlmans gick vi Södra Storgatan bort mot Bergaliden, fann här Helsingborgs Museum. Vi hade en allmän föreställning att det borde ligga där. Begränsade oss idag till att se på den zoologiska delen; den var gammaldags men mycket njutbar. Den svenska fågelsamlingen var större än jag trott och innehöll många anmärkningsvärda arter. Lokaluppgifter bättre än väntat. Men på en punkt hade jag gissat rätt: samlingen var gammal; till betydande del var fåglarna skjutna på skånska gods ungefär på 1870- och 80-talet. Hoppas det blir tillfälle att återkomma till detta material.

Från Museet gick vi uppför backen till det gamla "Hälsingborgs Högre Allmänna Läroverk för Gossar", där jag var elev åren 1923-31. Såg alldeles likadant ut till det yttre, och även entrén och trapphuset var nästan oförändrade. Men nu var det förstås samskola och fullt med pojkar och flickor i korridorer och trappor. Roligt att återse skolan, även interiört.

Från läroverket gick vi via det stora lasarettsområdet till Nya Kyrkogården. ~~■~~ Fann efter en del rundvandringar en blomsteraffär, köpte vackra buketter och lade framför stenen, under vilken mina föräldrar sover den sista sömnen, tillika med Pappas första maka, den tidigt bortgångna Märtha, född Liljenroth och mor till mina båda äldre halvsyskon. Satt här en stund och tänkte över livet i Helsingborg på 30-talet och på en del av allt det som hänt sedan dess.

Fick tag på en taxi och for till Fredriksdals Friluftsmuseum och Botaniska Trädgård. Besåg den gamla herrgårdsbyggnaden även inomhus; mycket fint, och mycket luftigt och rymligt inomhus, stora, sparsamt möblerade rum. Sedan en mycket lång och lärorik genomgång av botaniska trädgården, såg naturligtvis inte allt, men det var verkligen en sällsport innehållsrik trädgård, och väl genomtänkt, med många fina biotoper, för att nu inte tala om artrikedomen. Gick i trädgården kl 1435 - 1615. Mycket gråtrut flög över nästan hela tiden, med en avgjort stor andel ungfågel. En bivrak kom också över, rätt högt.

Tog buss tillbaka till stadens centrum, fann sedan kinesrestauranten Cindy på Prästgatan 4 och intog här en läcker måltid bestående av kyckling i ananas. Jag (men inte Lena) avrundade det hela med friterade bananer. Sedan så sakta till tåget. Det gick 1845 och var i ~~■~~ Lund 1930, något försenat. - Högeligen minnesrik dag, fint väder, sol, rätt frisk vind, men i lä i trädgården kändes den inte.

Det skall tilläggas, att besöket på Fredriksdal tillkom på Lenas förslag.

1989-08-30, onsdag.

Lena och jag for till Krankesjön, vanliga platsen, för att plocka ännu en omgång björnbär; dessutom ville jag förstås se på fågellivet i Krankesjön. Resultatet beträffande björnbären är snabbt berättat: det fanns nästan ingenting att plocka! Visst hade de bästa ställena utnyttjats hårt av andra plockare, men detta kunde inte vara enda orsaken. Kanske hade det mycket hårda regnet den 28 aug. slagit sönder bären. Alltnog, skörden blev minimal, kanske en halv liter inalles. Även smärre snår, som uppenbart inte hade plockats hårt, var mycket fattiga på bär.

Fågelobsarna blev så mycket mera givande. Från kl 1020 stod jag i tornet. Väder: härligt, klar sol, spegelblank sjö.

På närmsta klarvatten: c 460 grågäss, 220 sothöns, relativt få änder: högst 100 gräsänder, några få bläsänder, skedänder likaså; en enda stjärtand. Därtill en del obestämda. En ensam knölsvan låg här också. Sothönsen låg inte tätt ihopa men dock koncentrerade till en yta rätt nära nedanför tornet, där tät vegetation, mest grön, gick upp till ytan. Alla andra arter låg spridda, så att tätheten blev nästan likformig över hela öppna vattenytan. Det var tydligt att fler fåglar, särskilt grågäss, låg m l m dolda bakom vasskanter och buskage.

Längre ute, utanför de ruggar som avgränsar närmsta klarvatten, sågs en flock på c 110 bläsänder, välsamlad, och inalles minst 47 knölsvanar, dessa mycket spridda. På ett ställe sågs 2 knölsvanar ad med 4 årsungar, nästan fullvuxna. Inga andra kullar sågs, men jag letade inte mycket efter sådana utan fortsatte granskningen i avsikt att få fram hyggliga totalsiffror. Detta gav: ytterligare c 250 sothöns, 50 brunänder och allra minst 50 grågäss. Ännu längre bort fann jag en flock på drygt 100 brunänder, bestämbara eftersom ljuset var så fint och ett avsevärt antal hannar redan hade praktdräkten. Ännu en flock på 60 sothöns också. Allra längst bort i västra änden på sjön c 300 obestämda vattenfåglar synliga (fler fanns säkerligen), och i kanten av vassen utanför sjöns NV del säkert 250 andra obestämda ex. Det finns anledning att tro, att huvudmängden av de obestämda bestod av brunand och sothöns samt ett mycket ovisst antal gräsänder.

Fritt på öppet vatten, mestadels långt ute, låg flera skäggdoppingar, men ej i flockar. 2 glador kretsade över sjön, åtminstone den ena ruggade rätt starkt i stjärten.

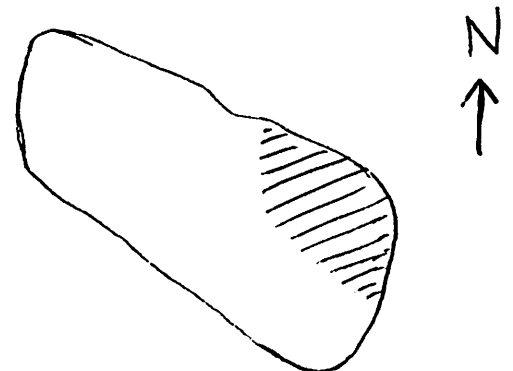
På den dybank, som förut omnämnts flera ggr (den ligger där det förr fanns en stor vassrugge och annan högre vegetation) stod 9 vipor, och en enkelbeckasin gick där fritt synlig! Inom en kort stund kom en flock på 20 nya vipor och fällde där. Några flygande stjärtänder. 3 hägrar, inom kort sågs en fjärde. En enda tärna, nästan säker fisktärna, flög lågt över sjön; men inte en enda mås var att se!

Sjöns nordöstra del, grovt avgränsad på bifogade skiss, var som vanligt my. fågelfattig, men där låg några få brunänder.

Förnyad granskning visade att brunänder var vanliga långt bort mot väst-änden av sjön och uppåt NV hörnet. Siffran för denna art måste höjas med c 100, troligen betydligt mer.

1 lågflygande glada. 2 rovfåglar gled på stor höjd sakta mot NV, sågs bara bakifrån, men nästan säkert var det 2 glador.

Väder: varmt; utmärkt sikt, ej en molntapp på himlen. - Över träden vid stranden och nära tornet visar sig en hel flock trastar, c 15-18 ex det mesta är snöskator, men flera dubbeltrastar flög alldeles förbi, c 5 ex. - I vasskant finner jag en knölsvan ad med 7 vuxna ungfåglar simmande i rad. - Ner från tornet kl 1050.

FORTS

1989-08-30 forts.

Jag övergick nu till björnbärsplockning. Resultat: praktiskt taget noll, som redan sagts. Såg nu 1 ormvråk passera på låg höjd. Mesar oroliga, flera blåmesar sågs nära, och svartmes hördes troligen på håll. Harkrankar flög, och Aeshna-sländor likaså. Pieris sp, nässel fjärilar. Andra dagfjärilar mycket få. Jag spanade flitigt efter högkretsande fågel, dock utan resultat, vilket inte var helt oväntat i detta väder. I den mån rovfåglar flyger (flyttar, eller kretsar exempelvis över häckplatsen etc), tror jag att de ofta går så högt att de inte blir upptäckta.

Kl 1115 lämnade vi björnbärssnåren i närheten av tornet och förgade oss till en annan bra plats någon km längre norrut. Även här nästan tomt på bär. Nu börjar my. svag cumulus-bildning: små molntrasor.- Mycket långt i norr, bara några grader över horisonten, ses i fjärran några stora cumuli..

8 - 10 hussvalor överflygande, far runt ett slag. Jag letade fortfarande rovfågel, fann 1 + 2 glador kretsas långt uppåt Harlösa; den ensamma steg till jättelik höjd, de 2 andra förblev på c 150 - 200 m höjd. Flockar av ladusvala och backsvala kom ilande förbi mot väster, glest och mycket snabbt, höjd 50 - c 100 m, inällles flera tiotal ex. Rätt intressant observation; man ser sällan svalor passera i så rak flykt. - Eristalis (rimligen tenax) sedd i några ex.

Kl 1150 startade hemresan. För för ovanlighetens skull den s.k. Prästavägen, den som går närmast norr om sjön (och som egentligen är reserverad för militärtrafik). På två ställen lyfte ensamma vråkar från marken och flög lågt in i tät skog. Troligen bivråkar. 1 tornfalk ryttlande vid kanalen som avvattnar Krankesjön.

På hemvägen till Lund såg jag mås på fälten på ett par ställen, bl a i stort antal på skördade fälten nära Östra Torn invid Lund.

Notiser och tillägg, augusti 1989:

tiden

1) för [REDACTED] efter 10 augusti: under perioden 10-19 aug. högst en tornsvala sedd dagligen, utom 19 aug, då ett större antal sågs (se dagbok för den dagen). Under perioden fr o m 20 augusti t o m 31 augusti: icke en enda tornsvala sedd.

2) följande tillägg skall göras för exkursionen 19 aug.:

Över betesmarkerna vid Klingavälsån väster om landsvägen till Kumla-tofta sågs mycket rikligt med harkrankar i gräset; däremot inte många i fri flykt.

En tornfalk skall tilläggas, sedd ryttlande vid ~~hemmes-~~ Hemmes-torps mölla. Även en ruggande ormvråk skall tilläggas, exakt plats oklar.

Ganska mycket fjärilar i farten tyckte jag; och markerna ~~blommade~~ blommade rikligare än jag trott.

1989-09-03, söndag.

Tillsammans med Sam och Maja Erlinge var Lena och jag bjudna till Håkan och Britt Westling i Barsebäckshamn. Det var rena drömvädret, spegelblankt hav och utmärkt sikt. Innan vi lämnade Lund, drev det upp stora och täta cumulusmoln från väster, men detta skedde redan c kl 1000-1030. När Sam hämtade oss i Lund kl 1100 var det nästan molnfritt, och sedan förblev det så; endast på långt håll i norr och nordost helt lätta höga moln. Strimmor efter flygplan f.ö. det enda som avTECKNADE SIG MOT DEN DJUPBLÅ HIMLEN (utom fågel, se nedan).

/ on Kl 1140 - 1310 gick vi alla en runda norrut längs stranden och åter, till stor del genom m l m hög örtvegetation: Epilobium hirsutum utblommat, Cypripedium delvis blommande, frodigt gräs, buskar av Rosa rugosa med rikligt med nypon men med ett fåtal blommor kvar, etc. - Over vattnet eller på stenar nära stranden sågs:

storskarv 5-6 ~~ex~~ ex, däribland en med ljus undersida
småskrak några få
ejder drygt 10 ex, alla hon-färgade
kricka 2 flygande ex
drillsnäppa 1 ex
skrattnås några få ex
gråtrut också bara några få ex, mest juv
ringduva sedd överflygande.

U rovfågel: man kunde vänta, att - i detta extremt vackra väder - det skulle komma glest med rovfågel och att dessa, om de var på sträckflykt, skulle flyga mycket högt. Det stämde också. Jag letade flitigt efter högkretsare, fann i regel ingenting men några gånger enstaka vråkar kretsande på oerhörd höjd, i regel ~~omöjliga~~ att återfinna om jag släppt dem med kikaren och därför också nästan omöjliga att demonstrera för övriga deltagare. Det var aldrig många ex samtidigt, vanligen bara enstaka ex eller 2 eller 3 tillsammans. Vråkar var det, men kritisk artbestämning omöjlig. I regel kretsade de sakta runt, i något fall gled de m l m tydligt mot söder. (OBS att vråkar och andra seglande rovfåglar vid dessa extrema väderlekslägen ofta ses röra sig mindre "målmotivet" i flyttningsriktningen än vad man vore benägen att tro; detta har jag upplevt många gånger). OBS att artbestämning var omöjlig trots utmärkt sikt och stiltje. Även såg jag en sparvhök glida mot söder högt uppe och en blåhök hona eller juv likaså mot söder, mycket högt.

På låg eller måttlig höjd sågs dessutom 1 + 1 sparvhökar och på stor höjd en kretsande tornfalk.

grågås: flock 4 ex mot sydost!

obestämbara änder, : ett par flockar kom från öster ut över Öresund, rätt högt

trutar: enstaka ex mycket högt, jag kunde se att det var juv. av vadare ingenting utom den ensamma drillsnäppan.

På Rosa rugosa 1 + 1 amiraler, de satt på bladen, ej på ~~blommorna~~ blommorna eller frukterna. Dessutom en Pieris, men inga nässelfjärilar eller andra fjärilar sedda. - I den yppiga men i regel högst 1 - 1,5 meter höga örtvegetationen fanns en del rätt storblommiga Hieracium med stora blomkorgar. På ett ställe med 28 sådana blomkorgar nära varandra (på en yta på c 1 X 5 meter) satt elva Eristalis, alltid ett ex/blomkorg. Anmärkningsvärt hög siffra.

Vi fick välkomstdrink och underbar lunch med rökt ål och ~~ägg~~ ägggröra och därefter kaffe med tårta. Mycket intressant samtal om många ting, ej minst om hälsovård, ämnesomsättning, rökning, kärnkraft och mycket annat. - Hemfärd kl 1600 - 1630. Väder hela tiden lika otroligt vackert. Stora måsflockar på på fält som var under bearbetning, men ej en enda rovfågel sedd på hemfärden.

På vandringen fann vi en mäktig jätteröksvamp, diameter c 20-25 cm. Längesedan jag såg den arten. - Härlig dag!

1989-09-15, fredag.

Fysiografiska Sällskapetets höstexkursion gick detta år till Karlshamns AB i Karlshamn. Mycket välarrangerad och högeligen lärorik tur. Start med buss från Lund strax efter kl. 0800. Jag gjorde föga noggranna obsar från bussen på uppvägen. Men kl 0840, nära Osbyholm, såg jag på ett harvat fält en mycket stor vipflock. Den var delvis gles men upptog en yta på c 400 x 150 meter och innehöll minst 900 eller 1000 vipor; därtill en ringa inblandning av mås, kanske 15-20 ex. - Nästan exakt åtta timmar senare passerade vi förbi samma plats på hemvägen. Då fanns viporna kvar på precis samma fält, men nu hade de fått sällskap med något hundra-tal måsar och ungefär lika mycket svartfågel. Kort därefter såg jag massor med fågel på ett mycket stort harvat fält nära Hurva: c 500 vipor, minst 300 ljungpipare och c 600 - 700 måsar. Dessutom flera hundra m l m obestämda fåglar. Att jag kunde bestämma så många berodde på att en stor del av flocken gick till väders när vi passerade (dock säkert inte skrämde av trafiken på vägen). Jag såg att mycket fågel stod kvar, hann inte granska dem närmare. En stor fin ljungpiparflock (ur denna mängd) passerade rakt över vägen framför bussen. Några minuter senare, nära Gårdstånga, sågs nya massor av fågel. På en osedvanligt stor yta, jag tror faktiskt att det var bortåt en kvadratkilometer, stod väldigt flockar av ljungpipare och vipor, inte jämnt fördelade och inte alls tätt överallt, men antalet var i storleksordningen 500 - 1000 ex av vardera, troligen mera. Och slutligen, kort efter Gårdstånga, sågs på längre håll en fjärde storflock, delvis lyftande, med flera hundra ex. av vardera. Detta var kl 1655. Alltså inom loppet av en kvart en totalsiffra på 2500 vipor och 1000 ljungpipare - naturligtvis approximativa tal, men antagligen ordentligt i underkant. Alla obsar gjordes ju dessutom från en buss som färdades med c 90 km/t.

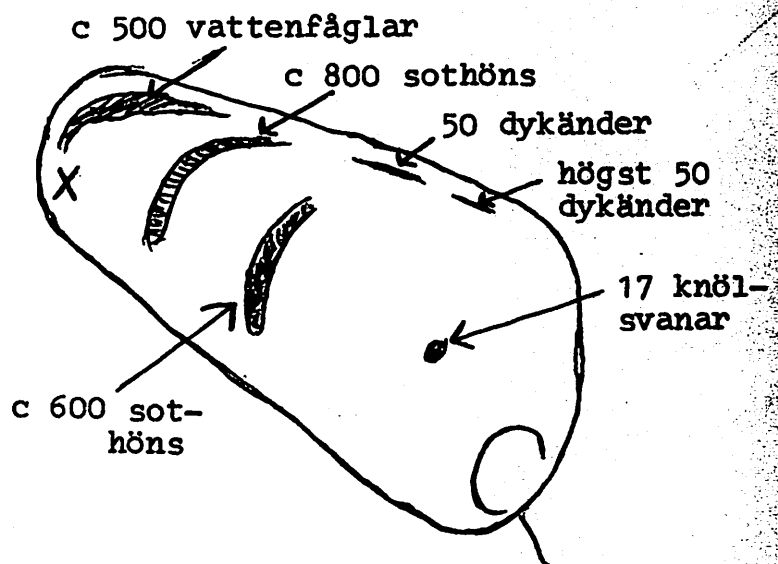
1989-09-18, måndag.

Lea och jag for ut till Krankesjön, start från Lund 1215. Väder: mullet, lugnt, rätt varmt. God sikt, men enligt prognosen skulle den bli sämre. - På utvägen sågs vid S Sandby en tornfalk. Vi tog bensin i S Sandby och ankom till Krankesjön, vanliga tornet, kl 1255. Fortfarande mullet och torrväder.. Spegelblank sjö, bra sikt. Men molntäcket måste vara tjockt, ty ljuset var ganska svagt.

Jag upp i tornet som vanligt.

En oväntad syn mötte mig: På närmsta klarvatten fanns knappt en fågel! I skuggan under de stora pilarna låg, resp. satt på låga grenar, ett 20-tal gräsänder, f.ö. ej en vattenfågel att se - åtminstone inte vid ett ytligt betraktande. Över vattnet på rätt nära håll flög c 30-40 svalor, men antalet ökade och snart var det c 150-180 ex, mest ladu juv, men backsvalor fanns också, kanske c 15-20 inalles.

Långt ute i sjön fanns dock fågel. Med blotta ögat sågs knölsvan: dels en kull på 2 ad och 4 mörka juv, dels 44 andra ad, rätt spridda men 17 av dem låg tätt samman. Se vidare skiss här och text på nästa sida.

FORTS

1989-09-18 forts.

Som skissen visar, fanns det alltså avgjort rikligt med fågel i sjön! Men nästan allting låg långt bort. Sothönsen låg i två mäktiga "flotttiljer", långsmala men täta. Den bortersta fågelflocken, uppe i nordvästra "hörnet", kunde jag inte bestämma, tror dock att den innehöll både sothöns och änder. Nära norra stranden låg två flockar dykänder. OBS att skissen oundvikligen måste bli approximativ. Men det är ett faktum att praktiskt taget alla vattenfåglar låg på kilometeravstånd (eller längre).

Flygande över sjön sågs 70 vipor och 45 ljunpipare; de sistnämnda lösgjorde sig från viporna och försvann m 1 m söderut. Flock på 10 viggas sågs också flygande, och de nämnda svalorna steg högt upp och försvann också. Ensam trut flygande långt bort.

Efter en stund kom 4 änder till närmsta klarvatten; det var en skedand och en snatterand-hona samt ett snatterand-par, alla fällde fritt synligt! Låg länge.

Kl 1315 och senare kunde jag räkna 55 knölsvanar ad, de stack av skarpt mot det mörkgrå vattnet. Flygande småflockar av vigg och brunand.

Allra längst bort i V änden, markerat med ett X på skissen, låg mer vattenfågel, helt obestämbar,.

Vidare: flygande småflockar av änder, en flock bestod av 7 gräs, 1 blås och 1 kricka. Gröngöling hörd. Flock c 25 grönsiskor snabbt förbiflygande. I de stora "flotttiljerna" av sothöns fanns en ringa inblandning av skäggdopping, jag fann c 15 sådana ex, men fler fanns troligen. Dessutom såg jag några ~~skäggdoppingar~~ liggande skäggdoppingar för sig själva på klarvattnet. Några svalor högt.

Grågås: länge varken sedd eller hörd (jämför förra besöket!!); slutligen hörd, och ett exemplar sågs simma nära svanflocken. 1 havstrut ad liggande på vattnet, en ensam skrattnås flygande, och en ensam tärna juv, nästan säkert fisktärna, flög lågt över vattnet.

Flocken på c 600 sothöns simmar sakta allt närmare, några få ex flyger ett stycke närmare! Vipflock 105 ex sedd. Hackspett hörd, rimligen större hack.

Enstaka skäggdoppingar flygande precis längs vattnet ett par ggr. Omkring kl 1335 visar sig svankullen bestående av en ad och sex juv. Snatteränderna kvar. Skedänderna har blivit två, hane och hona.

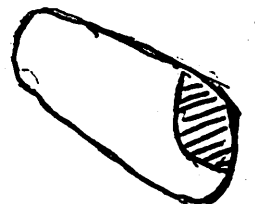
Ännu kl 1340 äckte en kråkfågel och icke en rovfågel sedd från tornet! Mycket ovanligt. Enstaka bofinkar flyger förbi. Dykänderna uppe vid norra stranden består (som väntat) av brunand och vigg, nästan säkert mest brunand. Flockarna borde ha markerats något längre västerut på skissen, ty som vanligt är östligaste delen av sjön helt utan fågel, se enkel skiss här:

Kl 1345 går jag ner från tornet. Jag tycker mig höra talltita helt klart, flera gånger dessutom, men jag såg den inte och vet att den uppträder högst sparsamt här; därför bäst att inte vara kategorisk.

Vi far till Vombs ängar. Det ljusnar, blir en aning solsken ett slag. Här bara några vipor samt glest med kråkfågel av alla tre arterna. Klockan nu 1355. Slutligen finner jag en ryttlande tornfalk, kort därpå ännu en sådan nere i söder. Några Pieris flyger över ängarna; sågos även vid Krankesjön. På vägen över ängarna sitter en skogsduva. På harvade fält nära Södergården tämligen mycket kråka och råka, c 50 ex inalles. I allén bofink. Kl 1410 passerar vi Vombs by och svänger mot Vombsjön, ser i skogen 4 stolta fjällskivlingar, stannar och tar dem. Det skall tilläggas att Lena letade svamp vid Krankesjön och fann flera fina ex av samma art. Över vägen inne i skogen en amiral flygande mycket lågt!

Över Vombsjön vid Furets hörna en lågflygande fiskgjuse. Vinkelrätt ut från sjöns västra strand står ovanligt många och långa fiske-nät. På stolparna där summa 8 storskarvar och c 50 måsar, mest skratt och fisk, ~~mycket~~ hög procent juv åtminstone av fiskmås; därtill ~~mycket~~ 1 havstrut ad och 1 gråtrut ad, längre bort ytterl. någon trut.

FORTS

1989-09-18 forts.

115

På sjöns lugna yta fann jag summa 28 skäggdoppingar, mycket glest liggande, och alla på medellångt eller långt avstånd. Därtill en liten flock på precis 15 gräsänder. Ängspioplärka hörd, sävsparv hörd, hämpling-flock sedd.

En amiral kom raskt flygande söderut längs västra sjöstranden, bara någon meters höjd.

Långt ute över sjön mera måsar, bl a såg jag minst 3 havstrutar ad.

OBS: hagtornbeståndet vid sjön, nära Kävlingeåns utflöde, bär oerhört rikt med frukt. Detsamma har jag sett på flera andra ställen, bl a utefter det s.k. Hardebergaspåret från Lund österut. Även oxel och rönn ~~har~~ har sällsynt rik fruktsättning, träden ofta (oftast!) formligen nedtyngda.

Vombsjöns NV hörn: vattenstånd sjunkit mycket, så att den grunda viken här är helt torrlagd. Vid yvattenranden därutanför en flock på c 150 vipor, ytterligare några tiotal måsar varav en havstrut ad, samt en häger. Längre bort på blottad sand eller dyig sand en helt jättelik vipflock, jag skattade den till c 600 ex, men ~~den~~ den lyfte av okänd anledning och befanns bestå av ~~c 1000~~ c 1000 ex. I vattnet därutanför flock c 75 gräsänder. Ytterligare några skarvar på fiskepålar. Överflygande steglits. En glada krétsande över Vikens gård.

Kl 1500 for vi härifrån. Tog hemvägen via Harläsa - S Sandby - Röggle soptipp, där vi slängde en del skräp. Såg två ormvråkar här, därutöver intet.

1989-09-21, torsdag.

Jag for med tåg till Malmö och därifrån med buss till Falsterbo. Hade förvarnat folket på fågelstationen om ankomsten. Ändamål: att informera dem om den nya fonden för fågelforskning i Falsterboområdet. (Donerad av framlidne lantbrukaren Nils-Olof Berggren, som till överläkaren och professorn Sture Berggren, som på 30-talet och senare var stor pamp i Måkläppsföreningen. Jag hade mycket att göra med honom på 40-talet, när jag studerade sträcket över Falsterbo. ~~Även~~ Även mycket tidigare hade jag haft med honom att göra: han tog bort mina tonsiller år 1926, om jag minns rätt! - Donationen har skett till Fysiografiska Sällskapet).

Fågel: vid Sjölundan en ryttlande tornfalk, över det stora utfyllda området, som förr utgjorde häckplats för bl.a. svarthalsad dopping. Senare: 1 tornfalk norr om Vellinge, en söder om Vellinge och en över Ljungen. På flera fält rikligt med skrattnås, men ej vipor eller ljungpipare, trots noggrann spaning. Nära Foteviks f d station flög ~~flera~~ flera turkduvor jämsides med bussen ett slag.

Ankom Falsterbo 1615, gick en runda genom skogen och på kyrkogården, sedan ner till sydkusten. Såg 1 + 3 + 1 + 1 + 1 sparvhökar, alla lågt flygande i "retrograd led", alltså mot ONO. De tre kom i sällskap just vid kyrkan. ~~En bivrak juv lågt mot VSV, en ormvrak~~ En bivrak juv lågt mot VSV, en ormvrak dito dito men vände tillbaka. Sedan ytterl. 2 sparvhökar sedda. Ringduva enstaka ex. Småfågel ytterst litet, en rödhake och en gärdsmyg ~~hörda~~ hörda, eljest helt tyst! På öppna sandstranden ovanligt rikligt med gråtrut, hundratals, med inslag av havstrut. Eljest ingen fågel här, och över havet bara ett par tre skarvar. Allt detta sågs under långsam och skön rundvandring kl 1615-1715. Trots letande på blommor på kyrkogården etc, sågs inga amiraler.

Även skrattnås en del vid sydatranden, stod på sanden liksom trutarna.

Mycket trivsam kväll med Lennart Karlsson och Karin Persson (ringmärkare) och Ola Svensson (stationschef) och ett antal medhjälpare till dem. De bjöd mig på middag på fågelstationen. Sedan med de omnämnda personerna och Göran Walinder (med från början!) till Lennart och Karin, som bor i f d fyrmästarens bostad i fyrträdgården. Karin är SMHI:s observatör. Kul samtal, fick lift till bussen som gick 2035, men vi tittade bl.a. på en fångad hermelin, kom därför för sent men hann släppa hermelinen strax öster om kanalen och körde ikapp bussen borta nära St. Hammars kyrka.

1989-09-24, söndag.

Biltur med Lena. Hon ville fara till Österlen, jag instämde gärna men ville se Krankesjön, om ock rätt kort. Vi lämnade Lund 1025 i mullet väder, men det regnade inte, och molntäcket var ganska ljust, någon gång med små blekblå luckor. Svag vind, svalare än igår men fortfarande mycket skönt väder. God sikt men dis märkbart på stora avstånd.

Vi for följande runda: Lund - S Sandby - Tvedöra - Krankesjön, stopp vid Silvåkratornet 1045, jag i tornet till 1115. Sedan via Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns V sida - väg 104 förbi Övedskloster - Torps gård - väster om Sjöbo kl 1155 - väg 12 genom Oran - Eriksdal - Röddinge by - väg 12 - ånyo ner i Fyledalen - stopp vid vanliga platsen före Lyckås kl 1216. Här några ovanligt trevliga observationer. Sedan förbi Lyckås (start 1237) - Övraby - Svenstorp - Tosterups slott 1255 - Bollerup - Hannas - Hammenhög 1305 - Borrby 1315 - ner till vägen närmast stranden - ~~Skillinge~~ Skillinge (stopp) - Brantevik (stopp), härifrån 1410 via Simris till Simrishamn, där vi drack kaffe med bröd och gick en runda i staden. Fortsatte 1455 via Rörum - S:t Olof, vek här in på en liten enskild väg som via S:t Olofs mölla - Rönnebröd gick till Attusa; det var en liten ocj krokig väg genom högeligen mysig terräng, lummig, med små hus och rikblommande trädgårdar. Från Attusa söderut till Onslunda, där Lena skulle fotografera några hus (Lenas morföräldrar var födda i Onslunda). Jag gick en sakta runda på Onslunda kyrkogård, besåg blomsterprakten och letade med någon framgång efter fjärilar. Från Onslunda 1605 via Skånes Tranås - Hörjel, men vi vek inte in till Skånes Naturskyddsförbunds gård utan fortsatte ungefär söderut via Vanstad - Röddinge kyrka - Röddinge by - Fyledalen i aftronljus för att leta efter rovfåglar som kretsar innan de faller på nattkvisten. Spanade särskilt från god utsiktspunkt strax söder Eriksdal, stod här 1647-1707. Fortsatte på den trevliga, enskilda vägen till Styräd och vidare via Ållskog - Eneborg - Assmåsa - Tågra gård - Sjöbo, ankomst dit 1737. Här åt vi en mycket god middag på Gästis. På matsedeln stod vildsvin! Det kunde vi inte motstå. På särskild förfrågan fick vi veta att svinet ifråga importerats från Australien!! Start från Sjöbo 1840, hem via Torp - Harlösa - Hunneberga - Revingeby - S Sandby till Lund, ankomst dit i mörker 1920.

Det blev en synnerligen fin dag. Vädret klarnade upp alltmer, och redan omkring kl 12 var det stundvis sol, senare på dagen och fram till kvällen härligt väder. Vid Ostkusten föga märkbar vind, men vid uppehållet i Onslunda märkte jag att vinden friskat åtskilligt.

Utbyte:

Antalet observerade arter blev inte högt. Jag antecknade noga på hela turen men fick bara ihop följande artlista:

skäggdopping	blåhök	ringduva
storskarv	glada	sånglärka
häger	fiskgjuse	sädesärta
knölsvan	tornfalk	skata
grågås	fasan	kaja
sädgås	sothöna	råka
gräsand	vipa	kråka
bläsand	drillsnäppa	bofink
brunand	skrättmås	bergfink?
obest. änder	fiskmås	grönsiska
ormvråk	gråtrut	ängspip-lärka.
sparvhök	havstrut	Stare.
kungsörn	obest. mås	

Har antecknat
att råka och
kråka fanns
"massvis" i
Östra Skåne.

FORTS

- 1) På vägen Lund-Krankesjön sågs: bofink; flock lyfte från vägen i kanten av Silvåkraskogen. Omkring 40 ex svartfågel på betesmarkerna. Icke en enda rovfågel sedd.
- 2) Från Silvåkratornet vid Krankesjön: närmsta klarvatten var, liksom förra gången, avgjort fågelfattigt. Helt nära, m 1 m under stora pilträden, låg c 100 gräsänder och nära dem c 25 bläsänder. På fria ytan här låg av knölsvan dels en ad med 6 juv, dels 5 spridda ad. Längre ute låg 2 ad med 5 juv, och nära de yttre vassruggarna låg 11 ad + 37 ad = summa 48 ad. De låg delvis tätt; det låter sig sägas att alla dessa bildade en flock. På annat ställe sågs 2 ad, och mycket långt bort vid N stranden låg 2 ad med 4 juv. Sjöytan föreföll först också mycket fattig på fågel. En liten båt med 2 personer ombord låg långt bort, se skiss. Men en närmare spaning visade, att massor av fågel låg i ett mycket långt men smalt band ungefär som skissen visar.

X = båtens plats
Y = ungefärlig plats för de 48 svanarna.

Den stora flocken innehöll c 1300 ex, varav c 1100 sothöns och c 200 brunänder, dessutom fanns glest med skäggdoppingar i flocken, bara några sådana sågs, men rimligen bör där ha funnits 15-20 ex. En del fågel i denna flock kunde inte bestämmas kritiskt.

Glesa skäggdoppingar låg även på klarvattnet.

Allra längst bort i väster, delvis bland vassruggarna (och säkert delvis osynliga för mig) låg rätt mycket fågel, helt obestämbara; säkert var det 200 ex, kanske mycket mer.

6 grågäss kom österifrån och fällde nära den stora svanflocken.

Några vipor flög över sjön, likaså 1 havstrut ad och 1 häger.

1 fiskgjuse kom också, ryttlade, flög runt, kom rätt nära, slog i vattnet en gång men fick intet.

Så småningom visade sig också

1 ormvråk och

1 glada.

En ensam stor trout drog västerut på stor höjd, en fiskmå's juv kom lågt, och 2 andra måsar sågs flyga ungefär söderut, mycket högt.

Helt oväntat hördes sädgås, och en flock på 16 ex kom österifrån, fällde ej nära grågässen utan fortsatte västerut, tappades; kanske fällde de därborta. Min första flock för i höst.

Sånglärka: några ex mot V

Ängsfiplärka sedd och hörd

Grönsiska: flock på c 25 ex i snabb flyktsväng förbi.

3) Silvåkrakärret (från vägen) och Vombs ängar:

tornfalk 1 ex ryttlande vid kärret

glada 1 ex som ruggade i stjärten ormvråk summa 3 ex

svartfågel som vanligt rätt mycket på ängarna

En tät flock på minst 15-18 fasaner, helt unga djur med rätt kort stjärt, sågs invid Södergården: männe utsläppta där nyligen? Man brukar aldrig se sådana flockar numera.

4) Över Vombs by kretsade en glada helt lågt, och i närheten ryttlade ännu en tornfalk.

5) Vombsjöns västra sida som vanligt nästan tom på fågel, men på fiskepålar och -nät satt 16 storskarvar och en del mås och trout, och uppe i NV hörnet sågs en skratmå's (!), en häger och ännu en skarv.

På stranden (OBS lågt vatten som sist) stod minst 50 andra skratmåsar, 3 gamla havstrutar, 250 vipor samt 30-40 kråkor och någon kaja. Över sjön och på fiskepålar m 1 m långt bort åtskilligt med mås, mest fiskmå's tror jag.

6) vad som därefter sågs, har jag sammanfört i en **Tabell:**

1989-09-24
- forts.

Öved-Sjöbo
- Oran

Fyledalen
nära Lyckås

Öraby-
Svenstorp

Bollerup-
Hannas-
Hammenhög

Skillinge

S:t Olof

Onslunda

Sk. Tranås
- Hörjel

Fyledalen
vid Eriksdal

Tågra

1989-09-24
- forts.

storskarv
häger
knölsvan
sädgås

1

320

10
21
as 35

små-
flockar

ormvråk
sparvhök
glada
kungsörn
blåhök

1

8

1

2

1

2

4

2

1

1

1

3

4

1

1

juv. 1

1

vipa

drillsnäppa

skrätt/fiskmås

gråtrut

havstrut

31

stora
flockar

allm.

1
mättn.
antal
c 1000
sedd

118

FORTS.

1989-09-24 forts.

119

Kommentarer och tillägg till tabellen på föregående sida:

storskarv: alla 10 ex på stenar vid stranden vid Skillinge

häger: " 21 " " " " " " "

sädgås: över Lyckås kom 2 stora flockar från N-NNO, det var c 170 + 150 ex, de kacklade vilt och flög i stor runda, fortsatte sedan söderut men hördes länge, ända till kl 1221, gjorde nog ytterligare rundflygningar. Vid renskrivningen har jag kommit att tänka på att de kanske blivit häftigt skrämda av kungsörnen (se nedan).

ormvråk: flera ex vid Lyckås på jättestor höjd, senare mest lågflygande. - Ett ex på stor höjd vid Lyckås var en utpräglad börringevråk. Se även kvällsobsarna vid Eriksdal härnedan.

kungsörn: den kretsade och steg högt. Ovanför den ett par ormvråkar, bl.a. den nyssnämnda börringevråken. OBS att kungsörn har häckat här i sommar och fått en unge på vingarna; förvisso en häpnadsväckande händelse!

vipa: flocken på 31 ex flög lågt mot VNV nere i dalen.

glada: de 4 ex nära Övraby helt lågt över ett stort fält, nära varandra.

sånglärka: sedd i ringa antal.

sädesärta: fortfarande några på vägarna.

grönsiska: flock förbiflygande vid Lyckås.

stare: några ex vid vägkanten i närheten av Bollerup.

- - - - -

kvällsobsarna vid Eriksdal: jag hoppades få se rovfåglar och kanske andra fåglar fälla för natten. Vid ankomsten kl 1647 intet sett. Sedan fann jag en sparvhök i öster; kort därpå 2 ormvråkar i norr, de kretsade på måttlig höjd. Kl 1700 kom en blåhök, hona eller juv., mycket lågt svepande över fältet. Kl 1705 en ny ormvråk kretsande, och kl 1706 flög en annan ormvråk, klar börringevråk, förbi mycket lågt.

Insekter:

Nära Tosterup kom 2 rätt stora mörka fjärilar söderut alldeles framför bilen, och nära Skillinge såg jag på kort sträcka ej mindre än 7 sådana fjärilar; kunde ej klara arten, eftersom vi av trafikskäl inte kunde stanna, men jag misstänkte att det var atalanta (amiral). Några Eristalis på blommor vid Skillinge.

Rasten vid Brantevik: 3 amiraler sågs helt nära; och på rikblommande Tagetes och Aster fanns formliga massor av Eristalis: på en tätblommande rabatt med Tagetes på c tre kvadratmeters yta 100 exemplar! Jag tog 16 ex i mitt rör. De blev bestämda av Hugo Andersson nästa dag på Zootis, och alla var som väntat Eristalis tenax. - RASTEN vid Simrishamn: här ännu 1 amiral och likadana massor av Eristalis. Även några ~~amiraler~~ Pieris sp. - På hemvägen nära S:t Olof ännu en amiral, och på Onslunda kyrkogård en sista amiral, 2 nässelfjärilar och 3-4 andra dagfjärilar som jag inte vet namnet på.

Växter:

I östra Skåne mycket rikligt med oxel, ofta i långa rader som alléträd. Överallt var de djupt nertyngda av bär. Jag observerade särskilt att hela träden tedde sig brunröda på håll.

1989-09-28.

På e m klockan 1700 ryttlade en tornfalk över marken mellan villa-bebyggelsen på Östra Torn och motorvägen väster därom. Falken ryttlade på ovanligt stor höjd, minst 125-150 meter upp, "stående" mot vinden som var måttlig omkring NV.

1989-09-29, fredag.

Vi hade Martin och Margit Johnsson hemma på lunch kl 12. Lena bjöd på en mycket god vegetarisk måltid, enligt Margits önskan. Efter måltiden satt vi, likaledes på gästernas önskan, ute i trädgården. Det rädde härligt väder, intensivt solsken och sommarvarm temperatur i lä för vinden. Vi satt här c kl 1300-1430. Jag spanade uppåt himlen oavbrutet men såg på dessa 90 minuter endast en rovfågel, en ormvråk som kretsade på mycket stor höjd och sedan gled bort ungefär mot SO eller OSO. En stund senare såg jag en amiral i trädgården. Inga andra fjärlar sedda.

Martin Johnsson har varit professor i parapsykologi i Holland, i Utrecht tror jag; och hans maka Margit har varit lärarkollega till Lena i mycket lång tid, c 25 år. Vi hade ett mycket trivsamt resonemang: politik, kriminalitet, miljöfrågor, skolan och ~~undervisning~~ undervisning och brist på undervisning, m.m., däremot inte ~~(dess)~~ parapsykologi. Martin Johnsson brukar inte ta upp det ämnet till diskussion, men jag har förstått att han har en mycket balanserad syn på sådana problem; detsamma framgår f.ö. även av hans sätt att vara och föra resonemang i allmänhet.

1989-09-30, lördag.

Akademiska Föreningen hade för första gången i sin ungefär 160-åriga historia anordnat en "AFs särskilda ledamotsdag". Jag deltog delvis. Se närmare nedan.

Vädret var även denna dag strålande: djupblå himmel, en del lätta cumulusmoln som dock försvann redan omkring kl 12. Behaglig temp., ~~ganska~~ ganska frisk vind omkring NV, men i lä var det rena sommaren.

Precis kl 1245 passerade jag Tegnérstatyn söder om AF. Mycket folk var i närheten, ~~trafik~~ trafikbruset var rätt starkt, och vinden frisk nog att dämpa svaga ljud. Men plötsligt tyckte jag mig höra rop av tranor. Tittade mig omkring, såg ingenting, tittade rakt upp - och fann de härligaste tranplogar på fullkomligt jättestor höjd! Det var fyra plogar, alla dock så nära varandra att man kunde anse hela samlingen som en flock: c 60 + 15 + 25 + 40 ex. Alla gled ~~med~~ - eller flög aktivt, jag såg att somliga slog med vingarna - med rak kurs mot söder. Höjd sannolikt på 1000-meters nivån; jag betraktar det som en lyckträff att jag fann dem, ty de höll hög fart, de hade ju sned medvind. På avstånd från dem fann jag en liten kretsande flock på 8-10 ex, som dock tappades snart. Mycket rolig obs!

Efter lunch på Kulturen vandrade jag hemåt kl 1405, gick först genom Botanicum. På de bestånd av Aster, som nämns i dagboken för 26 sept. (de blommade fortfarande mycket rikt) flög nu mest honungsbin. Men på andra arter av samma familj, Tagetes och framförallt en yppigt gulblommande Chrysanthemum spectabile, (odlad form, framavlade av Weibulls enligt etiketten), var Eristalis tenax synnerligen allmän. På en yta av c 2,5 x 0,7 meter av sistnämnda växt, med uppskattningsvis 300 blomställningar, satt över 20 ex. - Botanicum hyste även en amiral. - Jag fortsatte genom Tunaparken, där en del rosor blommar; där blev intet utbyte av insekter, men jag hörde bergfink kanonsäkert. Under fortsatt vandring hem sågs ännu en amiral, en lågflygande ormvråk och en dito sparvhök, som blev mycket hårt mobbad av en kråka. Hemma i trädgården dagens ~~tredje~~ tredje amiral, den tycktes komma från NO, flög runt mycket snabbt och ~~var~~ var på vippen att fälla flera gånger men fortsatte ~~efter~~ efter stor rundflykt mot S-SV.

Det må tilläggas, att flera andra arter av fam. Syrphidae var rätt rikliga på Asteraceer i ~~Botanicum~~. Botanicum.

FORTS.

/ph

Notiser september 1989

- sept. 11: läten från överflygande (=flyttande) bofinkar hörda över bostaden på Tenorgränden 8 i Lund. Första gången för i höst.
- 19: en tornfalk sedd från tåget Malmö - Lund kl 1145.
- 20: mycket grant höstväder, klar luft, svag vind; varmt för årstiden. Jag var på Ekologihuset kl 1245-1435 och stod ett par omgångar vid fönstret (som vetter mot norr) för att se efter flyttande fågel. Kl 1335 kom en vråk på jättelik höjd mot söder. Kl 1420-1435 ny spaning. På himlen små "trasor" av moln, efemära, försvann snabbt, nya bildades. Jag spanade mot sådana, det brukar löna sig bra på hösten. Fann dock till att börja med intet. och strax därpå en "normal" ormvråk 1420 en ljus ormvråk kretsande på jättehöjd, ej mot moln. Kort därpå en sparvhök också på jättehöjd, kretsande. 1428 mot sådana moln kom nu 7 ormvråkar + en fiskgjuse + en glada, alla kretsade, försvann över hustaket, flög mycket högt.
- 1430 en obestämd vråk och en ej helt säkert bestämd sparvhök gled mot SV på enorm höjd.
- 1435-1520 gick jag sakta hem, spanade nästan hela tiden mot himlen, som nu blivit rikare på cumulusmoln, men såg intet.
- 1525-1545 observationer från trädgården. Kl 1526 kom en ormvråk tillsynes, likaledes på enorm höjd, kretsande. Därefter 19 minuters oavbruten spaning men ej en enda rovfågel sedd.
- 1535-1540 sågs däremot 1 + 1 ladusvalor flyga mot S eller SV, men kort därefter kom minst 1 + 4 ladusvalor snabbt mot N!!

sept. 24: långtur, se särskilt protokoll.

- 26: gick en runda i Botaniska trädgården och såg rikligt med Eristalis tenax på korgblomstriga växter. Däremot trots efterforskningar ingen amiral sedd. Närmare uppgifter om om insekter och växter från denna lokal se anteckningar från 1989-10-03; jämför även 1989-09-30.

se sid.
120 och
140.

- 27: bilrunda med Ingegerd Norelius. Hon har en lärartjänst i Eslöv men har fått ledigt därifrån ett år, om jag förstått saken rätt. Istället har hon börjat arbeta på Zoologiska Museet här i Lund. Hon har planer på att semestra i Ostafrika och ville veta litet mera om förhållandena där. Vi for i grant höstväder uppåt Kastberga och sedan i krokar till Hurva, där vi åt en förträfflig lunch. Jag förstod att ortens värdshus hade goda kontakter med hästfolk. Ingegerd har haft stort intresse för sådant sedan decennier. På stora fält rätt nära Hurva, i riktning mot Lund, sågs mycket fina flockar av vipa, säkert över 1000 ex, och ljungpipare, c 700 ex. Dessutom glesare fördelade fåglar av båda arterna på andra fält, bl.a. på höstsäd, som lyste alldeles silkesgrön i det varma solljuset.

1989-10-06, fredag.

Syskonträff. Mina syskon Johan och Märtha har kommit hitner från Örnköldsvik resp. Stockholm. De bor hos min syster Ulla och hennes make Jan i Åkarp. Vi hade kommit överens om att träffas idag. Jan ville bjuda på lunch på ett ställe som jag aldrig bevistat, nämligen Flyghotellet vid Nötesjö nära Sturup. Vi skulle mötas där kl. 13. Lena och jag lämnade Lund kl 1015 för att köra en runda före lunchen. Det var sakta mulnande väder, disigt, på längre håll dålig sikt. Vi for Lund - Röggle - Dalby - Genarp - Håckeberga - Kullaröd - korsade E 14 - Tärnö - Lemmeströ - "kejsarörnsplatsen" - Havgårdssjön - söder om sjön - Södra Börringe - Norra Börringesjön. Ovanligt klen utbyte på hela denna sträcka; se nedan. Med start kl. 1155 för vi sedan tillbaka precis samma väg ända till E 14, där vi vek av västerut och for Via Börringe kyrka - Nötesjö Flyghotell, ankomst dit 1245.

På utvägen stannade vi vid Håckeberga slott och granskade sjön; här sågs enbart gräsänder, totalt mellan 100 och 200 ex. Vid Tärnö en egendomlig ansamling av vipor: på stort fält med späd grönska några tiotal ex, synnerligen glest fördelade, oftast 25 - 100 meter mellan varje exemplar. På ett ställe stod 2 ex precis intill varandra, dessa båda ex slogs!. Vi stannade sedan nedanför Havgårdssäteri, och jag spanade ut över Havgårdssjön. Där sågs inte en enda fågel, men det skall sägas, att det bara blev en kortvarig spaning och att nordligaste delen av sjön ej blev granskad.

Vid Håckeberga kom flera flockar fink (bifink nästan enbart) på låg höjd med ungefär västlig kurs. Nära Lemmeströ en enda ladusvala. Icke en enda rovfågel sedd på hela denna sträcka, vilket jag bedömer som anmärkningsvärt. För total artlista se nedan.

På återfärden från Norra Börringesjön blev det avgjort bättre utbyte, trots att vädret försämrades undan för undan; något regn kom dock ej förrän efter kl. 13, när vi hunnit inomhus.

På återfärden kl 1155-1225 såg jag 7 ormvårkar, 1 sparvhök, 1 glada, 1 tornfalk och 1 blåhök hona eller juv. Vid ett tillfälle 3 ormvårkar tillsammans, kretsande rätt lågt och försvinnande ungefär söderut i diset.

Vid Tärnö var viporna kvar, men de hade fått sällskap av en flock på c 180 fiskmåsar, nästan enbart ad, och några ~~fiskmåsar~~ få skratmåsar.

Höstens första varfågel satt på en telefontråd söder om Havgårdssjön.

Här den kompletta artlistan, med korta kommentarer :

sådgås: ett par flygande småflockar sedda på avstånd nära Havgårdssjön

gräsand: Håckebergasjön se ovan.

Norra Börringesjön: betydande flockar, summa sedda c 250 ex, men mycket fler fanns säkert.

ormvårk: se ovan

sparvhök 1 ex nära Havgård

glada: 1 ex nära Lemmeströ

blåhök: 1 hona eller juv mycket lågt över fälten vid Tärnö

tornfalk: 1 ex nära Börringe, därtill på hemvägen i regnet 1 ex vid Staffanstorp.

fasan: på hemvägen oväntat många ex sedda vid Klågerup, Staffanstorp etc

vipa: flock vid Tärnö se ovan, därutöver bara helt få ex.

skratmåsa: sedd i rätt ringa antal, men se obestämd mås.

fiskmåsa: stor flock Tärnö se ovan, se även obest. mås

gråtrut: några sedda

obestämda måsar: stora flockar på fälten på några ställen, bl.a. en flock på minst 500. Skrat- och fiskmåsa i okända proportioner

ringduva: en stor lågflygande flock i diset vid Havgårdssjön på återvägen

spillkråka: hörd nära Tärnö, ropade länge sitt "prytt prytt....."

sånglärka sedd i ringa antal

ladusvala: bara ett ex, se ovan

koltrast sedd

entita vid Börringe

varfågel 1 ex, se ovan

FORTS

1989-10-06 forts.

skata }
kaja } sedda; svartfågel
råka } rätt riklig som van-
kråka } ligt, men ej mera

stare: ett par små flockar

bofink: se ovan. Antalet som kom förbi vid Häckeberga var rätt stort. Indikerar kanske att gott sträck pågick. - Vid Havgård och i Bökeberg på hemvägen flockar på vägen och i alléträd etc.

grönfink: sedd och hörd flera ggr
steglits: några få överflygande vid Börringekloster, just när vi vände.

gulspurv: sedd och hörd några ggr.

OBS att iakttagelserna vid sjöarna var kortvariga och föga noggranna, särskilt vid Havgårdssjön.

Hemvägen från lunchplatsen togs via E 14 - förbi Fjällfotasjön och genom Bökeberg - Klågerup - Staffanstorp - Lund, ankomst dit 1530. Denna färd skedde i regn, och det var mörkt, och dålig sikt.

Syskonträffen blev alldeles utmärkt lyckad. Vi hade mycket att tala om: barn och barnbarn; egna sysselsättningar; tidsläget, som förvisso har ändrats mycket på sista året, ej minst på sista månaden, etc.etc. Flyghotellet var ett ~~mycket trivsamt~~ mäktigt trivsamt ställe, och måltiden läcker och välkomponerad.

1989-10-08, söndag.

Ny exkursion. Lena och jag for från Lund kl 1240. Väder: nästan klart, molntäcke har drivit bort mot S, syns ännu därnere. Frisk vind omkring NO, god sikt. Kyligt. Vi for via S Sandby - Tvedöra till fågeltornet vid Krankesjön. På utvägen ovanligt litet fågel: ett tiotal fiskmåsar Ö om Östra Torn; kråkfågel fåtalig, en ormråk vid Stensoffa första rovfågeln. Bofinkflock lyfte från vägen där. Kort därefter 2 ormråkar lågt över Silvåkra by, och flera bofinkflockar sågs.

Jag i tornet vid Krankesjön kl 1305-1330. Utmärkt sikt, men vind frisk eller snarare hård, från NO. Fågel:

knölsvan minst 62 ad sågs i sjön, oregelbundet fördelade men inga tydliga flockbildningar. Därtill några ungfåglar sedda, men ej eftersökta idag.

gräsand riklig, låg ej mycket på fria vattenytan på närmsta klarvatten och ej heller långt ute på sjön. De allra flesta låg vid eller kort utanför de vassruggar som avgränsar närmsta klarvatten samt invid ~~de~~ vassruggarna därutanför. Totalantal gräsänder över 1000 ex.

bläsand: på rätt nära håll c 150 ex

brunand: längre ute på sjön flera flockar, ~~och~~ ^{och} hannarna hade full praktdräkt. Ett ringa antal ex låg även i den stora sothöneflottiljen (se nedan). Totalt säkert 300 ex. vigg: mycket färre, mest m 1 m långt ute, högst 100, men siffra my. approx.

knipa: ~~och~~ ^{och} lyfte från närmsta klarvatten när jag kom upp i tornet.

bläsgås: flock 15 ex, både ad och juv, kom från O-SO i solskenet, högt ropande, fällde i sjön, men de flesta eller alla reste snart tillbaka österut.

skäggdopping: ingen enda sedd på närhåll. Men långt ute fann jag en flock på 7 ex, därtill enstaka andra my. långt bort.

storskarv: ingen när jag kom. Men c 10 minuter senare kom 4 ex, flög runt på låg höjd, sågs flera ggr, ovisst var det blev av.

skrattmås c 15 ex nära varandra över sjön

fiskmåsar: också c 15 ex därute havstrut: 1 ad över sjön, fällde långt ute.

sothöns: mycket stor och tät flottilj hitom yttre ruggarna, c 1200 ex.

(grågås: några få ex sedda i sjön enligt besked av folk i tornet.)

(skedand: sedd av dessa personer. De föreföll mycket väl hemma på fågel. Sannolikt helt korrekt).

FORTS

enkälbeckasin: ensamt ex flygande lågt över vassen.

vipa: 9 - 10 glesa ex över sjön
ormvråk 1 ex lågt över sjön
glada 1 ex mycket högt krets.
blåhök 1 hona eller juv alldeles lågt över vassen. Just då lyfte ett par hundra gräsänder och lika många (men inte flera) sothöns. Alla lugnade sig och fällde efter ett par tre hundra meter. Ovisst om blåhöken orsakade uppfloget.

fasan: en höna lågt över vassen.

ladusvala: 6 - 8 glest flygande över SO hörnet, höjd 15-50 m.

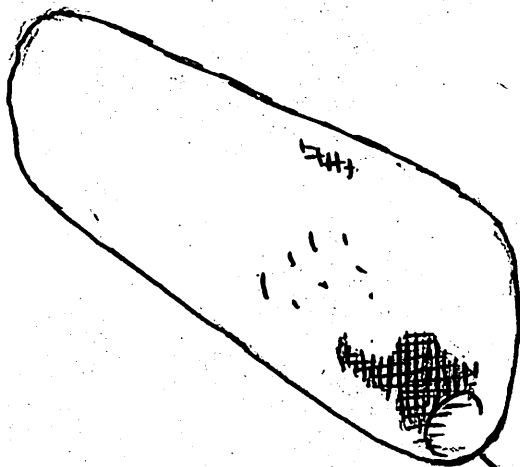
Bara juv som jag såg.

bofink hörd

bergfink hörd.

OBS: västra änden av sjön föreföll helt tom på vattenfågel, vilket syntes i det utmärkta ljuset. Berodde väl i så fall på vindriktningen, som var omkring NO och särskilt i början av gjort frisk. Fågeln (vattenfågeln) alltså koncentrerad till sjöns läsa. Men samtidigt fann jag att sjöns NO del var helt tom på fågel, som vanligt.

Skissen här anger approximativt hur vattenfågeln var fördelad:

En duvflock, rätt stor, sågs på jättestort avstånd och my. stor höjd i V.

En amiral (Pyrameis atalanta) kom med god fart mot SSV eller sv några meter över tornets plattform!

Kl 1335 fortsatte vi via Silvåkra by mot Vombs ängar. Över tallskogen öster om byn på håll 3 rovfåglar helt lågt i solen: en glada, en ormvråk och en fin stenfalk (ej gammal hanne), denna mobbade ormvråken rätt närgånget.

Vombs ängar: rundtitt. Nere i söder c 250 - 300 gäss, mest sädgäss, men bläsgäss hördes ideligen, och jag såg flera ex trots att fåglarna delvis gick i my. flacka sänkor och ej kunde bestämmas kritiskt mer än delvis. Skattningsvis 40-50 bläsare.

På avstånd uppåt Norregården ~~flera~~ flygande gäss, som nog delvis försvann västerut, men ett par tiotal fällde hos nyssnämnda flock. Både bläsare och sädgäss häri.

Vipa: flock c 150 ex flygande på avstånd.

Fjällvråk: 1 elegant ryttlande och kretsande, ett annat ex längre bort i söder.

Glada: 2 eller 3 ex här.

Vi forts. genom Vombs by till Vombsjöns V sida. Mycket lågt vatten i sjön. Som vanligt fågeltomt nära stranden (och även längre ute). På fiskepålarna inte en mäs, men över sjön spridda mäsar.

Väster om Vombsjön c 300 gäss betande, mest sädgäss men bläsare hörs ofta. Ännu längre bort i V flock c 30 obestämbare gäss betande.

1 häger stod nära stora gåsflocken. sånglärka en flock överflygande kråka } sedda i måttligt antal kaja } mäsar

kricka: flock 10 ex flygande längs stranden.

Sjöns NV hörn: stor blottad yta, men varken på den eller ute vid vattenkanten någon fågel. På fiskepålar längre ute i NV hörnet såg jag dock summa 2 skarvar sitta.

Vi fortsätter norr om Vombsjön. Många ekar längs stranden döda eller döende. Borde ~~granska~~ granskas: kunde hysa trevliga insekter. Men en sådan granskning förra sommaren gav tyvärr intet!

Öved nära slottet: 1 glada och 1 ormvråk kretsande, och lågt över en betesmark kom en vitbrödig börringevråk mycket fint. - Flera flockar av bofink, rätt stora, sedda på vägen eller i ~~träd~~ träden. Bergfink hörd.

FORTS

1989-10-08 forts.

I vägkanten här stod en hänvisning till en som sålde honung. Vi hade köpt honung där förra året, gjorde det nu omigen. Fick tio burkar à 700 gram blomsterhonung (ej raps!). Pris 24 kr/burk.

Vi fortsatte längs sjöns Ö sida. Här stod på fältet mellan vägen och sjön en gäsflock, delvis vitlysande i solskenet. Mycket riktigt: det var 44 vitkindade gäss och bakom dem (alldeles tätt intill) c 60 Anser-gäss, varav 50 var bläsgäss och c 10 sädgäss. En glada kom svepande mycket lågt över flocken, den lyfte men fällde strax. Kort därpå lyfte dock allihopa och for ut över sjön. Därvid var hela flocken tyst, underligt nog. - Sånglärka och några vipor här. Klockan var nu 1450.

Vi for upp till vanliga utsiktspunkten vid Vombsjöns SO hörn, vid den branta stranden. Utmärkt ljus, men i sjön bara några små och rätt glesa gräsandflockar på summa 45-50 ex, därtill några glesa skäggdoppingar. En gråtrut kom förbi, annars knappt en mås sedd. Några glesa ladusvalor rundflygande här, jag såg bara juv. Grönsiska hörd.

Vi for ner till väg 12 och sedan ner till Ilstorps kyrka. Inga gäss att se på markerna. Men på ett fält delvis plöjt och jordigt, delvis med späd grönska, gick c 180 glesa vipor och några tiotal starar. For härifrån kl 1520. Stopp för kretsande fåglar högt uppe, det befanns vara 6 korpar, mycket trevligt.

Bron över Klingvallån kl 1530-1545: 1 tornfalk, sannolikt ett annat ex på avstånd. Den som kom nära skrämde upp ett tiotal ängspiplärkor från ängen. En glada här också. Flock c 35-40 ringduvor fällde i en ask i surskogen väster om vägen, söder om ån. 1 fjällvråk ryttlade här också. En ensam ladusvala. Fint ljus. Två små starflockar, på resp. 25 och c 30 ex.

Vinden har avtagit de sista timmarna och är nu snarast svag.

Vi far tillbaka samma väg via Ilstorps kyrka - väg 12. Här kommer en sparvhök ÖVER TALLSKOGEN. Vid Björka by flera fasantuppar samt ännu en glada och en ormvråk! Platsen för flocken med vitkindade gäss: nu stod bara de vitkindade där, jag fick antalet till 44 ex igen. Flock 5 bläsgäss överflygande. Nära bron över Björkaån: minst 6-8 fasanhonor och en tupp. Mer fasaner än vanligt.

Vi for norr om Vombsjön igen, såg här 3 + 2 rådjur på fälten vid Svansjö; ~~flera rådjur~~ följde sjöns V strand och såg nu ej mindre än 48 storskarvar sitta på fiskepålar och -nät. Endast en av dessa fåglar hade brun grundfärg och m l m rent vit undersida, alla andra tedde sig helt svarta. - Mycket fiskmås kom till sjön västerifrån. Havstrut och gråtrut sedda. Väster om sjön gick nu c 600 gäss, säd och bläs hördes men närmare granskning gjorde jag inte nu. Småflockar flygande, däribland flock 10 bläsgäss ad och juv.

Korsade Vombs ångar. Såg 4 rådjur. Väster om Södergården stod c 150 gäss. Längre ut ryttlade en tornfalk, och nära Silvåkra by sågs en ormvråk och c 10 starar. Flera fasaner sedda här och ~~flera~~ på den vidare färden mot Lund, t ex vid Tvedöra och öster om S Sandby. Ankomst Lund 1650. Mycket fin tur.

Tillägg:

bålgeting sedd flygande vid Öved, ett ex. Även på exkursionen 6 okt. såg jag en bålgeting flyga nära Lemmeströ.

Summa rovfåglar idag 8 okt.:

ormvråk 9
fjällvråk 3
sparvhök 1
glada 8 eller 9
tornfalk 2 eller 3
stenfalk 1
blåhök 1

en korp också sedd på Vombs ångar på utvägen.

1989-10-15.

Exkursion. Deltagare: Håkan och Britt Westling, Sam och Maja Erlinge, samt Lena och jag. Start från Lund 0800, återkomst 1645. Färdväg, och ungefärliga tider: vi for via Malmö till Falsterbo, ankomst dit 0850. Stannade nära Fågelstationen och gick längs sydkusten till Nabben, vistades där (och i närheten) c 0940 - 1040, därefter långsam återgång till bilen och färd till den sedvanliga obs-platsen vid "kurvan" vid Ljungens sydvästra hörn. Här satt vi c 1140 - 1350, spanade flitigt efter fågel ~~men~~ men fann också tid att äta en läcker måltid. Hemresan gick via Kämpinge - Trelleborg - väg 108 till Bökeberg, där vi vek av till den goda obs-platsen vid Fjällfotasjöns västra sida, just där landsvägen löper nära sjön. Därefter ~~gemaste~~ vägen hem.

På morgonen i Lund förekom regnbyar, och på nervägen till Falsterbo var det ~~delvis~~ delvis mulet. Resten av dagen utmärkt väder. När vi vistades på Nabben, drog ett mycket stort och mörkt bymoln förbi i norr, och det såg ut som om det regnade kraftigt däruppe. Men vi fick intet på oss. Hela hemfärden också härligt väder.

Här en artlista med kommentarer.

Falsterbo och Ljungen:

storskarv: måttligt antal sågs från Nabben

knölsvan: utanför Fyren 3 ex varav en ungfågel

prutgås: liten flock på 6 ex passerade Nabben mot V. Senare 5 rastande ex.

grågås: i stort antal, förmodligen några hundra ex, på Måkläppen. Stort avstånd och dåligt ljus, ~~men~~ och själv kunde jag inte bestämma dem kritiskt, men observatörerna har tydligen sett dem där rätt länge (som fallet varit på senare år). Jag vill dock inte utesluta möjligheten att även andra Anser-gäss fanns med.

gräsand: på någorlunda avstånd på (eller i vattnet invid) sandrevlar nära Måkläppen c 75-100 ex.

kricka sedd i ringa antal där.

ejder: förvånande fåtalig;

bara några få ex rastande.

Intet sträck av ejder eller andra änder.

småskrak: också bara ringa antal, c 8 - 10 rastande ex.

ormvråk: mycket få sedda före kl c 1200. Något enda ex sågs dock sträcka ut.

Över Ljungen däremot blev det bättre. Särskilt under tiden 1230-1330 rätt stort och livligt kretsande av ormvråk.

Men tydligen var de inte pigga på att sträcka ut: de cirklade runt allra mest, och om de samlade sig, kanske

10-20 ex tillsammans, och gled bort mot väster, kunde man vara nästan säker på att de snart kom tillbaka.. Det är naturligtvis omöjligt att hålla varje individ under kontroll; och det brukar också vara svårt att ange antalet sedda exemplar, men jag tror att c 150-200 ex var i rörelse. - Efter kl 1330 betydligt minskad aktivitet.

fjällvråk: några ex bland ormvråkarna.

glada: inalles c 6-7 ex sedda över Ljungen, bland vråkarna.

blå kärrhök: 2 ex, ovisst om det var ungfåglar eller ~~ett~~ utfärgade honor, lågt över Ljungen. Ingen gammal hanne sedd.

osäker kärrhök: en mycket smalvingad kärrhök sågs över Ljungen.

Jag vågade inte avgöra ~~ett~~ om det var ängshök (=mindre kärrhök) eller stäpphök. Båda är rariteter, och datum (15 okt.) är mycket sent för båda dessa arter, eftersom de är tropikflyttare och mycket sällan ses i Sverige efter 1 okt.

sparvhök: mycket fint sträck på förmiddagen och under middags-timmarna. Vi studerade förstås fåglarna (av alla arter) och diskuterade deras kännetecken och vanor. Jag gjorde ingen räkning av antalet passerande sparvhökar, men nog kom 100-150 ex förbi före kl 1330. (Och bästa siffrorna på antalet sträckande får man givetvis på Nabben).

FORTS

skrattnåsar: enstaka vid sydstranden och Nabben, .
 fiskmåsar: bara enstaka.
 gråtrutar: sedd som alltid, men ingenstans riklig. Måhända i m l m stort antal på Måkläppen, men något massuppbrott där på grund av skräm-
 sel eller andra skäl förekom ej.
 havstrutar: enstaka gamla fåglar vid Nabben och överflygande för övrigt.
 ringduvor: bra sträck. De flesta flockar var på 150 - 400 ex vardera, enstaka flockar på c 600-700. Delvis måttlig höjd, men vissa flockar, särskilt de största, gick oerhört högt och var ofta svåra eller omöjliga att demonstrera.
 skogsduvor: som vanligt i ringa antal inblandad i ringduveflockarna, idag oftast bara några få ex per flock (i den mån man hann avgöra detta). Men idag hade vi dessutom flera fina flockar av enbart skogsduvor, antal ex/flock vanligen c 10 - 40.
 turkduvor: ett ex i Falsterbo, det sågs i en returgående ringduveflock!
 jordugglor: 1 ex uppskrämdes ur sandvegetationen på dynen vid sydkusten. En stund där-
 efter ännu ett ex närmare Nabben.
 sånglärka sedd och hörd men fåtalig idag.
 trädlärka: ett enda ex kom över Nabben!
 ladusvala: bland småfåglarna som sträckte längs sydkusten när vi vandrade ut mot Nabben, kom 2 ex. Huvudmassan passerar alltid före sista septemberveckan, men efter-
 släntare ses årligen långt in i oktober, någon gång även i november (när våra häckfåglar redan nått Sydafrika!)
 ängsfiolärka rätt ofta sedd och hörd, särskilt på förmiddagen.

gärdsmyg: hörd i buskagen nära Fågelstationen och vid sydkusten
 järnsparv: hörd rätt ofta under nedvandringen till Nabben, men ingen fågel sedd på marken, tyvärr.
 Blåmes: tydlig sträck-oro. Vid Nabben överflygande några ggr i smärre sällskap, och vi såg också flera ex i de nedersta rosenbuskarna (Rosa rugosa), såsom fallet brukar vara när de kommer på sträck. Om man får använda ett antropomorfiskt uttryck, beter sig sträckande mesar avgjort nervöst, de har sträckdriften i kroppen men samtidigt stor ängslan för att korsa ~~öppna~~ öppna trädlösa områden, särskilt stora vattenytor.
 skata sedd på Ljungen. Men ingen sträck-oro konstaterad.
 kaja: ganska bra sträck
 råka: sedd i betydande antal, sträck förekom men av oviss omfattning och troligen bara fram till c kl 10.
 kråka allmän men inte på långt när i så stort antal som man kan se senare i oktober, när sträcket är som bäst.
 Det är ju allbekant att kråkan kan ses i stort antal i Sverige hela vintern. Men en del av populationen flyttar dock fortfarande ur landet.
 stare: sträckte i småflockar på 25 - 100 ex, mest före kl c 10. (Sträcket av stare har ofta ett utpräglat maximum rätt tidigt på morgnarna, liksom f.ö. fallet är hos många andra ~~smärre~~ smärre fåglar, såsom finkar, piplärkor, ärlor etc.)
 pilfink: oroliga smärre flockar sedda vid Nabben, även fällande i Rosa-buskagen. Arten visar ringa ~~sträck~~ sträck-oro åtminstone vissa höstar, mest i oktober.
 bofink: denna art som regelbundet brukar vara ett dominerande element i höststräcket just i slutet av september och en månad framåt, var oväntat fåtalig idag. Vi såg och hörde mer av hämpling och ~~grön~~ grönfink än av bofink, underligt nog. Men ~~läget~~ läget kan ha varit annorlunda tidigare på morgonen.
 bergfink: hörd i mycket ringa antal bland bofinkarna.

hämpling: flera sträckande flockar på f.m.

vinterhämpling: en flock på c 15 ex sedd vid Nabben.

grönsiska snarast allmän: rätt många flockar sträckte över Nabben. Sedd och hörd även på Ljungen.

grönfink: i måttligt antal vid Nabben. Brukar förekomma här varje höst, ofta i flock på 100 - 200 ex eller mer. Åter då frön av Cakile och kanske andra sandörter. Men på senhösten uppträder grönfinken också som flyttare, ehuru i olika antal från år till år.

Ifråga om stora närings-sökande flockar (som ovan nämndes) kan det vara mycket kinkigt att avgöra i vad mån de "omsätts", d v s om en del individer sträcker bort och ersätts av nya.

sävspurv: flera gånger hörd på Nabben och på nervandringen dit.

gulspurv: smärre flockar sedda och hörda flera ggr på Nabben och i dess närhet. Även hörd på Ljungen.

Arter sedda på andra lokaler

häger: 1 sedd Fjällfotasjön
obestämbara gäss: flera flockar överflygande, mest mot N, mellan Vellinge och Höllvikens samhälle. Rimligen mest sädgäss, men i våra dagar kan kanagäss inte uteslutas. Ej sannolikt att grågäss skulle finnas kvar i sådant antal här.

ormvråk: sedd flerstädes, bl.a. åtskilliga ex i Bökebergsområdet, men antal icke antecknat.

fjällvråk: några sedda.

glada: Bökeberg.

sparvhök: relativt många sedda. Vid Fjällfotasjön kom 1 ex på jakt bland täta träd och snår på bara några meters avstånd.

duvhök: ett grant ex fritt flygande över Fjällfotasjön.

kungsörn: en ungfågel sakta seglande över skogen nära Fjällfotasjön

tornfalk: på hemresan 1 ex vid Stavsten, 1 ex vid Alstad och 1 ex nära Trelleborg.

fasan sedd på hemvägen.

vipa: på utvägen, norr om Vellinge, en flock på c 500-700 ex på fält samt en flock på c 100 ex på markerna nära Foteviks innersta del. Hemvägen: stor flock Klågerup

ljungpipare: på utvägen oerhört stora flockar på en sträcka på 2-3 kilometer norr om Vellinge.

Flera flockar på 500-1000 ex eller mera rastande på fälten väster om vägen, men många flockar dessutom flygande över dessa marker, delvis på måttligt håll, delvis rätt långt bort och därför inte alltid möjliga att demonstrera. Säkert såg jag 5000-7000 ex inalles. Det skall tilläggas, att platsen sedan decennier är känd ~~för~~ som tillhåll för ljungpipare på hösten från september till november. Detta betyder inte att man därvid alltid kan se så stora flockar. Men maximum ligger långt högre, omkring 16000 enligt vad jag hört av kolleger.

Markerna vid inre Fotevik är också fina för rastande ljungpipare, men idag såg jag bara en liten flock där.

Hemvägen: bara ringa antal här, men c 100 ex i stor vipflock vid Klågerup.

skrattnås: flerstädes på fälten men i ringa antal jämfört med nästa art.

fiskmås: särskilt på hemvägen mycket stora flockar flerstädes på ~~markerna~~ fält skördade. Gamla fåglar i stor majoritet.

ringduva: stora flockar över Bökeberg m.fl. ställen, delvis fällande. Här har vi ju landets sydvästligaste skogsområden av större omfång; därför föga underligt att många flyttande fåglar övernattar här. Flyttningen går ju mest mot sydväst på hösten.

bofink } blandflockar rätt rikliga
bergfink } i Bökeberg. Letade ofta bokollon på vägen eller i vägkanterna.

grönsiska: flera stora flockar i Bökeberg. Riklig förekomst. Grönsiskan är en invasionsart, d v s den uppträder på flyttning i mycket olika antal från år till år. Detta har kausalsamband med näringstillgången. Det ser ut som om 1989 blir en invasionshöst (men närmare uppgifter om sträcksiffror har jag inte när detta skrives).

Allmänt om fågellivet idag.

Sträcket av många arter var bra alltifrån vår ankomst till Falsterbo c kl 0850 och fram till c kl 1030. Men det är praktiskt taget säkert att aktiviteten varit ännu högre tidigt på morgonen; så brukar det nästan alltid vara (utom för stora rovfåglar och andra arter som nyttjar termikvindar på sin flyttning).

Sträcket av småfågel avtog som man kunde vänta framåt förmiddagen. Sparvhöken fortsatte dock längre; observera att den kan flytta som termikflygare men att den också kan flytta genom aktiv flykt, och faktiskt använder den båda metoderna.

Ett negativt drag idag: inte en enda trast antecknad! Detta så mycket egendomligare som tillgången på bär (rönn, oxel, hagtorn, mycket annat) är exceptionellt riklig i höst i Syd-sverige. Då brukar trastar, mest tal- och rödvingetrast och ibland även snöskata (= björktrast) anlända norrifrån just i oktober och kalasa på bären. Så har inte skett i år; kanske har fruktsättningen varit riklig även i norra och mellersta Sverige.

Insekter:

Blomflugan Eristalis tenax anträffades i 2 ex på Rosa rugosa nära Nabben. Dessa buskar var ännu delvis i blom. Eristalis tenax är en allmän art, känd för att flytta söderut i stort antal vissa höstar.

Vid Fjällfotasjön såg jag en stor trollsända av släktet Aeshna, den flög i solskenet, steg brant upp mot ett fallande höstlöv men släppte det genast, eller möjligen vek den av utan att vidröra det, så snart den funnit ett lövet inte var matnyttigt. Aeshna-arterna håller nämligen inte tillgodo med vegetarisk kost!

Registrerat utsträck vid Falsterbo (Nabben) söndagen den 15 oktober 89

Observeravtionsperiod: Kl 0600-1400. Observatör: Håkan Lindskog.

Knölsvan	12	Varfågel	1
Prutgås	23	Kaja	2.780
Ejder	50	Råka	270
Blå kärrhök	1	Kråka	230
Sparvhök	250	Stare	7.800
Ormvråk	28	Bo/Bergfink	2.250
Fjällvråk	7	Grönfink	3.200
Skogsduva	1.100	Steglits	22
Ringduva	9.900	Grönsiska	500
Trädlärka	25	Hämpling	490
Sånglärka	15	Vinterhämpling	38
Ladusvala	5	Gulspurv	100
Ängspiplärka	47	Sävsparv	4
Blåmes	85		

Totalt: ca 29.000 fåglar / 27 arter.

Skanör

89-11-12

GR

= Gunnar Roos

1989-10-22, söndag.

Exkursion med de båda flickorna från Södra Sandby, Camilla Brandt och Marie Mårtensson. Vi hade för några veckor sedan fått ett kort från dem, där de antydde att de gärna skulle följa med på en ny exkursion. (Beträffande första gemensamma exkursionen, den 11 oktober 1986, se dagboken för denna dag, sid. 167-170).

Lena och jag lämnade Lund kl 0850, tog bensin i S Sandby och hämtade flickorna 0930 på Lärkgatan i samhället. Gjorde sedan en rundresa via Revinge - Silvåkra by (men ej Krankesjön) - Vombs ängar - Vombs by - väg 12 österut - ner till Ilstorps by, där vi förgäves spanade efter gäss. För vidare via Ilstorpsgården - Tågra - mot Ystad men vek av till Eriksdal - Röddinge - väg 12 - Fylan - stopp för lunch på "vanliga platsen" kort före Lyckås, sedan via Örup (ej stopp) - Övraby - Glemminge - Kåseberga; långt stopp, vandring upp till Ales Stenar, därefter hemåt via kustvägen - Nybro - strax norr om Ystad - Bjäresjö - Skårby - Bellinga lagård - vägskalet strax norr om Knickarp - mot Blentarp men in på den enskilda vägen till Frihult nära S änden av Sövdesjön - vidare genom skogen förbi kvarnruinen (ej stopp) - Sövde flygfält, vägen längs östra kanten - Ilstorpsgården, stopp för massor av gäss. Sedan vidare via Björka - Övedskloster - Harlösa - Revingehed - S Sandby, (där de unga damerna avlämnades) - Lund.

Tider: från S Sandby 0930, passerar Kvinnestad 0940 - långt uppehåll på Vombs ängar - Ilstorp c 1050 - Tågra 1110 - passerar Röddinge by 1145 - lunchrast 1200-1300 - ankomst Kåseberga 1330, avresa därifrån 1440 - passerar Bellinga lagård 1530 - stopp vid Ilstorp, där det nu fanns massor av gäss, kl 1600-1625, avlämnade damerna i S Sandby 1655 - hem till Lund 1705.

- x) Väder: delvis mulet och lätt regn på morgonen före starten, men sedan blev det - pris och lov - mycket grant höstväder med sol och drivande moln och härliga färger fram till c kl 1230. Därefter alltså molntäckt och skuggigt, men i väster kvarstod blå himmel rätt länge, och intet regn fick vi på oss. Det såg ut som om ett stratus-täcke drog upp. - Temp. på morgonen i Lund +13° C. x)

Utbyte: mycket gott och delvis oväntat. Jag ger en särskild tabell över rovfåglarna och behandlar gås-observationerna vid Ilstorp rätt utförligt i texten. En del uppgifter om rovfåglarnas beteende etc. ges i särskild kommentar. Övriga arter i systematisk ordning.

storskarv: 3 ex på fiskegarn i Sövdesjön när jag gjorde en rundspaning vid Frihult. Återsågs inte när vi kort därefter skådade ut över sjön från den höga obs-platsen (närmaste gård här heter Navröd). Därför blev arten ej sedd av övriga deltagare.

häger: 1 + 1 stående på stranden vid Sövdesjöns SV vik. Mycket lågt vatten i sjön.

knölsvan: på samma plats låg i vattnet dels 2 ad med 2 juv, dels 1 ad och i dess närhet minst 1 juv. Långt bort något ex därtill

sädgås
bläsgås
vitkindad gås

} se särskild kommentar, sid. 133.

gräsand: i havet, ett par hundra meter utanför Kåseberga hamn, låg gräsand i flockar, summa c 150 ex. Ingen annan and sågs här, ej ens en ejder, underligt nog.

- x) OBS: gårdagen, 21 okt., var det mycket regn och hård vind, delvis c 15-18 meter/sek. Idag söndag hade vinden avtagit, var på morgonen frisk, men exempelvis vid Kåseberga inte mer än måttlig omkring S eller SV. - Mycket milt både lördagen och söndagen, som synes.

FORTS

1989-10-22 forts.

samtliga rovfåglar: se tabell samt kommentarer på sid. 134-137.

fasan: tuppar sedda på rätt många ställen, särskilt på hemvägen mellan Ystad och Sövdeområdet, ofta 3-4-5 ex i sällskap

vipa: mycket stor flock på ~~marv~~ harvat fält utanför Vombs Södergård, säkert 800 - 900 ex. Över Fyledalen vid lunchplatsen kom en liten flock på c 20 ex. Och på hemvägen nära Vikens gård strax öster om Harlösa en stor lyftande flock på kanske 150-180 ex.

ljungpipare: i vipflocken vid Vombs Södergård sågs rätt många ex, dock knappt mer än 30-40 skulle jag tro

skrattmåsar } stora flockar på betesmarker och harvade fält flerstädes,
fiskmåsar } t ex väster om Revingeby, nära Ilstorp, på sträckan Röddinge - väg 12 - Fylan, vid Tosterup och vidare ner mot Kåseberga, etc. - Vid Kåseberga endast i ringa antal.

gråtrut: unga och gamla sedda i ringa antal vid Kåseberga. Enstaka ex sedda även i inlandet

havstrut: några ex, både unga och gamla, sedda vid Kåseberga

ringduva: ofta sedda hela dagen, även i medelstora flockar. Men inte en enda sträckande flock sedd, trots letande.

skogsduva sedd i enstaka ex, bl.a. 2 över Vombs ängar

större hackspett: ett ex flög söderut nära Eriksdal

spillkråka: hörd på håll nära Fylan. Jag tror inte att övriga deltagare hörde den.

sånglärka: ofta under dagen, även i smärre flockar ibland

ängspioplärka: några ex överflygande vid Ales Stenar, Kåseberga

gärdsmyg hörd vid lunchrasten

koltrast sedd i enstaka ex

rödhake hörd " " ", bl a på lunchrasten. Sedd i ~~marv~~

busksnår i strandbranten vid Kåseberga

nötväcka hördes när vi som bäst beskådade kungsörnarna i Fyledalen

skata rätt ofta sedd

kaja } ej noga antecknade. Allmänna, särskilt råka. På betesmarken
råka } väster om Revingeby över 100, mest råkor, tillsammans med
kråka } mås. Vombs ängar som vanligt sedda, men ej talrikt idag. Stora flockar nära Ilstorp på utvägen. Även Fyledalen. På hemvägen åtminstone två stora flockar av (nästan?) enbart råka: minst 250 nära Bjäresjö på åker, och säkert c 400 kort därefter, också på fält.

korpar: vid Eriksdal kom två korpar förbi, delvis "lekande" med varandra i flykten, och vid lunchplatsen sågs 1 ex passera mot S.

stare: på Vombs ängar på avstånd en flock på högst 150 ex. På hemvägen, när vi bespanade gässen vid Ilstorp, kom flera mycket stora starflockar förbi i snabb flykt mot söder, förmodligen till nattplats i Sövdesjön eller annan sjö. Två av dessa flockar var visserligen glesa men många hundra meter långa; totalt individantal säkert några tusen.

bofink: ofta sedd och hörd; smärre flockar lyfte från vägen under bokar etc.. ~~marv~~ Därtill sedd i de stora finkflockar som flera ggr sågs flyga över och/eller rasta på fält. I alla sådana flockar, som kunde ~~marv~~ studeras närmare, var emellertid bergfinken i stark majoritet. Se bergfink.

bergfink: för allmänt uppträdande se även bofink. Men idag dominerade bergfinken mycket ~~marv~~ starkt. - Under första timmen såg vi inte så mycket fink. Men på sträckan Tågra - vägskelet norr om Assmåsa - Eriksdal blev det klart att finkar, främst bergfink, uppträdde i massor. I och för sig inte oväntat, vi såg en del därav redan den 15 oktober. Och så har vi ju denna extremt rika fruktsättning hos boken! Bokollonen har länge varit kända som favoritföda för bergfinken.

FORTS

1989-10-22 forts.

Vid nedfarten till Fylan sågs stora finkflockar flyga förbi. Och ännu flera senare i Fyledalen. Vid lunchrasten kom 4 - 5 flockar på några hundra ex vardera förbi, allra mest mot sydost. Även ett par mindre flockar. På sträckan Örup - Kåseberga och tillbaka förbi ~~Ystad~~ Ystad inte mycket fink. Men nära Skårby en mycket stor och tät flock på stubbåker vid vägen, grovt skattad till 500 ex. Lyfte helt nära, och det syntes att minst 90 procent av individerna var bergfinkar (skarpt vit fläck vid stjärtroten, särskilt lätt att se vid uppflog).

grönfink: ett par ex sedda vid Kåseberga

grönsiska: flock på c 25-30 ex förbiflygande vid lunchplatsen, där-
till hörd vid något tillfälle

korsnäbb: ovanligt stor flock flög över mot SO vid lunchplatsen, minst 45-50 ex, vilket är en hög siffra när det gäller korsnäbb. Ivriga läten hördes som vanligt. Otvivelaktigt mindre korsnäbb, att döma av lätena. En stor flock bo/bergfink kom i omedelbar avslutning till korsnäbbarna och tycktes blanda sig med den flocken.

Gäss: vi letade efter gäss på flera välkända platser på utvägen: Vombs ängar, Ilstorps by, Ilstorpsgården, Tågra, Sövdeborgs f.d. järnvägsstation etc. Men icke en gås sedd. Även på hemvägen såg det länge mörkt ut. Markerna vid Frihult och Navröd (nära sydligaste hörnet av Sövdesjön) brukar vara utmärkta rastplatser. Här såg jag ett par smärre flockar i fjärran, så långt bort att de inte kunde demonstreras. Efter)

Dock, till slut blev det annat av. ~~Ilstorps~~ passerandet av Ilstorpsgården, just när jag trodde att observationerna var m l m slut för dagen, ropade damerna i baksätet att en gäsflock (eller möjligen: en flock stora fåglar) fällde på fälten söder om vägen. Tvärstopp förstås. Det befanns att gäss i rätt måttligt antal gick där, och i kikare var det lätt att se att många hade bläsar. Även kören av läten visade att inblandningen av ~~bläsgäss~~ bläsgäss var betydande. På grund av en ringa ojämnheter i marken var en del av flocken dold. Vi gick längs vägen för att se bättre. Antalet betande gäss var här högst 150-170 ex. Men efter någon minut lyfte ~~ytterligare~~ ytterligare en del i närheten, så att jag skattade antalet sedda ex till c 250 (mycket approximativt). Knappt hade vi kommit så långt i våra studier, förrän mängder av gäss lyfte längre nere i söder, där de måste stått osynliga. Plötsligt var luften full av gäss! Mäktig kör av läten förstås, och med mycket starkt inslag av bläsgås. Dessa flockar fällde delvis på nytt söder om vägen, men en del flockar passerade på låg höjd norrut, och gäss måste komma även från andra håll, ty nu befanns det att stora mängder fällt även några hundra meter norr om vägen. Det hela gick fort, mycket fort. Naturligtvis demonstrerade jag sädgås och bläsgås och diskuterade deras karaktärer, deras häckningsområden etc. Medan detta pågick för fullt, blev det förnyad (eller kanske fortsatt) oro på gässen söder om vägen. Jag hörde vitkindad gås och hann se en stor flock sådana flyga lågt och fälla rätt nära Ilstorpsgården, tyvärr bakom en ringa upphöjning i marken, så att de blev osynliga. Och det var omöjligt att demonstrera dem, vilket jag naturligtvis livligt ~~beklagat~~ beklagar.

Totala antalet gäss här säkert något tusental, och jag vet med säkerhet att bläsgässen måste utgjort c 30 procent av totalantalet, kanske mera. Den flock av vitkindade som jag hann se innehöll säkerligen 80-100 ex, men närmare uppgifter om antalet för varje art kan jag inte ge. En synnerligen rolig upplevelse var det i alla fall.

FORTS

Exkursion
söndag
22 okt. 1989

(134)

Exkursion söndag 22 okt. 1989	Lund - S Sandby	S Sandby - Silvåkra	Vombs ängar	därifrån till Hlstorp	nära Tågra	Assmåra-Eriksdal	nära Röddinge Fylan + lunch- rast i Fyledalen	Örup - Övraby	nära Glemminge därifrån till Kåreberga	uppehållet vid Kåreberga	Kåreberga-Nybro	nära Ystad	därifrån till Bjärejö	Skårby - Ellesbo	via Krickarp till Frikult & Sönderjön	Sönderjön flygfält - Hlstorp	uppehållet vid Hlstorp	Björka - Vombsjön	Öved - Harlåra	Revinge - S Sandby	S Sandby - Lund	Summa	
ormvråk	3		1	4	1		15															24	
fjällvråk	1	1	1	1	1			2												1		8	
kungsörn							3															3	
sparvhök	1	2	1			1	3					1										9	
duvhök							1															1	
blå kärrhök	1		1						1													3	
glada		4	1	1	1	5	8	5														25	
tornfalk										1								1				2	
stenfalk			1																			1	
jaktfalk			1																			1	
obestämda rovfåglar			1	2	3		5	5														16	
	2	10	7	5	9	8	6	34	7	1	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	93
summa <u>bestämda</u> rovfåglar minst 77. OBS koncentrationen till för- middagsvimmarna! <u>Summa obestämda rovfåglar</u> 16. Se kommentarer på särskilt blad																							93

Qsk

1989-10-22 forts.

Kommentarer till rovfåglarna.

- ormvråk: riklig förekomst, men inte mer än man kunde vänta. - De flesta ormvråkar m.l.m. mörkbruna, men nästan alltid finns ett ljusare band över bröstet, och vingarnas undersida är åtminstone delvis ljusare. "Knogfläcken" ofta tydlig men inte så skarpt avsatt som hos fjällvråk. Enstaka ormvråkar, dock knappt mer än 3 eller 4 på hundra, är mycket ljusa. De kan rentav te sig nästan vita. Sådana ormvråkar kallas bland ornitologer "börringevråkar". De kan förväxlas med fjällvråkar, men "börringevråkarna" har vanligen även vingens ovansida (övre vingtäckarna) delvis vit, vilket fjällvråken aldrig har. Enstaka exemplar kan vara mycket svårbestämda.
- fjällvråk: rätt riklig förekomst. Vissa höstar och vintrar ses den i Skåne i mycket mindre antal.
- kungsörn: det blir för långt att redogöra för alla fältkännetecken. Men jag skall säga varför jag anger att vi såg tre exemplar. När jag först såg två kungsörnar "leka" med varandra i luften, var det lätt att se att båda var gamla fåglar, utan vit fläck på vingen och utan vitt vid stjärtroten. En stund senare såg vi alla en klar ungfågel, som hade dessa vita teckningar.
- sparvhök: relativt många sedda. Visserligen en rätt vanlig art, men den är ju liten till växten och jagar ofta diskret nära marken eller i m l m tät vegetation. Nästan säkert var de flesta av dagens sparvhökar på flyttning.
- duvhök: ses inte särskilt ofta i dessa trakter. Visserligen rätt stor, men kommer inte i stort antal på flyttning, och den är specialist på att jaga inne i skog. Har en oerhörd förmåga att accelerera snabbt och att svänga tvärt inne i tät vegetation.
- blå kärrhök: ett exemplar sett mellan Lund och S Sandby. Senare såg vi två ex. Alla tre var honor eller ungfåglar. De gamla hannarna är ju helt olika, snarast färgade som fiskmå! glada: riklig förekomst, vilket inte är förvånande eftersom den ökat avsevärt på senare år i Skåne. Förr i världen var den flyttfågel, borta från landet från mitten av oktober till mars, men numera stannar många glador över vintern i Skåne. Brukar då övernatta sällskapligt. Nära Tomelilla fanns på 70-talet en nattplats där upp till omkring 80 glador satt tätt intill varandra. Var de sitter numera vet jag inte, men troligen någonstans nära Fyledalen eller i området Sövde - Ellestasjön-Krageholm.
- tornfalk: brukar ses på de flesta rundturer, men oftare på slätten än i skogsområdet. Kanske såg jag 2 ex vid Kåseberga, men säker blev jag inte. Därför bara ett ex infört.
- stenfalk: när jaktfalken (se nedan) just flög bort mot söder, fortfarande attackerad av den lilla ilska sparvhöken, kom en stenfalk snabbt förbi, gjorde en mycket snabb sken-attack mot den stora falken och fortsatte lågt över marken. Jag såg alltihop tydligt, och avståndet var måttligt, men det hela gick så fort att jag inte hann tala om det. Det är beklagligt, men sådana ting händer rätt ofta på exkursioner, särskilt naturligtvis när mycket fågel är i farten.
- jaktfalk: min första observation i Skåne sedan 27 februari 1975, då Lena och jag såg en jaktfalk flyga norrut vid Fjellie väster om Lund. Jaktfalken är en stor raritet i Skåne. Men numera, när hundratals fältornitologer är aktiva i Skåne, ses väl några få ex årligen. Ibland händer det också, att en sådan fågel finner ett område med särskilt god tillgång på mat (allra mest andra fåglar), och då kan den stanna rätt länge

FORTS

Kommentarer till rovfåglarna, forts.

på samma plats. Besked om sådana förekomster sprider sig i våra dagar mycket snabbt och medför att många får se den.

Här i korthet några karaktärer som skiljer jaktfalk från pilgrimsfalk:

Jaktfalken är störst bland falkar. Vingarna spetsiga som hos alla falkar, men inte fullt så skarpspetsade som hos pilgrimen. Bredare ansatta än hos pilgrimen. Jaktfalkens färg varierar mycket. I arktiska trakter, exempelvis Grönland, kan den vara nästan helvit. Vårt exemplar var rätt mörkt. Jaktfalken har svaga färgkontraster på huvudet, gråaktig hjässa, för övrigt gråaktiga, rätt matta fläckar på ljus, vitaktig grund. Det s.k. mustaschstrecket, en mörk teckning från mungipan och bakåt, är svagt eller nästan omärkligt eller åtminstone otydligt avsatt. Allt detta i motsats till pilgrimsfalken, som har (nästan) svart hjässa, skarpt avsatt och också (nästan) svart mustaschstreck, mot vit eller gräddvit bakgrund. Bröstat på vårt exemplar rätt tätt fläckat, ej avstickande ljust som i regel hos pilgrimsfalken.

Fågeln flög ju faktiskt upp alldeles i väggkanten; därför hade jag den ■ mycket nära de första sekunderna. Men naturligtvis dröjde det några sekunder innan jag såg karaktärerna. Hade den inte fällt på nytt skulle jag aldrig klarat artbestämningen. Men nu fick vi ju tid på oss. Observera hur liten sparvhöken såg ut, när den "mobbad" falken! När den satte sig nära falken, vilket skedde ett par gånger, såg den ju ut som en trast eller en lärka i storlek!

Rovfåglar av olika arter "mobbar" ofta varandra. Säkert är det ett uttryck för ogillande, om man får använda ett så mänskligt ord. Men det är inte alltid lätt att förklara. Dock måste man komma ihåg att den levande naturen har existerat i ett par miljarder år, och att den inte har tillkommit för att vara lättförklarlig för naturvetarna!

Allmänt om rovfågel:

Jag brukar göra noggranna fältanteckningar, men när det finns mycket att diskutera blir anteckningarna kortfattade och inte alltid fullständiga. Uppenbarligen var rovfåglarna högst aktiva på morgonen och förmiddagen. Antagligen var de hungriga och letade efter byte, särskilt som lördagen varit regnig och blåsig och föga lämplig för födosök. Högst sannolikt hände det flera gånger under vår exkursion, att jag förbisåg rovfåglar (och andra fåglar) som blev sedda av andra deltagare.

Det framgår mycket tydligt av tabellen att iakttagelserna av rovfågel blev starkt koncentrerade till tiden före kl. 1330 (ungefär). Orsakerna är bara delvis klara. Det är visserligen känt sedan länge, att det sydsvenska skogs- och sjölandskapet är särskilt rikt på rovfågel, ej minst på flyttningarna och under vintern. Men sådana arter som ormråk och fjällvråk och glada vistas ju gärna även på slättbygden under höst och vinter.

Vid Eriksdal och på färden vidare förbi Röddinge hade jag intrycket att rovfåglarna rörde sig sakta västerut, vilket skulle vara högst rimligt eftersom de flyttar ungefär mot sydväst över Skåne. Men vid rasten i Fyledalen såg jag ingen flyttning, tvärtom tycktes fåglarna bara kretsa fram och tillbaka.

Till sist: de obestämda rovfåglarna, varav de flesta just sågs ~~innan~~ innan vi lämnade Fyledalen, utgjordes i praktiken säkert mest av vråkar och glador. Om man ser mycket fågel, händer det nästan alltid att en del exemplar är så långt borta att de inte kan bestämmas med säkerhet.

1989-10-22 forts.

Ett par gånger under dagen tittade vi också på insekter, mest syrphider som vi fann på blommor.

På gräsmarken runt Ales Stenar växte ängschampignoner, inte riktiga och inte stora, men fina. Därtill några unga röksvampar, så att det blev till en liten smakbit när vi kommit hem till Lund. Även såg vi ett par tre mycket stora röksvampar, som redan brustit och släppt ut alla sina sporer.

Det blev en mäktig lyckad dag. Dels fick vi ju se många spännande arter och kunde diskutera deras förekomst och kännetecken etc., dels fick vi höra åtskilligt av flickorna om deras arbete i skolan. Båda går nu på gymnasiets naturvetenskapliga linje.

Jag hade utlovat en artlista med kommentarer. Dessa är därför utförligare än vanligt; och de två textsidorna om rovfågel är skrivna enbart för deras skull, men de får följa med här också.

Tillägg: på hemvägen, bl.a. vid Bellnäs
och Svansjö, sågs rödjur på fälten,
3-4 ex under på 3-4 platser.

Registrerat utsträck vid Falsterbo (Nabben) söndagen den 22 oktober 89

Observationsperiod: Kl 0620-1400. Observatör: Gunnar Roos.

Knölsvan	9	Turkduva	3
Mindre sångsvan	16	Trädlärka	7
Vitkindad gås	640	Sånglärka	56
Prutgås	48	Ängspioplärka	12
Ejder	170	Blåmes	165
Sjöorre	3	Kaja	2.100
Knipa	17	Råka	360
Sparvhök	600	Kråka	165
Ormvråk	1	Stare	3.800
Fjällvråk	2	Bo/Bergfink	2.600
Stenfalk	2	Grönfink	7.000
Dvärgmå	4	Steglits	44
Skrattmå	10	Grönsiska	650
Obest. alka	5	Hämpling	900
Skogsduva	220	Vinterhämpling	18
Ringduva	890	Gulspurv	75

Totalt: ca 20.500 fåglar / 32 arter.

Skanör

89-11-12

GR =

Gunnar Roos

1989-10-23: en sparvhök över Lund på e.m. i fint väder, kurs mot S

1989-10-24: på morgonen en tornfalk över Östra Torn, ryttlade nästan rakt över infartsvägen, nära motorvägen. Skyggade ej för den rätt täta biltrafiken. - Någon timme senare 1 fjällvråk över Åkarp, vid stationen, och ett par timmar senare 1 ormvråk över de rester av ängsmark som ännu finns kvar nära [redacted] stationsområdet. *vis Barlov.*

1989-10-26, torsdag: Lena och jag for från Lund 1625. Jag ville gärna se om några gäss nu övernattar i Krankesjön. Solnedgång enligt Sydsvenskan kl 1639. Vi kom ut till Silvåkratornet kl 1650; jag genast upp i tornet. Det var en ljus kväll, visserligen var himlen mest täckt av rätt låga moln, men sikten var god, och västerhimen var molnfri. Frisk vind omkring V. Sjöns yta tedde sig grå-mörkgrå med små men krabba vågor. I motljuset var det lätt att mot den bakgrunden se de vita svanarna: ej mindre än 62 stycken fann jag, mycket spridda, men bara två av dem låg på närmsta klarvatten. Inga andra fåglar var att se; enda undantaget var ett tiotal gräsänder som låg (som vanligt) under de stora träden i hitre kanten av klarvattnet. Inga andra fåglar sågs, inga änder eller andra vattenfåglar, inga måsar, inga starflockar. Gräsand hördes ett par tre ggr.

Kl 1656 lyfter c 25-30 gräsänder från närmsta klarvatten eller rättare sagt från vassen (helt osynliga där de låg); de flyger bort, ovisst vart; en flock på 7 ex gör en sväng rätt nära tornet.

Kl 1659 hörs ånyo gräsand, och jag finner c 35-40 ex som lyfter ur vassen, flyger bort, först mot väster men ovisst hur det blev sedan.

Nu finner jag på närmsta klarvatten en knölsvan ad (sedd förut) med sex ungsvanar i sällskap! - Inte en enda fågel sedd över sjön eller vassen. Jag hade trott på exempelvis starflockar, men väl uppkommen i tornet begrep jag att stararna, enligt vad jag såg många gånger under åren 1973-82, brukade ha fällt för natten redan innan det hade blivit så mörkt som det var vid min ankomst kl 1650.

Kl 1710 hörs häger. Det har nu klarnat mycket starkt, himlen är mestadels klar, västerhimen fortfarande molnfri, sjöns vattenyta har blivit alldeles ljus, och nu kan man inte se de vita svanarna (och inga andra fåglar på VATTNET heller!).

Kl 1712 jag ner från tornet. Icke en gås har hörts

1715 tre kråkor flyger förbi, skränar, ett ex gör snabba svängar och kast. Lena och jag sitter kvar i bilen, lyssnar och spanar mycket noga, men intet hörs, varken av gäss eller annat.

1750 vi startar återresan. Det är mycket djup skymning på gränsen till nattmörker. Intet sett eller hört.

1817 vi återkommer till Tenorgränden 8 i Lund.

- - - - -
På vägen ut såg jag vid Revingeby en flock starar, c 50-60 ex, som flög söderut, snabbt och ganska hägt. Kort därefter sprang en fasantupp tvärs över vägen, och vid nedfarten till Krankesjön såg jag en sparvhök kretsa och sänka sig över Ivans Backe. Därutöver intet. Förvisso en artfattig exkursion. Men det blev åtminstone klart att inga gäss övernattar i Krankesjön.

1989-10-27, fredag. Jag skar ner den enda planta av malört, Artemisia absinthium, som vi har i trädgården. Den har i år vuxit ut till helt osannolika dimensioner. Etthundraen (101) stjälkar skar jag av; i stort sett var de [redacted] jämnhöga, c 140-155 cm vardera; några var klena och kanske 60-80 cm, några [redacted] var upp till 180 cm. Bladrosetten cirka 80 cm i diameter och mycket yppig. Hur många blomställningar stänglarna burit vågar jag inte ens gissa, kanske tiotusen.

Vid middagstiden idag kom en flock på c 30-35 [redacted]snöskator över Tenorgränden. Första flocken för i höst. Och taltrast och rödvinge ännu ej sedda (utom en taltrast för c 14 dagar sedan). Orsak kanske den my. rikliga förekomsten av rönnbär och hagtorsbär även uppåt landet. De utnyttjar alltså den födokällan (mer eller mindre), innan de flyttar vidare söderut.

1989-10-02: inga observationer på fåglar eller andra djur, men beträffande vädret skall följande sägas. Det rådde halv storm omkring NV, visserligen mest sol men på eftermiddagen ett par små regnbyar, i ett fall med inblandning av hagel.

-10-03, tisdag: vädret hade lugnat mycket. Kyllig morgon, intensivt solig dag, molnfritt; utmärkt sikt. Jag gick en runda i Botanicum 1240-1300. Beskådade precis samma blomster-rabatter som 26 september, d v s allra mest Compositéer (numera heter familjen Asteraceae). Eristalis tenax var riklig på vissa arter, närmare bestämt sålunda:

på Tagetes riklig

Aster bellidiastrum riklig

" sedifolius Landsberg riklig

" novae-angliae "September-rubin" massvis

Craspedia uniflora ganska många

Aster novae-belgiae " "

Namnen visar att det delvis rör sig om odlade stammar, alltså inte om vilda arter.

På vissa av ovanstående fanns dessutom, ehuru i mindre antal, andra syrphider; på några ganska gott om honungsbin och flera påfallande små getingar (alla getingar jag sett denna sommar har varit småväxta). Någon enstaka humla också sedd. Ingen amiral eller annan fjäril sedd.

Från första veckan av september till första veckan av november hade jag dessutom tillfälle att nästan varje dag studera en flock pilfinkar. De letade föda på ett stort område [redacted] mellan Tenorgränden och motorvägen. Området skall läggas ut till park men har denna sommar fått sköta sig själv, med påföljd att det bekläts med en yppig ogräsflora, vari Chenopodium (album och/eller någon närstående art) samt Sonchus arvensis utgör starkt framträdande element. Pilfinkarna letar föda där, oftast alldeles invid gångvägen där jag dagligen passerar. Jag har sett dem plocka på ovannämnda växter. Flocken har inte alltid varit lika stor, och visst har den varit borta somliga dagar, men oftast har den varit lätt att se, och föga skygg. Antal ex. mellan 100 och 250. Flyttar sig bara några meter för fotgängare. Skrämda flyger de till några buskar på andra sidan [redacted] gångvägen, alltså helt in på folk som går förbi. Lätta att studera och räkna, även om det händer att flocken, t.ex. vid skrämsel, delar på sig. Trots mycket talrika iakttagelser har jag aldrig sett en enda gråsparv i flocken.

Första veckan av november började en stor grävmaskin riva i hela området, vartenda bestånd av växter förintades, jorden jämnades och blev till hundra procent naken. Naturligtvis försvann flocken då och återsågs ej senare. Men i fulla två månader var den på precis samma plats.

1989-11-04, lördag.

På morgonen en sparvhök över Östra Torn. - Milt och ljust och soligt väder, svag SV vind, delvis rikligt med uppdrivande vita moln med oskarpa konturer, men mest sol och på något sätt vårliknande prägel. Jag gick kl 1140-1315 ut på Hardebergaspåret och åter. Oerhörd fruktsättning på rönn och hagtorn. Längs gamla banvallen växer hagtornsbuskar på flera hundra meters sträcka, buskarna allra mest stora och kraftiga och nertyngda av bär. Vissa buskar hade bladen kvar, andra inte; men alla hade massor massor av bär. Jag tyckte att man kunde vänta sig någon flyttning av dagfågel denna dag. Men först intet sådant att se, bara ett antal koltrastar tätt intill varandra i hagtornarna, ~~men~~ detta bara på en mycket begränsad yta; därefter varken koltrast eller andra trastar. Kl 1155 kom en ormvråk lågt mot SV, kretsade, steg, fortsatte sedan ungefär mot S.

och

Kl 1210-1230 stod jag med sikt över Kungsmarkens golfbana. Enstaka fiskmåsar ad överflygande, enstaka gråtrutar juv, en del kråkfågel incl. en blandflock på c 65 ex, men intet sträck. Däremot 49 vipor flygande lågt fram och åter, svängde österut, steg och glesnade mycket; men sedan 7 ex viktit av västerut samlade sig resten och flög, nu på lägre höjd, mot SV. - En ormvråk kom rätt lågt, steg sedan starkt under kretsande.

Kl 1215 kom 1 + 1 + 1 ormvråkar glest och på jättestor höjd mot SV, därefter ännu en ormvråk ungefär på samma sätt. Sedan fann jag en fin duvhök kretsande i norr, den följdes länge med kikare men nalkades ej. Nu hördes rapphöns från två håll, detta är sällsynt! Gärdsmyg: 2 ex surrade, Rödhake hördes knäppa. Ringduva: flock på 14 ex lyfte från gården ~~närmast~~ utanför stadsbebyggelsen, d v s vid skarpa kurvan på vägen från Ö Torn ner mot Sandbyvägen. OBS att sånglärka varken hördes eller syntes!! Grönfink ~~ett~~ ex överflygande. Talgoxe, ~~ett~~ blåmes, gråsparv bara enstaka ex sedda. -

U

Nypon: praktiskt taget alla på de stora buskagen, exempelvis vid Dahms villa, var helt svarta och förstörda, sönderättna eller kanske (snarare??) förstörda av andra orsaker; de verkade ha varit förstörda sedan lång tid. Fruktsättningen hade varit god eller tämligen god, men inte ett enda nypon var nu ~~ett~~ helt eller oskadat.

Efter kl 1230 ej en enda sträckare sedd, ingen rovfågel överhuvudtaget, trots fint och soligt väder.

OBS: nyponskörden på andra ställen i närheten tillsynes god.

1989-11-11.

Vandring på Hardebergaspåret och åter kl 1250-1340. Hagtorn längs "spåret" c 1 kilometer, och det är inte en enkel rad av buskar eller småträd utan ett tjockt bälte nästan oavbrutet. De första 750 metrarna (jag stegade avståndet) icke en fågel här, trots den enorma fruktsättningen, sedan satt där en koltrast; därefter, efter ytterligare 200 meter, minst 15 koltrastar, dessutom 2-3 mindre trastar, taltrast eller (troligare) rödvingetrast, som var påfallande skygga och for bort på långt håll. Vid vandringen i motsatt riktning lyfte 3-4 sådana trastar, jag tyckte mig höra rödvingetrast då. Härutöver intet sett.

1989-11-12, måndag.

For till Falsterbo för att träffa Arne Schmitz och samtala om en del naturvårdsproblem. Tåg Lund - Malmö, därefter buss till Falsterbo. Över Lund C kl 0800 en sparvhök. Väder: vindstilla, milt, något disigt. Föga antecknat om fågelliv m m, men på nervägen såg jag en tornfalk vid Vellinge och en sparvhök över Ljungen.

Arne och jag gick en lång runda i Falsterbo, även nedom Nabben, där Gunnar Roos studerade sträcket såsom väntat; dessa dagliga sträckohsar pågår årligen till 20 november. Vi stannade hos Gunnar kl 1100-1130; vi antecknade intet nämnvärt om sträcket, dock såg vi ett par mycket sena ladusvalor, någon strandskata etc. Dessutom kom under dessa 30 minuter 3 insekter flygande förbi mot SV, ut över havet: först en som var antingen en geting eller ett bi, sedan en Eristalis och slutligen en som jag inte ens kunde bestämma till ordningen. 2 sparvhökar sträckte; enstaka vråkar kretsade på håll!

Vi hade ett mycket trevligt samtal hemma hos Arne. Sedan for jag tillbaka. Från bussen där vägen går som närmast Fotevik såg jag på en helt kort sträcka tre ormvråkar varav en särdeles utpräglad "börringevråk": den hade stora vita fält på ovansidan, och undersidan var vit långt ner, kanske m 1 m helt vit. Några kilometer längre norrut en fjällvråk nära vägen.

1989-11-16.

Klar och kall morgon, temp. kl 0600 Malmö + 1°, Lund - 2° och Sturup - 1°; barometer 1030 hp (allt detta enligt väderbeskedet i radio)mm. - Lena och jag startade från Lund 0940. Vid Kungsmarken 1 sparvhök hårt mobbad av kråka; sparvhöken flydde in i tät gran. Väster om Revingeby 1 fjällvråk i vägkanten och några tiotal råkor på betesmarken, där kvigor fortfarande var ute på bete.

Väder: sol, molnfritt så när som på några lätta cirrus-slöjor. Lugnt, kallt, rimfrost i skuggan. Utmärkt sikt. En kråka på överkörd hare.

Jag stod i vanliga tornet vid Krankesjön 1005-1030. Sjön spegelblank, delvis med krusningar, vind omkring N, omärklig för känslan, men jag såg hur rökarna drev från skorstenar i Revinge. På sjön minst 110 vita svanar och mellan 30 och 40 ungsvanar. På ett ställe låg 2 ad och 11 juv knölsvanar, på annat ställe sågs 1 ad sångsvan och i närheten 2 ad sångsvan. Dessutom härdes sångsvan från annat håll. Alla svanar ej kritiskt bestämda, men den stora majoriteten var knölsvan. Uppe i sjöns NV del låg ett mycket långt och tätt men smalt band av sothöns, säkert c 500 ex. Utanför sjöns norra strand ytterligare c 250 sothöns och drygt 100 viggas. I östra delen, alltså utanför östra stranden och norr om de vassar som avgränsar närmsta klarvattnet, sågs c 100 sothöns samt en flock på c 12 knipor. OBS att denna del av sjön brukar vara mycket tom på fågel. - Ute på sjön vidare en flock på c 18 kanadagäss. - Nere - "tarmen" lyfte 11 hägrar med raka halsar; det såg ut precis som om de lyft för örn, men ingen sådan kunde upptäckas. Minst 8 spridda skratmåsar över sjön, ingen var utfärgad ad. Helt få gräsänder synliga, några flygande, summa 3 ex simmande!!! - Hackspett hörd.

1 sparvhök drog över mot SV, jag fann den märkvärdigt svårbestämd och lutade nog mot duvhök men den försvann rätt fort, tyvärr. En sittande fjällvråk.

En person i tornet berättade att han sett en överflygande vipflock. Hackspett hörd på nytt, och grönsiska hörd, liksom också bergfink.

Lena och jag fortsatte till Vombs ängar. Icke en gås att se här! Bara 1 fjällvråk på nära håll och en obestämd vråk långt borta. Över Vombs by 1 nötskrika överflygande.

V mbsjöns V sida: vattenstånd mycket lågt. 1 ormvråk samt 1 kråka i stor sälgbuske nära Furets hörna. 1 utpräglad börringevråk satt på stolpe men lyfte och följdes i kikare väl 1 kilometer, den hade vit undersida, övre vingtäckare delvis vita, huvudet mest vitt och stjärtroten klart vit. Ovanligt extrem i färgen. - Sjön

1989-11-16 forts.

här utanför västra stranden som vanligt mycket fågelfattig; jag fann 5 + 15 gräsänder + någon liten flock därtill, dessutom 7 glest spridda skäggdoppingar. På långt håll i vattnet mer andfågel, däribland tro-
ligen en del gäss, men helt omöjliga att klara. Över sjön flög fisk-
måsar och gråtrutar och långt ute en del obestämda måsar, inalles
säkert 25-30 måsar.

Vattenståndet extremt lågt; nordvästra hörnet torrlagt. I strand-
kanten stod kråkor och minst ~~300~~ 30 fiskmåsar. Ringa antal änder
långt bort.

Vombsjöns nordsida, sedd från vägen: intet av fågel förutom en
tornfalk grann hanne vid Svansjö. Raden av granna ekar längs stranden
ser ut att delvis vara döende, det har jag förresten sett länge.

Nära Övedskloster rundspaning: endast en rovfågel sedd, nämligen
en börringevråk, fint kretsande. Nära Stannys affär: 1 nötskrika,
enstaka kråkor och råkor, 8 hägrar uppe i öster, kretsande. 9 stor-
skrakar i elegant snedrad flög mot SO eller OSO, tre av dem var ut-
färgade hannar. Ingen rovfågel, inget annat.

Vi fortsatte mot sjöns SO hörn, såg en snöskateflock på vägen.
Vid nyssnämnda hörn bara kort stopp. Ute i vattnet 200 glesa gräs-
änder, några spridda skäggdoppingar, en storskarv. Jag tyckte mig
tydligt höra tofsmes, och sädgås hördes utmärkt men sågs ej.

Kl 1140 startade vi genom Furet på väg hemåt. ~~Wmm~~ En ensam domherre
hanne i skogen vid vägkanten. I Vombs by en flock pilfink, på ängarna
en tornfalk, även denna hanne ad. Vid Silvåkrakärret 1 häger, och
Utanför Vombs Södergård 5 rådjur varav en stor bock.)
det syntes att jolstern (Salix pentandra) växte rätt rikligt i busk-
marken vid kärret. -

Hem omkring kl 1225.

1989-11-24.

Klockan 1520 satt jag inomhus och läste pressartiklar om den
planerade Öresundsbron, då plötsligt musik av sångsvanar hördes,
klangfulla men ofta korta "kock" (o-vokal som i "bonde") och ofta
liksom dubbla "kokó kokó", uppenbart från många ex. Jag rusade till
fönstret. En dubbelplog av svanar, inalles c 45 ex, flög nästan rakt
över huset och på högst 75-100 m höjd mot sydväst. På avstånd en
annan flock på 18 ex med samma kurs. Lätena hördes starkt, men
de stämde inte riktigt med vanlig sångsvan. Och fåglarna var små,
relativt korthalsade, och vingslagen föreföll raskare än hos
sångsvan och knölsvan. Observationen god; vädret klart och härligt,
sikten likaså, kursen var mot höghusen i Malmö, som syns från träd-
gårdsdörren. Säkert mindre sångsvan.

1989-12-06.

Vid middagstiden en sparvhök flygande västerut över Ekologihuset, och någon timme senare en tornfalk ryttlande helt inpå motorvägen, där denna går på bro över ~~Ostra Tornsvägen~~ Tunavägen.

1989-12-07.

När jag omkring kl 1400 passerade Sparta på vägen hem, inträffade något högeligen oväntat: en tofslärka sprang på den asfalterade gångvägen och angränsande grusmark och P-plats. Alltsedan jag år 1978 bosatte mig i denna del av Lund har jag aldrig sett tofslärka där. Mina sista obsar av arten i Lund ligger rätt många år tillbaka; de skedde nästan säkert nere på Klostergården, närmare bestämt på planen vid kyrkan.

Rödhake knäppte vid Tenorgränden denna kväll när det mörknade.

1989-12-08.

En tornfalk sedd på samma plats som 6 dec.

1989-12-09.

Rödhakar, 2 ex, knäppte på morgonen vid Tenorgränden. Väder: flera minusgrader. Klart var det, solskenet var intensivt.

Jag gick en runda i Botanicum. På en gräsmatta, där löven städats bort, gick 1 kråka, 1 skata, två kajor och 8 råkor. I närheten gick en gles flock på c 20 råkor. På annan plats i trädgården, mestadels på gräsmark under bokar, gick c 35 ringduvor. Detta skedde kl 1245.

Senare, kl 1415, gick jag ånyo genom Botanicum. Då gick c 40 kajor, 30 råkor, 2 kråkor och 1 skata på gräs, i rabatter och under träd. De gick glest men kunde dock, om man så ville, betraktas som medlemmar i en flock. På mark vid den frusna "bäcken" i stenpartiet vistades några blåmesar och en talgoxe, och i närheten fanns c 20 ringduvor.

Tjugo minuter senare, hemma på Tenorgränden, blev det stort hallå av 5-6-7 skator, 7-10 koltrastar och några blåmesar. De satt nära tillsammans och riktade sin uppmärksamhet mot någonting osynligt som satt mycket lågt nere i täta buskar på granntomten. Ilskna och aggressiva var det också, gjorde flera gånger häftiga utfall ner mot marken. Jag gick försiktigt dit - och idag var ~~lyckan~~ lyckan mig huld: en hornuggla flög upp, svängde mjukt i eftermiddagssolen och försvann bakom grannvillan. Sällan jag ser ugglor i Lund. Kattugglor fanns alltid i Lundagård förr i världen, också i UB-parken helt inpå Zootis alltså; men jag har inte sett eller hört dem på senare år. Dock måste sägas, att jag ~~numera~~ numera rör mig mycket litet utomhus efter mörkrets inbrott.

1989-12-14, torsdag.

Grått väder, lätt frost. Omkring kl 0900 kom en flock på drygt 40 snöskator över huset med kurs mot norr; de flög glest och lågt. Kl c 0930 kom tre flockar snöskata, också mot norr: c 60 ex ovanligt högt och glest, c 35 ex på lägre höjd, också glest, samt c 25 ex i den tredje flocken. Samtidigt kom litet småfågel också mot norr, likaså 3 andra fåglar som troligen var starar men kan ha varit sidenjävsar.

Flockar av snöskata har ju snart sagt alltid ett irrande och "obeslutsamt" beteende, men jag tycker det var anmärkningsvärt att tre flockar ~~mycket~~ och därtill småfågel av andra arter flög åt samma håll.

1989-12-15, fredag.

Efter avsevärt snöfall på natten klarnade det upp framåt dagen och blev sol och mycket fint. - Kl 1240 kom drygt 50 småfåglar i flock mot norr över huset, Tenorgränden 8. Nästan säkert var det bergfink.

Jämför flygriktningen igår! -

På mycket liten yta i Botanicum c 60 ringduvor intill varandra, letade föda, säkert bokollon, under bokar. Snötäcket där alldeles uppriyet.

En flock snöskator, högst 50 ex, sedd över Ostra Torn idag.

1989-12-16.

Rödhake hörd på morgonen. Även hörd några gånger tidigare i december utan att antecknas.

1989-12-17.

Anyo en flock snöskator över Lund. Hittills sedd i rätt ringa antal, vilket rimligen kan bero på att fruktsättningen av bär och frukt varit mycket rik, enligt Bengt Nihlgård även uppåt landet, så att snöskatorna ej av näringsbrist tvingats söderut tidigare.

1989-12-19 eller -20.

Vandrade hem från Ekologihuset redan tidigt. Vädret hade blivit utomordentligt vackert: sol, klarblå himmel, svag vind, utmärkt sikt. Klockan 1300, när jag var bara 300 meter hemifrån, hördes bruset av knölsvanvingar, och en snedrad på 11 fåglar kom rakt över med kurs mot SV, höjd c 150 m. 5 exemplar var vita, de andra hade ungdräkt.

1989-12-25.

Fint och stilla väder, halvklart, rätt bra sikt, några plusgrader. Massor av bär kvar på Sorbus och Crataegus (och av Crataegus finns tusentals buskar här, de flesta stora och vuxna).

Kl 1320 - 1420 vandring genom villakvarteren nästan fram till Kungsmarkens golfbana och åter.

Snöskatan var dominerande fågelart. Över Ö Torn och villakvarteren sågs ~~snöskator~~ dels en flygande flock på c 50 ex just när jag startade vandringen, dels flockar på c 55 + 75 + ännu en flock på högst 75 ex, alla dessa när jag vandrade utåt (=österut), summa här alltså säkert 200 ex, dels nära vändpunkten en flock på 45 ex flygande från Kungsmarken in mot Ö Torn. Därtill enstaka ex eller några få sedda ett par tre gånger. Summa sedda c 250 ex, flygande på sitt typiska sätt, glest och oftast så att ett eller flera ex viker av mycket starkt från de övriga vid uppfloget eller strax därefter. Sedan "löst" kringirrande, anslutningar, splittringar, fällande tätt i träd men lyftande igen innan alla hunnit ner, o.s.v. När en flock lyft i stor brådska, ser man ofta ett eller två eller tre ex sitta kvar för att sedan flyga åt helt annat håll etc. Hela strategin verkar skilja sig i hög grad från andra flockfåglars.

Dessutom sågs: koltrast flera ex, dels flygande, dels på gräsmattor, dels inne bland hagtörnsbuskar. Ingen flockbildning. Grönfink flock c 28 ex i trädtopp. Kräka helt få och enstaka, råka likadant; skata några sedda, däribland 1 ex som kom med en stor kvist i näbben till ett bo beläget nära yoppen i högt träd. Gråtrut några få överflygande från Ö mot V, ringduva något enstaka ex, gråsparv några få, talgoxe sedd. En osäker rödvingetrast också sedd.

En mycket skön vandring, men jag blev trött på slutet. Naturligtvis särskilt intressant att snöskatorna nu har kommit i stort antal.

1989-12-26.

For med buss till Ulla och Jan i Åkarp, avresa från Lund 1345. På väg till bussen kl 1305-1340 sågs snöskator: över Sparta flock på c 130 ex, över Lunds stad närmare centrum flock 9 ex, och sedan från bussen vid Hjärup 5 ex och strax därpå 75 ex samt vid Åkarp drygt 100 ex; kort därefter ännu en flock som nästan säkert inte setts förut. Summa sedda alltså över 300 ex, ~~snöskator~~ troligen 400 ex, trots kortvariga obsar.

Över Åkarp kl 1430 en mycket stor och några andra rätt stora gås-flockar, summa c 330 ex, de flög västerut. Nästan säkert var det kanadagäss, jag tyckte att halsarna och kroppsformen stämde dåligt med sädgäss. Se även följande dag.

1989-12-27.

Grått väder men rätt "hög luft", som min Pappa brukade säga, om himlen var mulen men samtidigt m l m ljus och eventuellt lättande. Stilla; plusgrader.

Över vår bostad på Tenorgränden 8 kom kl 0800 60 snöskator förbi-flygande, kort därefter ytterligare flera flockar på mellan 50 och 150 ex/flock. Kl 0845 kom två ovanligt stora flockar kanadagäss rakt över med kurs mot VSV eller SV, först drygt 75 ex, sedan c 120 ex. - Senare på förmiddagen flera stora snöskatflockar över huset, irrlande som alltid, en flock på över 150 ex, andra på 50 och c 65 ex. - Kl 1120 kom 62 kanadagäss, ivrigt kacklande, med kurs mot SSO eller SO, en riktning som gäss och svanar och andra andfåglar sällan håller här.

1989-12-28.

Över Östra Torn snöskator massvis, irrlande, fällande, ätande rönnbär, icke ätande, uppflygande, återkommande etc etc. Tydligt ~~flera~~ flera flockar, och åtminstone en gång såg jag säkert 300 ex samtidigt. En rödvingetrast satt kvar i rönnarna på granntomten, sedan snöskatorna flugit därifrån. Koltrast sedd, 4-5-6 ex samtidigt, men de var ofta osynliga när snöskatorna fanns överallt.

1989-12-29.

Snöskata ungefär som igår. Även en flock på c 50 ex sedd över stadens centrum; vid Ekologihuset också en flock på c 50 ex, etc. En rödvingetrast överflygande hemma, och kl 1040 kom en ensam steglits mot söder, också alldeles hemmavid. Steglits ses sällan inne i Lund; även i övrigt är den avgjort sparsam.

1989-12-30.

Lund: Fortfarande massor av snöskator hemma och vid Zootis, ideligen överflygande, ofta glest och splittrat, men när de faller sker det ofta tätt i trädtoppar, gärna i villakvarter och gärna även i sådana träd som inte bär frukt. Satte sig bl.a. i höga almar vid Zootis.

Kl c 1030 kom 73 kanadagäss rakt över Tunavägen vid stora ICA-affären. De flög snarast lågt i det mulna och disiga vädret, de höll kurs mot NO och kacklade högljutt, varför många människor såg dem.

1989-12-31.

Enorma snöskateflockar, säkert 500 ex sedda samtidigt vid Tuna. Flygande flockar, visserligen glesa, men ofta av 500 - 700 m längd sågs flera ggr. Då kunde enstaka ex samtidigt ses flyga högre upp i motsatt riktning, eller annan riktning, vilken som helst.

En blåhök, icke hanne ad, troligen ungfågel, kom över det område vid motorvägen, som skall bli park, just när Lena och jag kom förbi där kl. 1345. Den flög bara meterhøgt men svängde mjukt och steg över vägen och vidare över den gamla bebyggelsen i Östra Torns by.

Lena och jag var på väg till Lisen, som fyller 37 år idag. Hon har nu sedan något halvår en trevlig lägenhet vid Västergatan 12. Studerar arkeologi och lärdomshistoria och har nyligen fått en särdeles trevlig pojkvän vid namn Stefan Larsson, också arkeolog.

Lena och jag hade presenter med oss och ~~blivit~~ blev bjudna på en härlig nyårsmåltid, eller kanske snarare födelsedagsmiddag. Vi stannade kvar ett par timmar men inte längre. Hemma i huset stannade vi dock uppe, satt och läste tills det blev midnatt. Då utbröt förstås ett stort fyrverkeri, extra grant eftersom det firade inträdet i ett nytt decennium.

1989-06-24, lördag.

Bilrunda med Lena. Från Lund 1420, for via S Sandby - Revingeby - Kvinnevad - Silvåkra by - Vombs ängar - Vombs by - genom Furet - Björka by - söder om Sjöbo - Eriksdal - Snogeholm; här långt uppehåll. Ett stort café hade inretts i gamla trädgårdsmästarbostaden, som renoverats my. grundligt. Stor P-plats, stor uteservering, massor av folk. Delar av den gamla stenvallen runt trädgården stod kvar, men ett stort område var radikalt uppröjt, incl. det mesta av den gamla trevliga, ovårdade trädgården. Vi beställde kaffe och bröd här och fick veta att caféet öppnats redan för ungefär ett halvår sedan. (Männe rätt??). Fortsatte sedan förbi Sövde flygfält - Ilstorp - Björka - Öved - norr om Vombsjön - Vombs by - ånyo över Vombs ängar fram till Krankesjön. Där obsade jag från vanliga tornet en stund, och sedan gjorde Lena och jag en rätt lång vandring till Silvåkra-skogen och åter.

Tidtabell: från Lund 1420, passerade Kvinnevad 1440, Vombs ängar 1445 (helt kort stopp) - Björka by 1455 - Eriksdal 1515, Snogeholm 1525 - 1610, Övedskloster 1640. Därefter inga tider angivna, men vistelsen vid Krankesjön var rätt långvarig: säkerligen kom vi däri-från tidigast omkring kl 1830.

Väder m m: detta var första svala dagen efter en lång period av torka och värme. På "stora heden" mellan Krankesjön och Vombs ängar var det ytterst torrt, likaså vid Öbacken. Höet på Vombs ängar var skördat helt och hållet. Vid Snogeholm: gråväder, men torrt och stilla, temp. c 18-19° C. - Vombsjön hade sjunkit under värmeperioden men inte så mycket som jag skulle tro. - Senare på e.m. några regnstänk, men ej besvärande.

Utbyte:

På utvägen 1 tornfalk ♂ ad vid Skatteberga, en flock på c 150 råkor på betesmarken nära Revingeby, flera andra mindre ansamlingar av råka, 1 vipa, ej flera! Gräset skördat överallt, låg i väldiga rullar som det brukar göra här. Sånglärka sjöng vid Silvåkra by, f ö nästan ingen fågel här, dock kom en brun kärrhök ♀ förbi strax efteråt.

Vombs ängar: 2 storspovar, 2 + 2 gulärlor plus ännu något ex, en liten flock råka, ladusvala sedd. Vombs by: koltrast.

Söder Sjöbo: 15 skrattnåsar på nyskördad gräsmark. Eriksdal: 10 - 15 backsvalar, flera sådana på avstånd. Vid Snogeholm: glada kretsande alldeles över oss, hussvalor fanns hela tiden, ladusvalor bara 1 - 2 ex, tornsvala 1 ex, bofink sjöng men annars var det alldeles tyst. En ensam gammal fin gråtrut flög över mot väster.

I Snogeholmssjön, i viken omedelbart norr om slottet, där det växer så mycket Limnanthemum nymphaeoides, såg jag 3 skäggdoppingar på bo. Sädesärta vid Assmåsa.

Sövde flygfält var rödbränt av torkan. Här kom en strandkata förbiflygande! På c 10 meters höjd över vägen 1 glada, och vipor och kråkor sågs. Jag observerade att fläder var riklig på många ställen och att den blommade mycket rikt. - Ilstorp: en kretsande ormvråk skrämde upp c 200 kråkfåglar, det var kaja och råka. En ensam ringduva sedd.

Björka by: ladusvala. Runt Björkadammen mycket folk (som fiskar inplanterad "ädel fisk"), men knölsvan låg i dammen. Vid Vombsjöns östra sida 1 vipa, 1 skrattnås, 4 ringduvor; Svansjö 2 ringduvor. Kråkor.

Vombsjöns NV hörn (Hjälmarödshörnet):

fiskmå 1 ex mot V
havstrut 1 ad " V
gråtrut 1 över sjön
skrattnås några ex, mörk-
huvade men med svart
stjärtspets och delvis
oren mantel

vipa 2 + 1 + några till
gräsand 3 ex, alla var honor
kärrsångare sjöng på nära håll i vegeta-
tionen
skata
kaja
enstaka svalor.
(Däremot ingen skarv sedd)

Tilläggs
B

1989-06-24 forts.

Vombs ängar på återvägen:
tornfalk 1 ex ryttlande
brun kärrhök ♂ och ♀
gulärla: 6-8 ex förföljde
kärrhökarna; därtill 1 ex
sett med mat i näbben.

råkor } glesa
kråkor }

häger: 1 ex lyfte vid Klingavälsåns
fåra. Jag fäste mig vid att åns
vatten föreföll ovanligt klart.

Krankesjön: utbytet blev ganska bra.

T = sedd från tornet. V = sedd på vandringen.

art	T	V	art	T	V
skäggdopping	-	4-5	buskskvätta	-	sedd
häger	3 ad	1	koltrast	sedd	sedd
knölsvan	> 41	sedd	taltrast	-	2 ex
grågås	1	1 ad + 5 juv	snöskata	-	sedd
gräsand	c 60	få	rörsångare	ett ex sjöng	ett ex sjöng
bläsand	23	-	kärrsångare	-	ett ex sjöng
årta	2	-	törnsångare	-	2-3 sågs, sjöng
skedand	c 10	-	trädgårds- sångare	-	sjöng
vigg	4 ♂♂	-	svarthätta	-	minst 3 ex sjöng
obest. and	c 100	-	lövsångare	sjöng	sjöng
glada	4 - 5	-	nötskrika	-	2
brun kärrhök	3	1	skata	sedd	sedd
tornfalk	-	1	kaja	-	sedd
sothöna	250	få	råka	-	sedd
vipa	10-15	sedd	kråka	fåtalig	flera ex
gluttsnäppa	-	hörd	stare	-	150
obest. vadare	2	-	bofink	-	flera ex sjöng
skrattmås	≤ 100	sedd			
fisktärna	6 - 8	10			
svarttärna	-	1			
ringduva	sedd	sedd			
tornsvala	> 90	sedd			
sånglärka	-	sedd			
ladusvala	några	sedd			
hussvala	-	sedd			
backsvala	sedd	c 8-10			
sädesärla	-	sedd			
näktergal	-	sedd, varnade			

Tillägg
B

Notiser juni 1989

- juni 19: på e.m. kl 1830 kom c 40-45 tornsvalor över Tenorgränden, växlande höjd, några ex lågt.
- " 20: första blomman utslagen på ett av kungsljusen i trädgården. Ett mycket tidigt datum.
- " 21: en blåmeskull observerad c 250 meter hemifrån. Första obsen sedan 1 juni, då kullen härhemma flög ut.
- " 23: det finns iallles 21 kungsljus i trädgården, mycket olika i storlek och byggnad och utveckling. Men fem av dem har nu börjat komma i blom; det måste vara exceptionellt tidigt. Jämför 20 juni härovan.
- " 24: 2 större hackspettar i träden nära Zootis/Ekologihuset. Ena ex är en bergsäker juv. Andra ex av oviss ålder och ovisst kön. Sommarobsar inne i Lunds stad ovanliga eller sällsynta.
- " 25: en större hackspett sedd vid Zootis idag.